

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 29 · 16. desember
Sesjonen 2021–2022

Møte torsdag den 16. desember 2021 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 29):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2021)
(Lovvedtak 7 (2021–2022), jf. Innst. 68 L (2021–2022) og Prop. 4 L (2021–2022))
2. Stortingets vedtak til lov om endring i lov om lønnsplikt under permittering (økning av arbeidsgiverperioden)
(Lovvedtak 8 (2021–2022), jf. Innst. 73 L (2021–2022) og Prop. 16 L (2021–2022))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19)
(Lovvedtak 9 (2021–2022), jf. Innst. 75 L (2021–2022) og Prop. 32 L (2021–2022))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i mineralloven (retting av inkurier)
(Lovvedtak 10 (2021–2022), jf. Innst. 43 L (2021–2022) og Prop. 13 L (2021–2022))
5. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2022, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)
(Innst. 16 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022))
6. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Justis- og beredskapsdepartementet
(Innst. 70 S (2021–2022), jf. Prop. 21 S (2021–2022), kap. 490, 491 og 3490)
7. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Kunnskapsdepartementet
(Innst. 71 S (2021–2022), jf. Prop. 22 S (2021–2022), kap. 290, 291, 292, 3291 og 3292)
8. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2022, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) og Representantforslag fra stortingsrepresentant Seher Aydar om å redde fødeavdelingen i Kristiansund
(Innst. 11 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022), Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Dokument 8:12 S (2021–2022))

9. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i midlertidig lov om billettering på ferje som følge av utbrudd av covid-19
(Innst. 82 L (2021–2022), jf. Prop. 37 L (2021–2022))

10. Referat

Presidenten: Representanten Karianne B. Bråthen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra den møtende vararepresentanten for Oslo, Nora Jungeilges Heyerdahl, foreligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget under representanten Rasmus Hanssons permisjon fra og med 16. desember og inntil videre, jf. Stortingets forretningsorden § 5 annet punktum.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Fjerde vararepresentant for Oslo, Arne Olav Haabeth, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Arne Olav Haabeth er til stede og vil ta sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1–4 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:00:56]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2021) (Lovvedtak 7 (2021–2022), jf. Innst. 68 L (2021–2022) og Prop. 4 L (2021–2022))

Sak nr. 2 [10:00:56]

Stortingets vedtak til lov om endring i lov om lønnsplikt under permittering (økning av arbeidsgiverperioden) (Lovvedtak 8 (2021–2022), jf. Innst. 73 L (2021–2022) og Prop. 16 L (2021–2022))

Sak nr. 3 [10:00:56]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19) (Lovvedtak 9 (2021–2022), jf. Innst. 75 L (2021–2022) og Prop. 32 L (2021–2022))

Sak nr. 4 [10:00:56]

Stortingets vedtak til lov om endringer i mineralloven (retting av inkurier) (Lovvedtak 10 (2021–2022), jf. Innst. 43 L (2021–2022) og Prop. 13 L (2021–2022))

Presidenten: Sakene er andre gangs behandling av lover og gjelder lovvedtakene 7–10.

Ingen har bedt om ordet til sakene nr. 1–4.

Sak nr. 5 [10:01:15]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2022, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022))

Presidenten: Presidenten vil ordne debatten slik:

Debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Finansdepartementet: same- og minoritetspolitikk, offentlig forvaltning, personvern, boligpolitikk, rammeoverføringer til kommunene, samt distrikts- og regionalpolitikken.

Deretter behandler man budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet: innvandring og integrering.

Taletiden i del 1 av debatten vil bli begrenset til 1 time og 35 minutter, og den fordeles slik: Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Senterpartiet 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Taletiden i del 2 av debatten vil bli begrenset til 1 time og 10 minutter, og den fordeles slik: Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletiden i hver del av debatten – bli gitt anledning til et replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Lene Vågslid (A) [10:03:25] (leiar i komiteen): Eg vil starte med å takke komiteen for eit godt samarbeid om

budsjettet – og ein særleg takk til regjeringsspartnar Senterpartiet og forlikspartnar SV. For i dag vedtek me eit budsjett etter eit forlik inngått mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV, eit budsjett som er endringar på Erna Solbergs siste budsjett. Eg er glad og stolt over det resultatet me har på bordet i dag. Alt kjem ikkje til å bli perfekt, alle problem blir ikkje løyste i dag – me har hatt åtte veker i regjering – men eg er stolt over budsjettet.

Dette budsjettforliket viser at me lyttar til vanlege folk over heile landet. Me er i gang med å snu forskjellspolitikken og snu sentraliseringsiveren til ein meir rettferdig og omfordelende politikk. Staten og fellesskapet skal stille opp for små, mellomstore og store kommunar. Me har ungar, ungdomar, vaksne og eldre som treng ein sterkare velferdsstat. Det er formidable oppgåver i åra framover, særleg med demografiutfordringar. Me blir mange fleire eldre, og særleg pleie- og omsorgstenesta må riggast for å møte behova lokalt. Det er òg store utfordringar for barn og unge når det gjeld psykisk helse, me har ei fastlegekrise å løyse, og det er store rekrutteringsbehov innanfor velferdsyrka.

I budsjettforliket mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV er det føreslege betydelege satsingar på velferd. Fleire av dei usosiale kuttane Solberg-regjeringa stod for, er reverserte, og saman prioriterer me tre partia viktige velferdssatsingar som gratis kjernetid i SFO for fyrsteklassingar, billegare barnehage og forbedring på tannhelse, som gjev vanlege folk lågare utgifter til meir og betre velferd.

Å levere ei styrking på 4,5 mrd. kr for kommunane i 2022 totalt sett er ei solid satsing. Det vil merkast i mange lokalsamfunn. Etter at forslaget til statsbudsjett var kjent og forliket var klart, var det ein ordførar som ringde meg frå ein kommune i Nord-Norge og sa: Der blei sjukeheimen berga – ein sjukeheim som etter planen skulle leggjast ned. Det betyr noko at me satsar så solid som me gjer, på velferd og kommunar.

Distriktspolitikken skal forsterkast. Levekårsutfordringane i byane må bli tekne på alvor. Regjeringa skal gjere begge delar, og eg er veldig glad for at budsjettforliket tydeleg seier at regjeringa i løpet av neste år skal kome til Stortinget med ei sak om levekår i byane, der ein følgjer opp Jenssen-utvalets forslag.

Dette er òg ei regjering som førebur landet på framtida. I dag føreslår me bl.a. eigne større grøne satsingar på investeringar som skal auke sysselsetjinga i distrikta. Me har ei tydeleg satsing på breiband, noko som er veldig viktig fordi me vil at folk skal kunne bu og arbeide i heile Noreg. Me har som mål i regjeringsspartia at tilgangen på høghastigheitsbreiband skal vere ein rett på linje med straum.

Det budsjettet som Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV står bak i dag, er eit budsjett for både by og land.

Oslo, som er hovudstaden, her me er i dag, får ein auke på ein kvart milliard i sine frie inntekter. Me styrkjer områdesatsinga. Me tek tak for ein forsterka bustadpolitikk gjennom å styrkje Husbanken, slik at fleire tusen familiar kan få hjelp frå leige-til-eige med startlån. Dei målretta distrikts- og regionalpolitiske verkemidla utgjør 1,26 mrd. kr, som er ein auke på 9 pst. i forhold til Solberg-regjeringas forslag.

Budsjettet me vedtek i dag, som Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV står bak, er eit veldig godt budsjett for vanlege folk over heile Noreg, for både by og land.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [10:07:58]: Noe av det viktigste våre lokalpolitikere og alle de flinke ansatte ute i Kommune-Norge og Fylkes-Norge gjør, er å sørge for å levere gode tjenester til folk – og særlig nå når veldig mange opplever at de, når de endelig var oppe i kanskje ikke så mye mer enn knestående etter en lang pandemi, igjen går inn i vanskelige tider. Samtidig ser vi en regjering som rett og slett ber lokalpolitikere, i både fylker og kommuner, nå bruke tiden sin på å reversere viktige reformer, istedenfor å bruke tiden sin på å håndtere pandemien. Man har et næringsliv, og mange flinke ansatte og mange lokalpolitikere som står mellom disse to veivalgene. Hva mener representanten fra Arbeiderpartiet er det viktigste nå rett over nyttår, i de åtte ukene fram til denne søknadsfristen, at man bør håndtere pandemien, eller jobbe med reverseringer?

Lene Vågslid (A) [10:09:02]: Eg har større tillit til lokalpolitikarane enn det representanten frå Høgre ser ut til å ha. Lokalpolitikarane i veldig mange fylke ser no fram til å kunne få sendt søknaden sin, så dei kan få oppløyse f.eks. den tvangssamanslåtte fylkeskommunen dei er ein del av. Det at kommunane no står i ei krevjande tid, er det ingen tvil om. Der stiller regjeringa opp, både når det gjeld pengar og kompensasjon. Me går no inn i eit år der kommunane får kanskje det største økonomiske handlingsrommet dei har hatt på mange, mange år. Det er kjempeviktig, for det viktigaste ein skal gjere i kommunane, er å sørgje for gode velferdstjenester til folk. Og så trur ikkje eg at lokalpolitikarane våre ikkje greier dei oppgåvene samtidig som ein eventuelt ynskjer å lausrive seg frå ei tvangssamanslåing påført dei av høgeregjeringa.

Mudassar Kapur (H) [10:09:56]: Takk for svaret. Jeg er helt enig i at man skal ha tillit til lokalpolitikere, og lokalpolitikere har jo meldt ganske tydelig tilbake, i hvert fall foreløpig, at de ikke har lyst til – og heller ikke ser poenget med – å bruke tid nå på å reversere viktige reformer. Den turneen som både finansministeren og

kanskje delvis også kommunalministeren har vært på, hvor de har prøvd å dra i gang reverseringen, har først og fremst blitt møtt med: La oss være i fred, vi ønsker å fortsette med reformen, vi ønsker å fortsette å lage gode tjenester.

Det er ikke så mange som nå har bestemt seg for å sende søknader om å reversere, og det er jo veldig bra å se. Jeg har i hvert fall registrert et foreløpig mageplask, og så får vi se hva som skjer i dette reverseringsarbeidet videre. Jeg støtter lokalpolitikere i det.

Helt til slutt et spørsmål om ABE-reformen: Regjeringspartiene nå har jo alltid vært imot den, men nå velger de å videreføre den. Hva har man oppdaget nå som man ikke skjønte på åtte år?

Lene Vågslid (A) [10:11:00]: ABE-reforma til høgeregjeringa er kanskje det beste eksempelet på at ein trur at Kommune-Noreg er ei bedrift, og at ein trur at viss folk spring fortare, anten det er i domstolane, på universiteta eller i kriminalomsorga, blir det meir effektivt. ABE-reforma har jo regjeringspartia tydeleg varsla at me ynskjer å fjerne, men åtte veker er kort tid å skulle gjere så store endringar på. Viss representanten er interessert, kan han sjå at i budsjettet innanfor kommunalområdet, og på andre område, har me solide aukingar til velferdstjenester og til andre delar av staten som godtgjer mange av desse kutt. Det kjem til å ta lengre tid for regjeringa enn åtte veker å fjerne heile ABE-reforma. Men lat det ikkje vere nokon tvil: Ein slik type effektiviseringsreform, med flate kutt, på den måten høgeregjeringa har gjort, har ramma fyrstelinja og samfunnsoppdraget til veldig mange i staten, og det har me som klar ambisjon å få gjort noko med.

Helge André Njåstad (FrP) [10:12:11]: Representanten snakka om at ein no har begynt å lytta til vanlege folk, og det er jo klokt. Vanlege folk har f.eks. ungane sine i barnehage. I samband med at budsjettforslaget vart lagt fram, besøkte eg ei rekkje barnehagar, og dei fortalde éin ting: Dei går trongare tider i møte fordi dei blir utsette for store kutt. Mange av dei private barnehagane har i år slite med underskot. Til neste år ser det endå verre ut fordi dei får eit betydeleg kutt i pensjonsutgiftene sine. Ser ein heile bildet, er veldig mange bekymra for korleis framtida skal bli, fordi staten reknar pensjonsutgiftene som ein faktor og ser ikkje resten av bildet, at det f.eks. er forseinkingar i kor tid dei får tilsvarende støtte som i kommunen. Så det er ganske tungt å driva private barnehagar. Mitt spørsmål er: Kvi for rammar ein barnehageplassen til vanlege folk med det kuttet som regjeringspartia no står bak?

Lene Vågslid (A) [10:13:09]: Dette veit representanten frå Framstegspartiet eigentleg svaret på. Private

barnehagar skal ikkje få dekt pensjonsutgifter som ein ikkje har. Regjeringa er veldig tydeleg på at me ynskjer å få til eit betre regelverk for barnehagesektoren. Me ynskjer at kommunane i større grad skal kunne ha moglegheit til å finansiere og stille krav til private barnehagar. Det viktigaste for oss er at pengane som går til barnehagesektoren, kjem ungane til gode. Der er Hurdalsplattforma krystallklar. Eg er òg i den samanhangen veldig stolt over det kommuneopplegget me får for 2022, som vil setje kommunane i mykje betre stand enn under dei åra som Framstegspartiet var støttehjul for høgeregjeringa.

Helge André Njåstad (FrP) [10:13:56]: Representanten har rett i at eg visste svaret på det. Eg kjente igjen flaka frå Finansdepartementet som skal forklara dette. Den retorikken går ikkje heim hos dei som har barna sine i dei private barnehagane, og som er fornøgde med tilbodet, at dei får mindre pengar til pensjon når dei samtidig har fått mindre overføringar enn kommunen sjølv bruker på sine eigne barnehagar. Dersom me hadde rekommunalisert alle barnehagar i Noreg, ville det ha kosta staten 2–3 mrd. kr meir – for å gie eit tilbod som brukarane er mindre fornøgde med enn dei er med det private. Er det målet til Arbeidarpartiet og til regjeringsspartia, at ein skal slutta med private barnehagar og berre ha kommunale, og då bruka 2–3 mrd. kr meir på barnehagedrift, utan at ein får betre tenester til vanlege folk?

Lene Vågslid (A) [10:14:39]: Nei, på ingen måte. Målet til Arbeidarpartiet er å sikre gode barnehagar for alle ungar over heile landet og å sikre at fellesskapets pengar kjem ungane til gode. Det er ingen tvil om at då den førre raud-grøne regjeringa starta med barnehageløftet, var me heilt avhengige av at dei private barnehagane bidrog. No er me ein plass der me har full barnehagedekning, og der det er viktig for regjeringa å sørge for at pengane kjem ungane til gode, og at kommunane kan ha større styring på både finansiering og krav til barnehagane i kommunen sin.

André N. Skjelstad (V) [10:15:37]: Representanten Vågslid sa i sitt innlegg at hun var så fornøyd med at sykehjemmet nå ble berget, det hadde hun fått høre fra en kommune. Ja, det synes jeg er bra, hvis det skjer. Men det er jo et mangfold rundt omkring i Kommune-Norge, og noe av det som er mangfoldig, er også at regjeringen ønsker å avskaffe vikarbyråene. Det er ikke noen tvil om at innenfor omsorgen har en jo en stor utfordring når det gjelder å ha nok helsepersonell og nok sykepleierutdanninger, selv om vi fra forrige regjering også ønsket å ha mer etter- og videreutdanning og mer spisse utdanninger. Hva hjelper mye av dette hvis en ikke er villig til å ta grep for å få mer helsepersonell i pri-

mæromsorgen? For det hjelper ikke om en berger et sykehjem, hvis en ikke har noen til å betjene det.

Lene Vågslid (A) [10:16:37]: Eg har ikkje høyrte eit rop frå nokon kommunar eller tilsette i pleie- og omsorgstenesta om at dei ønskjer seg meir vikarbruk, fleire vikarar, fleire mellombelse tilsetjingar, meir bruk av deltid. Det eg høyrer, og det Arbeidarpartiet og Senterpartiet tydeleg har i si regjeringsplattform, er for det fyrste at me ønskjer å sørge for eit skikkeleg heiltidsløft, der ein skal kunne snu bevisbyrda med tanke på kven som har ansvaret for å sørge for heiltid. Me vil ha heile, faste stillingar, så folk har ei løn å leve av. Eg trur ikkje at me får rekruttert alle dei me treng inn i helse- og omsorgssektoren dersom gulrota skal vere små stillingar eller vikariat, så her har nok Venstre og Arbeidarpartiet heilt ulik inngang til problemstillinga. Me må sørge for heile, faste stillingar og ei løn å leve av, og ein kommuneøkonomi som gjer at me kan levere dei beste velferdstenestene til dei pleietrengande eldre.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Mudassar Kapur (H) [10:18:00]: Etter åtte år med en borgerlig regjering har Norge et godt utgangspunkt for omstilling. Norsk økonomi har blitt grønnere og mindre oljeavhengig, konkurransekraften er styrket, og vi har blitt mer digitaliserte. Jeg vil understreke her i dag at Solberg-regjeringens forslag til budsjett for 2022 i all hovedsak får støtte fra Stortinget. Det har noen sosiale skatteøkninger og en del andre ting – som vi skal komme tilbake til etterpå – fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, men i all hovedsak står budsjettet fortsatt. Det bygger på at vi skal skape mer og inkludere flere. Det var derfor med stor spenning vi skulle se på hvordan regjeringen sammen med SV skulle bygge videre på budsjettet, og når vi nå har budsjettforliket foran oss, ser vi at det fortsatt mangler svar på de store utfordringene Norge står overfor.

Høyre er opptatt av å bruke ressursene på best mulig måte. Derfor kommer Høyre fortsatt til å prioritere modernisering og digitalisering av offentlig sektor i vårt arbeid framover. Både politikken og budsjettforslaget til regjeringen peker i en annen retning. Der ser man faktisk at de satser på følgende prestisjeprojekter: lage mer offentlig sektor, lage flere fylkeskommuner og flere administrasjoner.

Den nye regjeringen ønsker at lokalpolitikere, fagmiljøer og næringslivet skal bruke tiden sin på reverse-ring istedenfor utvikling. Det er ganske utrolig at vi i 2021 har en regjering som i all hovedsak drømmer om å endre norgeskartet tilbake til 1960-tallet.

Norge skal gjennom en stor omstilling. Vi må få flere ben å stå på og kunne skape verdiene før de kan deles.

Her spiller kommunene en avgjørende rolle. Samarbeidet mellom store byer og distriktene rundt er viktig for utviklingen av de ulike landsdelene, for både næringsliv, arbeidsplasser, infrastruktur og boligutvikling. En god regions- og distriktspolitikk gir mer mangfold og dermed også mer vekst og verdiskaping i hele landet. Siden 2013 har de frie inntektene til kommunene økt med omtrent 35 mrd. kr. Frie inntekter betyr mer tillit til det lokale selvstyret. Vi har gjennomført reformer som vi ser gir bedre tjenester, samtidig som vi gjennom effektiviseringen får mer ut av fellesskapets midler. Det er reformer som man nå ser at regjeringen vil reversere.

Den regjeringen vi nå har på plass, har sagt at de skal gjennomføre en tillitsreform. I praksis viser de ikke annet enn mistillit til landets innbyggere og landets kommuner, og det gjenspeiles i et budsjettforlik som er preget av dyre ideer og dårlige løsninger for landet.

Vi visste at det ville bli SVs oppgave å sette retning på budsjettet, og det har de jammen gjort. De har dratt regjeringen til venstre. Jeg tillater meg å bruke i hvert fall lite grann av den siste tiden på å snakke om forliket i sin helhet fra et økonomisk perspektiv, og ikke minst med tanke på den vanskelige situasjonen landet står i nå.

Et helt næringsliv, som var i knestående fra før, opplever at de istedenfor å få litt pusterom får økte skatter. Det er ganske utrolig at regjeringspartiene og SV på bare noen få dager og uker klarte å sette opp skatteregningen for både bedrifter og folk flest med flere milliarder kroner, men at de nå er helt bakpå når det gjelder å hjelpe de samme gruppene med treffsikre kompensasjonsordninger. Det har vi sett i debatten om bostøtten, strøm og kompensasjonsordningen for næringslivet.

Jeg håper regjeringen vil være mer framoverlent i tiden framover. Vi i Høyre kommer selvsagt til å fortsette å bidra konstruktivt for å finne gode løsninger for dem som opplever vanskelige tider rundt i hele Norge.

Lene Vågslid (A) [10:22:39]: Det har lenge vore ein debatt om såkalla «new public management», og når det gjeld stat og kommune, at dei blir drivne meir og meir etter marknadsorienterte prinsipp. Arbeiderpartiet og òg Senterpartiet er opptekne av å snu denne utviklinga, og som representanten viste til i innlegget sitt, har me bl.a. varsla ein tillitsreform.

Victor Norman, professor og tidlegare Høyre-statsråd, kom i 2019 med boka «Ikke for å konkurrere». I denne boka tek han eit oppgjør med den ukritiske bruken av marknadsøkonomiske omgrep og styringsverktøy i offentleg sektor. Ein skulle jo tru at òg Høyre såg forskjellen på det å produsere tannkrem og det å levere komplekse velferdstenester til pleietrengande eldre, men spørsmålet mitt er om Høyre og representanten ser, som professor Norman, at Solberg-regjeringa no lèt et-

ter seg ein offentlig sektor som er for prega av marknadstenking og detaljstyring.

Mudassar Kapur (H) [10:23:40]: For det første er vi i Høyre aller mest interessert i å diskutere innholdet i tjenestene, hva det betyr for folks liv, enn hvilke begrep som brukes. Om man bruker engelske ord som «new public management», som Arbeiderpartiet velger å kalle det å ha tillit til dem som jobber ute i tjenesten, eller om det faktisk handler om tillit, som Høyre i regjering sørget for, får være så sin sak. Det som er viktig, er at det å invitere også de private til å være med på å levere gode tjenester først og fremst handler om å ta hele landet i bruk og å ta i bruk alle de flinke menneskene som jobber i de forskjellige sektorene, om det er helsetjenester, om det er privat omsorg, eller om det er barnehager.

Det viktigste vi har gjort, er å sørge for at vi gjennom viktige reformer har fått ned de offentlige utgiftene og fått med flere private aktører, slik at vi nå gjennom mindre pengebruk greier å levere bedre tjenester og bedre produkter. Jeg kunne fortsatt med noen flere eksempler, men jeg vet at tiden er over.

Lene Vågslid (A) [10:24:46]: Takk for svaret. Det er eit ikkje heilt uventa svar, for det er en ideologisk stor forskjell på Arbeiderpartiet og Høyre på dette området.

For å ta eit konkret eksempel: Når f.eks. dei som er tilsette i barne- og ungdomspsykiatrien, i dag bruker veldig mykje tid på rapportering og byråkrati, meiner representanten då at det er rett tidsbruk? Eller er representanten einig med meg i at ein burde ta grep som gjer at dei tilsette i velferdstenestene kan bruke meir tid på samfunnsoppdraget og dei brukarane som faktisk treng dei?

Mudassar Kapur (H) [10:25:23]: Det området representanten tar opp, er jo et felt som vår tidligere regjering, Solberg-regjeringen, jobbet ganske mye med, og som man også styrket gjennom flere budsjetter og ikke minst i løpet av pandemiens vanskelige måneder. Det ble styrket ytterligere særlig inn mot de unge.

Hvis man skal levere gode tjenester, må man også vite om den kvaliteten man leverer, er god nok – om innholdet man leverer, er godt nok. Man rapporterer ikke for rapporteringens skyld, som Arbeiderpartiet kanskje tror. Det handler først og fremst om å lære av det man jobber med, og se hvordan man hele tiden kan utvikle seg, og da må man ha et kvalifisert underlag for å se hvordan man kan gjøre ting bedre.

Nå har kommunalministeren gått over til departementet, men da kommunalministeren var i KS, var også den ministeren ganske enig i at det å faktisk ha kvalitet i tjenestene gjennom kunnskap var en god vei å gå. Det tror jeg også Arbeiderpartiet burde lytte til.

Heidi Greni (Sp) [10:26:39]: Representanten har gjentatte ganger sagt at det største målet er å levere gode tjenester til folk. Jeg kan ikke tro det er noen i denne salen som ikke deler det målet. Men at representanten er opptatt av å lytte til lokalpolitikere – da tror jeg han har hørt litt dårlig de siste åtte årene. Hvert år har Solberg-regjeringen foreslått reduksjon av statens andel til ressurskrevende tjenester. Hvert år har det kommet tydelige tilbakemeldinger fra alle kommuner – små og store – om at dette er fryktelig krevende for kommunen, og at det fører til redusert kvalitet på tjenestene til ressurskrevende brukere, og i neste omgang fører det til en kraftig reduksjon av tilbudet til eldre fordi disse pengene må komme fra et sted.

Nok en gang foreslår Solberg-regjeringen et kraftig kutt i statens andel av ressurskrevende tjenester. Hvordan kan dette forsvares i lys av de tilbakemeldingene vi har fått de siste åtte årene?

Mudassar Kapur (H) [10:27:41]: I og med at representanten velger å se på et større tidsspenn, vil jeg bruke det samme tidsspennet når jeg svarer. I 2004 var den samlede utbetalingen til denne typen tjenester på 1,5 mrd. kr, mens regjeringen bevilget 11 mrd. kr i 2021.

Det er flere årsaker til at kostnadene øker, og en av de viktigste grunnene er at det er et økt antall mottakere med behov for resurskrevende tjenester. Tidligere rapporter har også vist at tidligere underrapportering fanges opp etter hvert som ordningen blir bedre kjent. Jeg tror det er viktig å ha denne debatten, og jeg ser også fram til å jobbe videre med dette. Jeg skal være enig i én ting: at det har vært vanskelig å finne objektive kriterier i inntektssystemet som kan fange opp kostnadsvariasjonen. Nå har Solberg-regjeringen nedsatt et utvalg som skal se på hele inntektssystemet, og jeg håper dette er blant de tingene en kommer tilbake til når de legger fram sin rapport, og vi kan gå inn i det i hele sin bredde.

Heidi Greni (Sp) [10:28:42]: Som representanten påpekte, skjer økningen på grunn av et økt antall brukere i dette systemet. Det skyldes bl.a. at helsevitenskapen har kommet så langt at vi redder flere premature unger, at vi redder flere etter trafikkulykker, og at det er flere som har store behov for mange tjenester rundt omkring i kommunene.

Mener representanten at de skal få en mye dårligere tjeneste enn dem som var inne i dette før? Dette er rettighetstjenester, det er folk som har et enormt stort pleiebehov, og kommunene har to valg: Enten må de gi disse brukerne de tjenestene som de har behov for, eller så må de sørge for nedskjæringer på andre kommunale områder for å finansiere dette. Kommunene har meldt tilbake år etter år at det stort sett er eldreomsorgen det går ut over,

at det blir redusert bemanning i den øvrige eldreomsorgen. Mener representanten at det er en god løsning?

Mudassar Kapur (H) [10:29:41]: Jeg tror det er å tillegge Høyre veldig mange meninger som vi ikke har, gjennom det som ligger mellom linjene i spørsmålet fra representanten. Selvfølgelig mener ikke Høyre at noen av våre innbyggere – uansett hvilken livssituasjon de er i – skal få dårligere tjenester. Nettopp derfor har vi styrket kommuneøkonomien år etter år mens vi har sittet i regjering. Det har aldri vært så få kommuner på ROBEK-listen som nå; vi må helt tilbake til forrige årtusen for å se en bedre kommuneøkonomi.

Dette er angrep som Senterpartiet har kommet med mot Høyre gang på gang. Selv har de blitt felt av en del faktasjekk-undersøkelser i flere valgkamper. Da gikk nåværende finansminister Vedum ut og sa at disse faktasjekkene ødela den politiske debatten, fordi da kunne man ikke være like spissfindig. Men den type historiefortelling er jeg ikke med på. Vi kan tenke litt på hva representanten selv sto for sist de satt i regjering. Da var det flere kommuner på ROBEK-listen og dårligere kommuneøkonomi – og det fikk vi snudd i vår tid.

Tobias Drevland Lund (R) [10:30:57]: For en som har vært folkevalgt lokalt de siste seks årene, kan jeg ikke si at jeg deler den samme entusiasmen rundt Høyres innsats for å styrke og bedre kommuneøkonomien, men det får så være.

Mitt spørsmål til representanten Kapur er hvordan han mener at de siste årenes sentraliserings- og sammen slåingspolitikk, både i kommuner og fylker, har bedret tjenestene som innbyggerne mottar der ute, i Norge.

Mudassar Kapur (H) [10:31:21]: Selv om representanten startet med å invitere til en liten debatt om kommuneøkonomi, men endte opp med et spørsmål om tjenester, velger jeg å ta det som var det reelle spørsmålet.

En av de viktigste årsakene til at man måtte få i gang en kommunereform – som bør fortsette – er ikke at Høyre ønsker å endre norgeskartet, men at Norge har endret seg. Den kommunestrukturen som lå til grunn i landet da vi tok over i 2013, var fra 1960-tallet og basert på de utfordringene som kommunene hadde da. Siden den gang har vi sett at flere kommuner utgjorde det man kaller for naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Det å gjennomføre en kommunereform hvor man sørger for å få sett på arealutvikling, næringslivsutvikling, leveranse av kommunale tjenester og innholdet i dem – i sammenheng – er tross alt bedre enn at man sitter på hver sin tue og ikke får samkjørt disse tjenestene. Da blir det ikke til beste for innbyggerne.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Heidi Greni (Sp) [10:32:42]: I dag behandler vi det dokumentet som muligens har aller størst betydning for folk i hele landet, nemlig budsjettet for kommuner og fylker. Barnehage, skole og eldreomsorg er viktig i folks hverdag og det viktigste vi kan bruke fellesskapets penger på.

Vi har fått på plass en kraftig økning for kommunene og fylkene. Totalt 4,5 mrd. kr ekstra til kommunesektoren neste år – 2,5 mrd. kr utover Solberg-regjeringens budsjett – betyr bedre barnehage, bedre skole for unge våre og mer til helse og eldreomsorg.

Budsjettprosessen blir som alltid ekstra komplisert når den kommer midt i et regjeringsskifte. Solberg-regjeringens budsjett ligger i bunnen. Ny Arbeiderparti-Senterparti-regjering hadde tre uker til å legge fram endringer i budsjettet, og så kom budsjettet vi i dag vedtar, i havn etter gode forhandlinger med SV.

Vi kan trygt si at kommunesektoren er budsjettvinner. Dette vil bety en annen hverdag i kommunene. Det er mye penger, men det er helt nødvendig etter åtte år med stadige nedskjæringer på grunn av trange rammer, særlig i de små og mellomstore kommunene. Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil sørge for en finansiering av kommunene som sikrer likeverdige tjenester i hele landet. Det er selvsagt ikke mulig å rette opp alt på et par uker, men dette budsjettet er et stort steg i riktig retning.

Gjennom de siste åtte årene har kommunene blitt pålagt en stadig større andel av kostnadene for ressurskrevende tjenester. På høringer i kommunalkomiteen har det hvert år kommet tilbakemeldinger på at tålegrensen var nådd. På tross av dette ville høyreregjeringen skyve ytterlige 300 mill. kr av kostnadene over på kommunene også neste år. Den nye regjeringen har heldigvis stoppet dette, og kommunene unngår å måtte kutte i tjenestene til dem som trenger det aller mest.

Fylkeskommunen styrkes med 0,5 mrd. kr. Det er viktig for å opprettholde et godt tilbud i videregående skole og bl.a. for vedlikehold av fylkesveier. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen har som mål å halvere ferjeprisene fra nivået 1. januar 2021, og at strekninger med under 100 000 passasjerer skal bli gratis. Skal Norge sikres utvikling og økt verdiskaping langs kysten, vil et godt og rimelig ferjetilbud være sentralt. Mange steder er ferjene den eneste forbindelsen lokalsamfunnet har til fastlandet og øvrig kommunikasjon. Ferjene spiller dessuten en avgjørende rolle for næringslivet langs kysten, og i budsjettforslaget nå reduseres prisene med 30 pst.

Kommuner og fylker har vært gjennom omfattende runder med sammenslåing, og mange er blitt sammen-

slått med tvang. I mange kommuner har dette gått kraftig ut over tjenestene til innbyggerne i form av dårligere tjenester, skolenedleggelser og sentralisering. Senterpartiet har hele tiden kjempet mot denne statlige overstyringen av Kommune-Norge, og det er viktig at Hurdalsplattformen nå slår fast at tvangssammenslåingens tid er forbi.

Fra mitt ståsted – jeg kommer fra en liten fjellkommune i innlandet – er det mest gledelige med hele Hurdalsplattformen at vi nå gjeninnfører en aktiv distriktspolitikk. Vi vil skape optimisme og framtidstro i hele Norge, og da er arbeid og velferd viktig. Hvis folk skal flytte til distriktet og bli boende, må de ha arbeid, og de må ha gode velferdstilbud. Da må kommunene ha muligheten til å legge til rette for næringsutvikling, og det sikrer vi gjennom dette budsjettet.

Et viktig grep som regjeringen gjør, er å gi et tilskudd på 500 000 kr per grunnskole. Det vil gi kommunene et insentiv til å satse på å beholde skoler i nærmiljøet, der folk bor. Bygdeveksttaler er et nytt grep for utvikling av næringsliv og bosetting i Distrikts-Norge. Dette budsjettet sikrer at prosjektet kan gå i gang neste år, og det skal trappes opp i årene framover. 100 mill. kr ekstra til bredbånd er et annet viktig distriktpolitisk tiltak. Boligbygging i distriktet styrkes gjennom at startlånordningen økes og kan utnyttes til dette.

Koronaen har preget landet de siste årene, og dessverre ser det ut til at pandemien også vil følge oss inn i 2022. Så til slutt vil jeg takke alle kommuneansatte, som har gjort en formidabel jobb gjennom hel pandemien.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [10:37:57]: Jeg synes representanten Greni over lang tid har hatt et godt engasjement for å gjøre det lettere å bygge boliger i distriktet, noe hun også tar opp i sitt innlegg. Det er selvfølgelig en intensjon jeg og Høyre deler, vi er fortsatt nødt til å se etter forenklinger i regelverket for å gjøre det billigere å bygge boliger og få byggetakten opp. I distriktene er det særlig et problem at verdien på boligen som man har eid over tid, kanskje også går ned og ikke er i samsvar med det det koster å kjøpe seg en ny leilighet.

Representanten nevnte startlån. Jeg hører at også andre representanter fra regjeringspartiene nevner startlån til helt andre grupper. Nettopp dette problemet er årsaken til at Høyre lanserte en ordning med trygghetsboliger i distriktet, noe som skulle gjøre at eldre fikk muligheten til å bo i en trygg bolig i nærheten av sitt lokalsamfunn. Det er et veldig viktig distriktpolitisk tiltak, som Senterpartiet nå velger å fjerne. Hvorfor fjerner Senterpartiet ordningen med trygghetsboliger?

Heidi Greni (Sp) [10:38:57]: Jeg deler absolutt engasjementet for å få mer boligbygging i distriktet. Det er kanskje et av de viktigste distriktpolitiske virkemidlene, og utfordringen der er todelt. For det første har statsforvalteren de siste åtte årene ofte praktisert statlige planretningslinjer på en så firkantet måte at kommunene ikke har fått lov til å utvikle hele kommunen sin. De har rett og slett ikke fått lov til å legge ut tomter der kommunen ønsker det, og de har ikke fått lov til å legge ut tomter der ungdommen ønsker å kjøpe. Det har vi tenkt å gjøre noe med ved å ha en mer fleksibel tolkning av de statlige planretningslinjene og sørge for at kommunene selv får en mye større råderett over hvordan de utvikler egen kommune.

Det andre er, som representanten er inne på, avstanden mellom panteverdi og anskaffelsesverdi. Der sier vi nå at kommunene kan bruke startlånordningen til å finansiere beløpet mellom panteverdien som banken gir lån på, og de faktiske kostnadene med å bygge.

Mari Holm Lønseth (H) [10:40:02]: Jeg er helt enig i at lokalsamfunn og kommuner i større grad skal få gjennomslag, særlig når det gjelder innsigelser, og at statsforvalteren skal få mindre makt. Det er en av de tingene Høyre sørget for da vi satt i regjering, hvor kommunene faktisk fikk gjennomslag i åtte av ti saker. Til sammenligning ga den tidligere rød-grønne regjeringen, fra 2005 til 2013, kommunene rett i fire av ti saker. Det er fint hvis Senterpartiet nå faktisk har et engasjement for å sørge for at man klarer å beholde den statistikken som bl.a. Høyre i regjering sørget for.

Men jeg får altså ikke svar på hvorfor man skal ta bort ordningen med trygghetsboliger for eldre. Det er et tiltak som skulle gå til kommuner med sentralitetsklasse 5 og 6. Der man har de største utfordringene, skulle man få muligheten til å gjøre det lettere for eldre å bytte bolig, slik at de kunne bo lenger hjemme. Senterpartiet har ingen svar på hvordan man skal sikre det. Jeg håper at representanten kan svare på hvorfor man velger å fjerne ordningen med trygghetsboliger, som jeg spurte om.

Heidi Greni (Sp) [10:41:04]: Vi kan ikke se at det er den mest fornuftige bruken for å sørge for mer boligbygging i distriktet. Utfordringen er som regel at det er unge som ikke har mulighet til å skaffe en egnet bolig når de kommer tilbake. Det er ikke slik at eldre i distriktskommuner selger en veldig god bolig som ungdommen er interessert i. Veldig ofte når de flytter til en omsorgsbolig, f.eks. i min kommune, blir det ikke frigitt noen bolig i kommunen, for det er gjerne et småbruk som arvingene f.eks. bruker som feriested.

I mange bykommuner er det slik at hvis man har tilgang på flere trygghetsboliger, flere eldreboliger, frigir

man eneboliger til boligmarkedet. Slik fungerer det slett ikke i alle distriktskommuner. Vi vil ha andre og mer kraftfulle virkemiddel for å sørge for mer boligbygging i distriktet. Det mener vi at vi gjør gjennom startlånordningen. Vi kommer tilbake med endringer for å sørge for enklere tilrettelegging av tomter osv.

Mari Holm Lønseth (H) [10:42:13]: Takk for svaret.

Representanten er egentlig inne på et helt annet boligsegment enn det jeg spør om, når det snakkes om omsorgsboliger, for det handler om muligheten til å flytte ut av det som kanskje er en lite egnet bolig og flytte i nærheten av pol og butikk. Kanskje mister man førerkortet og har ikke lenger mulighet til å komme seg til f.eks. pol og butikk, som mange også har behov for når de bor i distriktet. Det at unge flytter ut og tilbake til distriktet, og at man skal sørge for mer boligbygging, er en helt annen problemstilling, som jeg også er veldig oppatt av at vi klarer å ta tak i, først og fremst ved at man skaper flere jobber i privat sektor i distriktene.

Denne startlånordningen er det flere representanter fra regjeringspartiene som snakker om. Den skal brukes til å konkurrere med private banker for ungdom, den skal brukes for eldre, men vi har foreløpig ikke sett noe til hva disse kraftfulle virkemidlene, som representanten Greni snakker om, er. Hvilke kraftfulle virkemidler for boligbygging i distriktet er det man nå skal foreslå?

Heidi Greni (Sp) [10:43:14]: Startlånordningen skal ikke brukes til å konkurrere med private banker. Startlånordningen skal brukes til finansiering av det som banken ikke kan finansiere innenfor regelverket fordi panteverdien er lavere enn byggekostnadene ved disse boligene. Hvis man bygger en bolig til 4 mill. kr, som har en panteverdi på 3 mill. kr, kan ikke banken låne opp på 4 mill. kr. Da får kommunen mulighet til å vurdere om de kan bruke startlånordningen til å ta den toppfinansieringen utover den vanlige egenandelen som ungdommen må betale for å få dette lånet. Så det er ikke en konkurrent til det private, men det er en avhjelping av den toppfinansieringen som de ikke får lån på fordi panteverdien er for lav.

Når det gjelder omsorgsboliger, har Husbanken i dag veldig gode ordninger for kommunale omsorgsboliger. De har en medfinansiering på de kommunale omsorgsboligene som gjør at kommunene er veldig flinke til å bygge omsorgsboliger i takt med behovet som er i kommunen.

Helge André Njåstad (FrP) [10:44:28]: Eg merka meg at representanten, som sjølv bur i ei fjellbygd, snakka mykje om ferje, og det gler sjølv sagt ein som bur på ei øy. Representanten fortalde at ein hadde sett ned

ferjeprisane med 30 pst., men lét vera å fortelja at det var før Framstegspartiet sette dei ned med 25 pst. Så om ein tek reknestykket etter at Framstegspartiet i revidert nasjonalbudsjett sette ned med 25 pst., blir det 5 pst. reduksjon, men det høyrest jo ikkje så flott ut.

Spørsmålet mitt til representanten handlar om dei øyane som ikkje har ferje som tek bilar, men som berre har passasjerbåt. Det er jo ei rekkje samfunn som ikkje har bilsamband, men som må belaga seg på båt. Dei er tydelegvis gløymde. Dei får ingen reduksjon og vil bli dei stor taparane samanlikna med dei andre. Og det er oftare i distrikta det er samfunn som ikkje har bilsamband, men berre båtsamband – naturleg nok. Så mitt spørsmål er: Kvifor har Senterpartiet og representanten gløymt dei øyane?

Heidi Greni (Sp) [10:45:27]: Representanten må nesten unnskylde at jeg i innlegget mitt har forholdt meg til det budsjettet som Solberg-regjeringen har lagt fram, tilleggsproposisjonen som vi har lagt fram, og budsjettforliket, og ikke sammenliknet med Fremskrittspartiets alternative budsjett. Det håper jeg det er tilgivelse for.

Når det gjelder dem som bor på øyene, tar vi selvsagt hensyn til dem. De som f.eks. skal pendle, vil nå få en mye bedre hverdag når de får tilbake pendlertilskuddet. Det blir billigere å være pendler på disse øyene.

Når det gjelder dem som bare har båtforbindelse, ser jeg den problemstillingen, og det er noe vi også jobber med i regjering. Vi er nødt til å gå igjennom det systemet. Men på åtte uker klarer vi selvfølgelig ikke å rette opp alt som skulle vært rettet opp etter åtte år med en blå regjering, så vi må gjøre som de sier i barnesangen: Skal du ete en elefant, må du gjøre det bit for bit.

André N. Skjelstad (V) [10:46:41]: Heidi Greni er ganske gjenkjennelig fra sist jeg var sammen med henne i komiteen, og jeg setter pris på engasjementet rundt boligpolitikken. Det tror jeg nok mange av oss deler. Jeg vil si at kommuneøkonomien har blitt vesentlig bedre av det de gjentar nå etter åtte og en halv uke. Etter jul blir det sikkert tolv, og det blir sikkert det store mantraset framover. Men det er ikke til å komme fra at ute i distriktene, der også undertegnede bor, har vi en demografisk utfordring. Det som er litt spesielt, og som representanten unnlater å si noe om, er at hvis vi skal få flere innbyggere i distriktene, er vi også nødt til å ha et næringsliv som fungerer. Da nytter det altså ikke å skatte ihjel. Vi har eksempler på at deler av den skatten som regjeringen ilegger, ikke er med på å stimulere til vekst i tallet på nye innbyggere. Hvordan ser representanten Greni for seg at vi skal få nye innbyggere? Hvordan skal man motvirke den demografiske utviklingen som nå er i distriktene?

Heidi Greni (Sp) [10:47:52]: Som Normann-utvalget peker på, er det mange faktorer for at man skal få vekst i distriktene. Victor Normann sa det slik: Det er mange løsninger, men den dårligste løsningen er økt kommunesammenslåing.

Vi må ha kommuner som utvikler seg, små og store kommuner som utvikler sin egen særegenhet, og som gjør seg attraktive for nye innbyggere. Som jeg var inne på tidligere i replikkvekslingen, må vi legge til rette for at ungdommen får bygge der de vil – ikke slik det har vært før, at de er nødt til å bygge i et boligfelt hvis de skal flytte tilbake til egen kommune. De må få bygge i den delen av kommunen der de faktisk ønsker det.

Vi må sørge for at vi har et næringsliv som fungerer. Da må vi gjeninnføre distriktpolitiske virkemiddel. Kommunene må ha en økonomi som gjør at de kan være til hjelp for næringslivet, og ikke en hemsko. Vi må også sørge for at de ungdommene som flytter tilbake, har gode kommunale tjenester, gode barnehager osv.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Helge André Njåstad (FrP) [10:49:09]: Eg vil òg starta med å takka komiteen for godt samarbeid. Me fekk budsjettforliket veldig seint, så komiteen har jobba godt med dårleg tid. Takk vera ein solid innsats frå Stortingets administrasjon, komitésekretær Marianne Brænden spesielt, har me rokke å få innstillingane både korrekturlesne og på plass til behandlinga i dag.

Det er jo litt gøy å følgja denne debatten i ei ny rolle for oss blå, som har hatt fleirtal i åtte år. Me har i åtte år høyrte på kor ille og magert det har vore i Kommune-Noreg, på inn- og utpust, og no har det ikkje gått meir enn åtte veker før dei same representantane snakkar om kor flott og fantastisk alt er vorte.

Betydinga kommunesektoren har for økonomien i Noreg, er ganske stor – ca. 19 pst. av BNP for Innlands-Noreg. Ein av fem som jobbar i Noreg, jobbar i kommunesektoren, så det er ein ganske betydeleg, stor aktør. Då skulle ein tru at forskjellen mellom elende og solide rammer skulle vera noko meir enn 2,5 mrd. kr. Men då veit me altså at forskjellen på at noko er magert og at det er ei kjempesatsing, er 2,5 mrd. kr.

Eg trur faktisk ikkje at Kommune-Noreg ser på det på same måten. Eg trur Kommune-Noreg ser at ein må prioritera uansett kva rammer ein får, og at ønska Kommune-Noreg har, alltid vil vera større enn tilgjengelege midlar. Det har Framstegspartiet sagt då me var i posisjon, då me var i regjering, og då me støtta ei regjering, og no, når me er i opposisjon, er me ærlege på at kommunepolitikarar må prioritera, og at det alltid er større ønske og behov enn det me har av tilgjengelege midlar.

Men viss me ser det store bildet, har me no åtte år bak oss der kommunesektoren har vorte styrkt som sek-

tor. Kommunesektoren er relevant, men ein har framleis utfordringar, sjølv om me har fått sterkare kommunar. Ser ein på tala, har me færre kommunar på ROBEK. Kommunesektoren har dobbelt så mykje pengar på bok. Dei har fått større ansvar, men dei blir framleis etter vårt syn for mykje overstyrte av staten, og spesielt av statsforvaltarane.

Haldninga til Framstegspartiet er at me ønskjer å gje kommunane mest mogleg lokalt sjølvstyre, med mindre det går ut over enkeltinnbyggjarar. Då heiar me alltid på at me skal gje enkeltinnbyggjarar valfridom, at me skal gje enkeltinnbyggjarar minst mogleg eigedomsskatt – helst null – og at me skal gje enkeltinnbyggjarar gode tenester, som er av ein kvalitet som dei fortener.

Så til våre viktige prioriteringar i dette budsjettet. Eg skal starta me kva me ikkje prioriterer. Framstegspartiet prioriterer ikkje eit rådyrt regjeringsskvarter i Oslo. Me vil nedskalera det. Me prioriterer heller ikkje statsforvaltarar som skal overstyra lokaldemokratiet, og ønskjer å fasa ut den ordninga. Me vil heller styrkja kommuneøkonomien. Og kvifor vil me det? For eksempel fordi eldreomsorg er viktig for oss. I dette budsjettet vart det både frå den tidlegare regjeringa, Solberg-regjeringa, og den nye regjeringa eit ganske alvorleg tillitsbrot mellom kommunesektoren og staten då dei endra forsøksprosjektet for statleg finansierte eldreomsorg frå eit år til eit anna. På kort varsel reduserte ein prosjektet med eitt år. Slik bør ikkje staten opptre når ein inviterer til samarbeid. Anten det er eit samarbeid og eit forsøksprosjekt ein heiar på, eller ikkje, bør ein halda seg til inngåtte avtaler.

Eg synest det er litt spesielt når tidlegare statsminister i eit replikkordskifte seier at Noreg blir oppfatta som useriøs når ein endrar bistandsmidlar. Då blir ein altså oppfatta som useriøs ute i den store verda, men samtidig har ein akkurat same haldning internt i landet til eigne kommunar. Framstegspartiet synest det er uklokt. Og me synest det er synd at elleve kommunar no skal oppleve budsjettkrise etter åtte veker med Senterpartiet i regjering, som har lovt at alt skal bli betre. Det er iallfall elleve kommunar som i desse dagar skal laga kommunebudsjett som blir veldig krevjande fordi ein fasar ut statleg finansierte eldreomsorg – eit prosjekt som fungerer veldig bra, og som verkar veldig fint, og som gjev betre eldreomsorg til dei som fortener det.

Barnehagar var eg inne på i eit replikkordskifte. Det er veldig merkeleg at ein vel eitt element, som pensjon, og så ser ein ikkje heile bildet. Private barnehagar har ei stor utfordring med at dei får etterskotsbetalt tilskotet sitt. Det er mange område der det trekkjer i motsett retning, men så vel ein eitt element. Og her, overfor private barnehagar, er det – på same måten som det eg nemnde i stad – synd at både den førre og den sitjande regjeringa

har ein slik politikk. Spesielt med tanke på alle barna som får gode tilbod, og foreldre som er kjempefornøgde med tilboda, er det synd at ein fører ein slik politikk mot private barnehagar. Der står Framstegspartiet aleine og heiar på alle barnehagar, og eg er veldig glad for at me no har full barnehagedekning.

Men eg skal ikkje berre klaga over den sitjande regjeringa. Når det gjeld ressurskrevjande brukarar, skal dei få ros for at dei har retta opp det usosiale kuttet frå den førre regjeringa. Det måtte Framstegspartiet òg gjera i forhandlingar i fjor med å leggja inn ei ordning til dei aller minste. Me fekk inn ei ny ordning, som heldigvis er videreført. Me ser når me les nyheitsoppslag frå budsjettbehandlinga i f.eks. Moskenes kommune, ein liten kommune med veldig mange ressurskrevjande brukarar, at dei har behov for den ordninga som kom på plass, og som eg håpar at den nye regjeringa vil styrkja og ikkje fasa ut.

Så må eg òg sjølv sagt snakka litt om ferjeprisar. Det var ikkje det alternative statsbudsjettet til Framstegspartiet eg viste til i replikken min til representanten Greni, det var vedteke revidert nasjonalbudsjett for landet. Regjeringa seier dei skal setja ned prisen med 30 pst., men dei samanliknar ikkje med det sist vedtekne budsjettet, altså revidert. Dei samanliknar med nivået 1. januar, og då blir kuttet 30 pst., altså viss ein samanliknar med for lenge sidan. Viss ein samanliknar kuttet med kva som er prisen i dag, blir kuttet 5 pst. – etter at Framstegspartiet fekk ned prisen med 25 pst. Dette er jo leik med tal, og dei som ikkje går i djupna, vil kanskje oppfatta at den nye regjeringa er veldig snill og set ned prisen veldig mykje, men faktum er at dei set ned prisen lite. Viss me skulle ha samanlikna med det alternative statsbudsjettet til Framstegspartiet, hadde det vore snakk om 50 pst., altså går me med vårt forslag ytterlegare 25 pst. ned. Me reduserer ferjeprisane meir enn det Senterpartiet gjer i regjering, og me reduserte dei då me forhandla med høgreregjeringa i revidert, så der har me ingenting å skamma oss over.

Sidan eg starta med å rosa regjeringa, kan eg rosa dei for ein siste ting. Det skal ikkje bli ein vane, men at dei ikkje reverserer Framstegspartiet sine kutt i eigedomsskatten, frå 7 til 4 promille, synest eg er positivt. At ein vel å oppretthalda nivået på eigedomsskatten promillemessig, er bra, spesielt i ei tid då innbyggjarane opplever høge straumprisar, renta er på veg opp, avgifter går opp, og matvareprisar går opp. Då ville det vore veldig synd for vanlege folk dersom òg eigedomsskatten skulle gått opp. Så det er bra at ein har vidareført Framstegspartiet sine kutt i eigedomsskatten. Eg håpar at det er noko ein vil fortsetja med, at ein vil greia ut å setja eit tak på eigedomsskatten, slik at det ikkje blir gigantiske rekningar for enkelte. Eg skulle gjerne ønskt at regjeringspartia hadde snakka med sine lokalt, for der er det masse krea-

tivitet knytt til retaksering, som gjer at dei tek inn like mykje pengar som før. For Framstegspartiet handlar det om å setja eigedomsskatten ned, og aller helst fjerna han. Difor vil det bli ei viktig sak for oss i denne perioden òg.

Det vil òg vera viktig for oss å sikra lokalt sjølvstyre. Me opplever gong på gong at statsforvaltarar set lokale avgjerder til side. Det er med på å ta gnisten frå lokalpolitikkarar ikkje å få lov til å bestemma sjølve kvar ein skal planleggja bustadfelt, og kvar ein skal ha næringsetablering, men at det skal koma ein byråkrat frå fylkeshovudstaden og seia at dette får de ikkje lov til. Dette er noko me gjerne skulle ha gjort noko med, for det er veldig lite motiverande ikkje å kunna vera herre i eige hus, og at nokon sit på eit kontor – når det gjeld kommunane i mitt valdistrikt, sit ein i Bergen eller på Leikanger – og seier nei til viktige næringsutviklingsprosjekt. Det synest eg ingenting om.

Heilt avslutningsvis: Det er gledeleg at sjølv om me no er i opposisjon, har me likevel litt gjennomslag. Me har eit forslag som heile komiteen sluttar seg til, nemleg at regjeringa skal vurdere om arbeidsgruppa mellom KS og regjeringa som gjeld koronautgifter, skal få forlengt mandatet. Det synest me er positivt at komiteen signaliserer og støttar oss på, og det er veldig viktig for utfordringane til kollektivselskapa. Kommunesektoren vil ha utgifter til korona lenger enn det det var antyda at mandatet skulle gjelda for. Difor er me glade for at denne arbeidsgruppa får fortsetja, og ein må gjerne òg sjå på utfordringar ein har i førstelinja, dei som verkeleg står i front i koronasituasjonen i kommunane: helsearbeidarar. Det er mange behov ute i kommunane for å styrkja ho, slik at dei tenestene har gode vilkår i framtida.

Med det tek eg opp dei forslaga som Framstegspartiet står åleine om, og dei me er ein del av.

Presidenten: Da har representanten Helge André Njåstad tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Terje Sørvik (A) [10:59:21]: Representanten Njåstad fra Fremskrittspartiet var i sitt innlegg inne på et prosjekt som ble innført og igangsatt mens Fremskrittspartiet ennå satt i regjering. Det var prøveprosjektet med statlig finansiert eldreomsorg i elleve kommuner. Så så vi at Solberg-regjeringen, da Fremskrittspartiet ikke lenger var en del av regjeringen og ikke var nødvendig for å få budsjettflertall, avsluttet prosjektet og tok det ut av budsjettet.

Nå ser vi at Fremskrittspartiet foreslår å videreføre prosjektet og finansiere det ved å ta ned innbyggertilskuddet for de andre kommunene i landet. Hvilke resultater ser Fremskrittspartiet i dette prosjektet som gjør at de mener at 345 kommuner skal finansiere det videre i de elleve utvalgte kommunene?

Helge André Njåstad (FrP) [11:00:19]: Eg takkar representanten for spørsmålet. Det gjev meg ei anledning til nok ein gong å slå fast at me er veldig skuffa over den førre regjeringa, som tok det vekk, og like skuffa over den nye regjeringa, som ikkje tok det inn igjen. Det er berre Framstegspartiet som meiner at eldreomsorg er så viktig at me her skal finansiera tenestene direkte til kvar enkelt innbyggjar i Noreg som har behov for eldreomsorgstenester. Det er det som er kjernen i dette forsøket: Pengane skal ikkje gå inn til kommunen og så skal ein sjå om ein har råd til å driva god eldreomsorg. Har ein eit behov, oppstår det eit behov blant ein av dei eldre i dei forsøkskommunane, skal pengane koma automatisk, slik at ein kan levera god eldreomsorg.

Dette er ein modell me ønskjer å innføra i alle kommunar, men då må me ha eit forsøk. Det er eit knallgodt forsøk som verkar veldig godt. Dei som er med i forsøket, er kjempefornøgde, både administrativt, politisk og ikkje minst innbyggjarane som opplever det. Difor var vårt mål at me skulle gå frå elleve til alle kommunar. Dessverre valde både den førre og denne regjeringa å gå frå elleve til null og framleis la eldreomsorga vera eit område der ein kan kutta i kommunebudsjetta.

Terje Sørvik (A) [11:01:22]: Jeg registrerer at Fremskrittspartiet mener at de 345 andre kommunene da har penger nok til å drive sin eldreomsorg for.

En annen ting jeg også stusset litt over akkurat i den situasjonen vi står oppe i nå, som representanten for så vidt var inne på i sitt innlegg, gjelder Statsforvalteren. I den situasjonen vi står i nå, med korona, vet vi at Statsforvalteren bistår kommunene en god del på en del beredskap, krisehåndtering og koordinering. Mener representanten Njåstad at kommunene også på det feltet har økonomi til å ta over alle de oppgavene fra 1. januar, som er om 14 dager, når man velger i sitt forslag til budsjett å fjerne hele bevilgningen til Statsforvalteren?

Helge André Njåstad (FrP) [11:02:20]: Framstegspartiet tilfører jo ein del av dei pengane som ein sparar på å leggja ned Statsforvaltaren, tilbake til kommunane, nettopp for å understreka viktigheita av at kommunane skal ta ein del av dei funksjonane som Statsforvaltaren i dag har, direkte. Vårt budsjett må lesast som at sånn vil me ha det i ei ideell verd. Hadde me vore i posisjon, hadde me ikkje føreslått å gjera det 1. januar, men det er på ein måte for å visa effekten av vår heilskapspolitikk, og det handlar om å styrkja kommunane, så me tilfører 0,5 mrd. kr meir til kommunane.

Det blir òg ei ganske stor effektivisering i at me slepp at kommunane og Statsforvaltaren brukar masse tid på å krangla med kvarandre. Det blir jo ei effektivisering for Noreg at kommunane bestemmer. Ein slepp rett og slett

å bruka all den tida ein i dag brukar på å krangla med statsforvaltarane.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [11:03:20]: En av de store prestisjereformene til Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen var kommunereformen. Det ble gitt store løfter. Det skulle bli bedre økonomi, bedre tjenester, flere innbyggere, til og med mer demokrati. Vel, nå har det gått nesten to år, og i 35 av 43 sammenslåtte kommuner har man måttet kutte i tjenestene for å få budsjettet i 2021 til å gå i hop. Byråkratiet har vokst i flere sammenslåtte kommuner, flere sammenslåtte kommuner opplever nå befolkningsnedgang, og stadig flere krever oppløsning av de tvangssammenslåtte kommunene.

Mener Fremskrittspartiet at kommunereformen var en suksess? Dersom de senere en gang skulle komme i regjering på nytt, ønsker de da å gjenta denne reformen?

Helge André Njåstad (FrP) [11:04:09]: Det er for tidlig å seia om det er ein suksess. Mi magekjensle vil vel seia at ein burde ha gjort endå meir for å få endå færre kommunar, sånn at dei hadde vorte sterkare og fått større fagmiljø til å levera meir komplekse tenester for innbyggjarane i framtida, men det var ein god start å gå frå i overkant av 400 kommunar til 350.

Så har ein gjort mykje på dei åra. Dei aller fleste kommunane opplever at dei får større fagmiljø, dei får betre tenester. Utfordringane økonomisk trur eg det er to grunnar til. Den eine er at veldig mange av desse kommunane fekk raud-grønt fleirtal etter valet sist. Det var uheldig for økonomistyringa i dei kommunane. Det andre er at me såg at veldig mange kommunar brukte pengar før dei vart slått saman og investerte dei i eigen kommune, som gjer at den nye kommunen har ein utfordrande situasjon i ettertid. Det ansvaret må alle andre parti i denne salen enn Framstegspartiet og Høgre, som ville ha ein sikkerheitsventil i lovverket som gjorde at ein ikkje kunne gjera dei investeringane, ta. Difor skal Senterpartiet ta ein stor del av ansvaret for at kommunane brukte meir pengar før dei vart slått saman.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [11:05:12]: På Fremskrittspartiets hjemmesider signaliserer de ja til folkeavstemninger, og de skriver at de vil gi makt til folket. Fremskrittspartiets egen representant i komiteen, Erlend Wiborg, er sitert på at vi har altfor få folkeavstemninger i Norge.

Vil Fremskrittspartiet nå støtte dem som krever folkeavstemning om oppløsning av de sammenslåtte kommunene?

Helge André Njåstad (FrP) [11:05:37]: Framstegspartiet støttar folkeavrøystingar. I veldig mange kom-

munar er det Framstegspartiet som tek til orde for folkeavrøystingar. Eg registrerer at det av og til er Senterparti-folk lokalt som stemmer imot. Som eit tilfeldig utvalt eksempel føreslo Framstegspartiet folkeavrøysting i Steinkjer. Då var det ein representant i kommunestyret – som no er statsråd for Kommunaldepartementet – som sat i salen og stemte imot folkeavrøysting. Det er eitt eksempel på at ein ofte finn Framstegsparti-representantar lokalt som stemmer for folkeavrøysting, og Senterparti-folk som stemmer imot.

Grete Wold (SV) [11:06:20]: SV og Fremskrittspartiet representerer jo to litt ulike prosjekter og har tro på litt ulike retninger for forhåpentligvis å komme til om trent samme mål. Vi har også ulikt syn på dette med regionale nivå og instanser, og det var representanten inne på i innlegget sitt. I dette budsjettet skriver Fremskrittspartiet i sine merknader at man vil fjerne Statsforvalterens og Statens vegvesens innsigelsesrett i arealsaker, og videre at denne avgjørelsesmyndigheten da heller vil ligge til kommunene.

Forvaltningen av våre felles arealer og naturområder går naturlig nok også på tvers av kommunegrensene. Ser representanten noen utfordringer, vanskeligheter eller i det hele tatt noen betenkeligheter med at man fjerner en viktig regional instans og et nøytralt blikk i disse sakene?

Helge André Njåstad (FrP) [11:07:05]: Det er vel fyrste gongen eg har høyrte at Statsforvaltaren har eit nøytralt blikk. Statsforvaltarane har ofte ein eigen politikk dei forfektar, og den handlar om å avgrensa lokalpolitikarane si moglegheit til å leggja til rette for areal til utvikling.

Eg synest den beste måten å planleggja landet på er at det er dei folkevalde som står ansvarlege overfor innbyggjarane i val, og som gjennomfører arealpolitikken og disponeringane. Då kan innbyggjarane, viss dei føler dette er feil, skifta dei ut kvart fjerde år. Det kan ein ikkje med ein byråkrat hos Statsforvaltaren eller Statens vegvesen.

Ein kan òg stå ansvarleg overfor Stortinget som statsråd, så me meiner at dersom det er ei så viktig nasjonal interesse, får ein statsråd fremja den innvendinga på vegner av regjeringa, som står ansvarleg overfor Stortinget. Det er det demokratiske underskotet med tanke på at ein ikkje kan skiftast ut ved val eller ikkje står ansvarleg, som gjer at me er kritiske til å gje tilfeldige byråkratar altfor stor makt.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Grete Wold (SV) [11:08:27]: For meg som førstereis har denne budsjettprosessen vært en spennende og til

tider litt nervepirrende reise å få lov til å være med på, helt fra Solberg-regjeringens budsjett, som vi på venstresiden mente trengte klare forbedringer, via Hurdalsplattformen og til Støre-regjeringens tilleggsproposisjon – også det et budsjettforslag vi i SV mente kunne kles opp i noe mer rødt og grønt – til nå, hvor vi står med et forlik og et budsjett som vil trekke Norge i riktig retning, mot en bedre fordeling og en mer rettferdig klimapolitikk.

Under høringen på dette området var det få som ikke nevnte betydningen av en god kommuneøkonomi. Selvsagt, får man vel si, var ordførere og kommunedirektører opptatt av å ha et økonomisk handlingsrom, et handlingsrom som kunne gjøre at man sikret gode velferdstjenester til alle sine innbyggere. Men det var ikke bare dem: Også organisasjoner som enten samarbeidet eller som ser betydningen av en sterk kommune, uttalte seg bekymringsfullt om innsparinger, effektivisering og reduksjon i tjenestetilbudet. Redd Barna, Nelfo, Cerebral Parese-foreningen, Fattignettverket, KS – listen er lang.

Kommuneøkonomi er et ord som ikke alltid vekker den store interessen, men vi vet at alle i løpet av livet blir mottaker av en og mest sannsynlig flere tjenester og tilbud som kommunen gir oss der vi bor – det være seg tjenester som veier og sykkelstier, barnehager og skoler, psykisk helse, rustjeneste eller kanskje også en sykehjemsplass.

Selvsagt vil kvaliteten på dette bli bedre med et større økonomisk handlingsrom. Kommunesektoren har fått stadig økte forventninger knyttet til seg, både fordi mange oppgaver bør løses nær folk, og fordi andre nivåer er blitt bygget ned, f.eks. gjennom samhandlingsreformen. Det er mye som skal løses, og alle forventer mye av den offentlige velferden vi har bygget opp.

Det er mye man kan si om dette budsjettet. Det er et godt budsjett, og noen ting er SV spesielt fornøyd med å ha fått på plass.

Gratis SFO er et viktig skritt mot en hverdag der barn ikke må stå utenfor mens andre fortsetter leken. Foreldrenes lommebok skal ikke lenger være utslagsgivende for om barna får hele dager sammen med venner og på aktiviteter. Vi starter med førsteklassingene, men målet og retningen er helt klar: Vi skal få på plass gratis SFO for alle.

Også for tannhelse er det her et lite, men ikke ubetydelig skritt i riktig retning, mot en tannhelsereform. Det er kanskje vår tids viktigste helsereform, hvor endelig siste del av kroppen også skal bli en del av det offentlige helsevesenet. Trygghet for at man kan få den hjelpen man trenger, når man trenger den, at man skal kunne søke jobber med et smil og med selvsikkerhet, det er noe alle fortjener.

Det blir økte rammer til ressurskrevende tjenester. Stadig flere har behov for et mer omfattende tilbud for å kunne leve et godt liv. KS la nylig fram en rapport som viser det store omfanget av de økte helsekostnadene som kommunesektoren opplever. Det er behov for en kraftig satsing på dette området. Også det tar vi nå mindre, men retningsgivende og viktige skritt på veien mot.

For dem som har aller minst og er avhengige av økonomisk sosialhjelp, har vi fått til at barnetrygden ikke skal gå til fratrekk her. Det er nemlig en praksis som tilhører fortiden, da stønadsbildet var helt annerledes. Vi sikrer med det at flere barn vokser opp med en noe mindre belastende livssituasjon.

Så må jeg få nevne økte rammer og sikkerhet for kollektivtransporten. Fra fylkeskommunenes side var alle under denne høringen opptatt av at det var et viktig område, og vi lytter til dem. Både økt satsing og kompensasjon for den nedgangen vi har sett under pandemien – som dessverre ikke er over – må vi fortsette med. Det er avgjørende for at vi skal opprettholde et godt rutenett i hele landet, og at vi har et miljøvennlig alternativ.

Så er det gledelig at vi er kommet i gang med et utredningsarbeid for å stille krav til de selskapene som leverer offentlig finansierte velferdstjenester. Det er på tide at vi får kontroll på hva skattepengene går til, at vi er trygge på at de går til nettopp det vi kjøper – velferdstjenester – og ikke til profitt. Her kan også nevnes gjeninnføring av kommunenes rett til å ha innsyn i private barnehagers disposisjoner, så vi har en visshet om at pengene vi betaler, går til gode barnehager for barna våre.

Alle kommuner i vårt land er ulike. Det betyr også at de har ulike utfordringer og måter å løse disse på. Lokalt demokrati og handlingsrom er viktig for å utvikle tjenester nær folk.

Til slutt: Jeg vil takke for et godt samarbeid, en bratt læringskurve og en fin dialog i komiteen, og som sagt: Det har vært en fin førstestur til dette målet. SV er fornøyd med en god start, en snuoperasjon er i gang, og det skal vi konstruktivt bidra til i fire år framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Vamraak (H) [11:13:39]: SV har tidligere profilert seg som et kunnskapsparti og stått sammen med Høyre om å styrke kunnskapen i skolen. Meldingene som ligger til grunn for skolesatsingen, ligger nettopp i det budsjettet vi nå har til behandling.

I den nye regjeringen har Senterpartiet dessverre vunnet fram med sin skoleprofil, som handler om kutt i tiltak som fremmer kunnskap, som en ekstra naturfagstime. På den andre siden er det satsing på deres hjertebarn: små grendeskoler.

Det var kanskje mer overraskende for mange – inkludert Utdanningsforbundet – at SV toppet dette i for-

liket og fjernet den potten som går til lønn til lærerspesialister. Er representanten enig i at fjerningen av lærerspesialistordningen gir dårligere karrieremuligheter for lærerne?

Grete Wold (SV) [11:14:32]: Det er et viktig og godt spørsmål. Dette er områder som vi absolutt har en god og bred politikk for også i vårt parti. Vi er opptatt av å ha en god dialog ikke minst med fagforeningene og miljøene som jobber med dette. Hvilke innretninger, hvilke potter og hvilke ordninger som er de aller beste for lærerne, og som skaper det beste læringsmiljøet for barna, er noe vi kommer til å fortsette å jobbe med.

Om kutt i akkurat denne er den riktige veien å gå, kan jeg dessverre ikke svare helt konkret på i dag. Men vi er i hvert fall opptatt av at vi skal sikre at lærerne blir lyttet til, og at det kan bli levert gode lærertjenester til alle.

Tore Vamraak (H) [11:15:13]: Det er kanskje en god vei å gå først å finne en ny løsning før man kutter det som eksisterer.

OECD har i mange år anbefalt Norge å innføre noe som er kalt for avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, som Solberg-regjeringen har gjennomført. Den har vært gjennomført i tillit til at virksomhetene og virksomhetslederne kan effektivisere der hvor de kjenner at skoen trykker. Vi fikk den gangen kritikk fra bl.a. SV om at kuttene burde vært detaljspesifisert ned i hver enkelt virksomhet.

Den nye regjeringen har videreført ABE-kuttene for 2022, og SV har til overmål toppet dette med en forsterkning av ABE-reformen gjennom det de kaller for reduserte reisekostnader, som er smurt tynt utover alle statlige virksomheter. Hvilken ny kunnskap sitter representanten på som gjør at man nå støtter (presidenten klubber) den typen kutt?

Grete Wold (SV) [11:16:18]: Jeg tror nok ikke at representanten sitter på noen ny kunnskap. Vi har fortsatt som en helt klar målsetting at flate ostehøvelkutt i statlige virksomheter ikke er en god vei å gå på noen som helst måte. Så ser jeg at man knytter dette opp mot reisekostnader – at det også innføres som en form for et flatt kutt, som vi i utgangspunktet synes er en dårlig idé. Vi ønsker en større grad av politisk styring på det. Forskjellen mellom de to er at man her har en kuttordning som går over mange år. Her snakker vi faktisk om en reell situasjon i en krisesituasjon under en pandemi, og da tar man politiske grep som man faktisk kan få effekt av i den gitte situasjonen man er i.

Helge André Njåstad (FrP) [11:17:12]: I stad, då eg fekk replikk frå representanten Wold, starta ho med å seia at SV og Framstegspartiet er litt ulike. Det er for så

vidt riktig, men når me finn kvarandre og samarbeider, er det knallbra. I førre periode fann me kvarandre når det gjaldt pensjon, og fekk til mykje. Men kanskje best kjent både i denne sal og i samfunnet er då me fann kvarandre i barnehageforliket. Det eg lurar på, er om me kan laga eit nytt prosjekt i år. Om det verkeleg er noko som er utfordrande, er det helsearbeidarane i kommunesektoren – sjukepleiarar og helsefagarbeidarar som treng meir løn, høgre status og betre utdanning. Kunne det vore ein idé om me kanskje fekk til eit nytt Framstegsparti-SV-samarbeid i kommunesektoren, som handla om å løfta dei som har stått i førstelina under koronaen, og som verkeleg treng det? Er det noko SV vil seia ja til om det kom ein slik invitasjon?

Grete Wold (SV) [11:17:59]: Det påligger nok ikke meg å si ja til en slik invitasjon på stående fot, men det er ingen tvil om at vi begge har en politikk hvor vi ønsker å styrke veldig mange av de gruppene som nå ble nevnt. Vi ønsker også å ha et mangfoldig og godt tilbud til brukerne våre, kanskje spesielt i barnehagesektoren, som representanten nevnte. Vi ønsker å beholde det mangfoldet, ikke sikre at vi får midler som overføres til store profittjagende konserner, som er de som kjøper opp de ideelle og gode barnehagene, som nettopp sikrer et godt mangfold i tjenestetilbudet til alle ute i kommunene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Tobias Drevland Lund (R) [11:19:01]: Jeg pleier å svare alle dem som sier de ikke er opptatt av politikk, at alt er politikk. Hvor og når bussen går, om den går i det hele tatt, om det finnes en god skole og barnehage til barna som vokser opp, om de eldre blir tatt godt vare på, og om de ansatte har tid og mulighet til å ta vare på folk – alt dette er politikk, og sentralt i det hele står kommunene og fylkene våre.

Kommunene er hjertet i vår felles velferd, og kommunene er tilbydere av de fleste tjenestene vi benytter oss av i hverdagen. Kommunene er også et av våre viktigste verktøy i kampen mot de økende forskjellene. Koronapandemien har nok en gang vist oss hvor avhengige vi er av et godt fungerende kommunalt tjenestetilbud, og at mange kommuner er underfinansiert. For Rødt er kampen for å sette kommunene og fylkene i stand til å tilby gode tjenester til alle, uansett hvordan lommeboken er, eller hvilken postadresse man har, en viktig kamp.

En av de største satsingene i Rødts alternative statsbudsjett for 2022 er derfor å flytte mer penger fra staten til kommunene i form av økte, frie inntekter, inkludert økt distriktstilskudd. Faktisk bevilger vi hele 5 mrd. kr mer enn det budsjettforliket legger opp til. Og det er mange gode tjenester og lokal selvbestemmelse i de

5 mrd. kr ekstra som vi setter av. Økte frie inntekter gjør det mulig å gjøre mer av det folk i det lokale demokratiet synes er viktigst. Det kan bety flere ansatte i velferden, døgnbemannet brannstasjon, flere sykehjemsplasser, å bevare grendeskoler, å opprette en fritidsklubb eller et kommunalt kjøkken til eldreomsorgen.

Rødt mener at også fylkeskommunene spiller en veldig viktig rolle i å skape gode lokalsamfunn rundt om i landet. Fylkeskommunene må settes godt i stand til å være utviklingsmotorer innenfor næring og også innenfor klima.

Rødt mener også at den fylkeskommunale tannlegjetjenesten trenger styrkede økonomiske overføringer for å kunne gi billigere behandling til flere. Her viser jeg til Rødts budsjett, hvor vi setter av 3,2 mrd. kr for å starte en innføring av gratis tannhelse – litt mer kjøtt på beina enn det som ligger i budsjettforliket.

Rødt foreslår også å øke de frie inntektene til fylkeskommunen med 200 mill. kr mer enn i budsjettforliket. Vi vil gi økt støtte til omlegging av nullutslippsløsninger for ferjer og hurtigbåter, og vi tilfører viktige utviklings- og omstillingsmidler.

Rødt foreslår også å styrke det lokale selvstyret ytterligere ved å opprette et eget fond på 75 mill. kr for å kjøpe opp strandsoneareal, som sikrer fellesskapet adgang til naturområder langs kysten.

Rødt øker også overføringene til Sametinget med ytterligere 25 mill. kr i vårt budsjett, slik at man får styrket samisk språk og kultur.

Rødt prioriterer styrking av Merkur-programmet, for utviklings- og kompetanseprogram for nærbutikker og bokhandlere i distriktene vil sikre flere tjenester til innbyggerne nær folk.

Det er også viktig å sette fylkene våre bedre i stand til å ta inn det store vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier og gi økt bevilgning til ras- og skredsikring og ikke minst beredskapstiltak i møte med endret vær og klima.

Altfor lenge har vi også hatt et boligmarked som fyller lommene til boligaiene, samtidig som et trangt boligmarked frarøver mange av oss muligheten til å eie sitt eget hjem. En vanlig lønnet sykepleier kunne kjøpe 1,3 pst. av boligene i Oslo, ifølge sykepleierindeksen fra Eiendom Norge. Det er en nedgang fra 3 pst. i fjor. Dette viser hvorfor det trengs kraftige virkemidler for en mer sosial boligpolitikk.

Rødt mener Husbanken er et viktig boligpolitisk verktøy som må stå sentralt i arbeidet for en bedre boligpolitikk, men også i utviklingen av en ikke-kommersiell boligsektor og for å hjelpe flere inn på boligmarkedet. Rødt utvider også Husbankens låneramme, i likhet med det budsjettforliket legger opp til, men noe mer, samtidig som vi setter av midler til å utrede organiseringen av en tredje boligsektor.

La meg slutt gå litt inn på bostøtteordningen, som har blitt uthulet over flere år. Det føler jeg at jeg sier hver gang jeg er på denne talerstolen, men Rødt har som mål å gjenreise bostøtteordningen og sørge for at langt flere omfattes av den. Derfor vil vi øke satsene og sikre at flere får rett til bostøtte enn i dag. Det setter vi av 400 mill. kr ekstra til i forhold til det budsjettforliket legger opp til.

Avslutningsvis: Arbeidet med å skape gode kommuner for alle innbyggere, uavhengig av postnummer og størrelse på lommeboka, fortsetter. Og kampen for å sikre flere boliger til folk og ikke til boligspekulantene, har så vidt begynt. Jeg gleder meg til å se hvordan resten av dette arbeidet kommer til å ende. Vi i Rødt skal i alle fall presse på for en mer sosial profil og for at vi skal kunne leve et god liv der ute i kommunene – hvor enn det er.

Jeg tar til slutt opp Rødts forslag til saken.

Presidenten: Da har representanten Tobias Drevland Lund tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tore Vamraak (H) [11:24:18]: I tilleggsnummeret har regjeringen kuttet i pensjonstilskuddet til private barnehager, og Rødt stiller seg bak det kuttet. I komiteens budsjetthøring fikk vi høre fra Kausvol Gardsbarnehage at dette kuttet utgjør mer enn hele overskuddet i barnehagen, og det innebærer dermed at barnehagen må kutte enten i ytelsene til de ansatte eller i kostnader til vikarer ved sykdom.

Mener Rødt det er riktig å gjøre hverdagen til de ansatte i private barnehager dårligere fordi Rødt ikke liker at det finnes private barnehager, som for så vidt inkluderer de aller fleste av gårdsbarnehagene her i landet?

Tobias Drevland Lund (R) [11:25:06]: La meg først understreke at Rødt ikke har noe imot private barnehager. Vi har noe vi setter spørsmålstegn ved når det gjelder de private kommersielle barnehagene, som beriker seg på offentlige overføringer. I dette tilfellet handler det om faktisk å sikre at de pengene man setter av til pensjon, skal gå til pensjon og ikke til privat berikelse. For noen år tilbake kunne vi se at man puttet 1 mrd. kr av pengene i egen lomme – penger som kanskje burde gått til pensjonstjenester i stedet for til berikelse for kommersielle eiere.

Mitt spørsmål tilbake til representanten er hvorfor han ikke bryr seg om å sikre bedre tjenester for dem man faktisk skal tilby tjenestene, i stedet for å være oppatt av å berike kommersielle eiere der ute i barnehagemarkedet.

Tore Vamraak (H) [11:25:50]: Nå kan jeg godt svare på dette med tjenestene. Vi ser jo i brukerundersøkelser at innbyggerne er godt fornøyd med det mangfoldet av

barnehage tilbud som privat sektor – eller privat kommersiell sektor, som Rødt liker å kalle den sektoren – representerer.

Representanten kom med noen påstander om at tilskuddene brukes til å berike eierne. Hvilket belegg har representanten for å si at pengene som går til pensjonstilskudd, brukes til å berike eierne, og ikke går til å berike de ansatte i de private barnehagene?

Tobias Drevland Lund (R) [11:26:44]: Representanten Vamraak kan jo se på hva disse pensjonstilskuddspengene har gått til. Da stiller jeg også spørsmål om hvorfor det er slik at det er mindre utgifter til pensjons- og lønnstilskudd i private barnehager. Vil ikke det si at man henter et overskudd fra et sted, siden de offentlige overføringene i utgangspunktet skal være tilnærmet de samme? Dette overskuddet skapes jo nettopp av å kutte ned på lønns- og pensjonskostnader, og da vil vi i Rødt sørge for at man i større grad har pensjonstilskudd som treffer de faktiske utgiftene, og at man ikke tar noen av overføringene man ikke skulle hatt.

Tore Vamraak (H) [11:27:17]: Det er jo rent faktisk feil, det representanten Lund sier om at tilskuddet da treffer de reelle pensjonsutgiftene. Det er ikke slik at man innretter seg etter hvilke pensjonsordninger den enkelte private barnehage har med de ansatte, men man legger seg på en norm basert på de kommunale barnehagenes utgifter. Jeg ser ikke at representanten Lund har svart på spørsmålet om at man i den enkelte barnehage går etter pengene – om pengene har gått i lommene til noen privatpersoner, om de har gått til å styrke tilbudet til barna i barnehagen, eller om de har gått til gode pensjonsordninger.

Tobias Drevland Lund (R) [11:28:08]: Vi mener at vi i større grad må innrette dette systemet rundt de faktiske utgiftene der ute i barnehagene, og det mener vi at dette budsjettforslaget faktisk legger opp til. Derfor har vi ikke endret på det i vårt alternative statsbudsjett. Vi mener derimot det er viktig at vi framover sikrer en velferdssektor der alle pengene vi betaler inn i skatt til felles velferd, skal gå til nettopp det, og ikke til å berike noen svære kommersielle aktører der ute i markedet, om det så er innenfor barnevern, eldreomsorg eller barnehage, som representanten Vamraak er opptatt av.

Helge André Njåstad (FrP) [11:28:47]: I dei seinare behandlingane om ulike saker om bustøtte har Framstegspartiet og Raudt samarbeidd godt og funne kvarandre i ei rekkje forslag, så det er tydeleg at me er ganske einige om at vanlege folk skal få den målretta støtta – at ein ikkje skal gjera kommunar rike, som då kan trekkja sosi-

alhjelp ut av det. Det trur eg er fordi me ønskjer å hjelpa vanlege folk i ein ekstraordinær situasjon. Av same grunn er eigedomsskatten så viktig for oss, for det er ein urettferdig og usosial eigedomsskatt, som treffer uansett om ein eig huset sjølv, har lån på det eller har arva eit stort hus – altså uansett kva betalingsevne ein har.

Spørsmålet mitt er om Raudt òg er einig med Framstegspartiet i at den kommunale eigedomsskatten er ein urettferdig skatt, som me gjerne kunne ha fjerna og erstatta med noko meir rettferdig.

Tobias Drevland Lund (R) [11:29:38]: Hvis Njåstad har lest partiprogrammet vårt, ser han at vi ikke er gift med eiendomsskatten, men vi ser at eiendomsskatt i mange tilfeller er en god måte å kompensere på for utgifter som kommunene har for å tilby gode tjenester. Hvis Njåstad da hadde vært opptatt av å sette kommunene i stand til å tilby gode tjenester uten å ta inn eiendomsskatt, kunne han også kjempet for økte bevilgninger til kommunene, slik at eiendomsskatt ikke hadde vært like nødvendig.

André N. Skjelstad (V) [11:30:17]: Tilbake til barnehager: I min kommune, Steinkjer, har vi i overkant av 50 pst. private barnehager. Hvis Rødts politikk hadde blitt utslagsgivende, hadde vi ikke hatt mulighet til å tilby ungene barnehageplass innenfor det offentlige.

Jeg kunne tenkt meg en refleksjon rundt: Hva ville dette gjøre med tanke på likestillingsperspektivet – hvis vi skal avskaffe alle private barnehager? Hva vil det kunne si med tanke på å ha et likestilt arbeidsliv? Er alt dette gjennomtenkt i Rødts program? Jeg kan for så vidt skjønne at en kanskje ønsker at dette nå skal rekommunaliseres, men for vår del – Steinkjer kommune – er ikke dette mulig. Kanskje Rødt har en annen plan.

Tobias Drevland Lund (R) [11:31:18]: Ja, for det første – som jeg til det kjedsommelige må si hver gang, virker det som – må vi skille mellom de private kommersielle og de private ideelle barnehagene. Selv gikk jeg i en privat ideell barnehage i deler av mitt tidligere liv og er veldig fornøyd med det. Det viktigste er at vi klarer å tilby alle barn en god oppvekst og en god barnehagehverdag, og at de ansatte sikres nok ressurser og tid til å gjøre en god jobb. Rødt mener at det gjøres best ved at alle skattepengene som vi bevilger til velferd – og til barnehager i dette tilfellet – skal gå tilbake til driften istedenfor at det tas ut store utbytter av kommersielle private eiere. Det virker som representanten Skjelstad er tilfreds med det, men det er ikke vi i Rødt.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

André N. Skjelstad (V) [11:32:06]: Pandemien er over oss med full styrke. Igjen ber vi innbyggerne om

mye. Vi vet ikke hvordan pandemien utvikler seg framover og hvor inngrepene vi må leve med, men vi vet en god del mer enn vi gjorde i mars 2020. Jeg vet hvordan dette kommer til å prege kommunene, og hva vi har i vente. Tidligere kommunalminister Astrup sørget for å ha de nødvendige forsikringer om at kommunene skulle kompenseres fullt ut. Det skapte ro, det skapte forutsigbarhet, og jeg håper og tror at statsråd Gram kan gi likelydende forsikringer om at kommunene blir ivaretatt. Det vil gi en viss ro i tiden som ligger foran oss.

Samtidig ser vi at det er en regjering som er mer enn villig til å spille opp til uro og usikkerhet knyttet til både eksisterende fylker og kommuner. Det var beklageligvis ikke tomme løfter da Senterpartiet lovet å legge til rette for oppløsning av nye fylker og nye kommuner. De grep makten og satte Kommune- og Fylkes-Norge i spill. Kommunalministeren har til og med uttrykt såpass stor entusiasme at han langt på vei har godkjent en oppløsningssøknad fra Troms og Finnmark som fortsatt ikke er ferdig utfylt. Vi ser også at innbyggere og arbeidstakere i Viken og Innlandet blir stående i uvisse om hvordan den desentraliseringsvalsen utspiller seg. Regjeringen, med Slagsvold Vedum i spissen, har gitt løfter om at de som vil, kan oppløses. I Venstre mener vi at det er uheldig.

Mye kan sies – og er blitt sagt – om måten fylker og kommuner har blitt slått sammen på, men etter at kommunalministre fra flere partier i årevis har arbeidet for færre og sterkere fylker, var det til syvende og sist Solberg-regjeringen som hadde viljen til å gjennomføre. Vi mener at det var helt nødvendig. Flere oppgaver og ansvar har dessverre uteblitt. Det erkjenner vi, men når vi likevel fortsetter og er svært utålmodige etter å få flere arbeidsplasser og oppgaver flyttet ut til fylkene, blir vi bekymret over å se det spillet som regjeringen nå spiller ut.

I Venstre får vi det ikke til å stemme at det å svekke flere fylker gjør dem mer attraktive i arbeidsmarkedet, at det gir dem mer stabilitet i økonomien, større sjanse for å ta førerretten i det grønne skiftet og ansvar for større oppgaver. Jeg mener oppriktig at det å svekke fylkene, slik regjeringen nå legger opp til, vil sette hele det tredelte nivået i Norge på spill. Jeg er likevel raus nok til å si at jeg tror regjeringen, med Senterpartiet i spissen, ønsker å gjøre det beste for kommunene og fylkene. Jeg registrerer at Støre-regjeringen gir ytterligere bevilgninger til kommuner og fylker, selv om det bl.a. er økte skatter for næringslivet som gir handlingsrom til det.

Så vet vi at mange i Kommune-Norge setter pris på overføringene. Vi venter i spenning på å se om dette er overføringer som kun kommer i kjølvannet av en valgkamp full av lovnader, eller om det følges opp i årene framover.

Vi ser at Distrikts-Norge også bør etterstrebe å klare å løse de utfordringene som ligger der. Senterpartiets Distrikts-Norge er på mange måter å skue tilbake og ønske det som var. Det kan være innsmigrende å mene at det ikke finnes grenser for hvor små kommuner og fylker kan være, men det er ikke å ta morgendagens utfordringer på alvor. Å tenke distriktpolitikk med hjertet etterlater et ukuelig inntrykk av at alt er mulig så lenge staten stiller opp og legger til rette for det. Men tro det eller ei – det følger også med noen begrensninger i kommuner med noen få tusen innbyggere og fylker med innbyggertall som bydeler i Oslo.

Jeg har flere bekymringer for hvordan Kommune-Norge skal møte de utfordringene som ligger foran oss i årene framover, eksempelvis behovet i primæromsorgen, som vi vet vil bli enormt i årene som kommer. Jeg hadde en replikkrunde med lederen i komiteen. Jeg vil bare få avklare at Venstre selvsagt er for heltidsstillinger. Det skulle bare mangle, men det er ikke det som er hovedutfordringen – hovedutfordringen per i dag er å rekruttere til primæromsorgen. Det er allerede utfordringsbiten som ligger i Kommune-Norge.

Bemanningsbransjen er med på å skape en forutsigbarhet, ja, selvfølgelig skulle vi hatt flere rekrutteringsmuligheter i Distrikts-Norge, men sånn er det dessverre ikke. Derfor er også rekrutteringsbransjen en avgjørende del for å få Kommune-Norge til faktisk å fungere, for det handler om både rekruttering til omsorgsykker og rekruttering i hele primæromsorgen.

Jeg kan forsikre om at Venstre vil være et positivt og offensivt opposisjonsparti i distriktpolitikken. Vi har opplevd hvor destruktivt det er når partier i opposisjonen benytter enhver anledning til å snakke ned Distrikts-Norge og spille by og land opp mot hverandre. Derfor vil jeg også framover benytte anledningen i opposisjon til å fremme forslag og støtte opp om tiltak som gjør Kommune- og Fylkes-Norge bedre rustet til en krevende framtid, samtidig som vi forventer at regjeringen har en realistisk distriktpolitikk og ikke bare er opptatt av å reversere tiltakene vi har iverksatt de siste åtte årene.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rune Støstad (A) [11:37:20]: Representanten sier at regjeringen spiller et spill og spiller opp til uro. Med respekt å melde er det vel den forrige regjeringen – med bl.a. Skjelstad i spissen – som sørget for spillet og rotet i denne reformen.

Da vedtaket og tvangsvedtaket var gjort, sto representanten selv fram og var svært fornøyd – og sa at regioner kan overta viktige oppgaver. Det var viktig for dem

som trodde på maktspredning og et levende Distrikts-Norge; de hadde fått stort gjennomslag. Men mange ble skuffet. «Dette er bare brødsmuler», sa fylkesordføreren i Oppland, f.eks.

Hvor fornøyd er representanten med reformen og oppgavene som ble overført? Hvor gikk det galt? Og hvorfor ble det ikke flere oppgaver å flytte ut?

André N. Skjelstad (V) [11:38:20]: Som tidligere fylkespolitiker er jeg fornøyd med at vi fikk prosessen i gang. Jeg er også svært fornøyd med at vi bl.a. klarte å overføre sams vegadministrasjon, sånn at både hodet og hendene er på samme sted. Så skulle vi gjerne hatt flere oppgaver, og det er litt av jobben framover. Jeg er derimot veldig redd for at det som nå skjer i Innlandet, kan sette mulighetene for å ha en trenivåmodell på spill. Jeg ønsker ikke en tonivåmodell, fordi en tonivåmodell vil svekke distriktene betydelig. Jeg tror den reverseringsbølgen vi har nå, dessverre vil være med på å svekke Distrikts-Norge og de mulighetene vi har.

Samtidig tror jeg at et større og mer kraftfullt regionalt nivå vil kunne ta større oppgaver framover. Jeg har selv vært og er fortsatt tilhenger av at om man har et kraftigere regionalt nivå, så kan man også ta over sykehusene på sikt.

Rune Støstad (A) [11:39:24]: Jeg skal i hvert fall love representanten at regjeringen tar ansvaret for at bl.a. Venstre sviktet lokaldemokratiet. Tvang er gift for demokratiet, og den nye regjeringen har som ambisjon å rydde opp. Da må fylkeskommunene styrkes når det gjelder både økonomi og oppgaver.

Men jeg vil gå tilbake til representantens påstand om at denne regjeringen spiller opp til uro, fordi jeg mener at det blir å skrive historien feil.

Så blir spørsmålet: Hvorfor tvinger dere dette igjen når det var så dårlig planlagt? Hva kunne vært gjort annerledes?

André N. Skjelstad (V) [11:40:12]: Selvfølgelig kunne mange ting vært gjort annerledes. Vi kunne hatt et større tempo i saken. Selvfølgelig kunne det også vært flyttet ut flere oppgaver. Hvis jeg hadde fått bestemme alene, hadde det definitivt vært flyttet ut flere oppgaver.

Samtidig tror jeg at det er et helt nødvendig grep for å få til større regioner som på sikt vil ha muligheten til å ta på seg større og flere tunge oppgaver – om man nå ikke klarte alle oppgavene som vi ønsket. Da kunne kanskje representanten fra Arbeiderpartiet vært enig i at deler av helseforetakene burde vært overført til de nye kraftfulle regionene, sånn at man også hadde minsket administrasjonen og demokratiet rundt det – noe som hadde gjort at makten hadde sittet ute i regionene og ikke hos staten.

Heidi Greni (Sp) [11:41:20]: Representanten Skjelstad og jeg er begge resirkulert. Vi satt i kommunalkomiteen i den perioden da vi forhandlet kommune- og fylkesstrukturen, og representanten var veldig fornøyd med det resultatet som kom, de nye oppgavene til fylkeskommunen, og det ble feiret som Venstres store seier.

Senterpartiet fremmet bl.a. forslag om desentralisering av oppgaver fra statsforvalteren, det som ikke omhandler tilsyn og kontroll. Vi hadde også mange andre forslag når det gjaldt dette. Dette er nå nedfelt i Hurdalsplattformen, og vi trenger altså ikke å stemme for forslaget fra Venstre.

Mange kommuner ønsker nå oppløsning. De begrunner det med at avstandsulempene og byråkratiseringen har blitt mye større enn de fordelene som er med større fagmiljø, og – ikke minst – det har ikke kommet noen oppgaver som krever større fylker.

Ser representanten nå at dette egentlig var en stor fiasko ved at representanten nå fremmer forslag om nye oppgaver til den nye regjeringen?

André N. Skjelstad (V) [11:42:27]: Jeg er vel ikke mer resirkulert enn at jeg mener akkurat det samme som jeg gjorde da. Det som er interessant når man er i debatt med Senterpartiet, er at de mente for så vidt akkurat det samme, mer eller mindre, som Venstre i Stoltenberg II. Det er litt overraskende at de har snudd i troen på demokratiet nærmest mulig folket, for det var det Åslaug Haga argumenterte for den gang, men som Stoltenberg og Arbeiderpartiet ikke ville være med på. Så, i løpet av en flankemarsj på åtte år eller noe slikt, har Senterpartiet snudd på det. Hvor offensive de forslagene var som kom fra Senterpartiet i 2016–2017, er jeg nok litt usikker på, for en del av det å kunne overføre makt – ikke bare fra fylkesmannen, men mer makt fra staten – handlet også om at det regionale nivået måtte bli større.

Heidi Greni (Sp) [11:43:28]: Jeg kan trøste representanten med at det nå er nedfelt i Hurdalsplattformen at oppgavene skal løses på lavest mulig hensiktsmessig nivå, og at vi akter å overføre mer makt til lokaldemokratiet og til fylkesleddet.

Når representanten hevder at Senterpartiet og regjeringen nå flyr rundt i landet og skal oppløse kommuner og fylker, må jeg komme med en liten realitetsorientering. Vi har sagt at de kommuner og fylker som ønsker det, skal få bli oppløst. Og de kommunene ønsker det fordi de ser at oppgaveløsningen har blitt mye mer komplisert, kvaliteten på tjenestene har blitt kraftig redusert, og rekrutteringen til fagmiljøer har blitt svekket fordi det mange plasser ikke lenger er stedlig ledelse på f.eks. sykehjem. Det er ikke attraktivt å jobbe der lenger.

Så når bakdelene har blitt så mye større enn fordelene, vil vi lytte til innbyggerne.

André N. Skjelstad (V) [11:44:35]: Som sagt sitter jeg i kommunestyret i Steinkjer i tillegg til å være her. Der fikk vi et innbyggerinitiativ fra deler av gamle Veran om at de ønsker å oppløse. Da var det et rimelig stort flertall i kommunestyret som sa nei til det, og det inkluderte alle de 22 representantene fra Senterpartiet, som stemte like ens som undertegnede gjorde i den saken. Så at det er den store hopen som ønsker å oppløse, er jeg ikke så sikker på. Det jeg derimot er rimelig sikker på, er at i dette skaper en også uro. En skaper uro i organisasjonene. Det var en god kronikk fra politisk redaktør i dagens Nordlys, der man ved sammenlikning mente dette fort kan bli museumsvokting hvis vi ikke nå tar til vettet.

Grete Wold (SV) [11:45:42]: Vi har i Norge en tradisjon for sterke statlige virksomheter som utfører avgjørende samfunnsoppgaver, slik som Nav, fengselsvesen, sykehus og ikke minst Folkehelseinstituttet. Dette er etater som er avhengige av en økonomi som gir dem handlingsrom og mulighet til å prioritere for å kunne gjøre jobben på en kvalitetsmessig god måte. Når man kutter i disse tjenestene, og det har man jo gjort i de omtalte ABE-kuttene siden 2015, har det gitt etatene et redusert handlingsrom, kanskje nettopp i en periode hvor vi har trengt dem aller mest. Ser representanten utfordringen med årlige osthøvelkutt som medfører færre tilsyn fra Mattilsynet, lengre ventetid på Nav og et overarbeidet Folkehelseinstitutt? Og vil man fortsatt hevde at disse kuttene er en god idé?

André N. Skjelstad (V) [11:46:28]: Jeg tror det å effektivisere staten er en god idé – hele tiden. Vi er også nødt til å ha et effektiviseringskrav til staten, vi kan ikke bare ha et effektiviseringskrav til alle som ligger rundt. Jeg har ingen målsetting om at staten skal vokse til himmels. Jeg tror at vi må finne en balanse. Derfor er det også nødvendig å effektivisere nødvendige tiltak som fører kontroll, men det betyr ikke at man samtidig skal vaske dem ut. Jeg tror at det vi gjorde med ABE-kuttene, var helt nødvendig for å effektivisere staten og rigge den for framtiden.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:47:27]: Regjeringen vil at vanlige folk i hele landet skal ha tilgang på gode tjenester i rimelig nærhet til der de bor. God offentlig tjenesteyting er i seg selv et viktig bidrag til å utjamne sosiale forskjeller, og det er viktig for utjamning av geografiske forskjeller.

Mange av disse grunnleggende tjenestene er det landets kommuner og fylkeskommuner som har ansvaret for. Derfor er det en hovedprioritet for Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen å styrke kommuneøkonomien. De siste årene har mange kommuner opplevd at budsjettarbeidet har blitt strammere, og antallet kommuner på ROBEK har begynt å tippe oppover.

Med dette tilleggsnummeret foreslår regjeringen å øke kommunesektorens frie inntekter med 4,5 mrd. kr neste år. Det er 2,5 mrd. kr mer enn Solberg-regjeringen la opp til, og det økonomiske handlingsrommet for neste år øker dermed med 3 mrd. kr. Det er mer enn handlingsrommet som var foreslått i Prop. 1 S for årene 2018, 2019, 2020 og 2021 – til sammen.

På toppen av veksten i de frie inntektene foreslår vi å reversere Solberg-regjeringens kutt på 300 mill. kr i tilskuddet til ressurskrevende tjenester. Dette vil styrke økonomien i kommunene og gjøre dem i stand til å gi et bedre tilbud til innbyggere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Jeg har fått mange meldinger fra ordførere og andre som særlig er glad for at regjeringen sammen med SV nå stopper denne systematiske kostnadsoverveltingen til kommunene som Solberg-regjeringen har gjort gjennom mange år.

Til tross for kort tid til arbeidet med tilleggsnummeret og en tydelig prioritering av kommuneøkonomien starter budsjettforslaget på en ny kurs også på en rekke andre områder. På Kommunaldepartementets budsjettområde vil jeg særlig trekke fram behovet for å forsterke og fornye distriktspolitikken. Solberg-regjeringen har gjennom mange år tatt ned ressursene til den målrettede distriktspolitikken, ikke minst når det gjelder de næringsrettede virkemidlene. Det vil ta tid å rette opp dette, men vi vil omstille og bygge ny grønn industri, sånn at konkurransefortrinnet distriktene har i naturressursene, blir utnyttet. Derfor foreslår regjeringen å sette av 100 mill. kr til store, grønne investeringer som øker sysselsettingen i distriktsområdene.

Bredbånd binder Norge i hop og er helt nødvendig for gode offentlige tjenester, for et livskraftig næringsliv og for at folk skal bo og trives i hele landet. I Hurdalsplattformen sier vi at staten skal ta et større ansvar for bredbåndsutbygging i områder der det ikke er lønnsomt å bygge ut. Vi foreslår å øke bredbåndsstøtten med 100 mill. kr sammenlignet med Solberg-regjeringens forslag, til over 300 mill. kr i 2022.

Neste år starter vi dessuten arbeidet med bygdevestavtaler som et nytt virkemiddel i distriktspolitikken, og jeg viser til at bevilgningen til ekstraordinær omstilling til Andøy kommune foreslås økt. Samtidig har regjeringen foreslått 100 mill. kr til utviklingstiltak i Andøy kommune i nysalderingen. Vi skal stille opp for lokal-samfunn som får særlige utfordringer.

Vi skal også stille opp for folk som har særlige utfordringer. Dette må skje bredt gjennom hele politikken, men boligpolitikken er en viktig del av dette. I budsjettet foreslår vi å styrke Husbanken, sånn at flere familier kommer seg inn på boligmarkedet. Husbankens låneramme økes med 2 mrd. kr, til 21 mrd. kr totalt. Forslaget vil bidra til at totalt om lag 8 000 familier kan gå fra leie til eie i 2022. Vi vil også satse på flere utleieboliger og bidra til et mer variert botilbud for vanskeligstilte.

I budsjettforliket mellom regjeringen og Sosialistisk Venstreparti foreslås det å øke bostøtten med 100 mill. kr. Regjeringen har også lagt fram et forslag for Stortinget tidligere i år om å styrke bostøtten, som hjelp til å dekke høye strømuttergifter. Der varsler vi også bevilgningsendringer for 2022 for å hjelpe vanskeligstilte med strømregningen gjennom vinteren.

La meg dessuten legge til at det er behov for å styrke innsatsen for å bekjempe levekårsutfordringer, særlig i de større byene. Det viktigste er å gi byene en bedre økonomi, sånn at de kan føre en aktiv politikk for inkludering og tjenester som når alle, men jeg er i tillegg glad for at vi også kan styrke de særskilte og målrettede områdesatsingene i noen av de største byene våre.

Gjennom budsjettavtalen setter regjeringspartiene og SV en ny og etterlengtet kurs for landet vårt: mer sosial og geografisk utjamning, med vekt på kommunenes betydelig rolle. Kommunaldepartementets budsjett gir dermed et tydelig bidrag til dette kursskiftet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [11:52:16]: Jeg må si jeg er ganske forundret over at statsråden for et såpass bredt felt i en såpass spesiell tid, der mange kommuner opplever usikkerhet, der mange i næringslivet opplever usikkerhet på grunn av stadig økende smitte og potensiell nedgang i økonomien for næringslivet, ikke – så vidt vi hørte – nevnte det med et eneste ord i sitt innlegg. Det må jeg si er spesielt. Men replikkrunder er ofte til for å belyse problemstillinger, så jeg får bruke denne til det.

En av de tingene som har ligget i verktøykassen for særlig Kommunaldepartementet – det er egentlig uavhengig av hvilket departement det er – særlig inn mot kommunesektoren, er den kommunale kompensasjonsordningen. Jeg utfordret statsråden en gang på hvordan man ville se på sånne ordninger på kort varsel i tiden framover, og da sa man at man sto beredt. Så hvor i løypa ligger man med denne typen vurderinger, og når vil eventuelt pengene komme ut til kommunene?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:53:22]: Kommune- ne gjør en formidabel jobb med håndtering og bekjemping av pandemien. Noe av det viktigste vi gjør for å sette dem i stand til også å møte det, er å sikre en god

kommunal grunnfinansiering, sånn at man kan opprettholde tjenestene så godt som mulig. I tillegg kompenseres kommunene for kostnadsøkning og inntektsbortfall. Regjeringen har varslet at arbeidsgruppen som jobber med å kartlegge konsekvensene av pandemien for kommunene, blir videreført til neste år, sånn at kommunene skal ha trygghet for at kommuneøkonomien er sikret også når det gjelder de særskilte koronautfordringene.

Når det gjelder den kommunale kompensasjonsordningen mot næringslivet, som jeg antar at representanten mente, er det sånn at vi nå, før jul, betaler ut til særlig berørte kommuner den siste delen av kompensasjonen for i år, og det er varslet en ny milliard til neste år.

Mudassar Kapur (H) [11:54:25]: Bare for å fortsette litt på den ekstraordinære situasjonen som mange kommuner nå står i, både de ansatte, lokalpolitikere, næringsliv osv.: Etter de gangene vi tidligere har utfordret statsråden på spørsmål som går på reform, har vi etter hvert blitt vant til at vi ikke alltid får de helt klare svarene, det er gjerne litt ulne svar om at man skal se på det, følge med. Men nå er det prekärt. Regjeringen har selv gitt både kommuner og regioner ganske kort frist på å søke om eventuell skilsmisse. Nå ser det ut til at flere av dem har andre ting å ta seg av, men allikevel: Mener virkelig statsråden at norske kommuner og regioner nå skal bruke tiden sin på splittelse, reversering og avvikling? Eller skal de først og fremst håndtere den krisen de står i, og i tillegg fortsette den viktige utviklingen de er i gang med?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:55:28]: Norske kommuner og fylkeskommuner håndterer mange forskjellige utfordringer og arbeidsoppgaver, herunder ikke minst en krevende pandemisituasjon. Regjeringen gir de kommunene og fylkeskommunene som ønsker det, en mulighet til å splitte seg opp etter at den forrige regjeringen tvangssammenslo dem. Det høres her ut som om vi snakker om hele Kommune-Norge. Vel, vi snakker om ti kommuner og fire fylkeskommuner, til sammen 14 stykker, som har fått et brev fra undertegnede hvor vi har gitt en mulighet for dem som ønsker det, blant dem som var tvangssammenslått, til å løse seg opp. Jeg har full tillit til at lokaldemokratiet vurderer sine behov i så måte og også tar stilling til hvilke prosesser man ønsker å gjennomføre for å komme fram til avgjørelsen, og eventuelt søknaden, om oppløsning.

Helge André Njåstad (FrP) [11:56:30]: Som eg var inne på i hovudinnlegget mitt og òg i seinare replikkar, handlar det no om dei som står i fyrstelinja i koronasituasjonen, som har vore slitne i mange år og framleis er slitne. Eg las nyleg Dagbladets omtale av eit Instagram-

innlegg frå ein helsemedarbeidar i Rogaland, Lene Woll, som har fått nesten 24 000 kommentarar og likes, og som handla om situasjonen til helsearbeidarar. Det var litt av grunnen til at eg utfordra SV på om ein i samarbeid skulle finna fram til noko for å få gjort noko med situasjonen, ein gong for alle, for alle helsearbeidarane – alle heltane og sjukepleiarane ute i Kommune-Noreg.

Det Woll peikar på i innlegget sitt, er behovet for å fokusera på auka rekruttering, oppbemanning, betre arbeidsvilkår og betre løn. Sidan SV ikkje kunne gje eit klart og tydeleg svar på invitasjonen min, lurar eg på om regjeringa har eit godt svar på kva me i fellesskap kan gjera for å auka løna til og respekten for alle som jobbar med helsefag.

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:57:36]: La meg først si at det er all grunn til å gi stor honnør og anerkjennelse til den jobben som gjeres ute i førstelinja, herunder i Kommune-Norge. Dette har pågått i snart to år, det skal pågå enda en stund, og det er en stor innsats som legges ned. I den forbindelse tror jeg jeg vil si at det gjelder på et vis hele det kommunale laget. Det gjelder definitivt folk i helsetjenesten, men det er også knyttet til f.eks. oppvekst, renholdere og ledere – hele det kommunale laget som på mange vis står i frontlinjen her.

Så peker representanten på noe som er en stor utfordring. Allerede før pandemien så vi at det var en utfordring med rekruttering og tilgang på nok fagfolk, ikke minst innenfor helse- og omsorgstjenestene. Det er en stor utfordring, og jeg er bekymret for det, for det utfordrer bærekraften i framtidig tjenesteyting. Ja, det er nok et bredt sett av tiltak som må gjennomføres. En må løse oppgavene smartere, men også klare å rekruttere og utdanne flere. Blant tiltakene er også at regjeringen har varslet at man setter ned en helsepersonellkommisjon, også for å finne mer langsiktige svar.

Grete Wold (SV) [11:58:49]: Den forrige regjeringen førte en sammenslåingspolitikk overfor kommuner og fylkeskommuner. Noen sammenslåinger var frivillige, og det er naturlig nok også de mest vellykkede, mens andre var med tvang, hvor man kun har ventet på muligheten for en oppløsning, som det nå med ny regjering blir gitt rom for.

Troms og Finnmark er kanskje det fylket som har vært mest ivrig etter å komme i gang med den prosessen, og de melder tilbake litt skuffelse over et brev fra statsråden om framdriftsplan og utredningsbehov og noe byråkrati rundt det. Vil statsråden lytte til deres ønsker om å få en noe raskere prosess, og at de ikke må vente på de andre fylkene for å komme i gang med sin oppløsning?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:59:34]: Jeg er litt usikker på hvem som har sendt det signalet. Jeg har hatt

møte med den politiske ledelsen i Troms og Finnmark fylkeskommune, som egentlig har uttrykt ganske stor tilfredshet med det løpet som nå er lagt. Man har selv lagt en timeplan, men man trenger tiden fram til 1. januar 2024 før det kan tre i kraft. Det er mulig at man teoretisk kunne framskyndet det noen måneder for Troms og Finnmark, men jeg tror det hadde vært veldig lite hensiktsmessig å ha et eget valg kort tid før det ordinære fylkestingsvalget. Som sagt: I samtaler med den politiske ledelsen i fylkeskommunen har jeg oppfattet at man er veldig komfortabel med det løpet som nå er lagt, og at man har lagt en konkret plan for å gjennomføre det på en god måte, og det er jeg glad for.

Tobias Drevland Lund (R) [12:00:39]: Tapte billettinntekter for kollektivtransporten er en stor utfordring for fylkeskommunene under koronapandemien, og det går ut over rutetilbudet til innbyggerne, med de praktiske, økonomiske og miljømessige konsekvensene det har. Det er veldig bra at regjeringen setter av en halv milliard i kompensasjon til fylkeskommunene for tap av billettinntekter, men vurderer statsråden også nye tiltak i tiden framover hvis tap av billettinntekter skulle vedvare?

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:01:08]: Regjeringen har sagt at fylkeskommunene vil bli kompensert for netto merutgifter og mindreinntekter i kollektivtransporten til utgangen av mars 2022, som representanten nå viser til. Men dersom smitteverntiltakene på det tidspunktet skulle tilsi det, vil regjeringen vurdere en ytterligere forlengelse. Jeg minner da om at vi nå har forlenget mandatet til den arbeidsgruppen som egentlig skulle være ferdig til årsskiftet, fram til sommeren, for nettopp å kunne gå gjennom og kartlegge best mulig det som er av kostnadsøkninger og inntektsbortfall for kommunesektoren.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Sørvik (A) [12:02:07]: I motsetning til forrige regjering ønsker denne regjeringen å styrke fylkeskommunen som samfunnsutvikler. Fylkeskommunen har ansvar for mange viktige tjenester for folk og lokalsamfunn, som bl.a. videregående opplæring, fylkesveier, kultur, kollektiv transport, tannhelse, skoleskys og transport av funksjonshemmede. I tillegg har fylkeskommunen ansvar for utvikling av regionen, gjennom bl.a. overordnet planarbeid, næringsutvikling og miljøoppgaver. Et velfungerende folkestyre på regionalt nivå er viktig, og samfunnsutviklerrollen utøves i gode partnerskap med hjelp av gode virkemidler og verktøy. Vi vil gjennomgå og styrke virkemiddelapparatet og fylkeskommunens rolle i distrikts- og regionalpolitikken.

Det er flertall i Stortinget for å bevilge i alt 500 mill. kr mer i frie midler til fylkeskommunene for 2022 – til sammenlikning foreslo den forrige regjeringen en økning på 400 mill. kr. Det innebærer en samlet rammevekst på i alt 900 mill. kr til fylkeskommunene i 2022. Fordelt på fylkeskommunenivå utgjør økningen i rammetilskudd f.eks. 47,2 mill. kr til Trøndelag. Det kommer godt med. Det er samlet til fylkesting i Trøndelag akkurat nå, og de sitter og jobber med å styrke videregående opplæring med store deler av dette beløpet.

Noe av det viktigste fylkeskommunen gjør, er å sørge for å levere den kompetansen som nærings- og samfunnsliv etterspør. Behovet for faglært arbeidskraft vil være stort framover. Regjeringen kommer med kraftfulle tiltak for fullføring av videregående skole. Budsjettet gir fylkeskommunene 370 mill. kr for å opprette læreplassgarantier og kvalifisere yrkesfagelever til læreplass. Dette er en økning på 113,5 mill. kr i forhold til Solberg-regjeringens forslag. Målet er bl.a. en oppfølging av samfunnskontrakten for flere læreplasser, som fylkeskommunene utviklet og partene i arbeidslivet har sluttet seg til.

Vi legger til rette for en mer mobil arbeidskraft ved å gjøre det enklere for pendlerne. Budsjettet har 271,6 mill. kr til reduksjon av fergetakster, dette inkluderer 30 mill. kr til gratis ferger på trafikksvake samband. Regjeringen kommer tilbake til innretningen av tiltaket for trafikksvake samband i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og vil innføre det i andre halvår 2022.

Rammetilskuddet til fylkeskommunene økes med 241,6 mill. kr med formål om å redusere takstene med 30 pst. fra 1. januar 2022 sammenliknet med takstene 1. januar 2021. I tidligere innlegg her i dag har vi hørt litt forskjellige tall og betraktninger rundt dette, men det er et faktum at den økningen som det er referert til fra revidert i sommer, ble spist opp av momsøkning og en foreslått prisøkning ved årsskiftet. Så faktum er at denne regjeringen gjør mer med fergeprisene enn det den forrige regjeringen brukte åtte år på.

Vi øker bredbåndstilskuddet med 100 mill. kr. Høyhastighetsbredbånd er helt avgjørende for bosetning og arbeidsplasser i hele landet. Staten tar med dette et større ansvar for bredbåndsutbygging i områder der det ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt.

De fylkeskommunale kollektivtransportselskapene blir kompensert for reduserte billettinntekter ut 2021 og i 2022 med totalt 500 mill. kr som følge av endrede reisemønstre i løpet av pandemien, gjennom budsjettforliket. Dette er viktig for å opprettholde et godt kollektivtilbud også når reisemønsteret forhåpentligvis vender tilbake til det som var normalen før pandemien,

men også med tanke på framtidens klimavennlige transport- og reiseløsninger.

Regjeringen vil ta hele landet i bruk. I budsjettet tar vi Norge i en ny og mer rettferdig retning. Det skal være mulig å leve et godt liv uansett hvor en bor. Vi vil legge til rette for gode tjenester nær folk, flere trygge arbeidsplasser og god infrastruktur i hele landet. By og land skal nå gå hånd i hånd.

Mari Holm Lønseth (H) [12:07:04]: Jeg kommer fra et fylke som viser bredden i Distrikts-Norge og mulighetene som ligger der, og som også viser at det faktisk går ganske bra. I Trøndelag har vi en storby, fjellbygder, små øysamfunn og flere små og mellomstore byer som er motoren i sin region. La meg ta noen eksempler:

Vi har landets største havbrukskommuner. Ta Frøya – distriktskommunen som opplever vekst først og fremst fordi det går godt i næringslivet. Det Frøya trenger for å vokse enda mer, er mindre byråkrati og mer lokalt selvstyre. Derfor er jeg glad for at vi med en høyreledet regjering sikret mer differensiering av strandsonen og mer makt til kommuner som nettopp Frøya. De ber om en fortsatt satsing på videregående opplæring, at flere skal få muligheten til å ta fagbrev, sånn at de også kan utvikle næringen og kommunen videre.

Vi har også små og mellomstore byer som er kraftsenter i sin region. Ta f.eks. den nye kommunen Orkland. Selv om det i denne debatten kan høres ut som om kommunereformen ikke har bidratt til at man har fått noen flere slagkraftige kommuner, har man altså tidligere Orkdal, Meldal, Agdenes og Snillfjord, som nå har blitt én kommune med et større fagmiljø som kan gi bedre tjenester. For dem er det flere ting som har vært viktig, men noe av det viktigste distriktpolitiske tiltaket vi har, er differensiert arbeidsgiveravgift. Nye Orkland kommune er et eksempel på en kommune som har hatt flere ulike satser på arbeidsgiveravgift innad i kommunen, og hvor det har vært behov for å beholde det også etter sammenslåingen – for avstanden fra byen Orkanger opp til Løkken er like lang, og derfor er det fortsatt behov for å ha differensiert arbeidsgiveravgift.

Det er også noe regjeringen Solberg la opp til i sitt budsjettforslag, som ble fremmet i oktober, som jeg er glad for at den nye regjeringen viderefører vår posisjon på, og som jeg på vegne av folk og næringsliv i denne regionen, og også andre like kommuner, er utålmodig etter oppfølgingen av.

Vi har også fantastiske kommuner i fjellregionen. Røros kommune er et eksempel – et lokalsamfunn med lang industritradisjon, og i kommunen finner vi også en stor møbelprodusent som er en viktig bidragsyter til lokalsamfunnet. Bare bedriften Flokk importerer nesten like mye inntekter gjennom eksport som de mottar i ramme-

overføringer fra staten. Det gjør de bl.a. fordi de har tilgang til et utrolig viktig marked, nemlig Europa. Hadde de ikke hatt tilgang til det markedet, noe vi vet at bl.a. Senterpartiet og SV i utgangspunktet ikke ønsker, hadde man satt mange av disse distriktsarbeidsplassene i fare.

Jeg har tilbrakt mye tid i disse kommunene, men jeg må innrømme at i mitt møte med folk og næringsliv har jeg ikke hørt noen rop etter regionale utviklingsmidler. Tvert imot har jeg snakket med folk som har fortalt at det som er viktig for å få til vekst, utvikling og gode lokalsamfunn, er tiltak som bidrar til mer vekst i privat sektor.

Mange har fortalt at næringslivet mangler arbeidsfolk. Mange bedrifter finner ikke folk med riktig kompetanse, selv om det er mange hender som står ledige utenfor.

Vi er nødt til å sørge for at flere fullfører videregående, at flere får muligheten til å ta videreutdanning i voksen alder, og gjerne også gjennom gode desentraliserte tilbud.

Mange har fortalt om det store behovet det er for å gjøre noe med fylkesveinettet, som over mange år – særlig av også rød-grønne fylkespolitikere – har vært nedprioritert. Vi har sørget for en stor opprustning av riksveinettet og har bidratt til at man får fart også på fylkesveisatsingene.

Mange har også fortalt at det er behov for å få ned saksbehandlingstiden og føre en mer aktiv næringspolitikk i kommunene, og at kommunene må få bestemme mer selv. Dette er tiltak jeg er helt enig i, og som jeg tror er det viktigste – ikke det som handler om regionale utviklingsmidler.

Noe vi også har et stort potensial for framover nå, er å se mulighetene i digitalisering. Å flytte statlige arbeidsplasser og få muligheten til å ta dem med seg hjem til hjembygda er et viktig tiltak for å styrke distriktene. Derfor overrasker det meg at ordningen med distriktshuber, som Arbeiderpartiet var positive til da den ble lansert, strykes ut av regjeringens budsjettforslag.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [12:12:17]: Hva er egentlig prosjektet til den nye regjeringen? Har den noe prosjekt? Dette forsøker den avgåtte regjeringen å spørre om. Svaret på spørsmålet er ja – et rungende ja. Vi har et prosjekt – et stort prosjekt. Vi skal utvikle hele Norge, fra Nordkapp til Lindesnes, fra øst til vest, fra Hornøya i Vardø til Utvær fyr i Ytre Sogn. Over hele Norge skal folk vite at de har en regjering som vil utvikle landet. Vi skal ta vare på det landet der alle, uansett hvor man kommer fra eller hvor stor lommebok foreldrene har, får en sjanse til å leve det livet man ønsker, der man ønsker. Hurdalsplattformen viser noen av de grepene vi vil ta, nettopp for å utvikle hele Norge.

Et eksempel er bredbånd. Vi vil gjøre tilgangen til høyhastighetsbredbånd til en rett på lik linje med strøm. Det betyr at alle – alle – skal få tilgang til høyhastighetsbredbånd i løpet av denne regjeringsperioden. Om du bor lengst inne i dalen, høyt oppe ved foten av fjellet, ute i havgapet eller djupt inne i skogen, skal du med Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering sikres internett. Dette er en sterk målsetting, så tydelig at noen ville vært redd for å si det – men dette gjør den nye regjeringen.

Vi er stolte av regjeringsplattformen og av de tydelige målene våre, men det er samtidig tankevekkende at dette ikke har vært klokkeklare mål under alle regjeringer. Går man noen år tilbake i tid, var det en selvfølge at alle skulle ha tilgang til grunnleggende tjenester. Jeg håper at ingen i dag vil hevde at det var et feilgrep at Norge sikret tilgang til strøm, bygde ut telenettet eller sikret posttilgang for alle innbyggere. Selvsagt skulle alle ha rett til dette, ikke kun dem som bodde i samfunnsøkonomisk lønnsomme områder. Vi har en klar historie med å utvikle hele landet vårt – den må vi lære av, og den må vi være stolte av.

Alle i Norge har rett på god velferd. Det sikrer vi, ikke ved å stramme inn kommunenes økonomi eller presse dem til å slå seg sammen, men ved å satse på kommunene og lokalsamfunnene våre. I budsjettet øker vi de frie midlene til kommunene og fylkene med 4,5 mrd. kr. Hva betyr en bedre kommuneøkonomi? Jo, det betyr bl.a. at eldre som bor på sykehjem i Nordreisa, kan få litt ekstra omsorg, at flere elever i Trysil vil få mer oppfølging og hjelp til å lære seg å lese og skrive, at ungene i Kvinnherad vil kunne oppleve at dagene i barnehagen blir enda mer innholdsrike, at det blir større mulighet til å støtte det lokale næringslivet i Flekkefjord, og at Trondheim kommune kan bygge ut flere idrettsanlegg som skaper fellesskap og glede for både barn og unge.

Vi vil gi vanlige folk mer innflytelse over lokalsamfunnet og landet sitt. Tiden for tvang, sentralisering og sammenslåing er over – heldigvis. Samtidig er det viktig å lære av erfaringene med Høyre og Fremskrittspartiets kommunereform, for det ble gitt enorme løfter. Vel, nå er det gått nesten to år og utviklingen har slett ikke blitt slik det var lovet. Klassekampen avdekket i februar i år at i 35 av 43 sammenslåtte kommuner måtte det kuttes i tjenestene til innbyggerne for å få budsjettet for 2021 til å gå i hop. Klassekampen og SSB har tidligere vist at byråkratiet i de sammenslåtte kommunene har vokst forttere enn i de kommunene som ikke er sammenslått. Og en lang rekke av de sammenslåtte kommunene opplever nå en befolkningsnedgang – ikke oppgang.

Et eksempel på disse utfordringene finner vi på Senja. Der ble Berg og Torsken lagt ned med tvang, men hva

var begrunnelsen for tvangsnedleggelsen? Jo, bl.a. skrev den avgåtte regjering i proposisjonen:

«Fylkesmannen peker på at tjenestene særlig i Tranøy, Torsken og Berg er sårbare, selv om kommunene har omfattende interkommunalt samarbeid med Lenvik.»

Hvor sårbart det var, kan i høyeste grad diskuteres, for det finnes ikke en eneste kommune i Norge som ikke har en skole, et sykehjem eller en barnehage. Men i høst foreslo kommunedirektøren at alle sykehjemmene i Berg, Torsken og Tranøy skulle legges ned. Heldigvis har vi dyktige lokale folkevalgte på Senja som er i ferd med å stanse dette forslaget. Men det viser i hvert fall hvor fort tjenestene kom under angrep etter kommunesammenslåingen.

Regjeringen er i gang. Vi vil utvikle hele Norge, vi skal utvikle hele Norge, og vi kommer til å utvikle hele Norge – hele det Norge vi er så glad i.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [12:17:33]: Denne høsten har regjeringen lagt fundamentet for å ta Norge i en ny og mer rettferdig retning. Nå skal vi legge stein på stein og bygge et samfunn der forskjellene mellom folk minker, ikke øker. Dette er bare begynnelsen. Vi får et historisk grønt og rettferdig budsjett. Vi reduserer forskjellene, styrker velferden og kutter i klimagassutslippene. Dette får vi til sammen med SV.

Velgerne ga klar beskjed om at de ønsker en kursendring. Den kommer allerede i budsjettene vi nå vedtar, kveld etter kveld denne uka. Vanlige folk vil merke at vi styrker velferden. Kommuner og fylker får en vekst på 3 mrd. kr i frie inntekter. Det betyr mer velferd over hele landet. Det betyr sterkere fellesskap. Ny politisk kurs for landet gir nye økte prioriteringer, også for byene. For Oslo, min by, betyr det 250 mill. kr mer til gode tjenestetilbud. Vi foreslår 10 mill. kr mer til områdesatsinger i levekårsutsatte områder og 30 mill. kr mer til dem med størst hjelpebehov.

Det betyr noe hvem som styrer landet, og hvem som styrer byen min. I tillegg blir det gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger, og vi starter på en tannhelsereform som retter seg mot unge og dem med særlig behov. Grepe vi tar, betyr noe for vanlige folks liv og lommebok. Vi vil at flere skal leve gode liv i kommuner med bedre økonomi. Kommune-Norge er virkelig årets budsjettvinner.

Dette budsjettet betyr mest for dem som har minst. I Hurdalsplattformen varsler vi en mer aktiv boligpolitikk. Vi vil at flere skal få mulighet til å eie egen bolig, utvikle gode bomiljøer, legge til rette for å bygge flere boliger og ha en klimavennlig byggenæring.

Startlån er det viktigste virkemidlet vi har for å hjelpe personer som over lang tid sliter med å komme

seg inn på boligmarkedet. Behovet for startlån øker, og kommunene bruker ordningen aktivt. Regjeringen foreslår derfor å styrke Husbankens låneramme med 2 mrd. kr. For kommunene betyr en økning på 2 mrd. kr i lånerammen at de kan hjelpe mer enn tusen flere familier fra leie til eie med startlån. For å bidra til økt tilgang på utleieboliger og mer variert botilbud for vanskeligstilte foreslår regjeringen å øke tilskuddet for utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, med 56 mill. kr.

Gapet i levekår mellom fattige byområder og resten av landet øker. Regjeringen er opptatt av en bypolitikk som bedrer levekår og bekjemper barnefattigdom. I Hurdalsplattformen sier regjeringen at den vil forsterke og utvide områdesatsingen i storbyområdene med særskilte levekårsutfordringer, og foreslår derfor å bevilge 20 mill. kr mer til områdesatsingene i 2022 enn det den forrige regjeringen foreslo.

Barnefattigdommen øker. I noen byområder har vi fått en tredobling av familier med varig lav inntekt. Segregeringen øker i byene, særlig mellom dem som har mest, og dem som har minst i lommeboka. Dette har skjedd på Høyres vakt – og det skulle vi ikke tro etter å ha hørt Mudassar Kapur her i salen på mandag denne uka. Da skrøt han av en rekke tiltak som – slik han ordla seg – er med på å skape mindre ulikhet. Vel, tallenes tale sier noe annet. Gapet i levekår mellom fattige byområder og resten av landet har, som jeg allerede har nevnt, økt – og det med Erna som statsminister. Etter åtte år ved roret er fasiten at flere av barna som vokser opp i levekårsutsatte områder, har fått et vanskeligere liv. Forskere sa i Aftenposten i 2017 at det ville være å dra det for langt å si at man blir fattig av å bo i et fattig område, men å bo i et område med mange naboer som har dårlige levekår, lav inntekt og utdannelse reduserer folks livssjanser. Det er på tide å styrke forebyggende arbeid – og ta bare Oslo: Vi styrker barnevernet med 18 mill. kr, vi senker prisen i barnehagene og øker pedagogtettheten i levekårsutsatte områder. Vi øker bostøtten med 100 mill. kr – og dette er i tillegg til tiltakene på strøm. Vi styrker beredskap og nærpoltiet – og vi styrker innsatsen mot gjengkriminalitet.

Sammen med Senterpartiet og SV gjør vi det bedre å bo i by og land allerede denne første budsjett høsten.

Tore Vamraak (H) [12:22:39]: Kommunene er til for innbyggerne, ikke motsatt. For meg og for Høyre er det viktigste at kommunene leverer gode tjenester til innbyggere. En av de største og viktigste oppgavene kommunene har ansvaret for, er skole.

Høyre vil gi våre barn en best mulig start på livet gjennom en god skole. En god skole er også det beste tiltaket for å utjevne sosiale forskjeller. En god skole sørger for at det ikke er foreldrenes økonomi eller boklige lærdom som avgjør hvem som er best rustet til arbeidslivet.

Når alle elever løftes høyest mulig opp, oppnår vi et samfunn med mindre forskjeller.

En av grunnene til at Høyre gjennom åtte år har styrket kommuneøkonomien med om lag 35 mrd. kr, er Høyres høye ambisjoner for skolen. Vi har styrket lærerutdanningen, vi har gjennomført en storstilt etter- og videreutdanning av norske lærere, og vi har styrket time-tallet i grunnskolen.

For Høyre er det viktig at lærerne skal ha en god karriereutvikling, selv om man ikke ønsker å gå inn i administrasjon og ledelse. Derfor etablerte regjeringen Solberg lærerspesialistordningen for dem som ønsker å satse tyngre på å undervise. Lærerspesialistordningen har to hovedformål. Det første er at dyktige og engasjerte lærere får mulighet til faglig utvikling, og at det motiverer dem til å fortsette å undervise. Det andre er å styrke profesjonsfellesskapet og utvikling av skolen som lærende organisasjon. Lærerspesialistordningen, som ble til på nasjonalt nivå i 2015, er nå skrotet av de rød-grønne partiene. Det er beklagelig på vegne av både lærere, elever og samfunn

I Solberg-regjeringens forslag til statsbudsjett lå det inne en utvidelse av timetallet for å kunne gi elevene en ekstra time i naturfag på ungdomstrinnet. De rød-grønne partiene har satt sitt tydelige preg på skolepolitikken. De har fjernet lærerspesialistordningen, de har fjernet naturfagstimen, og de har fjernet kvalitetskrav til lærerne. Den eneste satsingen de rød-grønne har for skolene, er at kommunene nå oppfordres til å ha flest mulig gren-deskoler.

Vi har gått fra å ha en regjering som var opptatt av kvalitet og læring i skolen, til en regjering som vil senke ambisjonene for norske elever, og som har en spredt skolestruktur som eneste mål. Der Høyre er opptatt av tjenestene som leveres, er dessverre andre partier mer opptatt av hvordan de leveres. De har et fokus på systemer, ikke på innbyggerne.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er blitt enige om et verbalvedtak som «ber regjeringen innen mars 2022 nedsette et offentlig utvalg som skal utrede hvordan kommersiell drift kan utfases i ulike skattefinansierte velferdstjenester». Dette er potensielt veldig inngripende i kommunenes muligheter til å organiseres sine tjenester. Verbalforslaget vitner ikke akkurat om at de tre partiene på venstresiden har forståelse for verdiskaping.

For kommunene er det en grunnleggende frihet å kunne organisere seg slik som det tjener innbyggerne best – om renholdet i kommunale bygg skal utføres av kommunalt ansatte eller av et profesjonelt rengjøringsbyrå, om frakt av brev skal gjennomføres av kommunalt ansatte bud eller av et profesjonelt budfirma, slik som Posten Norge AS, om hjemmetjenester kun skal utføres

av kommunalt ansatte, eller om også innbyggere som ikke har en tykk lommebok, skal gis muligheten til å velge private tjenester. Det kan være fristende å spørre om representantene for regjeringspartiene også mener at profitten i produksjon av mat til kommunale kantiner og storkjøkken skal fjernes i alle ledd helt tilbake til bonden.

Profitt er en naturlig og nødvendig del av samfunns-livet. Et annet ord for profitt er overskudd. Virksomheter som går med underskudd, gir utrygge arbeidsplasser. Virksomheter som over tid går med underskudd, dør og setter de ansatte på gaten. Høyre ønsker et sunt, produktivt næringsliv som gir trygge arbeidsplasser og skatteinntekter som kan finansiere vår felles velferd.

Vi må bort fra den mistenkeligjøringen av sunne bedrifter som venstresiden står for, og sette pris på bedrifter som klarer å skape overskudd og trygge arbeidsplasser. Vi stortingspolitikere må være mer opptatt av hvilke tjenester innbyggerne i kommunene får, enn av å detaljstyre hvordan kommunene velger å organisere tjenesteproduksjonen. Vi må rett og slett være mer opptatt av menneskene enn av systemene.

Det er ganske pussig å se den mistilliten de tre partiene som har gått til valg på en såkalt tillitsreform, viser overfor kommunepolitikere. Kommunepolitikere får tillit så lenge de velger akkurat de løsningene som passer for regjeringspartiene. Det kaster et orwellsk slør over begrepet «tillitsreform».

Kathrine Kleveland (Sp) [12:27:54]: En av Stortingets viktigste oppgaver er å vedta et budsjett for landet. Budsjettforliket som Senterpartiet og Arbeiderpartiet har forhandlet fram med SV, vil gi mindre geografiske og økonomiske forskjeller.

Kommunene er budsjettvinneren, akkurat slik Senterpartiet lovet i valgkampen. Når kommunene får mer penger, kan folk i hele landet få bedre tjenester. Kommunesektorens frie inntekter øker med 4,5 mrd. kr; det er 2,5 mrd. kr mer enn Solberg-regjeringens budsjettforslag.

Jeg skal ikke sitere diktet «Eg tenkjer på kommunen min» av Jon Hjørnevik, det har kanskje flere gjort før meg i denne salen. Ikke skal vi ha for mange sitater i innleggene våre heller, har jeg lært, men diktet kan anbefales.

Kommuneøkonomi er ikke kjedelig, kommuneøkonomi er hverdagen vår: Det er trygghet for ungene våre, for de eldre og for naboen vår i et felleskap som gjør det mulig å leve et godt liv i hele landet. Det er gode barnehager med tid for ungene, derfor styrker vi konkret med flere pedagoger i barnehagene. Det er skoler nærmest mulig der ungene bor, derfor får kommunene 0,5 mill. kr for hver barneskole de har. Nærskolen er viktig for mange lokalsamfunn. Det er ofte selve nerven i lokalsamfunnet. SFO er en arena for læring og fellesskap,

derfor får førsteklasseinger nå gratis halvdagsplass fra neste høst.

Gode og likeverdige helsetjenester over hele landet gir trygghet. Vi har bl.a. en fastlegekrise. Derfor bruker vi 100 mill. kr til å rekruttere flere allmennleger i spesialisering der det trengs mest, og til å styrke legevakten i kommunene som sliter med å rekruttere. Dette budsjettet sørger for at det utdannes flere jordmødre og kreftsykepleiere. Det bidrar også til gode kommunale helse- og omsorgstjenester.

Redusert makspris i barnehagene betyr også mye for mange. Det samme gjør vår reduksjon av Solberg-regjeringens usosiale kutt i ressurskrevende tjenester. Dette er en ordning som betyr mye for kommuner med mange mottakere av, og høye utgifter til, ressurskrevende tjenester. Det ville også gitt dårligere tjenester til alle innbyggerne i kommunene fordi dette er en betydelig utgift i mange kommunebudsjetter.

I Hurdalsplattformen varslet vi en mer aktiv boligpolitikk, og når Husbankens låneramme styrkes, betyr det at over tusen flere familier kan gå fra å leie til å eie egen bolig. Distriktene skal bygges opp og satses på. Et av flere grep i distriktspolitikken er bygdevestavtaler. Det er et nytt grep i distriktspolitikken for å styrke næringsliv og bosetting i utsatte områder i Distrikts-Norge.

Vi starter også innføring av gratis tannhelse. I første omgang får 21- og 22-åringene halv pris, samtidig som tannhelsetjenesten i fylkene styrkes. Regjeringen har ambisjoner på tannhelsefeltet og Senterpartiets mål er å likestille tannhelsetjenesten med andre helsetjenester.

Budsjettforliket Senterpartiet og Arbeiderpartiet har forhandlet fram sammen med SV, tar Norge i en ny og mer rettferdig retning. Vi prioriterer løsninger som gir vanlige folk en bedre hverdag, slik at de kan leve et godt liv uansett hvilken kommune de bor i. I Norge er vi like sammen. De fleste av oss vil ha det akkurat slik.

Rune Støstad (A) [12:32:29]: Det norske samfunnet er som en stor familie – et sterkt fellesskap der alle er avhengige av hverandre. Skal familien ha det bra, må alle i familien bli tatt vare på. Ungene må få en god og trygg oppvekst, de voksne skal ha en trygg jobb og en lønn å leve av, og de eldre må få den hjelpen og den omsorgen de har krav på. Her spiller kommunene i Norge en avgjørende rolle.

For å klare denne store oppgaven må kommunene ha skikkelige rammer og midler, og jeg er stolt over å si at vi nå har en regjering som i hop med SV innfrir sine løfter om å styrke kommunenes økonomi, og som sørger for bedre velferd og sterke fellesskap i hele landet.

Med budsjettet i dag styrker vi de frie inntektene i kommunene med 4,5 mrd. kr. Det er bra og viktig, for kommunene står overfor store utfordringer, ikke minst

innen helse og omsorg. I løpet av de neste 25 årene får vi dobbelt så mange over 80 år som i dag. Ta bare Lillehammer kommune: I dag har de 1 500 personer over 80 år. Bare i denne perioden, altså innen få år, blir det dobbelt så mange. Det sier noe om utfordringen vi som samfunn står overfor. Og med et samfunn som endrer seg så drastisk, må kommunene endre seg i takt med det. Det trengs omstilling, kraftfulle tiltak og god kommuneøkonomi.

Landet er i en alvorlig pandemi med ekstremt stort press på kommunene og helsetjenestene. Dyktige ansatte innenfor helsevesen, barnehage og skole står på nytt i en meget krevende situasjon. Kommunene og de ansatte blir forsvarsverket for oss alle mot viruset. Da må også Stortinget stille opp for kommunene. Denne regjeringen sier at kommunesektoren skal kompenseres for økte kostnader og tapte inntekter knyttet til koronahåndteringen i 2022.

I dag vedtar Stortinget et godt budsjett for Kommune-Norge. Om vi justerer for anslåtte merkostnader til demografi, pensjon og øremerkinger, vil handlingsrommet økes med 3 mrd. kr i det første budsjettet. Til sammenligning økte handlingsrommet i perioden 2013 til 2021 med i gjennomsnitt 0,5 mrd. kr årlig. Det betyr at vår regjering har gjort nesten like mye for kommunene på åtte uker som den forrige regjeringen gjorde på åtte år.

Kommunene i hele landet er motoren og bærebjelken i vår solide velferdsstat. Det handler selvsagt om god velferd, men det handler også om verdiskaping og arbeidsplasser. Og ja, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV er opptatt av verdiskaping og arbeidsplasser og synes det er bra at bedrifter går med overskudd.

Denne regjeringen gjeninnfører distriktspolitikken og erstatter en distriktsminister med politikk, tiltak og handling som skal komme hele landet til gode. Det gjør vi bl.a. ved å sette av 1,3 mrd. kr til målrettede distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Når Høyre ikke har hørt at det er behov for regionale utviklingsmidler, må vi ha vært på svært ulike møter.

Dette budsjettet er første steg for å ta landet i en ny og mer rettferdig retning. Vi tror på sterke fellesskap, og derfor ønsker vi å styrke velferdsstaten. Og fordi vi vil ha flere arbeidsplasser i hele landet, ønsker vi å drive en mer aktiv næringspolitikk der kommunene rustes for å ta en viktig rolle. Vi har fått en regjering for vanlige folk, som gjør at folk kan leve et godt liv i hele landet.

Kari-Anne Jønnes (H) [12:37:26]: Læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevenes læring, og gode lærere er nøkkelen til barns læringsglede, mestring og framtidig deltagelse i et arbeidsliv i rask endring. Derfor har Høyre på sin vakt investert i lærerne og sørget for

mange muligheter for faglig påfyll – nettopp fordi de har en nøkkelrolle i samfunnet.

En god skole er det viktigste sosialpolitiske virkemiddelet vi har. Ved siden av å ivareta de mest sårbare blant oss er det å gi alle barn og unge god opplæring i skolen kommunens aller viktigste oppgave. Svikter kommunene i det samfunnsoppdraget, når vi ikke vårt felles mål om økt gjennomføring i videregående skole og økt deltagelse i arbeidslivet.

Derfor er det oppsiktsvekkende – og trist – at regjeringen Støre systematisk prioriterer struktur framfor innhold og kvalitet i tilbudet til elevene. Regjeringen velger bl.a. i sitt budsjettforslag å prioritere de store pengene til grendeskoler. De bruker 1,25 mrd. kr på en grendeskolestruktur tilpasset fortidens barnekull. Det er å premiere kommuner som ikke planlegger for fremtiden.

Når regjeringen finansierer dette gjennom en omfordeling av innbyggertilskuddet til kommunene, er det dårlig nytt for elevene, og det kunne være fristende å spørre om alle barn er like mye verdt for denne regjeringen. For skal Norge lykkes med omstilling og opprettholde bosetting i distriktene – i hele dette mangfoldige, langstrakte, flotte landet som alle i denne salen er så glad i – da må vi sikre alle barn et skoletilbud av høy kvalitet.

Klarer vi som samfunn å løse den oppgaven godt – og bare da – legger vi grunnlaget for endring og nyskaping, nye arbeidsplasser og et velfungerende Norge inn i fremtiden. Feiler vi på det å gi alle barn like muligheter til å lykkes, blir konsekvensene for velferdssamfunnet store. Det vil føre til økte forskjeller, og flere vil havne utenfor arbeidslivet. Det har vi ikke råd til.

Det er Høyres grunnleggende holdning og sterke overbevisning at alle fortjener like muligheter, uavhengig av bakgrunn, bosted og hvem foreldrene er. Derfor er vi sterkt kritiske til at regjeringen ikke prioriterer de store pengene på kunnskap og kvalitet i skolen. Skolen er til for dagens elever og deres læring, ikke for at onkel Johan skal feire nasjonaldagen på skolen der han selv var elev på 1950-tallet.

Regjeringen ønsker at flere skal velge læreryrket, at det skal være attraktivt å være lærer, og at lærerne skal ønske å forbli i skolen. Det er en ambisjon Høyre deler fullt ut, og nettopp derfor innførte vi lærerspesialistordningen. Også lærere fortjener karriereveier i sitt yrke. Det er oppsiktsvekkende at regjeringen fjernet ordningen bare dager før sluttrapporten kom, som tydelig viser at både lærere og kommuner mener det var en god ordning.

Jeg lurer på hvordan regjeringen vil skape attraktive kompetansemiljøer for unge, motiverte og kunnskapsrike lærere over det ganske land. Hvordan vil regjeringen bidra til å beholde de gode lærerne i klasserommet når det første de gjør, er å fjerne muligheten til fordypning og karriereveier?

Tanken slår meg at det kanskje hadde vært lurt å legge pengene i å samle og styrke kompetansen i skoler tilpasset framtidens elevtall. Da kunne man også ha prioritert sosiallærere og økt tilstedeværelse av helsesykepleiere på skoler i hele landet, for det trengs. Og lærerne trenger gode arbeidsmiljøer der de kan utvikle sin kompetanse sammen med andre lærere og få trygghet i det som er deres viktigste oppgave, nemlig å undervise.

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle landets kommuner, skoleledere og lærere for jobben de har gjort for landet i de to krevende årene vi har vært gjennom. Mer enn noen gang tidligere har det blitt tydelig for oss hvor viktig hver enkelt av dem er i det store puslespillet samfunnet utgjør.

Presidenten: De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Stein Erik Lauvås (A) [12:42:12]: Vi fikk en ny regjering etter valget, og vi får et løft på kommuneøkonomien slik vi lovte før valget. Kommunene har mye å stå i. De som jobber der, står på hver eneste dag for å gi innbyggerne gode velferdstilbud, sørge for at vann og avløp fungerer, og sørge for hjemmehjelp og at de som bor på institusjoner, får oppmerksomhet og nødvendig hjelp. Nå i de siste månedene har kommunene og de ansatte der også vært spydspissen i å håndtere pandemisituasjonen. Vi kan være stolte av våre kommuner og dem som jobber der.

Men det koster å drive velferden der ute i Kommune-Norge, og både vi her inne på Stortinget og våre kollegaer i lokalpolitikken har store ambisjoner og ønsker at velferdstilbudene skal være best mulig, med lokale tilpasninger og løsninger. Nå legger den nye regjeringen på bordet 2,5 mrd. kr mer til kommunene enn det Solberg-regjeringen foreslo i sitt statsbudsjett. Det er mye penger, og de kommer godt med. Oppgavene er mange og store, og veksten i frie inntekter blir nå på 4,5 mrd. kr. Vi reverserer også forslaget om å øke toppfinansieringsandelen med 300 mill. kr – en egenandel som bare har økt de seneste årene, og som kommunene har slitt med i økende grad.

Denne regjeringen er og blir en regjering for by og land, med budsjettprioriteringer som vil hjelpe vanlige folk over hele landet. Denne regjeringen vil ta landet i en ny og mer rettferdig retning. Denne regjeringen vil satse på arbeid til alle og gode tjenester nær der folk bor. Og denne regjeringen vil ha sterkere fellesskap. I en slik politisk retning er en styrket økonomi for kommunene helt grunnleggende.

Jeg har selv – kanskje utallige ganger i løpet av de seneste årene – vært på denne talerstolen og ment og sagt at kommuneøkonomien ikke ble prioritert. Det står jeg for den dag i dag. Under Solberg-regjeringen ble det pri-

oritert store skattekutt til landets rikeste, til dem med mest fra før, mens regningen ble sendt til landets kommuner og innbyggere, med store avgiftsøkninger for folk flest og kommunebudsjetter som ikke dekket opp for de oppgavene kommunene har og ble pålagt.

Nå er jeg glad og stolt over at vi har fått en regjering som ser på Kommune-Norge som en del av det å styrke fellesskapsløsningene våre, en regjering som faktisk prioriterer penger til velferdsløsninger i kommunene framfor store skattekutt til landets best stilte. En slik politikk er riktig vei å gå, og nå har vi startet på den veien. Som eksempel får kommunene i Østfold om lag 93 mill. kr mer enn det Solberg-regjeringen foreslo. Det betyr noe.

Nå skal vi altså se verdien av by og land sammen. Vi skal bruke våre felles penger så de kommer vanlige folk til gode. Vi skal bidra til gode og trygge jobber for folk. Vi skal bidra til at vi har gode nærtjenester og sterkere fellesskap. Vi skal bidra med en aktiv stat, som er til stede, og som kan være med og løfte fram og gjøre bruk av hele landet. Vi skal ta Norge i en ny og mer rettferdig retning. Budsjettforslaget for kommuner og fylker som behandles her i dag, er en god start og viser en ny politisk retning for dette. Det er jeg stolt av.

Geir Pollestad (Sp) [12:45:36]: Eg skal til liks med André Skjelstad frå Venstre bruka innlegget mitt til i hovudsak å snakka om Senterpartiet sin politikk. Politikk handlar om prioritering, og ein av dei tinga Senterpartiet prioriterer, er å ta heile landet i bruk. Ei ny regjering og eit nytt fleirtal gjev ein ny politisk kurs – ein politisk kurs med meir rom for fellesskap, ein politisk kurs med mindre forskjellar mellom folk og ein politisk kurs for å ta heile landet i bruk.

For Senterpartiet er det viktig at folk og delar av landet som før vart oversett, no skal verta sett. Det er eit budsjett som fokuserer meir på «oss» og «vårt» og mindre på «meg» og «mitt». Eit løft for kommunesektoren på 2,5 mrd. kr utgjer ein forskjell – meir til velferd og lokalt tenestetilbod. Eg registrerer at representanten Njåstad frå Framstegspartiet forsøker å bagatellisera vår satsing på kommunesektoren. I kommune etter kommune behandlar ein no budsjett for neste år, og dei ser at den veksten utgjer ein forskjell.

Det er òg viktig at kommunane no får ro til å løysa sine oppgåver, framfor å greia ut og gjennomføra statleg dikterte tvangssamanslåingar. Det er noko friskt når representanten Kapur frå Høgre snakkar om at kommunereforma var nødvendig fordi Noreg har forandra seg. Eg har lyst til å sjå på resultatet av kommunereforma. For mitt valdistrikt, Rogaland, er det sånn at Rennesøy, Finnøy og Forsand har forsvunne frå kartet. Det er for meg fortsatt eit mysterium kva endringar i Noreg det var

som gjorde at akkurat det å fjerna desse tre kommunane, var rett svar.

Med vår regjering har fokuset vorte flytta frå grensene og over til oppgåvene og tilbodet. Noreg får igjen ein distriktspolitikk. Ferjeprisane er eitt eksempel. Med Solberg-regjeringa sitt opplegg ville ferjeprisane frå nyttår gått opp. Med vårt budsjett går ferjeprisane ned. Det er politikk. Men det er langt fleire eksempel.

Med Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre i posisjon kunne ein alltid vera sikker på at uansett spørsmål, var svaret sentralisering. Me skal føra ein kraftfull distriktspolitikk med ein aktiv landbrukspolitikk. Me skal sikra billege og gratis ferjer. Me skal gjera det billegare å ta fly. Me skal betra skattereglane for pendlarar. Me skal satsa på kommunane. Me skal byggja ut breiband.

I alle saker skal me tenkja på heile Noreg. Tida der distriktspolitikk var symbolpolitikk, er forbi. Me har ingen distriktsminister i Noreg lenger, og det er fordi at for Senterpartiet er all politikk distriktspolitikk.

Tore Vamraak (H) [12:48:45]: Regjeringen Solberg gjennomførte i perioden 2013–2021 et stortilt arbeid med å modernisere og digitalisere Norge. Regjeringen Solbergs satsing på digitalisering og teknologi har ført til at Norge er på eller nær toppen av de aller fleste rangeringer av kvalitet på offentlige tjenester og rangeringer av hvor langt digitaliseringen er kommet.

Heldigital bolighandel og digitalt førerkort er bare to av de mange viktige innovasjonene som er skjedd. Solberg-regjeringen la fram flere stortingsmeldinger og strategier som omhandlet digitaliseringen av Norge. Jeg vil særlig trekke fram Meld. St. 27 for 2015–2016, Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet.

Heldigital bolighandel er et godt eksempel på godt samspill mellom offentlig og privat sektor. Statens kartverk har digitalisert hele sin tinglysningsprosess, Skatteetaten har gitt forbrukerne mulighet til å gi samtykkebasert tilgang for bankene til selvangivelsen, og finansnæringen har skapt BankID og en heldigital infrastruktur som gjennomfører hele bolighandelen på en trygg og digital måte, noe som sparer både forbrukerne og næringslivet for tid og penger.

Jeg kommer ikke utenom å nevne Altinn, som fra 1. januar 2020 ligger under Digitaliseringsdirektoratet. Altinn er kjernen i mye av kommunikasjonen mellom offentlige etater og innbyggere og næringsliv. Direktoratet har kommet til at næringslivet med Altinn i snitt sparer 2,5 timer på hver enkelt innrapportering. Med 14 millioner innrapporteringer tilsvarer det en årlig besparelse på nær 16 mrd. kr. Redusert tid til innrapportering og byråkrati gir mer tid til verdiskapende aktiviteter.

Regjeringen har gjort få aktive grep innenfor digitalisering og innovasjon, og vi skal kanskje ikke forvente at regjeringen har rukket å gjøre så mye på et område hvor den ikke har tydelige ambisjoner. Dermed videreføres mye av det som regjeringen Solberg satte i gang på digitaliseringsområdet. Men to grep som regjeringen har funnet tid til å legge inn, er avvikling av StartOff, som handler om å utnytte kreativiteten og innovasjonskraften som finnes i oppstartsmiljøene, for å hjelpe staten med å løse framtidens utfordringer, samt fjerning av bevilgningen til buildingSMART, noe som vil svekke arbeidet med å sikre bedre flyt av digitale produktdata i byggenæringen.

Høyre ønsker fortsatt digitalisering og innovasjon i offentlig sektor og ønsker å gjøre staten best mulig i stand til å utnytte dette.

Frode Jacobsen (A) [12:51:47]: For en gutt som har levd hele livet innenfor en radius på 2 km i Oslo 6, er det godt å vite at vi nå har et stortingsflertall og en regjering som etterlever det gamle slagordet By og land hand i hand. Men det er ikke bare et slagord. Viktigere enn slagord er det naturligvis at ord fylles med politikk og innhold. Og her leveres det raskt fra den nye regjeringen og stortingsflertallet.

Vi har vedtatt et budsjett for vanlige folk over hele landet. Når norske kommuner og fylker får nesten 4,5 mrd. kr mer å rutte med neste år, betyr det noe for velferden for folk i landet vårt. Det betyr gode tjenester nær folk, enten de bor på Grønland eller i Grenland.

Jeg har vært leder for et bydelsutvalg her i Oslo, og jeg har vært leder for finansutvalget i Oslo bystyre i seks år. Det er i kommunen og bydelen folk lever sitt liv. Det er her det nå, gjennom Stortingets budsjettvedtak, gis bedre muligheter til å bygge sterkere fellesskap, bygge et fellesskap med gode barnehager, gode skoler, fritids- og kulturtilbud, gode hjemmetjenester og en god eldreomsorg.

Dette er, sammen med trygt arbeid til alle, helt avgjørende forutsetninger for at folk i alle aldre, av alle kjønn og uavhengig av bosted og sosial bakgrunn skal kunne leve et godt, fritt liv. Fra stua mi hjemme ser jeg bort til Bøler skole. De yngste ungene der har hatt gratis SFO eller aktivitetsskole i flere år. Alle førsteklassinger i Oslo har gratis SFO. Det betyr økt deltakelse og bedre integrering, og samværet, leken og læringen etter skoletid har blitt en ny og viktig fellesarena. Derfor gleder jeg meg stort over at alle førsteklassinger i hele Norge skal få gratis SFO. Det er god velferdspolitik som bidrar til å redusere forskjeller.

Kampen for å redusere forskjellene i levekår, sikre sosial mobilitet og forebygge barnefattigdom er en viktig sak for regjeringen. Derfor er det bra at Stortinget be-

vilger mer penger til å forsterke områdesatsingene i de store byene. Jeg ser fram til at regjeringen leverer en egen sak om levekår i byene i løpet av neste år, for kommunene og staten må spille på lag. Det er en stor jobb som skal gjøres, og den er ikke gjort på et år eller to. Skal vi lykkes med områdesatsingene, må vi ta tak i de grunnleggende strukturelle utfordringene knyttet til fattigdom, til manglende gjennomføring av utdanning og til at for mange står utenfor arbeidslivet.

Regjeringen tar Norge i en ny og mer rettferdig retning. Stortingsflertallet følger opp gjennom kloke og gode budsjettvedtak, som kommer folk flest i hele landet til gode.

Maren Grøthe (Sp) [12:54:53]: Kommuneøkonomi er ikke det mest sexy ordet i norsk samfunnsdebatt. Likevel er det få ting som har så stor betydning for folk i praksis som akkurat det, for mange av de viktigste tjenestene til innbyggerne våre tilbys lokalt. Det er i kommunene vi møter barn og unge hver eneste dag og skal legge grunnlaget for den generasjonen som skal ta over og bli arbeidstakere i framtiden. Det er der vi kan fange opp de ungdommene som faller utenfor, og det er der vi kan sikre at syke og eldre får den hjelpen de trenger.

Dessverre virker det ikke som om Solberg-regjeringen forsto dette, for de siste åtte årene er resultatet for kommunesektoren større krav og større utfordringer, men mindre handlingsrom. Det vises gjennom at i 2015 var antallet kommuner med negativt driftsresultat 59. I 2019, derimot, altså året før pandemien, hadde dette antallet tredoblet seg til 186.

Nå starter vi oppryddingen og opprustingen. I Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SVs første budsjett øker vi rammene til kommunene og fylkeskommunene med hele 2,5 mrd. kr. Det betyr noe for folk, f.eks. for dem som bor

- i Steinkjer, der de nå kunne beholde miljøterapeutene sine i skolen og satse mer på tidlig innsats
- i Trondheim, hvor de nå styrker bemanningen i eldreomsorgen og får midler til flere områdesatsinger for å bedre boforholdene i levekårsutsatte områder
- i Overhalla, hvor de nå kan fortsette å være en foregangskommune i arbeidet med klimasmarte bygg og energiproduksjon, noe som også rustar kommunen for framtiden uten at det går på bekostning av tjenesteproduksjonen
- i Oppdal, hvor ordføreren forteller at de nå kan se på om de bruker styrkingen til f.eks. å legge til rette for mer planleggingstid i barnehagene, eller på å holde den lokale ungdomsklubben åpen på lørdagskveldene

Jeg, som så mange andre i denne salen og innbyggere over hele landet, startet og har mitt store politiske en-

gasjement for de nære tingene – for skolene i hjembygda mi, for at ungdommene skal få litt bedre tilbud på den lokale fritidsklubben, og for å legge til rette for et godt liv uavhengig av hvor man bor, eller hvilket utgangspunkt man har.

Derfor er jeg utrolig glad for at det er nettopp disse sakene som er vinnerne i årets budsjett og med den nye regjeringen.

Kathrine Kleveland (Sp) [12:57:49]: Hjemme i Vestfold og Telemark har det vært fylkesting med bl.a. budsjett denne uka. Jeg vet at vårt budsjettforlik bidro til å løfte stemningen.

Det å reise kollektivt er klimasmart, men mange steder i landet var det varslet reduksjoner i busstilbudet som følge av at færre reiste kollektivt gjennom koronatiiden. I Senterpartiet og Arbeiderpartiets budsjettforlik med SV er det bl.a. bevilget 500 mill. kr til fylkeskommunen for å kompensere for reduserte inntekter til kollektivtrafikken. Antallet som reiser kollektivt, tok seg opp igjen etter gjenåpningen, men flatet ut på mellom 75 og 80 pst. av nivået i 2019. Nå, med delvis nedstenging, kommer disse midlene ekstra godt med.

Å reise kollektivt er klimasmart. Det må vi fortsette med. Derfor står det i Hurdalsplattformen at vi vil ha halv pris på fergebilletter og gratis ferge på strekninger med under 100 000 passasjerer, og vi er i god gang. Et godt og rimelig fergetilbud sikrer utvikling og økt verdiskaping langs kysten. I tillegg gir mer penger til rassikring og fylkesvei mange en tryggere hverdag.

Skal vi løse klimakrisen, må vi både kutte utslipp og skape jobber. Derfor har vi satt av en grønn milliard som skal få fortgang i overgangen til fornybar kraft og nye arbeidsplasser, styrke muligheten til å ta i bruk nullutslippskjøretøy og få opp kapasiteten til å utvikle hydrogen og havvind. Det er også viktig med tilgang på klimavennlige løsninger. Derfor settes det av 100 mill. kr til Enova, som del av en omfattende ladesatsing i hele landet.

Høyhastighetsbredbånd er helt avgjørende for bosetting og arbeidsplasser. Det skal være trygt, godt og mulig å bo i hele landet. I budsjettforliket øker vi bredbåndstilskuddet med 100 mill. kr. Staten tar et større ansvar for bredbåndsutbygging i områder der det ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Senterpartiet har i mange år jobbet for at alle skal ha raskt internett hjemme. I pandemien nå har vi sett hvor viktig det er med godt bredbånd til hjemmekontor og hjemmeskole. Det handler om beredskap. I hverdagen ellers dreier det seg rett og slett om livskvalitet – mulighet for hjemmekontor, digital undervisning og videoprater med bestemor.

Dette budsjettet tar Norge i en ny og mer rettferdig retning. Vi vil legge til rette for gode tjenester nær folk, arbeid til alle og god infrastruktur i hele landet.

Lene Vågslid (A) [13:00:54]: Eg har lyst til å understreke det kommunalministeren sa tidlegare i debatten, at når me står midt i ein pandemi som er så tøff og veldig, veldig slitsam for veldig mange av dei tilsette over heile landet, og òg i norske kommunar, er det avgjerande å sikre ei god grunnfinansiering. Det budsjettet som Kommune-Noreg får for 2022, har i så måte stor betydning. Det at me no er tydelege på både kompensasjonar og vidareføring av arbeidsgruppa, slik som komiteen òg einstemmig seier, er veldig bra.

Så er det ein ting som er litt oppsiktsvekkjande. I mange år har eg tenkt at Framstegspartiet i opposisjon driv med ei snodig form for budsjettering, men Framstegspartiet har jo fått regjeringserfaring, vore støttehjul for Høgre i nokre år – og så seier representanten Njåstad i debatten i dag at Framstegspartiets alternative statsbudsjett er tenkt for ei ideell verd. Dette er Stortinget, det er nasjonalforsamlinga i Noreg, der me legg fram alternative budsjett som eg forventar at alle parti meiner dei kunne styrt landet på. Viss Framstegspartiets alternative statsbudsjett hadde blitt vedteke i dag, så hadde me lagt ned Statsforvaltaren i januar – midt i ein pandemi – med heilt avgjerande beredskap og koordinering i det norske samfunnet. Eg berre nemner det.

Eit par kommentarar til noko som har kome i debatten til no, til Høgre: Det er ikkje slik at den eitt år gamle StartOff-ordninga blir avslutta; me berre aukar ikkje løyvinga. Så ho blir vidareført, men det me har sagt, er at ein ynskjer å hauste erfaringar frå den eitt år gamle ordninga før ein eventuelt vurderer ei styrking.

Når det gjeld digitalisering, er det noko både Arbeidarpartiet og Senterpartiet er særdeles opptekne av. Strategien «Digital hele livet» blir i all hovudsak vidareført, med eit nivå på 8 mill. kr, og så gjer me ein del andre prioriteringar, som f.eks. å styrkje satsinga på breiband. Det å få opp farten på breibandsutbygging i dei delane av landet der det ikkje er samfunnsøkonomisk lønsamt, er svært viktig, òg i eit digitaliseringsperspektiv, fordi me ynskjer at folk skal kunne arbeide og bu over heile landet.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Terje Sørvik (A) [13:03:48]: Staten Norge er etablert på territoriet til to folk: nordmenn og samer. Norge skal være et foregangsland når det gjelder urfolks rettigheter. Vi vil sikre gode rammevilkår for kultur, næring, samfunnsliv og samiske språk. Samene skal ha reell mu-

lighet til å lære samisk, bruke det i hverdagen og kunne overlevere det til neste generasjon.

Samfunnsoppdraget til Sametinget er å sikre og utvikle samene som folk og urfolk. Det er et stort oppdrag og strekker seg over alle samfunnsområder. Det samiske folket har store forventninger til Sametinget. Sametinget skal ha det overordnede ansvaret for organisering og finansiering av samisk språkarbeid, med hovedoppgaven å arbeide for at språkene styrkes og utvikles i framtiden.

Som trønder kjenner jeg det sørsamiske best. Trøndelag ligger midt i det langstrakte sørsamiske området. Det sørsamiske språket står på UNESCOs liste over alvorlig truede språk. Her må det jobbes på mange felt for å unngå at vi mister det.

I 2008 ble Snåsa den første sørsamiske kommunen innenfor det samiske språkforvaltningsområdet. Dermed ble også Nord-Trøndelag fylkeskommune en tospråklig fylkeskommune. Det er tatt med inn i det nye Trøndelag.

Samarbeidsavtalen med Sametinget er viktig i arbeidet med å bevare og utvikle språket. Reindriften er avgjørende også for det samiske språket og kulturen. Daglig utøvelse av reindriften er kulturbærende og identitetsskapende.

Det finnes lyspunkter i samepolitikken. Hjertespråket brukes stadig oftere blant ungdom, og jeg har inntrykk av at flere barnefamilier ønsker å gi hjertespråket en plass i barnas oppvekst. Det er imidlertid mangel på kompetanse og lærerkrefter i utdanningen. Flere tiltak, som f.eks. stipendordning for samisk lærerutdanning, er viktig.

De samiske museene er viktige institusjoner i bevaring og formidling av den samiske kulturarven. Sametinget har forvaltningsansvaret for seks konsoliderte samiske museer. Det sørsamiske Saemien Sijte på Snåsa er blant de eldste – snart 60 år. Etter mange år i kummerlige forhold skal de straks, på nyåret, flytte inn i nybygde lokaler. De får nøkkelen i dag, faktisk. Budsjettet tar høyde for deres økte husleieutgifter.

Et sterkt folkevalgt organ i Sametinget er viktig for den demokratiske posisjonen til urfolk nasjonalt og for å løfte spørsmål som berører urfolk, i internasjonale fora. Sametinget må tilføres tilstrekkelige ressurser for å ivareta den rollen.

Mona Nilsen (A) [13:06:52]: Etter åtte år med en høyreregjering som har satt likestillingen i revers og økt forskjellene mellom folk og mellom by og land, er det en stor glede at vi nå har en regjering som setter en ny kurs for vanlige folk.

Valgresultatet i høst viste tydelig at folk ville ha en ny retning – en ny retning hvor alle skulle kunne leve et

godt liv og ha gode velferdstjenester, uavhengig av hvor man bor eller størrelsen på pengeboken, og ha gode og trygge arbeidsplasser å gå til, enten man bor på bygda eller i byen. Vi leverer nå en styrking på 4,5 mrd. kr til kommunene for 2022. For Nordland alene får kommunene 116 mill. kr og fylket over 30 mill. kr ekstra i frie inntekter, og nesten like mye til å redusere billettprisene på fergene.

Det betyr mer velferd over hele landet, mer eldreomsorg, en bedre skole, økt kvalitet i barnehagene og styrking av tannhelsetjenesten. Vi reverserer også Solberg-regjeringens foreslåtte kutt på 300 mill. kr i tilskudd til ressurskrevende tjenester. Til sammen vil dette styrke økonomien i kommunene og gjøre dem i stand til å gi bedre tilbud til innbyggerne, som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester.

Kommunene og fylkeskommunene står overfor formidable oppgaver i framtiden. Vi blir flere eldre, og særlig innenfor pleie- og omsorgstjenestene må vi rigges for å møte behovet. Vi har også store utfordringer med barn og unges tilbud innenfor psykisk helse. Vi har en fastlegekrise, og vi har et skrikende behov for fagfolk innenfor velferdstjenestene våre. Alle problemer og utfordringer klarer vi ikke å løse på de åtte ukene den nye regjeringen har hatt, men vi har fått til en hel del, og vi har tatt store, store grep.

Vi leverer et budsjett som gir kommuner og fylkeskommuner mulighet til å gi gode tjenester til innbyggerne, drive utvikling og ikke avviking. Altfor mange kommuner har i flere år opplevd kutt på kutt og en stat som har stukket av.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [13:09:34]: Vi er alle godt kjent med at boligmarkedet ikke er velfungerende, verken i pressområdene eller i distriktene. I Hurdalsplattformen varsler vi en mer aktiv boligpolitikk. Vi vil

- at flere skal få mulighet til å eie sin egen bolig
- utvikle gode bomiljø
- legge til rette for å bygge flere boliger
- ha en klimavennlig byggenæring

Vi har flere konkrete mål for at flere skal få mulighet til å bo lenger hjemme i sin egen bolig. Blant annet foreslår vi i plattformen å opprette en ny tilskuddsordning for boligetablering i distriktene, og vi tar initiativ til et eldrebolig-program. Allerede i 2014 la Solberg-regjeringen ned en tilskuddsordning som var innført av den forrige rød-grønne regjeringen, som het Boligetablering i distriktene. Gjennom den ordningen ble det bygget nærmere 300 nye boliger, og ytterligere 115 fikk tilskudd det siste året ordningen varte. Ordningen bidro også til å bygge ny kunnskap om boligmarkedet i nettopp distriktene. Erfaringene fra tilskuddsordningen

brukes lokalt av kommuner for å utvikle kommunenes boligmarked.

I tråd med Hurdalsplattformen vil regjeringen sørge for investeringstilskudd til kommuner for å sikre tilstrekkelig med trygghetsboliger til dem som trenger det. Ja, vi har kuttet Solberg-regjeringens forslag til en liten pilot og svart at vi vil utvikle en modell som kommer alle kommuner til gode, ikke bare noen få.

Nå skal vi utvikle nye boligpolitiske verktøy både i byene og i distriktene, for både dem som ikke kommer seg inn i et boligmarked med boligpriser som øker år for år, og de eldre som ønsker å ha muligheten til å bo hjemme så lenge som mulig.

Grete Wold (SV) [13:11:38]: Debatten så langt i dag har tatt opp i seg veldig mange fagområder. Det er naturlig, siden kommuner og fylkeskommuner leverer tjenester på de aller fleste områder. Det er to av dem jeg synes fortjener litt mer oppmerksomhet.

Høyresiden har i dag understreket behovet for profitt, eller «overskudd», som det ble presisert, i næringslivet, og under det også private velferdsleverandører – velferdsaktører som finansieres av våre felles midler, skatt som er innbetalt av oss alle for å sikre gode tjenester til innbyggerne våre. Og det skal gå til nettopp det, ikke til profitt for noen få, og etter hvert store, kommersielle konserner.

Høyresiden hevder også at venstresiden har mistillit til de private barnehagene. Det kan jeg avkrefte; det har vi ikke. Vi har ikke mistillit til verken private, ideelle, frivillige eller det mangfoldet som de representerer, men vi vil ikke bruke fellesskapets midler til at det som nå vel er fem store konserner, skal ta ut profitt til seg selv og i noen tilfeller sette disse ut i skatteparadis. Det er derfor behov for innsikt i og kontroll med våre felles midler, og om det ikke er noe å skjule, er man vel heller ikke negativ til det.

Vi har stor makt som politikere, vi skal forvalte fellesskapets midler og store skatteinntekter. Vi må ta ansvar og følge opp at det gir gode velferdstjenester tilbake til innbyggerne våre.

Så til det andre temaet som har vært mye debattert i dag: sammenslåing av kommuner og fylkeskommuner eller – rettere sagt – oppløsning av dem. Høyre har i dag hevdet at dette er en politikk som har vært nødvendig, ikke fordi Høyre ønsker å endre kartet, men fordi Norge har endret seg. Dette er et av de områdene hvor man ikke velger å lytte til det lokale selvstyret eller de lokale politikerne. Noen fylker har slått seg sammen frivillig, og det er åpenbart der det har vært mest vellykket. Andre har kun ventet på muligheten til å få lov til å splitte opp uhenksmessig store fylker, noe som de nå får muligheten til.

Noen steder er denne prosessen en politisk studie verdig. I Vestfold og Telemark var SV og resten av ven-

stresiden imot en sammenslåing, men det hjalp ikke – sammenslåing ble det. Nå har man muligheten til å løse opp – takket være ny regjering – men med kostnader og belastninger som trolig vil overgå gevinsten. Venstresiden tar derfor ansvar. Vi jobber videre med dette prosjektet, vi unngår omkamper, vi tar oppgaven på alvor for å skape en sterk fylkeskommune som kan levere tjenester. Høyres politikere, derimot, vil nå løse opp det fylket som de selv tvang til sammenslåing. Ja, ordføreren i Sandefjord er sågar klar til å gå i fakkeltog for å få det oppløst, uansett kostnad for de ansatte, uanstendige utgifter og ressursbruk ved en reversering.

Jeg vil ydmykt oppfordre Høyre og høyresiden til å skape forutsigbarhet og være konsekvente i sin politikk. Det fortjener våre lokalt folkevalgte der ute. Vi må ha en samlet tilnærming og sikre en god fylkeskommune som fortsatt leverer gode tjenester til oss alle.

Mari Holm Lønseth (H) [13:14:58]: Jeg er glad for at Høyre i regjering sammen med Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre bidro til å styrke kommuneøkonomien de årene vi styrte. Jeg synes det er fristende, når jeg hører denne debatten, å minne om hva størrelsen på kommunenes frie inntekter er. Kommunene får over 400 mrd. kr utbetalt i frie inntekter i året. Nå har den rød-grønne regjeringen levert en økning på 2,5 mrd. kr. Det betyr at man har en økning i de frie inntektene på under 1 pst., så vidt over 0,5 pst. Skal man tro representantene her i salen, er det en økning på under 1 pst., eller så vidt over 0,5 pst., som er forskjellen på et forferdelig kommuneopplegg og et fantastisk kommuneopplegg. Jeg tror sannheten er at man faktisk har hatt ganske god kommuneøkonomi de siste årene. Høyre har i regjering bidratt til å øke de frie inntektene med over 35 mrd. kr. Vi ser også at det er rekordfå kommuner på ROBEK-listen, og kommunenes lommebøker er mer enn doblet de siste årene.

Det var interessant å høre representanten Rune Støstad, som også kommer opp på talerstolen snart, si at kommunene nå har opplevd en vekst på 3 mrd. kr på ett år, og at han sammenliknet det med veksten under den borgerlige regjeringen over åtte år. Da er det fristende å stille spørsmålet til Støstad også: Kan kommunene forvente seg en like stor vekst i de frie inntektene også neste år? Jeg ser at Støstad skal holde innlegg etter meg, så kan han gjerne svare på det spørsmålet da.

Representanten Grete Wold var på talerstolen før meg og etterlyste forutsigbarhet fra høyresiden i forbindelse med en oppløsningsprosess som er initiert av en regjering representanten Wold selv støtter. Jeg tror det beste for å sørge for en utvikling av tjenestetilbudet framover hadde vært å la fylkeskommunene, hvorav mange antagelig vil si at de ikke ønsker oppløsning, få

lov til å fortsette med det. Det samme gjelder også for kommuner rundt omkring, hvor vi ser at det er ganske mange kommuner som er sammenslått, men som ikke ønsker oppløsning.

Avslutningsvis vil jeg bare understreke viktigheten av at man fortsetter det boligsosiale arbeidet. Det er utrolig viktig at flere mennesker får muligheten til å bo i en eid bolig, særlig mennesker med lav inntekt. En av de viktige endringene som Høyre gjorde i regjering, var å legge om startlansordningen, slik at de som trengte det mest, fikk mest støtte. Det har aldri vært utbetalt mer i startlån i Norge, noe som også har skjedd under en borgerlig regjering. De som ble prioritert, var de med dårligst råd. Vi så at den forrige rød-grønne regjeringen heller valgte å prioritere unge i etableringsfasen, som kanskje hadde potensial for å få høyere inntekt etter hvert. Jeg håper at vi fortsetter å prioritere dem som trenger det mest, framfor å gi litt til alle.

Linda Monsen Merkesdal (A) [13:18:12]: Som kommunepolitiker og tilsett i ein kommune har eg jobba med å utforma tenester med eit stadig magrare kommunebudsjett. Tru det eller ei, men ofte står det om tusenlappar som ein prøver å flytta rundt i budsjettet for å få ein romslegare økonomi i ulike tenester. Kommunepolitikarar jobbar med tronge budsjett og har fått mindre å rutta med i løpet av dei siste åtte åra, og som tilsett i ein kommune og som kommunepolitiker er eg glad for at me i dag skal vedta eit budsjett som gjev betre handlingsrom for kommunane våre.

Ein kommunepolitiker engasjerer seg ofte i politikken fordi ein ønskjer å gjera kvardagen betre for innbyggjarane, gjennom f.eks. skuletilbod, rus- og helsetenester og betre eldreomsorg. Å kutta tenester er noko av det vanskelegaste ein kommunepolitiker gjer.

Med dette budsjettet kan kommunepolitikarane planleggja for betre tenester og ei betre framtid for innbyggjarane sine. Dette er eit budsjett for vanlege folk over heile landet, for det er innbyggjarane som faktisk skal få betre tenester til sine barn, ungdomar og eldre. Dette vil gje gode tenester nær folk, der folk bur og lever sitt liv.

Me vedtek i dag eit kommunebudsjett som vil gje betre tenester til både by og land, med faktiske tiltak som gratis kjernetid i SFO og billegare barnehage. Med dette budsjettet tek regjeringa Noreg i ei ny og meir rettferdig retning, der ein ser menneska som bur ute i vårt vidstrekke land. Noko av det viktigaste for ein kommunepolitiker er å ha arbeidsplassar som gjer at folk blir buande eller flyttar til bygdene. Gjennom trygt arbeid til alle utviklar det seg lokalmiljø og fleire andre arbeidsplassar.

Det er krevjande å ha ein stabil kommuneøkonomi. Å satsa på arbeidsplassar og grøne næringar ute i distrikt er viktig. Folk som skal bu og arbeida på bygda, må ha

tilgang til helsetenester, skular og barnehagar. Det er avgjerande for at folk skal søkja arbeid, og at familiar skal kunna leva i kommunen heile livet.

Eg er stolt over at denne regjeringa på berre åtte veker har bygd eit budsjett som vil gje sterkare fellesskap, sterkare kommuneøkonomi og betre tenester til innbyggjarane våre.

Willfred Nordlund (Sp) [13:21:15]: Regjeringen vi nå har fått, har på kort tid lagt fram et forslag til statsbudsjett der man prioriterer å bruke penger på det som betyr noe for folk i hverdagen. Forliket som er inngått med SV, forandrer ikke på det. Vi skal sørge for at barn og unge har en trygg og lærerik hverdag i barnehagen og på skolen, at eldre kan leve et aktivt liv og få en verdig omsorg mot slutten av livet.

Kommuner og fylkeskommuner sørger for de grunnleggende velferdstjenestene til alle som bor i Norge, og er de som sikrer levende lokalsamfunn. Kommunene og fylkene bygger huset der næringslivet er, og der folk bor og lever hverdagen sin. Samtidig står vi fortsatt midt i en pandemi, som ytterligere forsterker problemer mange lokalsamfunn, bedrifter og mennesker i hele landet står i. Kommunene og de ansatte i helsevesenet gjør en fantastisk innsats for å dempe effektene av pandemien.

Bakgrunnen for vanskelige beslutninger i mange kommuner er at de har opplevd en sterk økning i utgiftene til pleie- og omsorgstjenester de senere årene – langt utover prisstigningen – samtidig som kravene har blitt flere.

Det er derfor vi følger opp løftene til Kommune-Norge og foreslår å øke kommunesektorens frie inntekter med 4,5 mrd. kr. Det er 2,5 mrd. kr mer enn Solberg-regjeringens budsjettforslag, og det skal gi kommunene handlingsrom til å levere bedre tjenester. Jeg registrerer at det er noen representanter fra Høyre og andre som mener at dette ikke betyr noe i hverdagen, men det er ikke tilfellet for svært mange kommuner. Det er det som er forskjellen – om man skal kutte eller ha litt igjen til utvikling.

Det er ikke dermed sagt at det løser problemene for absolutt alle lokal- og regionalpolitikere som står i vanskelige beslutninger, men det gjør det litt enklere. Det er en kraftig satsing som kommer på plass på kort tid.

Senterpartiets grunnleggende prinsipp er at statens overføringer til kommuner og fylker skal sørge for at alle har mulighet til å tilby likeverdige tjenester nær folk i hele Norge. Problemet for noen kan ikke løses ved å gjøre det vanskeligere for andre.

Stortinget har altså fattet et vedtak om at all kollektivtransport til sjøs skal være null- og lavutslippstransport innen 2025. Det har ført til enorme ekstrakostnader for fylkene, hvor fergeopprøret satte dette på dagsordenen da prisene ble økt derav. Jeg bor i et av Norges

største fergefylker, og det som nå endelig gjøres for å senke prisene, gi trygghet for tilbudet, og ikke minst at det skal bli gratis på mange samband, viser at vi følger opp lovnadene i valgkampen. Det er gledelig og viser vei.

Med budsjettforliket gjøres de første grepene for at Norge skal få en sterkere sosial og geografisk utjevning, større trygghet for folk, bedre tjenester i hverdagen og ikke minst flere norske arbeidsplasser. Det er en retning som tror på hele Norge og viser en ny kurs.

Jorodd Asphjell (A) [13:24:34]: Jeg kommer fra Orkland, en ny og sammenslått kommune, som tidligere besto av Agdenes, Snillfjord, Meldal og Orkdal kommuner. Jeg kan forsikre opposisjonen, og spesielt Høyre, om at innbyggerne i nye Orkland setter stor pris på at regjeringen bevilger 7,2 mill. kr mer for 2022 enn høreregjeringen foreslo. Det gir kommunen økte rammer, som styrker neste års budsjett på følgende områder:

- 1,5 mill. kr til arbeid mot utenforskap i skolen
- 0,4 mill. kr til Skattkammeret
- Orkland prioriterer midler til flere lærlinger
- 320 000 kr mer til idretten
- kommunen får egen demenskoordinator
- 200 000 kr til frivilligsentralen i ekstra støtte
- Orkland gjennomfører en historisk satsing på trafikk sikkerhet
- ekstra penger til norskopplæring for minoritetspråklige

Dette utgjør en forskjell for dem som får pengene, som er vanlige folk i en middels kommune i Trøndelag.

Budsjettet vi behandler i dag, gir styrket velferd over hele landet. Kommuner og fylker får en realvekst på 4,5 mrd. kr. Trøndelag fylkeskommune får hele 47 mill. kr til å styrke kulturtilbudet og til å styrke tilbudet ved de 32 videregående skolene i Trøndelag. Vi opphever høreregjeringens frie skolevalg. Jeg kan forsikre Høyre om at alle skoler er veldig godt fornøyd med at regjeringen handler så raskt og gir skolene og fylket muligheten til å opprettholde tilbudet på en god måte.

Kommunene i Trøndelag får mer enn 173 mill. kr til styrket velferd, som gir mindre forskjeller. Det blir økt satsing og kvalitet innenfor barnehager, skoler og eldreomsorg. Dette utgjør en viktig forskjell for alle som bor i hele Trøndelag, som også er nysammenslått.

Nabokommunene til Orkland, Skaun og Heim, får styrket sine budsjetter med henholdsvis 4,1 og 3,4 mill. kr til mer velferd.

Vi gir gratis kjernetid i SFO for alle førsteklassinger, og vi kutter maksprisen i barnehage med 2 915 kr.

Vi øker pendlerfradraget, øker skattefradraget for organiserte, reduserer ferjeprisene og reduserer skatten

for alle som tjener mindre enn 750 000 kr. Dette betyr styrket familieøkonomi rundt omkring i hele Norge.

Vi starter en tannhelsereform som retter seg mot unge og mot dem som har særlige behov. Vi øker bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak, skaper 1 000 flere tiltaksplasser og om lag 250 flere VTA-plasser. Nav styrkes med 100 mill. kr. Det gir rom for tettere oppfølging av personer som står utenfor arbeidslivet. Dette er et budsjett som får flere i jobb. Det er bra for den enkelte og bra for samfunnet.

Til slutt: For Arbeiderpartiet er det viktig å ha regionale virkemidler i næringspolitikken. I Orkland har vi differensiert arbeidsgiveravgift. Jeg er glad for denne regjeringen følger opp den ordningen, slik at det kan gi flere arbeidsplasser.

Mudassar Kapur (H) [13:27:57]: Det er ikke noen tvil om at vi nå er i den fasen av debatten hvor regjeringspartiene skal opp og snakke en del på autopilot, men jeg noterer meg at Arbeiderpartiet og Senterpartiets bekymringer ikke henger sammen med løsningene deres. La meg ta noen eksempler:

- Man er veldig opptatt av vanlige folk og hvordan de skal ha det. Samtidig setter man opp skattene for lektorer og jordmødre.
- Man er opptatt av at vi må skape flere jobber og ha et robust næringsliv, samtidig som man setter opp skattene med flere milliarder kroner for dem som skal skape disse jobbene.
- Man er opptatt av bolig, samtidig som man selv sitter og styrer landets hovedstad, hvor det går så tregt med boligbyggingen og man er imot det som folk trenger å kjøpe mest av – nemlig de små leilighetene – gjennom leilighetsnormen. Man er på vei til å skape en egen ulikhetsmaskin bare gjennom sin egen boligpolitikk i Oslo.
- Man snakker om ulikhet, men uten å si hvem det gjelder. Vi vet jo at de aller fleste som er en del av ulikhetsstatistikken, har kort botid i Norge. Hvor er regjeringens løsninger på integrering, norskopplæring – mange av de tiltakene man må gjøre noe mer med i årene som ligger foran oss, hvis vi skal lykkes med dette?

Når vi fra Høyre står og snakker om våre prioriteringer, presenterer vi også løsninger. Ta dette med ulikhet. Skal man gjøre noe med det, må man ha en integreringspolitikk som gjør at veien fra å være flyktning til å bli en skattebetalende borger blir kortest mulig. Da er det viktig at man fortsetter Kunnskapsløftet, at man skaper flere jobber, at man forsterker områdesatsingen, at man har en mer sosial boligpolitikk, at man har økt barnestrygden. Dette er helt konkrete grep som Høyre har vært med på å prioritere fram i de åtte årene vi satt i regjering.

Det vi ser, er at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV holder mange festtaler om disse tingene, mens de borgerlige gjorde noe med det.

Nå har jeg hørt mange si: Vi har jo bare hatt åtte uker på oss. På åtte uker har man i hvert fall stått på fælt med å sette opp skattene. Vi vet hva som skjedde da man hadde mer enn åtte uker på seg – vi vet hva som skjedde da denne gjengen hadde rent flertall i åtte år. Da var det mer statlig overstyring, mindre omstilling, høyere skatter, reformtørke, flere kommuner på ROBEK-listen. Forskjellene gikk opp – ja, de gjorde det – og det var et hvileskjær i kunnskapspolitikken. Dette er fakta.

Jeg skulle ønske at vi hadde hatt noen regjeringspartier som nå gikk bort fra å være litt på autopilot og begynner å presentere løsningene sine. Kanskje skjer det en gang til neste år – vi får se.

Per Olav Tyldum (Sp) [13:31:10]: Jeg falt for fristelsen til å holde et innlegg i denne debatten med utgangspunkt i min tiårige erfaring som ordfører i Overhalla kommune, en middels, liten kommune i Namdalen, Nord-Trøndelag – tidligere også kalt Nordre Trondhjems amt. Min opplevelse av de siste åtte årene er at det har vært svært trange tider for min kommune og nabokommunene ellers i Namdalen. På grunn av at vi valgte å ikke slå oss sammen med andre kommuner, ble vi straffet økonomisk. Den belastningen måtte vi bære med oss i svært stramme budsjetttrunder med krevende prioriteringer – det kan jeg love dere. Det er derfor jeg med stor glede kan registrere at den nye regjeringen slår fast i Hurdalsplattformen at slike økonomiske straffetiltak skal bort, at de skal fjernes.

I tillegg er det svært gledelig å at se at den nye regjeringas tilleggsmelding nettopp staker ut en ny kurs hvor folk over hele Norge skal oppleve at deres liv, deres interesser og utfordringer de møter i hverdagen, står øverst på dagsordenen. Vi skal bygge på det beste vi har, folk og samfunn, og øke tilliten til det lokale folkestyret som hver dag gjør en formidabel jobb for sine innbyggere.

Den varslede tillitsreformen i offentlig sektor skal bli veldig spennende å følge med på. Den handler om å gi de ansatte tillit og tid til å gi brukerne bedre tjenester, og den skal utformes i tett samspill med brukerorganisasjoner, ansattes tillitsvalgte og ledelse. Målet er å gi tilliten og makten tilbake til dem som utgjør førstelinja og ryggraden i velferdsstaten, som f.eks. lærerne og sykepleierne.

Den nye regjeringen vil ikke iverksette reformer som skaper store enheter og store forskjeller, eller lange og uklare ansvarskjeder fra beslutningstakere til dem som står i klasserommet eller ved en sykeseng på sykehjemmet og utfører jobben. Regjeringen vil kort og godt gi større frihet til kommunale og regionale myndigheter.

Jeg ser med glede at min egen kommunes økonomiplan er i balanse på en helt annen måte. Jeg merker meg at mange piler er forsiktig oppadgående, og det var ekstra gledelig å kunne se et lite, gryende smil hos økonomisjefen da jeg traff ham nylig. Men jeg skal både avvente og ikke minst spare presidenten for å synge: Det går likar no!

Statsråd Bjørn Arild Gram [13:34:11]: Jeg hadde tegnet meg, for jeg trodde det gikk mot slutten av debatten. Nå ser jeg at det er flere igjen, men jeg tar likevel sjansen på å takke for debatten så langt, i hvert fall, og vil kommentere noen av de innleggene som er holdt så langt.

Først en kommentar til det siste innlegget fra representanten Kapur, som jeg mener prøvde å beskrive en historie om at antallet ROBEK-kommuner økte kraftig under den rød-grønne regjeringen. Nei, det er virkelig ikke sånn. Tvert imot var det under Bondevik II-regjeringen at antallet ROBEK-kommuner økte kraftig år for år og nådde nærmere 120 kommuner. Etter at den rød-grønne regjeringen overtok, gikk det kraftig ned, til i overkant av 40. Så er det riktig at det har gått videre ned noen år etterpå, og ved inngangen til dette året var det 12 kommuner, men det har, som jeg sa i mitt hovedinnlegg, også kommet dit at det har begynt å tippe oppover igjen. De siste tallene jeg har, tyder på at vi går ut av året med 18 kommuner på ROBEK-listen.

Så var det representanten Kari-Anne Jønnes, som var inne på grunnskoletilskuddet. Det går det selvfølgelig an å ha ulike synspunkt på, men i det innlegget ble det antydningssvis reist spørsmål om alle unger er like mye verdt. Den antydningen synes jeg fortjener en kommentar. Det er jo sånn at midlene til kommunene fordeles på ulike måter, men hvis man skal forstå den antydningen, må det handle om at det er noen kommuner som isolert sett vinner, og noen som taper på akkurat den delen av inntektssystemet og overføringene til kommunene. Hvis man skulle legge et sånt resonnement til grunn, måtte det nærmest bety at man mente at med regjeringens politikk var elevene nå mer verdt enn de var med Solberg-regjeringens politikk, hvilket selvsagt ikke er riktig. Faktum er at alle kommuner får styrket sin økonomi. Det er det som er poenget. Alle kommuner får styrket sin økonomi og kan dermed også bidra til å gi et bedre grunnskoletilbud.

Til slutt: Mari Holm Lønseth var inne på et par forhold som jeg også har lyst til å kommentere. Hun hadde ikke hørt så store ønsker om mer regionale utviklingsmidler og styrking av fylkeskommunene sånn sett. Vel – jeg vil i hvert fall si at en viktig del av bevilgningen til fylkeskommunene også har handlet om å videreføre midler til bl.a. Innovasjon Norge, for nettopp å styrke næringsutviklingen i Distrikts-Norge. Det er gjennomført

kraftige kutt overfor fylkeskommunene gjennom disse åtte årene, og der starter vi nå en omsnuving ved at vi styrker Innovasjon Norge med 100 mill. kr til grønne, store næringsprosjekt i Distrikts-Norge.

Rune Støstad (A) [13:37:30]: Når regjeringen, i hop med SV, styrker kommunenes økonomi med 2,5 mrd. kr, er det fordi vi ønsker vekst og utvikling i hele landet, i by og land. Og en må nesten være Høyre-politiker for å framstille at milliarder ikke betyr noe, slik representanten Mari Holm Lønseth sa nettopp. Som ordfører i seks år må jeg si at den økningen som regjeringen og SV nå legger opp til, er det godt å få som kommune. Og ja, vi har større ambisjoner for kommunene.

I 1968 sto daværende statsminister Per Borten på en scene bygd av nyproduserte sponplater midt i Gudbrandsdalen. Det var åpningen av Orklas sponplatefabrikk i Kvam foran tusenvis av frammøtte – et industrieventyr som skulle vare fram til 2012. Som i 1968 er en ny norsk næringsaktør i ferd med å etablere seg i de nedlagte fabrikklokalene. Det er godt nytt for hele regionen, og det betyr mange nye arbeidsplasser. Men slike satsinger kommer ikke av seg selv, verken i 1968 eller i dag. Det kreves stor innsats fra det offentlige, ikke minst fra kommunene.

Vi har nå en regjering som skal føre en mer aktiv næringspolitikk som tar hele landet i bruk. Mitt fylke, Innlandet, er rikt på det Norge trenger mer av i framtiden, med skogen som eksempel – jorda, vannet, teknologien, reiseliv, kultur og mest av alt folk som brenner for å utvikle sine egne lokalsamfunn. Vi ønsker å bygge industri og flere arbeidsplasser av alt som gror, og da er skogen det beste eksempelet, det er Innlandets og Norges gull. Den norske skogen er et enestående råstoff. Og som i 1968, slik det ble gjort i Kvam, ønsker vi å bidra til flere arbeidsplasser på naturressurser der folk bor. Bruk av de ressursene en har tilgang til i dag, skogens ressurser, er god industripolitikk, det er god næringspolitikk, og det er god klimapolitikk.

Hurdalsplattformen er god, og i hop med SV har vi et budsjettforlik som viser hvordan regjeringen vil utnytte mulighetene som finnes i hele landet. 100 mill. kr til grønne investeringer i distriktene, 100 mill. kr ekstra til bredbånd, 10 mill. kr til bygdevestavtaler – i dag vedtar vi et budsjett som gir nytt håp for hele Norge, en offensiv satsing på velferd og flere arbeidsplasser i hele landet.

Alfred Jens Bjørlo (V) [13:40:40]: Eg har som ordfører i Distrikts-Noreg i ti år og no nyvald stortingsrepresentant følgd dagens debatt med interesse og med ikkje så lite undring, noko som gjer at eg no har valt å ta ordet her i dag – ikkje så mykje undring når eg høyrer på kommunalministeren, som eg oppfattar som stø og

solid og ein som kjenner Kommune-Noreg ut og inn, men veldig ofte når eg høyrer stortingsrepresentantar for regjeringspartia, spesielt frå det partiet som no har kommunalministeren, Senterpartiet, og partiet som står ansvarleg for denne regjeringa sitt liv frå dag til dag på Stortinget, Sosialistisk Venstreparti.

For éin ting er sikkert: Kommune-Noreg står føre enorme utfordringar i åra framover på grunn av endringar i demografi, ein stadig tøffare kamp om arbeidskraft og kompetanse, klimaendringar, lynraske teknologiske skifte og ei storstilt omstilling av norsk økonomi, som vil setje oss alle på prøve. Skal vi klare det, krev det at Kommune-Noreg fornyar seg, organiserer seg på nye måtar, finn smartare måtar å gjere ting på, flyttar ressursar dit dei trengst mest, og gjer meir og meir i lag, på tvers av gamle grenser frå ei heilt anna tid.

Det å jobbe med fornying – og det veit eg alt om etter ti år som ordfører – er ekstremt krevjande. Alle vil helst at ting skal vere som før, lengst mogleg, sjølv om alle inst inne veit at før eller seinare må ting endrast – kanskje berre ikkje akkurat no.

Det slår meg når eg høyrer denne debatten: Tenk om representantar frå Senterpartiet og SV og delvis Arbeidarpartiet hadde vore like engasjerte og opptekne av å stå opp for dei i Kommune-Noreg som vil fornye, som dei er av å juble for og heie på dei som vil reversere og stoppe opp. Tenk om jobb nummer éin no var å setje full fart i statleg utflytting og meir fridom for statleg tilsette i Oslo til å flytte ut i distrikta, i staden for det ein gjer med første pennestrøk, å kutte i løyvingane til nye måtar å få fart i statleg utflytting på, med grunngjevinga: Ja, men dette ordnar seg jo allereie sjølv. Tenk om dei som faktisk prøver å skape eit sterkare Distrikts-Noreg, med færre gamle grenser og meir samarbeid, kunne få ein klapp på skuldra frå dei som no styrer landet, og beskjed om at vi heiar på dykk, vi vil at de skal lykkast, vi synest de er tøffe som står i endringar, fordi det er viktig og rett på sikt. Men nei, alt eg høyrer er Senterparti- og SV-politikarar som snakkar om at nye kommunar har gjort ting meir kompliserte, dyrare og vanskelegare å rekruttere til – som ein ferdig dom, knapt to år etter at ei reform er sett i verk, der det meste av tida er brukt på kontinuerleg krisehandtering av ein pandemi.

Eg trur ikkje ei kommunereform er svaret på alt, men eg er overtydd om at skal vi i framtida sikre eit land som gjev gode tenester og gjer det attraktivt å bu overalt, er omstilling, endring og reform ein del av svaret. Og jobben vår som landets nasjonalforsamling er at vi i det minste av og til gjev ein klapp på skuldra og heiar på dei som torer å stikke hovudet fram, og tek initiativ til endring.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:44:04]: Norge har fått en ny Arbeiderparti–Senterparti-regjering som vil utvikle hele landet, som vil lytte til folk, og som vil sørge for gode tjenester nær folk i både bygd og by. Jeg har med interesse lyttet til denne debatten og representant etter representant fra Høyre, bl.a. representanten Kapur, som var opptatt av at en måtte få en kommunereform fordi Norge har endret seg. Men vi fikk jo ikke tvangssammenslåing av kommuner og fylker fordi Norge har endret seg. Vi fikk tvangssammenslåing av kommuner og fylker fordi Høyre ikke har endret seg, fordi Høyre er opptatt av sentralisering og stordrift, og av tvang og overstyring. Men heldigvis har vi ved dette valget fått et nytt flertall som har en ny plan for Norge, der vi skal lytte til folk, der vi skal lytte til de lokale stemmene, der vi også skal lytte til dem som ønsker å ta tilbake sine gamle fylker, sånn som i Akershus, der jeg bor, der vi har fått den meningsløse konstruksjonen Viken tredd nedover hodet på oss, i strid med både folk og folkevalgte lokalt. Vi vil ha tilbake Akershus, Buskerud og Østfold, og vi har heldigvis fått en regjering som spiller på lag med oss i den kampen.

Jeg registrerer også at representanten Jønnes fra Oppland er bekymret over at vi nå legger til rette for at kommuner skal kunne opprettholde en god desentralisert skolestruktur i sitt område. Men med det kommuneopplegget vi har, vil altså alle kommuner i Norge få mer inntekter enn de har i dag, både store og små kommuner.

Til representanten Tore Vamraak, som kommer fra samme fylke som meg selv, og som var opptatt av hvordan vi legger til rette for et godt skoletilbud: Ja, en av de tingene som er viktige for et godt skoletilbud, er jo å styrke skoleøkonomien og styrke kommuneøkonomien. I Akershus vil en altså med Arbeiderparti–Senterparti-regjeringens opplegg, som SV har sluttet seg til, sørge for å styrke de frie inntektene med 235 mill. kr. I den kommunen vi begge bor i, Lillestrøm kommune, utgjør det alene ca. 25 mill. kr, i tillegg til at en også sørger for å gi mer penger tilbake igjen til en kommune som Lillestrøm kommune, som har store utfordringer med såkalte ressurskrevende tjenester.

Det er viktig – når en skal styrke de gode tjenestene som en har overfor både barn, unge og eldre rundt om i kommunene – at en har vilje til å se hele Norge og vilje til å styrke kommuneøkonomien, sånn som dette flertallet har vist ved første korsvei.

Heidi Greni (Sp) [13:47:09]: Det har vært mange underlige kommentarer i denne debatten, særlig knyttet til oppløsning av tvangssammenslåtte kommuner og fylker, og det høres ut som statsråden vår nå skal ut med piskene og tvinge disse kommunene til å skille lag.

Jeg kan forsikre salen om at piskene ble kastet ut med Høyre-statsrådene i Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Nå lytter vi til kommunene, og det er kun etter lokale initiativ at vi kommer til å gjennomføre sånne oppløsninger. Vi snakker om tvangssammenslåtte kommuner og fylker som nå opplever dårligere tjenester, større avstandsulemper, trøbbel med rekruttering og i det hele tatt et dårligere tjenestetilbud. Når det da er et lokalt initiativ til oppløsning, vil vi lytte til folket. Vi har tillit til innbyggerne, og vi har tillit til lokaldemokratiet.

Det har vært kommentert at vi driver med en reversering midt i en pandemi, og at kommunene skal være styrket til å ta uforutsette hendelser. Jeg er nesten nødt til å referere en episode fra eget kommunestyre: Vi har en kommunedirektør som var positiv til kommunesammenslåing. Kommunestyret sa nei. Etter at vi hadde et stort utbrudd i kommunen først i juli, der vi ble nødt til å koronateste en fjerdedel av kommunen i løpet av tre dager, tror jeg han sa det sånn at da hadde ordføreren og byrådet i Oslo blitt svette på ryggen. Og på det første kommunestyremøtet sa han: Heldigvis hørte dere ikke på meg. Hadde vi ikke bestått som egen kommune, hadde vi ikke vært fleksible nok til å håndtere denne pandemien så godt som vi gjorde. Det var rett og slett fordi vi var en liten organisasjon og hadde fleksibiliteten.

Til noe helt annet: Både Kapur og Vamraak har vært opptatt av digitalisering, og det er jeg også. Det er helt nødvendig med en omstilling på det området, og vi må selvsagt fortsette den utviklingen. Men samtidig som de er opptatt av digitalisering og snakker om det på inn- og utpust, mangler de grunnmuren til huset sitt. Det er så mange i dette landet som fortsatt ikke har tilgang på bredbånd, som ikke får bruke disse tjenestene, som ikke har mulighet til å ha hjemmekontor – ja, det er mange som ikke har hatt mulighet til å få gjort lekser når de har vært på hjemmeskole under pandemien. Derfor må vi bygge grunnmuren først og sørge for at alle har tilgang til bredbånd, før vi forventer at de skal utnytte det.

Helt til slutt: Flere har vært inne på regionale utviklingsmidler og sagt at det bare er noe tull, og at det ikke er etterspurt. Jeg har vært rundt omkring i alle kommuner med komiteen de siste ti årene, og jeg tror ikke jeg har vært i en eneste kommune der de ikke har etterspurt regionale utviklingsmidler for at kommunen skal være i stand til å bistå næringslivet med utvikling.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [13:50:28]: I vår var jeg med ungdom ut som fikk sin første arbeidserfaring med å plante skog. Det ble til fordi et flertall i denne salen, med Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Fremskrittspartiet, sikret ekstra midler til det tiltaket under krisen.

Noen påstår at den typen investeringer ikke er så store midler, og det er de samme argumentene som kommer her i dag, når regjeringen nå tar Norge i en ny og mer rettferdig retning.

For å ta Kapur på ordet med et konkret eksempel: For Tynset, som er min hjemkommune, betyr dette budsjettet litt større økonomiske muskler for å hjelpe flere ungdommer med sommerjobb. Kommunen har satt i gang et prosjekt som sørger for at ungdom, og gjerne de som er litt sårbart stilt fra før, får muligheten til å være med ut og fikse turstier, noe som kommer både lokalbefolkningen og folkehelsen til gode. Dette er mange personer som kanskje kunne stått utenfor for resten av livet, men som nå får selvtillit og praktisk arbeidserfaring som de kan vise til når de kommer i 20-årene og skal søke jobber videre.

God kommunepolitikk er, i hvert for oss, en del av det store arbeidet ved at vi vil inkludere flere unge og sørge for trygt arbeid til alle. På den samme måten jobber jo Arbeiderpartiet i hovedstaden i Oslo og bydelene her. Og det er slik, som statsråden så riktig presiserte, at alle kommuner kommer bedre ut med Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen. Det er fordi vi alltid har hatt den holdningen at vi skal sørge for at vi har en politikk der by og land går hand i hand.

Jeg har sett at f.eks. Alstadheim i Aftenposten har forsøkt å framstille det som at det at vi sikrer at det blir lettere tilgang til å opprettholde lokale skoler og gode tjenester nær folk, ikke skulle være positivt for Oslo. Faktum er jo at Oslo får en kvart milliard mer etter at vi fikk byttet ut den gamle høyreregjeringen og nå har Arbeiderpartiet og Senterpartiet ved roret. Hvis Alstadheim selv er bosatt i Oslo, vil han nå kunne nyte godt av det.

Når vi nå vedtar et budsjett for vanlige folk over hele landet, er det derfor hjelpepleiere, barnehageansatte, lærere, sykepleiere, vaktmestre og de som jobber med veivedlikehold i kommunen, som skal vite at vi ser dem, for det er disse hverdagsheltene – som i praksis bygger sterkere fellesskap – vi er opptatt av. For oss er derfor kommuneøkonomien et verktøy for å sikre at disse flinke arbeidsfolkene kan utføre den jobben de er så gode til, og ha trygghet for framtiden.

Torbjørn Vereide (A) [13:53:34]: Då eg høyrde min kollega Sandtrøen fortelje om det å så, og om det å ruste noko så sterkt at det blir sterkare, kjende eg litt på inspirasjon, for det er nettopp dette det handlar om. Viss vi skal få ein kommune – ein omsorgssektor med tilsette, ein oppvekstsektor med barnehagar og skular – der det blir overskot, er ikkje svaret å høvle ting ned til beinet for dei som jobbar der. Nei, vi må putte inn nok ressursar til at alle dei som jobbar rundt omkring, får moglegheita til å gjere jobben sin på ein ordentleg måte.

Min gode kollega Alfred Bjørlo frå Venstre og òg frå Sogn og Fjordane spurde litt om omstillingsmoglegheitene. Det trur eg er verdt å svare på, for kva er det som har skjedd for å ruste Kommune-Noreg på velferdsteknologi i løpet av dei siste åtte åra? Kva moglegheiter har ein hatt til å gjere det når det einaste fokuset kommune-politikarane har hatt, har vore å høvle ned på sitt lokale budsjett? Den utviklinga har jo ikkje vore all verda. Ho har faktisk vore gremmeleg. Eg håpar det er eit parlamentarisk ok uttrykk.

Vi skal ha ei stor omstilling – teknologisk og anna – men for å møte ho på ein best mogleg måte, må vi ha mange nok tilsette som kan gjere den jobben dei er tren-te til å gjere.

Andre representantar har framheva kor svært lite opptekne vi er av inkludering og integrering, men fortel meg: Kor god er inkluderinga og integreringa viss SFO-en er for dyr til at ein kan vere med, eller viss det er meir freistande å vere heime enn å ha barna i barnehagen? Det er dette som har noko å seie, det er dette som er konsekvensen.

Når ein har 4 500 mill. kr meir i kommuneøkonomien, er det klart at det er mange folk frå dei borgarlege partia som kan kimse av kva storleiksorden det er. Men for alle som har vore i ein kommune og sett kor smertefullt det er å kutte i bemanning, betyr det noko.

Vi har fått ei regjering som tar kommunepolitikken og kommuneøkonomien på alvor. I praksis betyr det òg at vi har fått ei regjering som endeleg er på lag med dei tilsette og med alle innbyggjarane som treng dei tilboda.

Dette handlar om fellesskapet vårt. Det handlar om eldreomsorga. Det handlar om barnehagane, og det handlar om SFO-ane. Det handlar om familiane. Her leverer vi.

Presidenten: Presidenten kan jo kanskje gi et godt råd om at dersom en lur på om noe er et parlamentarisk godt uttrykk, er det lurt å velge et annet uttrykk.

Liv Kari Eskeland (H) [13:56:54]: Me har no fått svaret på korleis den nye regjeringa ser for seg at distriktpolitikken skal utviklast det komande året. Etter ein valkamp der regjeringspartia gjekk høgt på banen for å styrkja distrikta, var me sjølv sagt utruleg spente på kva dette ville seia. No har me fått svaret. Me skal bruka tid på reverseringar, både av fylke og kommunar, me skal bruka tid på å sjå oss tilbake i staden for å sjå framover, og me skal byggja mindre veg. I nokre verbalframlegg vert det rett nok lagt opp til ting som kan ha effektar for distrikta, f.eks. utgreiingar, men førebels er dette berre fuglar på taket.

Er det dette som er svaret på å få fart på distrikta? Etter vår oppfatning: Nei.

Næringslivet i distrikta går godt. Det står sterkt trass i ein pandemi. Det som næringsdrivande i distrikta no treng, er kloke hovud og dyktige hender som kan produsera varer og tenester som skal eksporterast og seljast til innlandet. Dette var Solberg-regjeringa godt i gang med å innfri, med fleksibel og desentralisert opplæring, med skattefrådrag for unge, med styrking av differensiert arbeidsgjevaravgift, med gode skatteordningar for gründerar og med styrking av katapultar og klyngeprogram som viktige innsatsfaktorar for det grøne skiftet.

Framleis er det høgt tempo på omstilling i næringslivet mot grøne arbeidsplassar. No er det viktig at me ikkje stiller spørsmål ved store samferdselsprosjekt som skal binda saman by og land. Det er essensielt for å ta heile landet i bruk.

Heldigvis er det ikkje lagt opp til noka reversering av breibandsutbygging og 5G-nett, som me har starta opp, og det ligg lovnader om at EØS-avtalen ligg fast. Heldigvis er det òg ei vidareføring av grøn skipsfart, vindkraft til havs, havbruk, hydrogensatsing og batterifabrikkar, som no er under oppsegling. Men ei lita uro ligg nok og gneg når det gjeld utsegner om statleggjer av hydrogensatsing og meir statleg styring av energiproduksjonen. Me kjenner òg ein gryande uro for korleis verftsneringa no skal klara seg gjennom opp- og nedturar, som er normale syklusar, når bemanningsbransjen vert sett under hælen. Og me er svært uroa for auka skatt på bedrifter, gjennom auka verdsetjing av arbeidande kapital, for det betyr mindre til nyttilsetjingar og utvikling av arbeidsstokken.

Me er heilt avhengige av at dei unge finn distrikta attraktive. Det kjem med gode jobbar, fleksible utdanningssystem og valfridom i kvardagen. Me ser diverre ikkje dette i det budsjettet som regjeringa har lagt fram.

André N. Skjelstad (V) [14:00:06]: Den er ganske forutsigbar, den debatten vi har hatt på kommunalbiten. Spesielt fra Senterpartiets folk har det vært å kikke bakover. Jeg klarer ikke å se at det er så mye mulighetsrom som det pekes på.

Det er bra, selvfølgelig, at intensjonen med å gi kommunene bedre villkår er til stede. Jeg har selv sittet i kommunestyre siden 1995. Det er store forskjeller mellom de forskjellige partiene, og alle, med unntak av Rødt, har nå vært i regjeringsapparatet.

Jeg klarer ikke å se at dette liksom er det store, men det er bra. Jeg hører likevel ikke én av representantene fra regjeringspartiene ta opp noen av de store utfordringene rundt demografi, spesielt den skjeve demografien som vi har i landet, og spesielt i distriktene, for det er jo en del av det store utfordringsbildet. Professor Victor Norman advarer også sterkt i utredningen sin, som flere har vært innom i denne debatten, uten at de har brukt

det bildet, om at en del av distriktene er i ferd med å bli et gamlehjem. Jeg klarer ikke å se i den reverseringsiveren hvordan en da skal få ungdommen til å flytte tilbake og se mulighetsrommet.

Det er en del ting her, og om ikke Senterpartiet har fått det med seg, tar ca. 70 pst. av ungdommen nå høyere utdanning. Da må det skapes noen nye arbeidsplasser. Det grønne skiftet gjør at det må skapes noen lokomotiv rundt omkring. Tror man, ærlig talt, at de aller minste – uansett om man tilfører noe tilbake av disse RUP-midlene, som det var mer av til fylkeskommunene – klarer å få på plass mer industriareal uten at de kommunene ser etter en anledning til å gå sammen?

Ta min egen kommune, min gamle kommune Veran, før vi ble slått sammen med Steinkjer: Vi hadde ikke hatt mulighet hvis vi ikke hadde fått de omstillingspengene med kommunesammenslåing, til å utvikle vårt nye industriområde, som jeg også tror at det nye Steinkjer er veldig fornøyd med – og det er en bekymring for meg. Jeg så at i forrige periode fikk vi til stedsuavhengige arbeidsplasser, som ikke dagens regjering har så stor sans for. Vi fikk også til utflytting av statlige arbeidsplasser – altså å tilføre distriktene ny høyere kompetanse. Det klarer jeg ikke å se i Hurdalsplattformen. Det nevnes at en skal etablere nye og la statsbyråkrater løpe oppover, i stedet for å omfordele eksisterende statlige arbeidsplasser. Det synes jeg er et paradoks i dette.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [14:03:22]: Jeg vil kommentere en del av innleggene til noen av Venstres representanter. Representanten Skjelstad sa at det var forutsigbart hva Senterpartiets representanter hadde sagt på talerstolen. Det er jeg glad for å høre. Det ville vært en dårlig strategi hvis det var fullstendig uforutsigbart hva Senterpartiets representanter sto og mente på Stortingets talerstol.

Både representanten Bjørlo og representanten Skjelstad nevnte demografi. Da er det interessant å se hva som faktisk skjer i en del av de kommunene som har blitt sammenslått. Jeg vil oppfordre representantene til å gå inn på SSB og undersøke det, for mange av de kommunene som har blitt sammenslått, har nå hatt en negativ befolkningsutvikling etter 1. januar 2020, og de områdene som rammes hardest, er gjerne de minste kommunene som ble sammenslått. Utkantene i de sammen-slåtte kommunene mister folk, men ikke bare det: Kommunene som helhet mister også folk.

Så sa representanten Bjørlo at Senterpartiet var så opptatt av grenser fra en annen tid. Ja, vi er opptatt av å ta vare på det som fungerer godt, og kommunegrensene har vært et bolverk mot sentralisering. Ta mitt eget hjemfylke, Hedmark, som nå heter Innlandet, men vi får se hva som skjer etter at folket i Hedmark og Oppland

har sagt sin mening: Hedmark ble opprettet i 1781, og siden da har det skjedd mye. Vi har fått Skibladner, Rørosbanen er bygd, det har kommet flere veier, bedre veier, bredbånd, mobil, store samfunnsendringer. Men fylkesgrensene har stått seg. Det er ikke noe svakhetstegn. Det er et sterkt tegn. Det er et tegn på at noe har fungert, og jeg tror noe av grunnen til det er nettopp at det har fungert som et bolverk mot sentralisering. All erfaring vi har, tilsier at sentraliserer man makt, sentraliserer man etter hvert også folk.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:05:58]: Det er interessant å høre representantane frå Senterpartiet, Heidi Greni og Per Martin Sandtrøen, snakke om kommunereform, for begge dei innlegga syner eigentleg kor totalt ulike perspektiv vi har. Heidi Greni brukar eit anekdotisk døme frå sin eigen kommune på krisehandtering i ein koronaepidemi, som har vore handtert på imponerende vis i både store og små kommunar, i både samanslåtte og ikkje-samanslåtte kommunar over heile landet. Å bruke ei anekdotisk uttale om det som eit bevis på at det er best at alt er som før, blir for meg rimeleg meiningslaust.

Tilsvarande gjeld når representanten Per Martin Sandtrøen brukar som sanningsbevis på at det er feil med kommunereform, at det ikkje har skjedd ei eksplosiv eller brå endring i befolkningsutvikling på eitt år. Då trur eg vi har heilt ulike perspektiv på kva dette handlar om, for det å arbeide med reform og endring handlar om å tenkje langsiktig. Det handlar om korleis utviklinga skal vere om 10 år, om 20 år og om å leggje grunnlaget for det. Det er den langsiktigheita veldig mange kommunepolitikarar rundt om i Noreg har og ser. Det er den ein kan lese om i rapporten frå demografiutvalet. Det er den ein kan lese om i rapporten frå distriktsnæringsutvalet. Alt handlar om dei lange linjene. Det ventar eg faktisk at vi som representantar i landets nasjonalforsamling også klarar å ha.

Eg sa ikkje at kommunereform er svaret på alt, men er det slik ein skal møte kvar ein diskusjon om kva som ligg 10–20 år inn i framtida? Eg registrerer at representanten Per Martin Sandtrøen meiner at ting går heilt utmerkt i dei minste kommunane i Innlandet, at alt er heilt fantastisk, og at dette går bra. Eg les ikkje det når eg les statistikk og snakkar med dei som har blikket på Innlandet. Eg les det på ein heilt annan måte, men eg må berre registrere at Sandtrøen meiner det som skjer i dei små kommunane i Innlandet, er heilt utmerkt.

Men desse debattane må vi våge å ta. Eg sa tidlegare i dag at eg opplever at kommunalministeren, sjølv om vi er ueinige om ein del politisk, i alle fall ser og er oppteken av dei langsiktige utfordringane. Det må vi òg vere

og ikkje berre snakke oss vekk i anekdotar om kva vi hørte på siste kommunestyremøte i Holtålen.

Presidenten: Representanten Lene Vågslid har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lene Vågslid (A) [14:08:42]: Eg trur representantane frå Høgre og Venstre høyrer akkurat det dei vil høyre. Ein kan fint gå tilbake i referatet og lese alle dei innlegga som Arbeidarpartiet har halde i denne debatten i dag. Då vil ein sjå at me både snakkar om og tek tak i demografiutfordringar, og at me – som kollegaen min frå Senterpartiet sa – er føreseielege, for me får no til veldig mykje av det me lova folk at me skulle gjere. No justerer me på eit budsjett lagt fram av Høgre-regjeringa – eit tilleggsnummer der me sjølv sagt er stolte over det me får til. At me i 2022 kan levere eit slikt budsjett for norske kommunar, vil bety veldig mykje for folk over heile landet og for tenestetilbodet deira. Det er eg stolt av. Eg skjønner at ein kan bli litt småirritert i opposisjonen når det er såpass klar tale frå tydeleg stolte regjeringsparti, men eg er veldig glad. Me er på veg, og me er i gang. Me håpar på at det blir endå betre i åra som kjem.

Presidenten: Representanten Mudassar Kapur har også hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mudassar Kapur (H) [14:09:55]: Dette ble en ganske forutsigbar runde fra regjeringspartiene. Jeg skjønner at de kanskje ikke hadde så mange svar helt i starten, da vi hadde tiltredelseserklæringsdebatt osv., men nå, når vi begynner å nærme oss nyttår, hadde jeg håpet de skulle ha litt mer kjøtt på beinet. Men det jeg hører, er at de fortsatt ikke svarer på de utfordringene Norge står overfor. Utvikling skal erstattes med avvikling, reformer skal erstattes med reversering. Vi har store utfordringer som omstilling, integrering, demografi, næringsutvikling, infrastruktur – det hører vi lite om. Det sier kanskje litt om et regjeringslag som er på sitt mest engasjerte og har høyest puls og lener seg mest over talerstolen når de snakker om hva de er imot, hva de skal avvike, og hva de skal reversere.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til del 1 av debatten i sak nr. 5.

Lene Vågslid (A) [14:11:25] (leiar for komiteen): Her får me gå vidare til den delen av debatten som Mudassar Kapur ser ut til å ha gledd seg til i fleire timar.

Arbeidarpartiet, Senterpartiet og regjeringa er opptekne av at norsk migrasjonspolitikkk skal vere føreseieleg og ansvarleg. Samtidig skal Noreg vise solidaritet og ta ansvar for menneske på flukt. Retten til å søkje asyl og

beskyttelse mot forfølgning er ein grunnleggjande menneskerett. Som me slår fast både i Hurdalsplattforma og i budsjettforliket for 2022, meiner me at FN's kvotesystem er den tryggaste og mest rettferdige ordninga for å ta imot folk som skal ha varig beskyttelse.

I dag er det om lag 82 millionar menneske på flukt i verda. Av desse oppheld 73 pst. seg i nabolandet til det landet dei har flykta frå. Det er difor heilt klart at me må styrkje den internasjonale innsatsen for å hjelpe flest mogleg av dei som er i desse områda. Difor er det svært positivt at regjeringa i Hurdalsplattforma er tydeleg på at me skal byggje opp ein solidaritetspott på utviklingsbudsjettet på 5 mrd. kr. Me begynner allereie no, med 2 mrd. kr, for å gjere høvet betre for alle dei som er på flukt, og for å gje fattige land som tek imot flyktningar, moglegheit til å vareta dei på ein betre måte.

Det er eit tverrpolitisk mål at me skal behandla asylsøknader raskt. Sjølv om innkomsten til Noreg no er låg samanlikna med ein del år tilbake, er det positivt at ein større del saker no er behandla innan 21 dagar. I 2020 var 27 pst. av asylsakene behandla i løpet av 21 dagar, mens det i juni 2021 var opp mot 50 pst. Det er positivt å sikre rask avklaring på søknader til UDI.

I integreringspolitikken er det viktig både å stille krav og å stille opp. Integreringspolitikken må ha som mål å få fleire i arbeid, byggje sterke fellesskap, fremje likestilling og kjempe mot negativ sosial kontroll. Innvandrarar som kjem til Noreg, skal bli møtte med dei same forventningane og dei same moglegheitene som resten av befolkninga.

Støre-regjeringa har valt å flytte ansvaret for integreringspolitikken frå Kunnskapsdepartementet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Arbeidarpartiet meiner, i lag med Senterpartiet og SV, at nykelen til integrering og vegen til arbeid går gjennom utdanning og kvalifisering. Det er ei stor bekymring for oss at mange innvandrarar står utanfor arbeidslivet eller fell ut av arbeidslivet etter nokre år. Målet må vere at perioden utanfor arbeidslivet er kortast mogleg, og eg er difor veldig glad for at regjeringa i dag styrkjer bl.a. Jobbsjansen med 10 mill. kr, noko som vil bidra til at fleire kvinner med innvandrarakgrunn kjem i arbeid.

Budsjettforliket fører òg til kutt i barnehageprisen, noko som vil stimulere til arbeid. Regjeringa og SV vil difor styrkje kompetanselinja og dermed arbeidslinja i norsk integreringspolitikk.

Når det gjeld både talet på flyktningar kommunane skal busette, og dei økonomiske rammene for det, er eg glad for at regjeringa og SV legg til rette for å gjere det meir føreseieleg.

Den norske modellen med spreidd busetting og måten me har organisert oss på i det norske samfunnet, er bl.a. grunnen til at me har lykkast betre med integrering

enn mange andre land. Å sikre spreidd busetting er difor viktig for at me skal lykkast med integreringa, og at dei som får opphald i Noreg, blir integrerte i samfunnet raskt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [14:15:46]: Jeg må begynne med å si at jeg er enig i veldig mye av det representanten Vågslid tar opp i sitt innlegg. Veldig mange av de utfordringene som er knyttet til integrering, har ofte en ganske sterk link til både utdanning, kompetanse og arbeid. Et av de viktigste områdene innen integrering er introduksjonsprogrammet. Det var Solberg-regjeringen som tok en del grep på det feltet, og som fornyet veldig mye av det arbeidet. Samtidig er det nå i budsjettforliket og også i regjeringens egen tilleggsproposisjon vanskelig å se hvordan man tenker å fortsette det viktige arbeidet som er satt i gang, hvordan man skal sørge for at det blir en enda bedre kobling mellom Nav, næringslivet, introduksjonsprogrammet og mottakene, sånn at man får kompetanseoverføring på en mye bedre måte. Hva tenker Arbeiderpartiet om koordineringen i det arbeidet framover?

Lene Vågslid (A) [14:16:52]: Takk for eit godt spørsmål. Det er veldig mykje bra – både ny integreringslov og det nye arbeidet som Kapur viser til. Skal me styrkje integreringsarbeidet, er det òg heilt avgjerande at det blir koordinert, slik representanten seier. Me må ha sterke kommunar, me må ha eit sterkare Nav for at me skal klare å løyse dei utfordringane og dei moglegheitene som ligg i dette. Me flytta òg integrering frå kunnskap til arbeid for å kople det tettare på arbeidslivspolitikken, noko som er viktig for Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV. I dag behandlar me eit tilleggsnummer på eit budsjett som allereie er lagt fram, men Hurdalsplattforma har òg veldig klare mål og ambisjonar både innanfor arbeidslivspolitikken, som kjem alle til gode, og konkret innanfor integreringspolitikken. Eg er òg veldig glad for at me styrkjer tilskotsordningane, utover det Solberg-regjeringa gjorde for 2022, til bl.a. nasjonale ressursmiljø.

Mudassar Kapur (H) [14:17:55]: En av de tingene som jeg synes har fungert godt politisk, har vært at Høyre og Arbeiderpartiet, som oftest i hvert fall, har stått sammen om de lange linjene når det gjelder innvandrings- og integreringspolitikken. Jeg håper at vi i det nye samarbeidet som nå skal være her i Stortinget mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV på den andre siden, fortsatt vil se et gjenkjennelig arbeiderparti på det feltet.

Representanten Vågslid var så vidt innom dette med behovet for å ha sterke kommuner, behovet for å se ting i

sammenheng. En av de tingene som fylkeskommunene har ansvar for framover, er bl.a. å se på integreringsarbeidet i en større sammenheng. Hva tenker representanten Vågslid om at flere fylkeskommuner nå først og fremst skal bruke tid på å drive reverseringsarbeid, istedenfor å se på hvordan de kan utvikle integreringsarbeidet videre, noe som er helt avgjørende for å lykkes?

Lene Vågslid (A) [14:18:57]: Dette er liksom dagens store sak for Høgre. Igjen: Eg har veldig stor tillit til lokalpolitikarane i dette landet, anten det er fylkespolitikarar eller lokalpolitikarar. At det at eit fylke no kan få anledning til å søkje om å bli løyst opp frå den tvangen Høgre påførte dei i første periode, skulle vere til hinder for at me gjer eit godt arbeid innanfor dei relevante sektorane med f.eks. integrering – det er ei bekymring eg ikkje har.

Erlend Wiborg (FrP) [14:19:38]: Fordelen med replikkutveksling er at vi forhåpentligvis kan få svar på spørsmål vi måtte ha. Erfaringen har vist at det har vært stor avstand mellom liv og lære når det gjelder Arbeiderpartiets innvandrings- og integreringspolitikk. Man har i mange tilfeller valgt ikke å delta i debatten. Vi ser nå at vi har en alvorlig situasjon på Schengens og EUs yttergrense, bl.a. som følge av den dramatiske situasjonen på grensen mellom Hviterussland og Polen. EU-kommisjonen har tatt til orde for midlertidig å innskrenke asylretten for folk som søker asyl i Polen, Latvia og Litauen.

Norge har også yttergrenser som tidligere har vært under press, og man må forberede seg på at det kan skje igjen. Vil Arbeiderpartiet da støtte en innskrenking i asylretten på lik linje med det EU-kommisjonen nå foreslår?

Lene Vågslid (A) [14:20:38]: Fyrst og fremst er eg einig i at den situasjonen me ser i Kviterussland og på Schengens yttergrense er urovekkjande. Eg er glad for at regjeringa så tydeleg seier frå om at det å bruke sårbare personar som eit utanrikspolitisk pressmiddel på denne måten er heilt uakseptabelt.

Når det gjeld spørsmålet frå Framstegspartiet, er det ikkje sikkert eg forstod det heilt, men det me har sagt i bl.a. Hurdalsplattforma, er at me ynskjer å sjå på handlingsrommet som ligg i dagens lovverk, f.eks. for å kunne vise asylsøkjarar til trygge tredjeland viss dei har kome via det landet. Me såg tilbake på situasjonen rundt Storskog i 2015, som ikkje blei spesielt imponerande handtert – om eg kan seie det – at ein då klarte å få på plass endringar i regelverket som ein kan bruke i ein gjeven kritesituasjon.

Erlend Wiborg (FrP) [14:21:40]: Dette var ikke svar på det jeg faktisk spurte om, men representanten har

helt rett i at Fremskrittspartiet i sin tid heldigvis fikk på plass nye instruksjoner som gjorde at man kunne håndtere den alvorlige situasjonen ved Storskog. Jeg har også tatt opp med regjeringen gjennom skriftlige spørsmål om regjeringen er beredt på å videreføre og bruke de samme instruksene hvis vi nå skulle komme i en ny situasjon ved Storskog.

Det som var det konkrete spørsmålet mitt, som jeg må be komitélederen om å besvare, gjelder at EU-kommisjonen har tatt til orde for å innskrenke asylretten for folk som søker asyl i Polen, Latvia og Litauen med bakgrunn i den alvorlige situasjonen man står i på yttergrensene. Når Norge også har en yttergrense, er det nærliggende å få svar på punkt én: Støtter Arbeiderpartiet EU-kommisjonen og innskrenkingen av asylretten for folk som søker asyl i Polen, Latvia og Litauen? Og: Vil Arbeiderpartiet støtte en lignende innskrenking av asylretten i Norge?

Lene Vågslid (A) [14:22:42]: Det er mange og store debattar i EU for tida, både rundt tematikken representanten tek opp og rundt ei eventuell framtidig migrasjonsavtale i EU. Som representanten godt veit, ligg det ganske langt fram i tid foreløpig. Det er ingen tvil om at skal me få til ei meir berekraftig regulering og asylordning i både Noreg og Europa, er me nøydd til å samarbeide i Europa. Men per no meiner iallfall eg at det viktigaste er at me syrgjer for å fylgje med på dei debattane som er i EU. Kjem det ei avtale som Noreg skal forhalde seg til, vil det vere viktig for Arbeidarpartiet å sjå på det, men sjølvstøtt bevare full sjølvråderett i migrasjonspolitikken.

Erlend Wiborg (FrP) [14:23:36]: Jeg får fortsatt ikke svar på spørsmålet – jeg får svar på noe helt annet enn det jeg faktisk stiller spørsmål om. Jeg mener det er ganske alvorlig, for er det noe vi vet, er det at tydelighet i innvandrings- og integreringspolitikken er helt essensielt. Vi har sett konsekvensene tidligere når Arbeiderpartiet har vinglet. Vi husker alle da Jonas Gahr Støre fra talerstolen inviterte 10 000 nye flyktninger til Norge, med den konsekvens at det kom veldig mange som trodde at de var invitert til Norge – de kom på grensen og sa at de allerede var invitert av Gahr Støre. Så det er viktig med tydelighet.

Jeg må på nytt utfordre Arbeiderpartiet: Støtter Arbeiderpartiet EU-kommisjonen i å innskrenke asylretten for folk som søker asyl i Polen, Latvia og Litauen? Og vil de støtte det samme forslaget med å innskrenke asylretten i Norge?

Lene Vågslid (A) [14:24:37]: Ja, eg har forsøkt å svare representanten på spørsmålet fleire gonger. Han må gjerne stille det om igjen og om igjen, men saken er at

for Arbeidarpartiet er det viktig at ein syrgjer for eit betre og meir berekraftig asylsystem i både Noreg og Europa. Men per no er ikkje det ei problemstilling som ligg på bordet. Arbeidarpartiet meiner i motsetning til Framstegspartiet at me bør ha både stabilitet og føreseielegheit i asylpolitikken. Historieforteljinga til Framstegspartiet om kva Arbeidarpartiet har meint tidlegare, er sjeldan veldig etterretteleg.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Mari Holm Lønseth (H) [14:25:24]: Antallet mennesker som er på flukt i verden, øker, og nå er det over 80 millioner mennesker. De fleste er på flukt i eget land. Det er mennesker i fortvilte situasjoner, og det er mange som er forfulgt på grunn av hvem de er, hva de tror på, eller hva de mener. Norge skal ta og tar et betydelig ansvar for å hjelpe mennesker på flukt. Men det høye antallet mennesker på flukt i verden viser oss at vi ikke først og fremst kan løse verdens flyktningproblemer ved å ta imot flere flyktninger i Norge. Vi må sørge for at vi har en politikk som i størst mulig grad legger til rette for å gi hjelp til flest mulig. Noe av det viktigste vi kan gjøre, er å jobbe internasjonalt for å håndtere voksende migrasjonsutfordringer.

Høyre står for en streng, forutsigbar og bærekraftig innvandringspolitikk. Vi vil først og fremst hjelpe mennesker på flukt gjennom økonomisk støtte i nærområdene, men vil også bruke FNs kvotesystem for å ta imot flyktninger i Norge. Vi har over flere år tatt et stort ansvar ved å ta imot mange kvoteflyktninger. På den måten sikrer vi at vi tar imot mennesker som har et avklart beskyttelsesbehov, og samtidig får vi muligheten til å ta imot hele familier. Dermed vil vi også kunne begrense behovet for familiegjenforening.

Det har vært et mål for Solberg-regjeringen å holde antallet asylsøkere uten beskyttelsesbehov nede. Det har også vært et lavt antall ankomster, og det er færre uten beskyttelsesbehov sammenliknet med andre land. De som ikke har krav på beskyttelse i Norge, må returneres raskt. Antallet asylankomster er lavt nå, men vi må være forberedt på at det kan øke raskt. Norge må være forberedt på en ny migrasjonskrise, og situasjonen langs Europas yttergrense er spent. Solberg-regjeringen iverksatte en rekke tiltak for å sørge for at Norge er forberedt på en sårbar situasjon, som jeg registrerer at den sittende regjeringen i stor grad viderefører og slutter seg til. Men dette er en situasjon som man må følge tett; man må være klar til å sette inn tiltak på kort varsel.

De som kommer til Norge og har krav på beskyttelse, skal få det. Og når de gjør det, skal de integreres og inkluderes godt i samfunnet vårt. Høyres mål er at veien fra nyankommen i Norge til skattebetaler og deltakende samfunnsborger skal være så kort som mulig. Det er

også avgjørende at vi får flere inn i jobb eller utdanning raskere for at færre skal leve med varig lavinntekt. Solberg-regjeringen gjennomførte den andre store integreringsreformen i nyere tid. Vi har fått på plass en ny integreringslov, hvor hovedmålet er en mer målrettet kvalifisering: Introduksjonsordningen differensieres i større grad, det blir lettere å ta videregående, og det innføres et krav om et minimumsnivå i norsk og samfunnskunnskap framfor et rent timetall, for å nevne noen ting.

I forslaget til neste års statsbudsjett ble det lagt til rette for å innføre nettopp den nye integreringsreformen og fortsette arbeidet. Jeg er glad for at mange av de satsingene som Solberg-regjeringen foreslo i sitt forslag for å bedre integreringen neste år, også vedtas i dag.

Det er fortsatt – selv med en reform som har vart i et års tid – store utfordringer på integreringsområdet. Noe jeg og Høyre er særlig opptatt av, er negativ sosial kontroll. Det er særlig jenter og kvinner i noen innvandrer-miljøer som er spesielt utsatt. Det er helt uakseptabelt. Alle skal kunne ha muligheten til å leve et fritt liv i Norge uten tvang, vold eller kontroll. Handlingsplanen mot negativ sosial kontroll som kom i juni i år – og som er en oppdatering av en tidligere plan – må følges opp, og den må stadig forsterkes. Vi trenger mer kunnskap i helsetjenesten, vi trenger bedre koordinerte tjenester, vi må ha helsetjenester som er godt kjent med de utfordringene som kan oppstå, og vi trenger ikke minst et bedre behandlingstilbud for dem som også har vært utsatt for kjønnslemlestelse.

Det er veldig mye vi kan lovregulere på områder innenfor negativ sosial kontroll, og det skal vi også vurdere nærmere og grundig. Men jeg vil også oppfordre til åpenhet og en levende debatt rundt hele temaet som handler om negativ sosial kontroll. Noen ting handler om at vi må endre holdninger, og vi må si til alle dem som er utsatt for negativ sosial kontroll, at de skal vite at vi er på deres side, og at vi fortsetter kampen for at de skal kunne leve et fritt liv.

Kari Henriksen overtok her presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lene Vågslid (A) [14:30:36]: Sosial kontroll og æresvald er ein tematikk som eg trur me begge deler eit stort engasjement for. Dessverre fører ein ikkje god nok statistikk over sosial kontroll og æresvald, men den årlege innrapporteringa frå IMDi's minoritetsrådgjevarar gjev oss ein viss indikasjon på omfanget blant unge. Mellom 2013 og 2017 blei det rapportert om totalt 1 026 enkeltsaker der dei har hjulpet unge som blir utsette for dette, og me veit at mørketala er store. I tillegg har det auka ganske markant i 2020, under pandemien. Spørsmålet mitt er om Høgre er tilfreds med den inn-

satsen som er gjort fra Solberg-regjeringa dei siste åtte åra, sett i ljøs av desse tala og den dystre statistikken.

Mari Holm Lønseth (H) [14:31:30]: Jeg vil slutte meg til at det er en dyster statistikk. Det er altfor mange mennesker som blir utsatt for negativ sosial kontroll, og det er noe vi fortsatt skal bekjempe. Jeg mener Solberg-regjeringen satte i verk mange viktig tiltak for å få bukt med det problemet. De kom bl.a. med flere handlingsplaner, sørget for flere minoritetsrådgivere, jobbet for bedre kunnskap i helsetjenesten i skolen og gjorde flere endringer for å sørge for at man f.eks. ikke skulle bli etterlatt i utlandet mot sin vilje.

Når det er sagt, er jeg absolutt ikke tilfreds med den situasjonen vi har i dag, og det er fortsatt behov for å gjøre mange viktige endringer framover. I juni kom det en ny handlingsplan mot negativ sosial kontroll der man oppdaterte mye av den politikken man hadde. En av de tingene jeg ser veldig fram til, er det utvalget som nå skal se på lovregulering, om det er behov for bedre lovregulering av feltet for å sørge for at man nettopp får slått ned på den typen negativ sosial kontroll som vi ikke ønsker å ha i Norge.

Lene Vågslid (A) [14:32:31]: Dette er jo ein temattikk og utfordringar som me i Arbeidarpartiet har reist i denne salen veldig ofte dei siste åtte åra. Forstår eg då representanten rett, at med dei resultata som me no kan sjå i den dessverre negative statistikken, er me einige om at ein ikkje kan vere fornøgd med dei tiltaka som representanten ramsa opp?

Mari Holm Lønseth (H) [14:32:59]: Jeg mener at man kan være fornøyd med at man har satt i gang noen tiltak, uten å være fornøyd med den situasjonen man er i. Jeg mener det er nødvendig at vi som er folkevalgt, alltid leter etter hvordan vi kan forbedre politikken vår, slik at alle som lever i Norge, skal få lov til å leve et fritt liv. Derfor er jeg helt enig i at den statistikken – som forhåpentligvis kommer av noe mer åpenhet, som jeg håper vi kan bidra til mer framover – viser at vi må gjøre veldig mye mer i årene som kommer. Der skal Høyre være et konstruktivt parti i å fortsette å ta opp nye tiltak for å få en bedre situasjon for de mange unge jentene som lever med dette, særlig i innvandermiljøer. Jeg mener vi må være åpne om at dette også forekommer i noen norske religiøse minoriteter eller i norske religiøse miljøer. Der har vi en viktig oppgave framover for å få bukt med dette.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [14:34:03]: Noe av det aller viktigste vi gjør for å lykkes med integreringen, er å få flere i arbeid. Den nye regjeringen sender et tydelig signal ved at vi nå har fått en arbeids- og inkluderings-

minister. Da Senterpartiet sist satt i regjering sammen med Arbeiderpartiet, steg sysselsettingen blant innvandrere betydelig. Sysselsettingsandelen steg med 5,7 pst., og det innebar at nesten 200 000 flere innvandrere kom i jobb.

Dette snudde i de åtte årene som fulgte, og med Høyre og Fremskrittspartiet ved roret falt sysselsettingsandelen med 1,4 pst. Høyre har en lang tradisjon for å være opptatt av målstyring, så ut fra disse tallene: Hvordan vil representanten vurdere at den avgåtte regjeringen har lyktes i integreringsarbeidet?

Mari Holm Lønseth (H) [14:35:04]: Jeg synes det er mange indikatorer som viser at man har fått forbedret integreringspolitikken de siste årene, f.eks. ser man at det er flere som består norskprøven sin. Det gjør at man lærer seg norsk på en bedre måte, noe jeg mener er utrolig viktig for at man også skal kunne komme seg ut i jobb.

Jeg synes det var interessant at Statistisk sentralbyrå for ikke så lenge siden publiserte en rapport som tok for seg voksne innvandrere som lever i varig lavinntekt. Det den viser, er at det er veldig mange av nettopp dem som står utenfor jobb, som lever i varig lavinntekt. Den største utfordringen for dem for å komme seg ut i jobb, er at de ikke har den kompetansen som arbeidslivet etter spør. Derfor mener jeg at det aller viktigste tiltaket vi kan fortsette å gi, er at disse menneskene får muligheten til å få den utdanningen som arbeidslivet etterspør, slik at de kan komme seg ut i jobb. Vi vet også at det er utrolig mange arbeidsgivere som egentlig bare står og skraiper på døra etter å få tak i flere dyktige arbeidsfolk, og da mener jeg at det er utdanning som vil være det viktigste tiltaket også framover.

Erlend Wiborg (FrP) [14:36:13]: Jeg skal gjøre noe man ikke altfor ofte gjør i disse replikkvekslingene, nemlig å si at det var et godt innlegg representanten holdt. Jeg setter spesielt pris på at det fokuseres på kampen mot negativ sosial kontroll, for det er et av de viktigste områdene, som også Fremskrittspartiet til stadighet løfter opp – at vi har spesielt jenter som vokser opp i Norge, som ikke opplever den friheten alle andre har i Norge.

Så er det også sånn at fine ord hjelper fint lite; det er konkret handling som teller. Et av de mest synlige og grelle eksemplene på negativ sosial kontroll er bruken av burka, nikab og heldekkende plagg. Nylig tok Fremskrittspartiet dette opp i en interpellasjonsdebatt her i Stortinget. Dessverre valgte Høyre ikke å delta. Jeg vil derfor oppfordre representanten til nå å klargjøre Høyres syn: Støtter Høyre Fremskrittspartiet i at burka, nikab og heldekkende plagg bør forbyes i Norge?

Mari Holm Lønseth (H) [14:37:21]: Jeg vil først si at heller ikke jeg har særlig aksept for burka eller andre ansiktsdekkende plagg, og jeg er glad for at Høyre og Fremskrittspartiet sammen i regjering sørget for at man fikk et forbud mot det i f.eks. undervisningssituasjoner.

Selv om man ikke er for at folk skal bruke burka og nikab, mener jeg at man kan stille seg spørsmålet om forbud er det mest effektive tiltaket for å få bukt med det problemet. Der mener jeg at vi må gå i tett dialog med de miljøene dette gjelder, og også med andre. Jeg mener også at det er naturlig at vi avventer det utvalget som skal se på nettopp lovregulering av negativ sosial kontroll, med hensyn til om dette er noe som er aktuelt å gjøre.

Vi har ikke konkludert på det spørsmålet, men jeg er veldig åpen for å diskutere det videre med representanten Wiborg og Fremskrittspartiet i tiden framover.

Grete Wold (SV) [14:38:21]: Høyre er også opptatt av et godt integreringsarbeid, og da er vi avhengig av et tett samarbeid med og innsats fra organisasjoner og frivilligheten. Frivillige organisasjoner på integreringsfeltet gjør et utrolig viktig arbeid overfor miljøer, enkeltmennesker og for storsamfunnet.

I Norge har vi mange gode og sterke organisasjoner på feltet, mange drevet av mennesker som selv har en flerkulturell bakgrunn. Vi hørte alle under høringen et sterkt ønske om og behov for en forutsigbarhet i det arbeidet de gjør, og dermed også behov for stabilitet i den støtten de mottar. I forliket fikk vi til en økt søkbar pott, og vi sikret også den forutsigbarheten som organisasjonene etterlyste. Vil representanten si at det har blitt en god løsning, og at den ivaretar det behovet som organisasjonene meldte til oss?

Mari Holm Lønseth (H) [14:39:09]: Jeg er i utgangspunktet positiv til det Solberg-regjeringen la fram, og det er at man skulle sørge for en søkbar pott, hvor man også skulle oppfylle visse kriterier for å få støtte – ikke at det nødvendigvis er politikerne som skal sitte og plukke fra et år til et annet hvem som får støtte og ikke. Det er egentlig resultatet når man har organisasjoner listet opp på statsbudsjettet, at organisasjonene risikerer å miste støtte fra et år til et annet. Man risikerer også å komme i en situasjon hvor det først og fremst er organisasjoner som har et godt politisk nettverk, som får støtte.

Jeg synes i utgangspunktet at vi da heller burde ha sørget for at de kunne søke. Jeg registrerer også i forliket at det er en rekke organisasjoner, flotte organisasjoner, som får støtte, som også er de samme organisasjonene som fikk støtte med Solberg-regjeringens forslag, og som også ville hatt anledning til å søke. Men jeg synes det er bra at de organisasjonene fortsatt står på og gjør et

godt og viktig arbeid for at vi skal få til bedre integrering i Norge også i årene som kommer.

Heidi Greni (Sp) [14:40:26]: Senterpartiet er opptatt av å føre en ansvarlig og anstendig flyktningpolitikk som bygger på våre internasjonale forpliktelser, humane tradisjoner og nasjonale kapasitet. Hurdalsplattformen slår fast at det er viktig at norsk migrasjonspolitikken er forutsigbar og ansvarlig, samtidig som Norge skal vise solidaritet og ta vår del av ansvaret for å hjelpe folk på flukt.

Det er over 80 millioner mennesker på flukt, og 73 pst. av dem oppholder seg i naboland til det landet de flyktet fra. Det er nødvendig å styrke den internasjonale innsatsen for å hjelpe flest mulig. Derfor er jeg glad for at regjeringen har opprettet en solidaritetspott på 2 mrd. kr på utviklingsbudsjettet for å bidra til å bedre forholdene for mennesker på flukt og gi fattige land som mottar mange flyktninger, bedre forutsetninger for å ivareta disse menneskene.

Regjeringens innvandrings- og integreringspolitikk bygger på det brede forliket i Stortinget fra 2016. Brede forlik sikrer forutsigbarhet, og jeg er glad for at det er bred enighet om hovedlinjene i politikken som nå videreføres.

Integreringspolitikken må ha som mål å få flest mulig ut i arbeid, fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll. Vi må stille krav til innvandrerne, og vi må stille opp. Å få til en god integrering er et felles ansvar. De som kommer, må ønske å bli en del av det norske samfunnet, og vi som bor her, må ta godt imot dem. Kommunene må settes i stand til å sørge for gode rammer rundt integreringsarbeidet.

Norge har lyktes bedre med integrering enn mange andre land. Jeg tror en viktig suksessfaktor er at vi bosetter flyktninger over hele landet. Norske kommuner gjør en kjempeinnsats på integreringsfeltet, og mange små kommuner er spesielt gode på integrering. Derfor må vi fortsette å bosette også i mindre kommuner.

Frivillige organisasjoner spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivilligheten skaper de gode møteplassene der folk kan møtes til felles aktiviteter på tvers av ulikheter. Arbeiderpartiet og Senterpartiet er opptatt av å sikre gode vilkår for frivilligheten. I tillegg til å styrke en rekke enkeltorganisasjoner foreslår vi å styrke momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner. En bedre momskompensasjonsordning er et etterlengtet tiltak som vil bidra til mer aktivitet og lavere kostnader for frivilligheten, noe som vil komme bredden av lag og organisasjoner til gode.

Koronasituasjonen påvirker også integreringsarbeidet. Redusert aktivitet i mange bransjer, permitteringer og nedbemanning forventes å ha negativ innvirkning på

muligheten til å komme inn på arbeidsmarkedet, særlig for folk med lite utdanning. Veien ut av koronapandemien har blitt lengre enn mange av oss kunne forestilt oss, og noen bransjer har det utrolig tøft om dagen. Derfor er det viktig at vi følger utviklingen i arbeidsmarkedet nøye, både på kort og lang sikt.

Det er en stor utfordring at mange med innvandrerbakgrunn blir stående utenfor arbeidslivet, og at andelen har økt de siste åtte årene. Det er også mange som detter ut av arbeidslivet etter få år, og det å få folk til å bli værende i arbeidslivet er noe som krever stor oppmerksomhet. Derfor er det helt nødvendig at det kommer en kraftig innsats for å få flest mulig ut i arbeid. Det er bra at Jobbsjansen styrkes med 10 mill. kr ekstra av den nye regjeringen. Jobb er prioritet nummer én; derfor er det naturlig at arbeidsministeren også har ansvaret for integrering, selvsagt i nært samarbeid med utdanning.

I arbeidet med å redusere forskjellene mellom folk er områdesatsing et viktig verktøy. I 2006 lanserte den rød-grønne regjeringen, ved kommunalminister Åslaug Haga, den første områdesatsingen i Groruddalen i Oslo. Senere har Bergen, Trondheim, Drammen og Stavanger kommet inn i ordningen. Områdesatsing handler om å sette inn ekstra ressurser og innsats på steder der det er stor risiko for at mange kan havne i utenforskap. Satsingen har blitt gradvis svekket siden 2013. Nå foreslår heldigvis Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV en styrking. Det gir bl.a. 5 mill. kr ekstra til Trondheim, som kan sette inn tiltak i to nye områder med mange lavinntektsfamilier og store utfordringer.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslår også en bevilgning på 1,2 mill. kr til en tilsynsordning for enslige mindreårige i mottak. Dette er en sårbar gruppe, og derfor er jeg glad for at det kommer på plass og trygger rettsikkerheten for denne gruppen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Vamraak (H) [14:45:39]: Representanten Greni nevnte i sitt innlegg at frivilligheten har en viktig rolle i integreringsarbeidet. Det er jeg selvfølgelig helt enig i. Derfor – men ikke bare derfor – innførte Solberg-regjeringen et aktivetskort som skulle gi barn og unge i familier med lav inntekt mulighet til å delta i aktiviteter som de ellers ikke ville hatt råd til. Så jeg vil spørre representanten Greni om hvilken effekt hun tror det å fjerne ordningen med aktivetskort for barn og unge vil ha på integreringsarbeidet.

Heidi Greni (Sp) [14:46:17]: Jeg tror det er viktig at vi ser helheten i integreringsarbeidet, og at vi ser dette under ett. Jeg tror områdesatsing – og gjerne kanskje en omlegging av områdesatsingen, men iallfall en styrking av den – er løsningen for å ta tak i disse utfordringene.

Slik det har vært til nå, er det få områder som har tatt del i det. Jeg kjenner Trondheim best, så jeg tar det som eksempel. Det har nå vært én bydel i Trondheim som har hatt muligheten til å ta del i dette, og det som har skjedd på Saupstad, har vært veldig vellykket. Nå er det to nye bydeler som får mulighet til å delta i den satsingen, og det er veldig godt mottatt av politikerne i Trondheim. Jeg tror det er løsningen på disse utfordringene framover.

Tore Vamraak (H) [14:47:09]: Områdesatsingene gjelder jo i nettopp noen utvalgte områder, men de svakerstilte familiene bor over hele landet. Ordningen med aktivetskort, som regjeringen har fjernet, skulle kommet alle svakerstilte ute i hele landet til nytte, men jeg hører at representanten Greni svarer med at man kan bruke områdesatsingen i enkelte bydeler. Så jeg gjentar spørsmålet mitt: Hvilken effekt tror representanten Greni at det å fjerne ordningen med aktivetskort for barn vil ha på integreringsarbeidet?

Heidi Greni (Sp) [14:47:56]: Som jeg nevnte i innlegget mitt, har vi bl.a. styrket kompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner. Det betyr at det blir mye billigere og enklere å delta på de aktivitetene. Det betyr at alle har en mye større mulighet til å delta, uten at det blir like kostbart for de familiene. Vi styrker også inntekten til lavinntektsfamilier gjennom skattesystemet. Det er mindre skatt for dem som tjener lite, og så er det mer skatt for oss som tjener mye. Det er en fordeling som kommer alle unger som lever i fattige familier, til gode. Vi sørger f.eks. for at det ikke er fratrekk på barnetrygd osv. når man får sosialhjelp. Det vil komme de ungene til gode. I det hele tatt: Utjevning og mindre forskjeller vil komme alle de fattige barnefamilier til gode.

Erlend Wiborg (FrP) [14:49:04]: Det er starten på en ny valgperiode, og Senterpartiet er nå i regjering. Da er det interessant å vite hvilke av Senterpartiets tidligere løfter de har tenkt til å følge opp, også når det gjelder innvandring og integrering. Stortingsrepresentant for Senterpartiet Per Olaf Lundteigen uttalte for noen år siden:

«Vi kan ta imot flyktningene som kommer, og heller droppe lønnsøkning ...»

Eller et annet sitat:

«Det er ikke sikkert det er urealistisk at 100.000 flyktninger kommer til Norge. Og da har vi ikke noe valg; Vi må ta i mot de som kommer ...»

Er det fortsatt Senterpartiets politikk at Norge skal øke mottak av flyktninger dramatisk, og at det skal finansieres ved å redusere lønnen til lærere, sykepleiere og andre kommunalt og offentlig ansatte?

Heidi Greni (Sp) [14:50:07]: Det har aldri vært Senterpartiets politikk at vi skal ta imot alle som kommer. Det har aldri vært Senterpartiets politikk at vi skal finansiere det med lønnsnedgang for noen grupper i samfunnet. Tvert imot har Senterpartiet hele tiden hatt en restriktiv politikk når det gjelder å ta imot flere enn det vi klarer å integrere.

Jeg må minne representanten på at Senterpartiet i sitt alternative budsjett i mange år har lagt inn færre kvoteflyktninger enn det Fremskrittspartiet har gjort. Jeg vet ikke om det er noe som Fremskrittspartiet har tenkt til å videreføre, at de skal ligge høyere enn oss. På den andre siden mottar vi nå veldig få asylsøkere. Vi må gjøre vår andel av det humanitære bidraget og være med på å avlaste de landene, så jeg mener at det vi har lagt oss på i vårt budsjett nå, med 3 000 kvoteflyktninger neste år, er fornuftig.

Erlend Wiborg (FrP) [14:51:11]: Jeg må si dette var et særdeles underlig svar. Vi diskuterer nå et konkret budsjett der Senterpartiet og Arbeiderpartiet legger opp til hele 3 000 kvoteflyktninger neste år, og Fremskrittspartiet legger opp til 200. Vi ønsker altså å begrense innvandringen til Norge betydelig, når det gjelder både kvoteflyktninger og ikke minst å stramme inn asylinnvandringen til Norge.

Jeg registrerer også heldigvis at representanten nå er klar på at det stortingsrepresentant for Senterpartiet Per Olaf Lundteigen har sagt – på vegne av Senterpartiet, vil jeg anta, når en stortingsrepresentant uttaler seg – ikke er aktuell politikk, selv om representanten Lundteigen som sagt ønsket å droppe lønnsøkning og ta imot alle dem som kommer. Det var noe han selv uttalte, og jeg kom med ordrette sitater.

Er det andre områder av det Per Olaf Lundteigen uttaler seg om, som ikke er Senterpartiets politikk?

Heidi Greni (Sp) [14:52:12]: Jeg må innrømme at jeg ikke har helt oversikt over alle Lundteigens sitat i media i de siste 30 årene, så det tror jeg ikke at jeg har tenkt til å kommentere. Jeg er veldig tydelig på at i de siste elleve årene er det jeg som har hatt ansvaret og vært Senterpartiets talsperson for asyl- og innvandringspolitikken, og den typen løsninger har aldri vært diskutert på de elleve årene jeg har vært på Stortinget. Hva som har skjedd før det, kan jeg ikke uttale meg om.

Senterpartiets innvandringspolitikk ligger fast. Jeg mener at det nivået vi legger oss på nå, er veldig fornuftig. Vi er som sagt nødt til å bidra med vår andel av ansvaret når det er en enormt stor humanitær katastrofe der ute. Samtidig må vi sørge for at vi klarer å få på plass en god integrering av dem vi tar imot, for hele suksessfaktoren er å få dem som kommer hit, ut i utdanning og arbeid. Jeg er veldig skuffet over at Fremskrittspartiet i

sitt alternative budsjett kutter alle midler til storparten av det som går på integrering, for det vil da bety at det er mindre sjanse for å lykkes med integreringen og få folk ut i arbeid.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Erlend Wiborg (FrP) [14:53:35]: Som jeg tidligere har nevnt, må jo innvandring være det eneste politikkområdet der de svakeste systematisk får minst hjelp. Det har også replikkvekslingene i dag vist. Det er det eneste området der de som kjemper for å opprettholde et system der de svakeste står nederst ved bordet, fremstilles som de gode og de rause.

Det er nå over 82 millioner mennesker på flukt. Mens vi i Norge har diskutert om man skal hente 50 eller 100 personer fra Moria, har FN's budsjett til flyktningleirene i årevis vært en salderingspost. Fremskrittspartiet foreslår her i dag å styrke hjelpen og støtten i nærområdene, men det velger dessverre stortingsflertallet, med Arbeiderpartiet og Senterpartiet i spissen, å stemme ned. Man stemmer altså ned Fremskrittspartiets forslag om å styrke hjelpen i nærområdene, selv om vi vet at det er det mest effektive grepet for å hjelpe flest mulig mennesker. Man velger annerledes.

For pengene det koster å hente 50 asylsøkere til høykostlandet Norge, kunne man gitt 8 300 personer et mer verdig liv i de overfylte flyktningleirene i Jordan. Men barna i Jordan hører verken Arbeiderpartiet eller Senterpartiet på. De har ingen kulturpersonligheter eller samfunnsstopper som kjemper deres kamp, og medias interesse for disse barnas skjebne begrenser seg ofte til noen oversiktsbilder på Dagsrevyen. Millioner av ansiktsløse barn har ikke foreldre med penger og ressurser til å komme seg til Europa. At barna ikke befinner seg på europeisk jord, gjør ikke deres liv mindre verdifullt.

Asylsøkere som har ressurser til å betale menneskesmuglere og komme seg til Europa, har allerede vist at de er ressurssterke, og det er en stor overvekt av menn i sin beste alder. Det er urettferdig å hjelpe de få i stedet for de mange, det er umoralsk å hjelpe de sterke foran de svake, og det er uansvarlig å føre en innvandringspolitikk som påfører fremtidige generasjoner i Norge enorme utgifter.

I dag, i budsjettet vi behandler, konkurrerer de øvrige partiene om å ta imot flest mulig kvoteflyktninger. Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen ønsket 3 000, vi så at SV vel ønsket 5 000, og så kom Rødt og høynet og skulle ta 5 000 pluss 1 500 fra Moria, hvis jeg ikke husker feil, altså 6 500. Men så har man Fremskrittspartiet, som – med bakgrunn i det jeg innledet med – har vist at vi kan hjelpe flere, bl.a. ved at vi sier at vi reduserer mottaket til Norge ned til 200, men så styrker vi bistanden og

hjelpen i nærområdene, sånn at vi kan få hjulpet langt flere mennesker.

Det må da være det som er målet, å hjelpe flest mulig, og samtidig sørge for at ikke integreringen i Norge går baklengs og ikke fungerer. For som også tidligere replikkvekslinger i dagens debatt har vist, er det åpenbart at integreringen i Norge ikke fungerer godt nok. Det er en sammenheng mellom hvor mange vi tar inn til Norge, og hvor mange vi klarer å få integrert.

I tillegg er det de menneskelige skjebnene. Ifølge FN har minst 1 146 migranter druknet i Middelhavet bare første halvår. Det er en dobling fra i fjor. Minst 200 barn har druknet på vei til Europa bare mellom 2014 og 2018. Dagens asylsystem og innvandring medfører forferdelige insentiver som medfører drukningsdød og fyller lommebøkene til skruppelløse menneskesmuglere.

For flere av partiene i denne sal er det ofte viktigere utad å kunne fremstå som god og snill enn faktisk å ta de grepene som reelt sett virker.

Jeg er glad for at Fremskrittspartiet her er tydelig på at vi ønsker å hjelpe flere i nærområdene, og at vi ønsker å begrense innvandringen til Norge og heller sørge for å få integrert dem som allerede er her, sånn at de kan komme seg ut i samfunnet og bli gode skattebetalere.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Sørvik (A) [14:58:52]: Norge har forutsetninger for å lykkes bedre med integrering enn mange land som det er naturlig for oss å sammenlikne oss med. Likevel har vi utfordringer som vi politikere må bidra til å løse. Mange av dem som kommer hit, blir stående utenfor arbeidslivet. Ulikhetene i det norske samfunnet øker, og mange barn av innvandrere vokser opp i lavinntektsfamilier. Derfor må det aller viktigste målet for integreringsarbeidet være å få flere i arbeid, sånn at de kan forsørge seg selv og sin familie. Da må samfunnet både stille opp og stille krav.

Fremskrittspartiet gir uttrykk for at de er opptatt av integrering. Likevel foreslår partiet å kutte over 1,3 mrd. kr til ulike integreringstiltak. Hvordan mener Fremskrittspartiet at vi skal lykkes med integreringen hvis storsamfunnet ikke stiller opp med gode verktøy og programmer?

Erlend Wiborg (FrP) [14:59:52]: Første del av replikken synes jeg var særdeles god, for jeg er helt enig i at Norge bør ha gode forutsetninger for å kunne få en god integrering. Men det betinger også at vi faktisk stiller krav, og at vi er tydelige i våre forventninger til dem som kommer.

Med Fremskrittspartiets politikk vil det komme langt færre kvoteflyktninger til Norge. Det vil komme langt færre asylsøkere til Norge. Det vil komme langt

færre på familiejenforening til Norge. Da kan man bruke noe mindre penger per person fordi det kommer færre man skal fordele pengene på. Det er elementær matematikk.

Men det Arbeiderpartiet glemmer, er faktisk å stille krav. Arbeiderpartiet er altfor ofte opptatt av å sy puter under armene på dem som kommer, istedenfor å våge å stille krav om at det er norske lover og regler som gjelder om man bor i Norge.

Terje Sørvik (A) [15:00:57]: For å referere til representanten Wiborg litt tidligere i replikkordskiftet: Han var ikke fornøyd med svaret han fikk. Jeg synes heller ikke at jeg fikk noe svar. Spørsmålet mitt gikk nettopp ut på hva Fremskrittspartiet tenker å sette inn av ressurser og verktøy for at de som allerede er her, faktisk får en mulighet til å kvalifisere seg til et arbeidsliv som har behov for arbeidskraft.

Erlend Wiborg (FrP) [15:01:36]: Det kan godt hende at jeg var uklar, men jeg vil anta at representanten godt forstår at når man reduserer antallet som kommer, reduserer man også kostnadene det fører med seg. Det blir færre personer som skal på norskopplæring osv. Det er relativt elementært.

Det jeg håper representanten kan være litt tydelig på, er hvilke konkrete grep Arbeiderpartiet faktisk ønsker å ta. Fram til nå har vi opplevd at Arbeiderpartiet i mange tilfeller er litt som et vandrende seminar når vi snakker om innvandrings- og integreringspolitikk; det er veldig avhengig av hvilken representant som uttaler seg. I det ene tilfellet er de klare på at man skal stille krav og være tøff. I neste øyeblikk er det om å gjøre å myke opp.

Vi så det i denne salen for noen uker siden da vi diskuterte Fremskrittspartiets interpellasjon om å forby bruken av nikab, burka og andre heldekkende plagg. Arbeiderpartiet valgte å gå imot det, rett og slett fordi de ikke ønsket å støte noen.

Kathrine Kleveland (Sp) [15:02:55]: Representanten Wiborg har i flere sammenhenger gitt uttrykk for at Fremskrittspartiet er opptatt av god integrering. Da skjønner heller ikke jeg hvordan det henger sammen med at Fremskrittspartiet i samme sving kutter i både tilskudd og stønader på området i såpass stort omfang. Hvordan forklarer representanten de mange ulike kuttene i tiltak for integrering i Fremskrittspartiets budsjettforslag, bl.a. et kutt på 873 mill. kr i integreringstilskuddet?

Erlend Wiborg (FrP) [15:03:32]: Det besvarte jeg i forrige replikkveksling. Kommer det færre til Norge, har man færre utgifter. Kommer det færre asylsøkere,

trenger man færre plasser på asylmottak. Kommer det færre til Norge, trenger man færre plasser til norskopplæring. Mer komplisert enn det er det ikke.

Vi i Fremskrittspartiet er klare på at vi ønsker å begrense innvandringen til Norge. Vi ønsker å gjøre det på en kontrollert måte. Da har vi mulighet til å senke kostnadene, slik at vi kan bruke penger på andre områder vi ønsker å bruke penger på – i motsetning til Senterpartiets politikk, der man i stor grad ønsker å la EU styre norsk innvandrings- og integreringspolitikk. Man vil miste selvråderetten når det gjelder antallet man skal ta imot, osv., når man vil la EU – i stedet for denne salen – styre mye av innvandrings- og integreringspolitikken.

Grete Wold (SV) [15:04:41]: Jeg skulle gjerne også stilt representanten spørsmål om det med kutt i integreringsarbeidet, for jeg vet at Fremskrittspartiet er opp-tatt av integrering, men jeg regner ikke med at jeg får noe bedre svar enn det som allerede er blitt gitt.

Jeg vil heller adressere den delen av representantens innlegg som handlet om rettferdighet og det å hjelpe i nærområdene. Det synes å være den løsningen Fremskrittspartiet stort sett har når det gjelder disse spørsmålene. Da er det interessant å få vite hvor mye Fremskrittspartiet tenker å sette av for å avhjelpe i nærområdene. Ser Fremskrittspartiet for seg at de som nå er i disse leirene, kan integreres i de landene de nå befinner seg i? Når det gjelder f.eks. aktivistene som har jobbet i Afghanistan for kvinnerettigheter og LHBT-rettighe-ter, tenker representanten at de er trygge i nærliggende og også regimestyrte land?

Erlend Wiborg (FrP) [15:05:33]: Siste spørsmål er noe av grunnen til at Fremskrittspartiet har sagt at vi vil ta imot 200 kvoteflyktninger neste år. Det er bl.a. fordi det kan være personell i f.eks. Afghanistan som har hjulpet norske styrker, og som vi bør ta til Norge av rene sikkerhetshensyn.

Vi ønsker å styrke hjelpen i nærområdene. Det velger Sosialistisk Venstreparti i dag å stemme imot. De stemmer altså imot å følge FN's ønske om å styrke hjelpen i nærområdene.

Og nei, jeg ser det ikke som et mål i seg selv at man skal integrere personer i det landet en flyktning leir ligger i. Jeg ser for meg at folk som bor der, skal kunne få god helsehjelp, de skal være trygge, barna skal kunne leke og få en utdanning. Så, når det blir fred i hjemlandet, skal de kunne reise tilbake til sitt hjemland og være med og bygge opp landet – akkurat som nordmenn gjorde under den andre verdenskrigen.

Grete Wold (SV) [15:06:33]: Jeg kan forstå at representanten har behov for å sette disse ordningene litt opp mot hverandre og slik sett velger å framheve at So-

sialistisk Venstreparti stemmer imot FN's anbefalinger eller de pottene som slik sett ligger på bordet. Det handler selvfølgelig ikke om det. Det handler om hvilken innretning og hvilken ordning man ønsker å ha på bordet.

Ser representanten for seg at disse barna skal vokse opp, leke og ha det trygt og godt i disse leirene, slik representanten framstiller det, og så kommer det til å bli fred i løpet av noen måneders tid, slik at de kan reise hjem? Virkeligheten ser vel strengt tatt ikke slik ut?

Erlend Wiborg (FrP) [15:07:15]: Det vil jo variere fra konflikt til konflikt. Noen konflikter er langvarige, og noen konflikter er heldigvis kortvarige. Vi må selvfølgelig jobbe for at flest mulig konflikter er så korte som mulig. Men igjen: Det aller viktigste når det er krig og konflikt, er å sørge for at barn er så trygge som mulig. Det må være det viktigste, ikke hvor mange vi kan slå oss på brystet over å ha hentet til Norge. Det totale antallet er det viktigste, og for Fremskrittspartiet er det, som jeg innledet med i sted, bedre og viktigere å hjelpe f.eks. 8 300 personer til å være trygge og få utdanning og helsehjelp enn å hente 50 personer til Norge. Jeg synes det er synd at Sosialistisk Venstreparti velger å prioritere 50 i stedet for å hjelpe 8 300 personer.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Grete Wold (SV) [15:08:21]: Verden er ikke stor. Det pleier vi å si når vi møter kjente på litt uventede steder, og med vår digitale verden virker den faktisk enda mindre. Vi kan holde kontakt med folk i hele verden på en liten skjerm, og vi kan følge med på alt som skjer langt, langt borte. Det er faktisk ikke så spennende lenger. Det er egentlig mest slitsomt med så mye informasjon, med så mange inntrykk hele tiden. Tempoet er høyt, og det er blitt et gode å kunne logge seg av. Men selv om vi velger å logge oss av, velger å ikke se og velger å ikke forholde oss til det som er langt, langt der borte, blir bildene likevel ikke borte, og den lille verden blir heller ikke borte. Vi kan ikke logge oss av virkeligheten, en virkelighet som for mange i dag er brutal.

Verden har, som flere har nevnt, mange mennesker på flukt. Langt over 80 millioner mennesker er på flukt fra krig, ødeleggelse, forfølgelse og fattigdom. Vi har sett bildene. Vi er blitt berørt av barn som drukner i Middelhavet, familier i kalde telt i overfylte og farlige flyktningleirer – av desperate mennesker som forsøker å få seg en framtid. Men så ble det kanskje litt for mye å forholde seg til. Vi fikk det vi kalte en flyktningkrise i 2015. Mange ble skremt. Vi strammet i hvert fall inn en til da noe mer solidarisk flyktning- og asylpolitikk.

Vi har mye penger i vårt land, og vi betaler oss også ut av mye. Også i denne politikken tenker vi at det blir

bedre om de blir i leirene. Vi setter opp et rasjonale om at vi kan hjelpe flere der de er. Vi ser ikke alle dem som ikke kan få beskyttelse der, eller de landene som ber om avlastning. Det er gledelig at vi nå får på plass en solidaritetspott på inntil 5 mrd. kr for å kunne avhjelpe noe i nærområdene, som har den aller største belastningen. Uansett hvor mange vi skulle velge å hjelpe videre, vil det være et press på nærområdene. Men vi kan ikke kun ha den tilnærmingen. Det er derfor beklagelig at vi heller ikke nå vil forholde oss til det antallet kvoteflyktninger FN ber oss om, og heller ikke vil ta imot flere fra Hellas eller Italia, eller alle de mange som man ikke har på budsjettet i dag.

Det er også gode og positive poster i denne delen av budsjettet. Sårbare barn skal hjelpes med gratis retts hjelp i utvisningssaker. Vi ser stadig flere enkeltsaker som berører oss, familier som lever i usikkerhet, og barn som trenger trygghet og stabilitet, så en økt fokusering og en satsing på dette vil utgjøre en forskjell. En økt ramme til organisasjoner som NOAS og Jussbuss vil gi flere muligheten til veiledning av kvalifiserte jurister, kanskje også til å få prøvd saken sin i en rettsal. Vi vil sikre at barnets beste er det grunnleggende hensynet ved behandlingen av asylsaker der de blir berørt. Vi vil skape en forutsigbarhet for organisasjoner som jobber med integrering, kvalifisering og nærmiljøarbeid, og i tillegg øker vi potten for den søkbare ordningen. Dette er blitt veldig godt tatt imot.

Det er en økning i Jobbsjansen, som er et av flere gode tiltak med veldig fine resultater. Det er ingen tvil om at språk og tilknytning til arbeidslivet er helt avgjørende for integreringen. Vi vil også sikre at alle barn som oppholder seg i Norge, har full tilgang til nødvendige helse- og omsorgstjenester – endelig kan det bli en realitet. I tillegg vil også denne delen av befolkningen ta del i de forbedringene vi gjør med gratis SFO, barnetrygden utenfor sosialhjelpen og en økt satsing på jobb og aktivitet.

Vi skal sørge for å bistå kommunene. Det er viktig at alle som kommer hit, raskt får tilknytning til sitt nærmiljø og dermed også muligheten for å starte et nytt liv. Flere mindre kommuner ønsker å ta imot flere flyktninger, og det er viktig at vi legger til rette for det. Her ligger det også distriktspolitikk. Bedre langsiktige, økonomiske støtteordninger for kommunene som bosetter mennesker med særlige behov, skal også på plass. Det er bra, og det gir en forutsigbarhet og en lettere integreringsvei. Områdesatsingen får også et løft. Det er etterlenget og et nødvendig tiltak som stimulerer til en bedre politikk også i byene våre.

Samlet sett er det flere gode tiltak, mange fine skritt mot en bedre integreringspolitikk, hvor arbeid kanskje er den aller viktigste komponenten. Men det er mye

ugjort også på dette feltet. Vi har mer å gjøre i flyktningpolitikken, så den må vi jobbe sammen om å utvikle videre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [15:13:16]: SSB kom, som jeg nevnte i sted også, for noen uker siden med en rapport om lavinntektshusholdninger i Norge. Den viste at bl.a. at innvandrere med bakgrunn fra flukt eller familiegjenforening er overrepresentert blant familier med varig lavinntekt. Det har ofte sammenheng med at man ikke er i jobb, eller at man har kortvarige jobber med lav lønn. Det er avgjørende at vi ikke tar imot flere til Norge enn vi klarer å integrere, dersom vi skal sørge for at folk kommer seg ut i jobb, lærer seg norsk og derigjennom også kan forsørge seg selv.

I SVs alternative budsjett legger man opp til nærmest en dobling av antallet kvoteflyktninger man skal ta imot i Norge, samtidig som man ønsker å gjennomføre endringer i innvandringspolitikken, som også ville gjort det lettere å få opphold i Norge. Erkjenner representanten at økt innvandring kan føre til at flere lever med varig lavinntekt, og mener hun at det er et problem?

Grete Wold (SV) [15:14:06]: Jeg er som representanten veldig opptatt av barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, og SV har mange tiltak på det området nettopp for å forebygge at det skjer. Så vil det være sånn at man, når man kommer til et nytt land, og før man har mulighet til å bli en del av det samfunnet, kanskje må stå i en situasjon hvor man har en lav inntekt over tid, og arbeid er, som det ble sagt, viktig. Det viktigste er kanskje å ikke være opphengt i å få ned statistikken, men å skape et bedre liv for de barna som vokser opp. Jeg vil uansett påstå at det å vokse opp i en lavinntektsfamilie i et trygt Norge er bedre enn å vokse opp i et overfylt, vått telt i en flyktningleir.

Mari Holm Lønseth (H) [15:14:55]: Jeg er enig i at vi trenger mange tiltak for at folk ikke skal leve med varig lavinntekt, og jeg er stolt av at Høyre i regjering har sørget for mange viktige tiltak når det gjelder det, bl.a. billigere barnehageplass og billigere SFO. Men jeg blir egentlig litt overrasket over konklusjonen i svaret til Wold. Det framstår som om man aksepterer at det er greit at folk lever med varig lavinntekt, fordi det er bedre for dem enn det ellers ville ha vært. Jeg synes noe av problemet med at familier lever med varig lavinntekt i Norge, er at de menneskene som gjør det, ofte gjør det dårligere på skolen, f.eks., har dårligere helse og lever et dårligere liv. Jeg mener at noe av det som er viktig for velferdssamfunnet vi lever i, nettopp er at vi har små forskjeller. Er det virkelig sånn å forstå at SV egentlig er-

kjenner at deres innvandringspolitikk vil føre til at flere lever med varig lavinntekt, men at hun synes at det er greit fordi det er bedre enn alternativet for den enkelte?

Grete Wold (SV) [15:15:54]: Jeg tror representanten har misforstått meg litt hvis det var det som ble resultatet av det svaret. Vi aksepterer på ingen måte at mennesker skal leve i lavinntektsfamilier, og derfor har vi også en rekke tiltak – mange gode tiltak – i dette budsjettet nettopp for å forebygge det. Om de som lever med lavinntekt, har en flerkulturell bakgrunn eller en ren norsk bakgrunn, er ganske uinteressant i denne sammenhengen. Dette er barn som ikke har det bra, som ikke får ta del i samfunnet på lik linje med andre, og da må vi sørge for at de blir sikret når det gjelder det. Så er ikke SV opptatt av å pynte på statistikken; vi er opptatt av å hjelpe de menneskene det faktisk gjelder.

Mari Holm Lønseth (H) [15:16:39]: Jeg er enig i at det i og for seg er uinteressant hvilken kulturell bakgrunn man har, om man lever med varig lavinntekt eller ikke. Bakgrunnen for at jeg tar det opp her, er at vi vet at statistikken viser at av dem som lever med varig lavinntekt, er innvandrere dessverre overrepresentert. Det viser derfor at vi har behov for å gjøre en særskilt innsats der. Jeg opplever egentlig at representanten erkjenner at den innvandringspolitikken man fører, vil føre til at flere over tid vil leve med lavinntekt. Vil SV ta konsekvensen av det og vurdere å endre sin innvandringspolitikk?

Grete Wold (SV) [15:17:16]: Det kan jeg avkrefte med en gang. SV kommer ikke til å endre sin innvandringspolitikk og heller ikke redusere det antallet vi ønsker å kunne gi beskyttelse her i landet. Vi mener at vi har internasjonale forpliktelser, vi mener at vi skal følge FN's anbefalinger og ta imot det antallet kvoteflyktninger som FN ber oss om. Det handler om å ta et etisk og internasjonalt ansvar.

Det er ingen erkjennelse av at noen skal leve i lavinntektsfamilier. Det å sette de to forholdene tett opp imot hverandre og direkte årsaksforklare hvorfor noen lever i lavinntektsfamilier, er litt feil premisser for diskusjonen.

Erlend Wiborg (FrP) [15:17:59]: Det er vel ingen hemmelighet at det i både innvandrings- og integreringspolitikken er ganske stor forskjell mellom Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, og Fremskrittspartiet er således glad hver gang vi ser at Sosialistisk Venstreparti ikke får gjennomslag for sin politikk, både på dette området og på andre områder, og jeg vil anta at det er relativt gjensidig.

Nå har Sosialistisk Venstreparti forhandlet med regjeringen om et budsjett, og til min store glede har Sosialistisk Venstreparti ikke fått noen nevneverdige gjennomslag i denne runden. Jeg er glad for det, og jeg registrerer at SV har brukt sin forhandlingsmakt på andre områder. Kan vi nå forvente at SV i tiden fremover kommer til å kreve større gjennomslag i innvandrings- og integreringspolitikken, og hvilke krav vil det eventuelt være til regjeringen?

Grete Wold (SV) [15:18:57]: Det er helt riktig som Wiborg presiserer: Vi har helt ulik innfallsvinkel til denne problemstillingen og er vel gjensidig glad for at den andre ikke nødvendigvis får så mye gjennomslag for sin politikk på dette området.

Nå har vi avsluttet forhandlingene om dette budsjettet, og det er helt riktig at dette er et av områdene hvor SV ikke har fått tilstrekkelig gjennomslag for det vi hadde ønsket i vår politikk. Det er sånn i forhandlinger at man går inn og må prioritere områder. Man må kanskje prioritere de områdene man har mulighet til å finne sammen om og få en god politikk på. Det er også mange områder som inngår i dette feltet, hvor vi har fått gjennomslag, og hvor vi har fått gjennom veldig gode tiltak, som jeg også nevnte i innlegget mitt.

Erlend Wiborg (FrP) [15:19:46]: Jeg vil takke representanten for svaret, men jeg vil be representanten være litt tydeligere. Nå er jo Sosialistisk Venstreparti i den situasjonen at man faktisk kan stille krav til regjeringen. Man får ikke gjennomført alt, men vil det være et krav fra Sosialistisk Venstreparti om å øke andelen kvoteflyktninger og liberalisere og myke opp asylpolitikken til Norge ved fremtidige forhandlinger?

Grete Wold (SV) [15:20:16]: Vi vil alltid jobbe for at vi skal følge FN's anbefalinger i flyktning- og asylpolitikken. Det kommer vi også til å bringe til bords ved senere anledninger. Vi kan ikke ta omkamper på alle diskusjoner til enhver tid hele veien, men dette er noe vi kommer til å jobbe for både i salen og i annet arbeid. Det er kanskje vel så viktig det arbeidet vi skal få til felles med en bedre integreringspolitikk, hvor vi skal legge til rette for at alle har mulighet til å få god språkopplæring og komme seg ut i arbeid, og sånn sett fortsatt bidra til å redusere ulikhetene i Norge. Det er det aller, aller viktigste. I tillegg må vi jobbe for å få gode organisasjoner og en god politikk også for dem som har kommet til landet vårt.

Presidenten: Replikordskiftet er ferdig.

Tobias Drevland Lund (R) [15:21:09]: I dag er 1 pst. av verdens befolkning på flukt. Det betyr over 82 millioner mennesker, anslår FN. Ikke siden andre verdens-

krig har det vært flere mennesker på flukt i verden, og det er alvorlig.

Ofte hører vi prat om flyktningkrisen som traff oss i 2014 og 2015. Sannheten er at den krisen ikke er over. Den er ikke over for alle de menneskene som i dag befinner seg på grensen mellom Polen og Hviterussland, den er ikke over for dem som risikerer å dø på vei over Middelhavet, og heller ikke for alle dem som befinner seg i flyktningleirene i nærområdene. For disse menneskene er det fortsatt krise.

Norge kan ikke gjøre alt for alle, men vi kan gjøre noe. Da skuffer det meg og Rødt at heller ikke i dette budsjettforliket mellom regjeringen og SV klarer man å ta imot 5 000 kvoteflyktinger, som er det FNs høykommissær for flyktinger ber oss om. Rødt mener at Norge både har plass og mulighet til å ta imot 5 000 flyktinger. I tillegg ønsker vi å se på muligheten for å ta imot ytterligere 1 500 fra de overfylte leirene i Hellas og Italia. Derfor setter vi også av penger til det i vårt alternative statsbudsjett.

Vi må sørge for en god integrering og inkludering av folk som allerede er her. Dette arbeidet er utrolig viktig, og her gjøres det en stor jobb av både frivillige og profesjonelle aktører. Mennesker som kommer til Norge av ulike grunner, skal møte en inkluderende bolig-, arbeids-, skole- og utdanningspolitikk som sikrer at det er plass til alle, og som hindrer segregering. Det er påfallende at det er mye lettere å få jobb når du heter Aleksander enn når du heter Ali, og sånn bør det ikke være i Norge.

Rødt foreslår i vårt alternative budsjett å øke bevilgningene til MiRA-senteret med 6,6 mill. kr og til Stiftelsen Fargespill med 1 mill. kr, og vi legger også inn 0,5 mill. kr for å redde det viktige tilbudet som er Røde Kors' tiltak Stella og Castor kompetansesenter i Tønsberg. Rødt legger også inn 15 mill. kr til områdesatsing i Groruddalen og Oslo sør. I tillegg vil jeg trekke fram det som tidligere er blitt nevnt i denne debatten, om viktigheten av bl.a. Jobbsjansen, som er et godt tiltak.

Vi bør også la dem som har kommet til Norge, som har bodd her lenge, etablert seg og levd sitt liv her, få muligheten til å bli værende hvis de ikke har gjort noe galt. Det er mange eksempler, men la meg nevne noen. Jeg har lest om noen barn i Tønsberg, og det gjør meg dypt opprørt, nemlig Delnaz, Khairi og Della. De er alle født i Norge og bor i Tønsberg sammen med sine foreldre, Amat og Dakhwaz. Delnaz og Khairi går på skole, og Della går i barnehage. Barna hadde en midlertidig oppholdstillatelse i Norge, men den norske stat har trukket den tilbake. Familien vant ikke fram med sin klage til UNE. Disse barna er våre, og de bør fortsatt få lov til å bo i Norge og ha en trygg oppvekst. Familien har ingenting å dra tilbake til i Irak. De er jesidier, en forfulgt religiøs minoritetsgruppe, og da er det umenneskelig, mener

jeg, å sende denne familien tilbake til et liv i flyktningleir i Nord-Irak.

Samtidig har vi Mahad-saken, som dreier seg om Mahad Mahamud, som kanskje noen kjenner til. Mahad kom til Norge fra Somalia som 14-åring. Han fullførte høyere utdanning og ble bioingeniør på Ullevål sykehus i Oslo. Mahad er faglært, han betalte skatt og hadde en samfunnskritisk jobb. Så mistet han det norske statsborgerskapet sitt fordi UDI og UNE mente at han egentlig var en annen, spesifikk mann fra Djibouti – mens Mahads advokat i år har funnet bevis for at denne mannen som utlendingsmyndighetene påsto var ham, døde i 2016.

Hvor er det jeg vil med dette? Det er veldig mye prat om systemer og de store tingene, men dette handler om mennesker, og det handler om å se menneskene som blir – hva skal jeg si – overkjørt av systemet. Norge kan bedre enn dette, og Rødt mener at vi trenger en ny, solidarisk og menneskelig asyl- og innvandringspolitikk der vi integrerer flere, der vi gir flere muligheter, og der vi sørger for å ha solidaritet i fokus.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [15:25:44]: Det var velkjente toner fra Rødt i innvandrings- og integreringspolitikken. Det er helt legitimt at det er forskjellige meninger i denne sal om f.eks. hvor streng innvandringspolitikk man skal ha, og hvor grensene skal være. Men jeg trodde at man i hvert fall var enig om én ting, og det er at de som får avslag på søknaden, faktisk må forlate Norge – uavhengig av om man ønsker en streng politikk eller ikke. Jeg registrerer at Rødt i budsjettet bruker særdeles sterke ord, som at det er i strid med human og rettferdig behandling av asylsøkere at bl.a. de som får avslag på sin søknad, må forlate landet. Er det slik at Rødt mener det skal være opp til den enkelte om man får opphold, eller skal det være samfunnet som setter krav og kriterier for hvem som får opphold i Norge?

Tobias Drevland Lund (R) [15:26:43]: Jeg takker for spørsmålet. Rødt mener det burde vært en foreldelsesfrist for tilbakekalling av statsborgerskap. At f.eks. de barna som har fått midlertidig opphold, som har vokst opp i Norge, som går i barnehage, som går på skole, skal bli straffet for hva noen andre før dem har gjort, som er utenfor deres kontroll, synes jeg er strengt urettferdig. Jeg har tatt saken med Mahad som et eksempel. At han, som har fått seg jobb, som har bidratt og betalt skatt til Norge, som er en del av det norske samfunnet og har en samfunnskritisk jobb, skal bli nektet statsborgerskap fordi utlendingsmyndighetene plutselig tror han er en annen mann, som er død, mener jeg er helt useriøst. Jeg synes vi burde ha en praksis der vi faktisk stoler mer på de menneskene som er i møte med systemet, og der vi

ikke trekker tilbake statsborgerskap så mange år etterpå, som i dette tilfellet, der det er snakk om 18 år.

Erlend Wiborg (FrP) [15:27:41]: Vi må ha noe tillit til norsk utlendingsforvaltning, norske domstoler osv., som faktisk har behandlet flere av disse sakene grundig. Men det var ikke det som var spørsmålet mitt. Det gjaldt at Rødt kutter i budsjettet og går til kraftig angrep på en returpolitikk som sier at hvis man får avslag på sin søknad, må man forlate landet, og at hvis man ikke gjør det frivillig, skal man uttransporteres. Man privatiserer i utgangspunktet hele asylsystemet hvis det skal være opp til den enkelte selv å velge om man skal forlate landet eller ikke hvis man får avslag på sin søknad. Jeg må si at det ville være en veldig underlig praksis, og da er det greit å få et svar fra Rødt. Jeg snakker ikke om gamle saker. Jeg snakker om ferske saker – personer som nylig har kommet til Norge, men får avslag fordi de ikke har behov for beskyttelse. Mener Rødt at de allikevel skal kunne oppholde seg i Norge?

Tobias Drevland Lund (R) [15:28:42]: Vi mener at politiet og utlendingsmyndighetene egentlig har bedre ting å bruke tiden på. Man ser kriminalitetsbildet, man ser hvilke andre utfordringer vi har ute i politidistriktene, at folk har opplevd at det er mindre synlig politi i nærmiljøet. Jeg og Rødt mener at det å bruke masse tid på å spore opp noen som kanskje ikke burde vært her i utgangspunktet, men som etter veldig mange år har fått et liv i Norge, er en feil prioritering, og vi mener man burde hatt en frist for tilbakekallelse av statsborgerskap.

Mudassar Kapur (H) [15:29:23]: Representanten var innom integrering i sitt innlegg og nevnte mange gode punkter og poenger som jeg tror flere i salen kan slutte seg til. Sett fra et integreringsperspektiv er områdesatsingene i de største byene våre et viktig område. Rødt er ikke med på nødvendigvis å styre Oslo, men er en viktig budsjettpartner i denne byen. Vi vet at det finnes en del ubrukte midler på områdesatsingen i Oslo sør, og særlig fra et integreringsperspektiv er det bekymringsfullt. Det er en tilbakemelding representanten kan ta med seg til sine kollegaer i Oslo.

Mitt spørsmål handler om hvordan representanten mener at vi framover skal bruke privat næringsliv – som Rødt vanligvis er imot, men allikevel – i arbeidet med å integrere og få inkludert folk i arbeidslivet.

Tobias Drevland Lund (R) [15:30:25]: Jeg takker for spørsmålet. Som jeg nevnte i mitt framlegg, styrker vi områdesatsingene til både Grorud og Oslo sør, og det mener jeg er viktig. Det er viktig med områdesatsing. Når det gjelder å bruke det private næringslivet, tror jeg det er veldig viktig at man sørger for å få folk i jobb, også

i det private næringslivet. Da er det viktig, som jeg sa i framlegget mitt, at vi jobber for mindre diskriminering, at man sørger for at det er en lettere vei inn, uansett om man heter Ali eller Aleksander, og at vi jobber opp mot de integreringstiltakene som er ute i kommunene, rundt omkring i hele landet. Mange av disse er tiltak som jeg tror både Rødt og Høyre er enige om.

Presidenten: Replikorkordskiftet er ferdig.

André N. Skjelstad (V) [15:31:27]: Den store utfordringen er å inkludere innvandrere i det store fellesskapet fra starten av. Det kan vi klare om vi sikrer arbeidsdeltakelse gjennom individuelt tilpassede introduksjonsprogram og gir mulighet til å benytte kunnskap og utdanning en har med fra hjemlandet. For vi vet at det å satse på kvalitet og fleksibilitet i introduksjonsprogrammene lønner seg.

Formell kompetanse er i økende grad en forutsetning for å komme inn i og være i arbeid. Vi vet også at det er en samfunnsøkonomisk lønnsom investering med utdanning til flyktninger. Femårig opplæring til en flyktning som fra før har grunnskole eller mindre, gir fire ganger høyere avkastning enn det investeringen kostet.

Venstre i regjering innførte en ny integreringslov i 2021, som nettopp legger større vekt på å differensiere introduksjonsprogram for den enkelte og har mål om formell kompetanse til alle deltakerne. Arbeidsinkludering er mulig bare man får de riktige verktøyene og ikke blir møtt med for rigide systemer.

Norge må ha en asyl- og innvandringspolitikk som gir forutsigbarhet for de menneskene som befinner seg i håpløse situasjoner, og som venter på skjebnetunge avgjørelser. Med Venstre i regjering fikk vi på plass en integreringspolitikk og asyl- og innvandringspolitikk som ble vesentlig forbedret.

Det er verdt å merke seg: Partier som gikk i strupen på den forrige regjeringens innvandrings- og integreringspolitikk, ser nå nok en gang ut til å legge seg på en mer restriktiv linje. Så lenge Venstre satt i regjering, var vi en garantist for en human innvandringspolitikk og arbeidet hardt for at regelverket så langt som mulig skulle være forutsigbart for alle å forholde seg til. Nå er det Sosialistisk Venstreparti som ser ut til å måtte ta over den samme rollen, og jeg håper at de går like helhjertet inn i den rollen som vi gjorde, og viderefører det i videre budsjetter.

Jeg takker komiteen for at det var et godt arbeid som er lagt ned denne høsten. Muligheten til fri bevegelse er en grunnleggende liberal verdi. Innvandring stimulerer også sosialt, kulturelt og økonomisk og gjør samfunnet vårt sterkere, rikere og mer mangfoldig.

Men ikke alle reiser fordi de selv ønsker det. Over 80 millioner mennesker er i dag drevet på flukt, noe som

tilsvarer 1 pst. av verdens befolkning. Den viktigste årsaken til det er krig og konflikter, men utsikter til klimændringer og flere naturkatastrofer vil med stor sannsynlighet oppleves som ytterligere press på grenseland som tar imot store flyktningstrømmer. Det er positivt at EU er frampå i arbeidet med å finne løsninger på migrasjonsutfordringene, og Norge må følge opp arbeidet sitt og stå klar til å yte i dugnaden.

Få av oss tenker over hvor mye vi gjør i hverdagen som knytter samfunnet sammen. Dette skjer på butikken, på arbeidsplassen og gjennom naboskap – hvor det utvikles relasjoner til andre folk. For å forstå hverandre må vi forstå hverandres språk. Jobben vår er å sikre at alle mennesker som bor i Norge, gis anledning og om nødvendig hjelp til å inngå i en slik relasjonsbygging. For de fleste av oss er det en selvfølgelig del av hverdagen. For andre, som er kommet til Norge for å starte et nytt liv, er det noe som kan virke utilgjengelig og ukjent. I Norge har vi vært gode på integrering. Likevel skal vi være ærlige å si at vi har noen utfordringer. De som kommer til Norge i voksen alder, har noen spesielle utfordringer i arbeidslivet. Det er synd at en på det viset viser at en ikke tar vare på kunnskapen fra yrkeslivet i hjemlandet – kunnskap vi kan benytte i Norge.

Venstre i regjering jobbet med integreringsreformen, som tok tak i de utfordringene. Det håper jeg fortsetter videre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [15:35:34]: Tidligere statsråd Guri Melby sa rett ut at den forrige regjeringen ikke hadde vært god nok til å utnytte det store potensialet som finnes i kommunene, næringslivet og frivilligheten for å kvalifisere flere for jobb.

André Skjelstad sa selv – allerede i 2016 – at det for Venstre har vært spesielt viktig å sikre god integrering av barn som har fått opphold i Norge, og å sørge for at voksne flyktninger raskt kan komme seg i arbeid og aktivitet.

Hva tenker representanten om at barnefattigdommen har økt på Venstres vakt, og hvordan forklarer han at stadig flere innvandrere mottar sosialhjelp?

André N. Skjelstad (V) [15:36:18]: Jeg må tilbake til min egen kommune der erfaringen er størst når det gjelder hva som kan gjøres bedre, og hvordan. Det er riktig at ting bestandig kan gjøres bedre; det er det ingen som helst tvil om. Jeg tror at det er mye som er blitt gjort bra, men når det gjelder integrering av de fattigste, og ikke minst det at mange havner på sosialstønad, er ikke utviklingen som ønsket. Vi ser det i mange kommuner der vi ikke er gode nok til å bidra til å få folk i jobb. Men i mange områder, noe jeg mener var veldig riktig også under den forrige regjeringen, klarte vi å få

mange ut i jobb. Derfor er en jobbsjanse og ikke minst det å lære språk uhyre viktig for dem som kommer nye, og som kanskje har en litt annen bagasje enn det vi andre har.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [15:37:26]: Jeg hører at representanten Skjelstad viser til hva Venstre fikk til i regjering. Representanten sa bl.a. at de lyktes med å få vesentlig flere i jobb. Sammenliknet med hva som skjedde sist gang Senterpartiet og Arbeiderpartiet var i regjering, vil jeg ikke si at statistikken er veldig imponerende – tvert imot gikk sysselsettingsandelen ned.

Representanten sa også at de fikk på plass en innvandrings- og integreringspolitikk som ble vesentlig forbedret. I denne perioden satt Venstre for det meste i regjering sammen med Fremskrittpartiet. Det er to partier som signaliserer en god del forskjellige ting i innvandrings- og integreringspolitikken. Jeg er litt nysgjerrig på om representanten kan utdype litt mer konkret. Hva var disse vesentlige forbedringene som Venstre fikk til i regjering?

André N. Skjelstad (V) [15:38:21]: Det kan høres ut som at når en ønsker sin primærpolitikk, er en lenger unna det i salen i dag. Sannheten var at Venstres gjennomslag da vi satt i regjering – og også på utsiden – var store.

Det som gjør meg bekymret i dag, er at veldig mye av loddet med en liberal innvandringspolitikk ligger på et samarbeidende parti som ligger på utsiden av regjeringen. For jeg hører ganske tydelig – ikke minst på hva representanten Greni fra Sandtrøens eget parti sier – at vi kan forvente en vesentlig mindre liberal innvandringspolitikk enn det vi har hatt de siste åtte årene.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [15:39:11]: Nå spurte jeg om jeg kunne få noen konkrete eksempler på hva disse vesentlige forbedringene var. Jeg har bare lyst til å spørre en gang til om vi kan få noen konkrete eksempler på hva disse vesentlige forbedringene var.

André N. Skjelstad (V) [15:39:25]: Jeg får gjenta meg selv en gang til, som har blitt mulighetsrommet når en står her. Innimellom må en jo lure på om noen er tunghørt, eller om det går forbi. Det er ingen som helst tvil om at det vi oppnådde de siste åtte årene, både da vi satt på utsiden og da vi satt på innsiden av regjeringskontorene, var at vi fikk en mer liberal innvandringspolitikk, som også sto seg i dette. Samtidig har vi vært tydelige på at vi også stiller krav. Men jeg mener vi har fulgt opp med tanke på språk og muligheten til jobb, og at det har blitt vesentlig bedre enn det var før vi kom inn i regjeringskontorene.

Erlend Wiborg (FrP) [15:40:20]: Selv om Fremskrittspartiet og Venstre i mange tilfeller innen innvandring og integrering har forskjellig politikk, tror jeg vi deler flere av de felles målene. Blant annet når det gjelder kampen mot negativ sosial kontroll, er jeg trygg på at representanten Skjelstad er enig med Fremskrittspartiet i at alle i Norge skal ha like rettigheter og muligheter, og at alle mennesker skal kunne styre sitt eget liv. Vi vet dessverre at det er altfor mange jenter og kvinner som vokser opp og bor i Norge som ikke selv får bestemme om de skal jobbe, hvilken kjæreste de skal ha, eller hvordan de skal styre livet sitt.

Jeg kunne tenke meg å høre om representanten Skjelstad og Venstre har noen synspunkter på hvordan vi kan bekjempe negativ sosial kontroll, for det kunne vært interessant å få en litt bredere og større debatt med tanke på det.

André N. Skjelstad (V) [15:41:21]: Det er helt riktig, der er Venstre og Fremskrittspartiet på linje. Å bekjempe negativ sosial kontroll har vært og er en ting som Venstre har vært tydelig på veldig lenge. Det er klart at en må kunne styre sitt eget liv uten at noen andre skal styre det for en. Det har vært en viktig sak og er en viktig sak for Venstre.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Emilie Mehl [15:42:17]: Regjeringen legger opp til at migrasjonspolitikken skal være forutsigbar og ansvarlig, og at det skal legges stor vekt på stabilitet og kontinuitet.

Budsjettforslaget er basert på at det fortsatt vil komme få asylsøkere til Norge. I de første ti månedene i 2021 har det kommet omtrent 1 250 asylsøkere. Dette er ekstraordinært få, grunnet koronasituasjonen, og omtrent på samme nivå som fjoråret, som også var preget av koronasituasjonen. Det forventes at antall asylsøkere vil være 3 000 i 2022.

Fra starten av 2021 og fram til utløpet av oktober økte antall beboere i asylmottak fra om lag 1 750 til om lag 2 500. Dette skyldes i all hovedsak at flere av de evakuerte fra Afghanistan ble midlertidig plassert på asylmottak. Etter krav og råd fra helsemyndighetene har kapasitetsutnyttelsen i asylmottakene vært lavere enn i en normalsituasjon, for å ivareta smittevern.

Mottakskapasiteten reduseres normalt i takt med ankomstnivået, men i budsjettet legger vi opp til å beholde et minimum av plasser ved svært lave ankomstnivåer, en såkalt basiskapasitet. Det er viktig for å sikre ankomstberedskap og at vi har et marked for operatører av mottak dersom ankomstene skulle øke på nytt på et senere tidspunkt.

I Gul bok foreslås det å bevilge 1,2 mill. kr til Statsforvalteren for å etablere en tilsynsordning med omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak, fra 1. juli 2022. Forslag om endringer i utlendingsloven og en ny forskrift om dette har vært på høring. Denne regjeringen vurderer videre oppfølging av dette forslaget, som lå fra tidligere regjering.

Et av målene til regjeringen er at asylsøkere raskt får avklart om de har krav på opphold eller ikke, og kan tilpasse seg deretter. Effektivt returarbeid er viktig for å bevare tilliten til asylordningen. Lavt antall asylsøkere de siste årene har redusert målgruppen for retur. Som del av nødvendige prioriteringer og på bakgrunn av at det nå er færre som har plikt til utreise, i mottak, er det i Gul bok foreslått å avvikle returrådgiving i asylmottakene og en reduksjon i tilskudd til organisasjoner for å fremme retur.

Personer som flykter fra individuell forfølgelse, skal gis beskyttelse. Norge skal vise solidaritet med, og ta vår del av ansvaret for, mennesker på flukt. Nivået på kvoteflyktninger ses i sammenheng med nivået på asylansøkerkomster. Sett i lys av det lave antallet asylsøkere foreslår regjeringen å videreføre en kvote på 3 000 i 2022, inkludert eventuelle andre typer byrdedeling.

Det har videre vært en betydelig økning i antall søknader om statsborgerskap etter at prinsippet om ett statsborgerskap ble avvirket 1. januar 2020. Videre er det anslått at endringer i krav til oppholdstid for søknad om statsborgerskap vil medføre mer komplisert saksbehandling. For å kunne håndtere flere saker og et mer komplisert regelverk på statsborgerfeltet er det i Gul bok foreslått å øke bevilgningen til politiet og UDI med til sammen 30,1 mill. kr i 2022, altså for å behandle flere saker om statsborgerskap. Denne regjeringen stiller seg bak det tiltaket.

Gjennom deltakelse i Schengen-samarbeidet har Norge forpliktet seg til europeisk samarbeid om utvikling og bruk av felles IKT-infrastruktur og deling av informasjon. Det er et viktig tiltak som skal gjøre Norge bedre rustet til å forebygge, avverge og motarbeide grensekryssende kriminalitet, ulovlig migrasjon og terrorisme. Det er foreslått å bevilge 302,5 mill. kr til å implementere og oppdatere IKT-systemene, der 94,7 mill. kr av disse går til UDI og UNE.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [15:46:48]: Regjeringen skriver i Hurdalsplattformen at antallet kvoteflyktninger skal ses i sammenheng med antallet asylsøkere. Nå er antallet asylsøkere, som statsråden selv også var inne på i sitt innlegg, veldig lavt. Betyr det at regjeringen vil vurdere å åpne for å ta imot flere kvoteflyktninger til Norge nå, og på hvilket nivå må asylansøkerne være

for at man skal vurdere å øke antallet kvoteflyktninger til Norge?

Statsråd Emilie Mehl [15:47:16]: Nei, vi vurderer ikke nå å ta imot flere. Vi legger det antallet som forrige regjering la til grunn, 3 000, til grunn også videre, og kommer til å videreføre det nivået slik det er nå.

Mari Holm Lønseth (H) [15:47:32]: Da er det fint om statsråden også kan utdype hva man egentlig legger i det man skriver i Hurdalsplattformen om at man skal se det i sammenheng, og samtidig se om det kan være aktuelt å forhandle med SV om dette spørsmålet.

Jeg har også et annet spørsmål. Høyre mener, som jeg også nevnte, at det er kvotesystemet som er viktig også for å ta imot hele familier til Norge. Noe av begrunnelsen for det er at man da kan hente hele familier sammen og sånn begrense behovet for familiegjenforening.

I Hurdalsplattformen står det for det første at man skal prioritere mindreårige asylsøkere i saksbehandlingen. Det står også at man skal prioritere kvinner og barn ved uttak av kvoteflyktninger.

Misforstå meg rett: Det er selvfølgelig fint at man henter kvinner og barn til Norge, men hvis man prioriterer det framfor familier, vil man eventuelt få et økt behov for familiegjenforening. Ser statsråden at den politikken kan føre til økt bruk av familiegjenforening, og mener hun at det er et problem?

Statsråd Emilie Mehl [15:48:37]: Denne regjeringen er opptatt av at vi innenfor det kvotesystemet vi har, ønsker å hjelpe grupper som er veldig sårbare. Det kan være barn og kvinner og andre i en vanskelig situasjon.

Når det gjelder regelverket for familiegjenforening, er det strenge vilkår som ligger til grunn for å kunne kvalifisere for det, og det er det også viktig for denne regjeringen å videreføre, uavhengig av hvem som søker.

Erlend Wiborg (FrP) [15:49:13]: I en tidligere replikkveksling utfordret jeg Arbeiderpartiet på den alvorlige situasjonen man har hatt og har på grensen mellom Hviterussland og Polen, altså Schengens yttergrense, og på at EU-kommisjonen tok til orde for midlertidig å innskrenke asylretten for folk som søker asyl i Polen, Latvia og Litauen. Det kunne vært interessant å høre statsrådens syn. Støtter regjeringen EU-kommisjonen i at man må innskrenke asylretten? Og vil regjeringen også ta til orde for en innskrenking av asylretten til Norge da vi også er en del av yttergrensen, som nå fort kan komme under press?

Statsråd Emilie Mehl [15:50:01]: Jeg mener Fremskrittspartiets spørsmål legger feil premiss til grunn. EU har, så langt jeg kan se, ikke foreslått å innskrenke retten til å søke om asyl, men de har foreslått å innføre

noen midlertidige regler f.eks. ved å angi hvor man kan søke asyl, og for fristene for saksbehandlingstid osv. Men det er de samme som har mulighet til å gjøre det, etter det jeg kjenner til.

På lik linje med andre land er regjeringen opptatt av at vi i Norge skal ha beredskap som gjør at vi kan håndtere eventuelle endringer i asylstrømmen, og det jobber vi med.

Grete Wold (SV) [15:51:04]: Statsråden nevner i sitt innlegg enslige mindreårige i mottak. Hvordan den første tiden i Norge blir som enslig mindreårig, avhenger i veldig stor grad av om UDI lander på om man er over eller under 18 år. For mange kan det være vanskelig og også helt umulig å klare å dokumentere om man er enslig mindreårig eller om man skal behandles som voksen.

UDI har en praksis hvor man legger til rette for en alderstesting hvor det brukes ulike praksis, røntgen og også vurdering av tenner. Det er en praksis egentlig ingen sier gir mening. Man kan ikke dokumentere om en ungdom er 17 år eller 19 år med denne metoden. Det sier også de som utfører testene, selv. Vil statsråden ta initiativ til å se på den praksisen?

Statsråd Emilie Mehl [15:52:00]: Jeg er opptatt av at vi, så langt det er mulig, kan sikre at søknader om asyl behandles på riktig grunnlag. Derfor er det også viktig i de sakene som handler om enslige mindreårige, at vi har systemer for å klare å kontrollere alder, slik at ikke det kan brukes som et smutthull for eldre personer til å utnytte muligheten til å ta seg til Norge.

Vi vil hele tiden jobbe med forbedringer for å sikre bedre notoritet, mer effektiv saksbehandling og ikke minst ivareta dem som faktisk er barn.

Tobias Drevland Lund (R) [15:52:55]: Etter flyktningkrisen i 2015 lot daværende innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug UDI beholde noen av de økte bevilgningene for å undersøke gamle asylsaker, noe som har ført til en stor økning i tilbakekallelse av statsborgerskap de siste årene. I Rødts alternative budsjett reverserer vi disse økte bevilgningene til dette arbeidet fordi vi mener denne praksisen setter norske statsborgeres rettssikkerhet i fare. Kan statsråden være enig i at denne praksisen er en trussel mot noen utpekede gruppers rettssikkerhet, eller vil statsråden fortsette å sette av bevilgninger til å følge opp arven etter Listhaug også i framtidige budsjett?

Statsråd Emilie Mehl [15:53:33]: I tilfeller der opphold, statsborgerskap eller andre rettigheter i Norge er gitt på uriktig grunnlag, er det rimelig at det innenfor lovens rammer blir håndtert. Det mener jeg er viktig for

å sikre stabilitet og ro i innvandringspolitikken og for at de som faktisk trenger hjelp, kan få hjelp.

Når det gjelder UDI, opplever jeg at de har et generelt behov for alle de midlene de kan få, og det er riktig at de får nødvendige midler til å håndtere de sakene som berører dem.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [15:54:41]: Ingen politisk oppgave er viktigere enn å skaffe folk jobb. Arbeid er nøkkelen til resten. Egne penger, følelsen av mestring og økt verdighet, egen bolig, god helse, bedre integrering og et sosialt liv – alt dette blir lettere om man har en jobb å gå til. På Hurdal ble vi enige om konkret politikk for å kvalifisere flere til arbeid og med det sørge for at flere kan forsørge seg selv og sin familie.

For første gang siden 2013 senkes barnehageprisen, i vårt tillegg til statsbudsjettet. Det betyr noe for folk. Det betyr noe for integreringen når tersklene senkes. Hva betyr så en barnehageplass for kvalifisering til arbeidslivet? Jo, politikk virker: Stoltenberg-regjeringen startet i sin tid forsøk med gratis kjernetid i barnehager i noen bydeler i Oslo allerede fra 2006. Fire- og femåringene i disse boligområdene med høy andel minoriteter fikk tilbud om 20 timer gratis kjernetid i uka. Nå har forskere fulgt disse barna over tid og funnet flere positive resultater når elevene har tatt nasjonale prøver på åttende trinn. Disse elevene har oppnådd bedre mestring på den nasjonale leseprøven.

Barn i familier med lav inntekt hvor mor ikke jobber, ser ut til å ha hatt det største utbyttet av gratis kjernetid med tanke på både lesing og regneferdigheter på åttende trinn, og guttene har hatt aller størst utbytte når det gjelder lesing.

Politikk virker. Se bare på hva vi har fått til i byrådet i Oslo. De siste årene har elevene i Oslo fått bedre avgangskarakterer både på ungdomsskolen og i videregående skole. Flere ungdommer søker seg til yrkesfag, og flere elever fullfører og består skoleløpet. Dette er resultater i Osloskolen som taler for seg.

For noen uker siden var jeg på besøk i Lørenskog kommune og fikk hilse på deltakere i Jobbsjansen. Kommunen har gode resultater, mye takket være samarbeidet med det private lokale næringslivet. Vi styrker Jobbsjansen med 10 mill. kr i vårt budsjett.

For Arbeiderpartiet har den enkeltes mulighet til å få seg jobb og kunne forsørge seg selv og sin familie vært det aller viktigste målet med integreringspolitikken. Nå blir det 1 000 nye tiltaksplasser allerede neste år. Vi kommer til å styrke Jobbsjansen, som bidrar til å få flere hjemmeverende innvandrerkvinner ut i jobb. Nav styrkes med 100 mill. kr – det gir rom for tettere oppfølging av personer som står uten arbeid.

Dette er et budsjett som får flere i jobb. Det er bra for den enkelte og for samfunnet. Arbeid er nøkkelen til resten, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering.

Tidligere i dag nevnte jeg Kapurs innlegg her i salen på mandag. Han snakket ikke bare om kommune- og levekår, men også om integreringspolitikken, som var blitt fornyet under Erna Solbergs regjering. Han viste til at de sørget for at flere får norskopplæring, for bedre bosettingspolitikk og for bedre introduksjonsprogram, og at programmet som skjer i mottak, er mye bedre enn før. Men hva er så fasiten etter disse åtte årene og en fornyet integreringspolitikk? Jo, stadig flere innvandrere mottar sosialhjelp. Halvparten av dem som mottar sosialhjelp i Norge nå, er født i utlandet. Mange har kort botid, og det kan ta tid for flyktninger å komme seg inn i arbeidslivet, det vet vi.

I en sak om dette på NRK peker Nav på manglende kompetanse og manglende språkferdigheter i norsk som to av hovedgrunnene til lav sysselsetting blant innvandrere. Jeg synes det er vanskelig å se at Erna Solberg som statsminister har lyktes særlig godt på dette feltet.

Nå har vi ingen tid å miste. Noen landgrupper utgjør til sammen nesten 27 pst. av de langtidsarbeidsløse. Mange av disse har lav utdanning, og vi har et arbeidsmarked som krever kompetanse. Det betyr at de ufaglærte må kvalifiseres. Arbeidssøkere med mangelfulle formelle kvalifikasjoner og svake grunnleggende ferdigheter må få bedre opplæring. Da vil vi få flere i arbeid, færre ledige og færre på trygd på sikt.

Økt sysselsetting blant innvandrere lønner seg for samfunnet. Hadde vi fått 20 000 flere sysselsatte, ville vi om ti år fått et økt handlingsrom på 10 mrd. kr.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Mudassar Kapur (H) [15:59:46]: I 2003 innførte daværende kommunalminister Erna Solberg introduksjonsloven, og 16 år senere la Jan Tore Sanner fram den nye integreringsloven. De siste 20 årene er det Høyre som har ledet an i alle de store integreringsløftene i Norge. Jeg ser at Arbeiderpartiet fortsetter å tviholde på en politisk kommentatorrolle, der man først og fremst kritiserer i stedet for å komme med konkrete forslag. Jeg synes også det er ganske spesielt å snakke om sysselsetting blant folk med kort botid i Norge uten engang å nevne at det var i løpet av de årene som Høyre styrte, at man tok imot rekordmange flyktninger og bosatte dem – de er i gang med et introduksjonsprogram. Det vil ta noe tid før alle er i løpet, men vi har fornyet programmet, vi har forsterket det, og vi fikk til mer bosetting enn det Arbeiderpartiet klarte. Vi fikk gjort noe med det feltet også, men la nå det ligge.

Vi i denne sal er enige, tror jeg, om at målet må være at flest mulig skal inkluderes i arbeids- og samfunnslivet. Da er jo språk og kompetanse nøkkelen. Det å ha en jobb å gå til er verdifullt for den enkelte, i tillegg er høy yrkesdeltakelse en forutsetning for å få til et bærekraftig velferdssamfunn. Det er derfor viktig for innvandrerne selv at de har den norskkunnskapen og kompetansen de trenger for å fylle det behovet som arbeidslivet har og etter spør. Her gjorde Solberg-regjeringen mye for å reformere integreringsprogrammet, slik at det nå gis bedre norskopplæring og flere får fagbrev og utdanning i Norge.

Den største forskjellen mellom folk i Norge er mellom dem som har jobb, og dem som står utenfor. Derfor mener vi i Høyre at det å inkludere flere i arbeidslivet er viktig for å bekjempe utenforskap og få til god integrering. Alle som kan og ønsker det, bør få sjansen. Det må være det viktigste for oss alle. Det er jo om man ikke kommer seg inn på arbeidsmarkedet, at utenforskap og fattigdom oppstår.

Tall fra SSB viser at økning i ulikhet de siste årene er representert ved barn med innvandrerbakgrunn fordi de ofte har foreldre som ikke er i jobb, eller bare har én inntekt og kort botid. Barn som vokser opp i hjem hvor foreldrene har jobb og utdanning, har større sannsynlighet for å lykkes senere i livet enn barn som ikke har den samme oppveksten. Så det viktigste for oss nå må være å passe på at de sosiale forskjellene ikke går i arv. Da er jobb og skole det viktigste. Det er derfor vi under vår tid i regjering har sørget for at man får gratis kjernetid i barnehagen, har redusert prisen i barnehage og SFO for lavinntektsfamilier og har sørget for å øke barnetrygden og innført fritidskort.

Alle barn fortjener en god oppvekst og en skole som gir muligheter for alle uavhengig av foreldrenes økonomi. I noen områder i våre største byer vet vi at utfordringene med tanke på levekår er ganske sammensatte: Det kan være sosial bakgrunn, det kan være bosituasjonen, og det kan være mange andre elementer, men vi vet at bomiljø, trangboddhet, høy arbeidsledighet, barnefattigdom – og ofte stor andel innvandrerbefolkning – er noe som går igjen i disse områdene. Derfor er det viktig at vi nå framover får en bedre samordnet innsats i disse områdesatsingene, at vi beveger oss mot en ny måte å tenke på, hvor man ikke bare ser på de klassiske strukturene i områdesatsingen, men også i mye større grad ser på å skape et lokalt næringsliv og arbeidsplasser og ikke minst enda mer satsing på tidlig innsats og forebyggen arbeid når det gjelder kriminalitet blant ungdom. Dette krever at flere instanser må jobbe bedre sammen. Et program som har fungert veldig bra i Oslo, er SaLT-programmet, noe jeg tror flere representanter i salen er enig i.

Med Høyre i regjering fornyet og forlenget vi områdesatsingen, men dessverre har vi hørt at det er ubrukte midler på satsingen i Oslo sør. Jeg håper at Arbeiderpartiet i regjering holder den lokale byrådslederen litt i ørene og ber om litt rapportering på hvorfor pengebruken ikke er som den bør være. Jeg håper også, uansett forskjeller i denne sal, at akkurat når det gjelder integreringspolitikken, kan vi være enige om at her må vi dra lasset sammen, der jobb og skole er og blir det viktigste.

Statsråd Hadia Tajik [16:05:01]: Regjeringa har store ambisjonar for integreringsfeltet, og hovudmålet vårt er å få fleire i arbeid, byggja sterke fellesskap og gode fellesarenaer, fremja likestilling og motverka negativ sosial kontroll. Eg meiner at me legg fram eit godt budsjett her i dag for å nå desse ambisjonane på sikt.

Det er, som representanten Gåsemyr Staalesen seier, slik at arbeid er nøkkelen til integrering, og vegen til arbeid går gjennom kvalifisering og utdanning. Det er viktig at innvandrarar og folk med innvandrarbakgrunn får bidra med sine resursar, og det er ei felles oppgåve å byggja ned barrierane for deltaking.

I all hovudsak trur eg me snakkar om tre typar barrierar til arbeidslivet. Det er dei sosioøkonomiske, som bl.a. kan dreia seg om utdanningsnivå og norskkunnskapar. Det andre er kulturelle barrierar, altså forhold i eigen kulturelle bagasje som kan gjera det vanskeleg i møte med norske forhold. Og det kan kanskje særleg verka avgrensande for kvinner. For det tredje er det snakk om barrierar som kan handla om diskriminering i arbeidslivet. Det er barrierar som ein kan møte både på veg inn i og på veg oppover i arbeidslivet.

Denne regjeringa ønskjer å fjerna desse barrierane, så me kjem til å gå grundig gjennom dei kvalifiseringsløpa som finst for innvandrarar, for å sikra at dei i størst mogleg grad bidreg til å få fleire i arbeid. Det er òg ein føresetnad at det finst gode, trygge jobbar tilgjengeleg, og regjeringa vil fjerna det generelle høvet til midlertidige tilsetjingar i arbeidslivet og gjera faste, heile stillingar til ein tydeleg hovudregel i arbeidslivet.

Det at me har ein høg organisasjonsgrad, betyr noko for absolutt alle. Det gjer at me har høg grad av tillit, eit lågt konfliktnivå og betre produktivitet enn veldig mange andre land. Og det bidreg til at folk som er nye i Norge, i større grad får same moglegheiter som majoritetsbefolkninga.

I tillegg har me på arbeids- og sosialbudsjettet føreslått 1 000 nye tiltaksplassar og sterkare driftsbudsjett for Nav, slik at dei kan hjelpa fleire inn i arbeid. Og innvandrarar er ei prioritert gruppe hos Nav.

Vidare vil regjeringa jobba for å bryta ned dei kulturelle barrierane. Dei er ofte usynlege. Dei er ikkje enkle å motverka, men eg meiner at ein viktig måte å gjera det

på, er å snakka om dei og erkjenna at dei finst. Meir bevisstheit gjer det òg enklare å bryta desse barrierane ned.

Den tredje barrieren eg nemnde, som personar med innvandrarbakgrunn kan møta i arbeidslivet, er diskriminering. Me veit at mange godt kvalifiserte personar vert sette til sides i søkjarbunken fordi dei har feil namn, feil hudfarge eller feil religion. Det er dessverre grundig dokumentert at slik diskriminering finst. Regjeringa skal laga ein handlingsplan mot rasisme og diskriminering, som skal innehalda målretta tiltak for å motverka slike barrierar i arbeidslivet.

Me veit at innvandrarar er overrepresenterte i dei delane av arbeidslivet der det er størst fare for sosial dumping og utrygge kontraktar, arbeidslivskriminalitet og ganske krevjande løns- og arbeidsvilkår. Det er ein av grunnane til at regjeringa har valt å flytta integreringsfeltet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet, for dette er forhold som gjer at me må leggja betre til rette for å knyta integreringspolitikken til arbeids- og arbeidslivspolitikken.

Det er òg slik at kvinner med innvandrarbakgrunn har langt lågare sysselsetjing enn både majoritetsbefolkninga generelt og menn med innvandrarbakgrunn. Mange damer er langt unna arbeidsmarknaden og treng grunnleggjande kvalifisering. I budsjettet føreslår regjeringa difor å styrkja Jobbsjansen med 10 mill. kr. Det vil bidra til at fleire damer med innvandrarbakgrunn vil kunna koma i arbeid.

Eg har registrert engasjementet mot negativ sosial kontroll i debatten som har vore så langt. Det er eit engasjement eg deler, og eg ser fram til å samarbeida om fleire politiske tiltak i løpet av det året som ligg framfor oss.

Eg registrerte òg innlegget til representanten Kapur, som meinte at dei store løfta dei siste 20 åra innanfor integreringsfeltet er lovarbeid på introprogrammet og integreringsloven. Eg må innrømme at eg likar lovarbeid, men sjølv eg må erkjenna at dette vert for enkelt. For eksempel har det å innføra minoritetsrådgevarar på vidaregåande skular vore ei viktig satsing mot negativ sosial kontroll som Stoltenberg-regjeringa innførte. Ein må målast på resultata, og når me ser at det er ein overrepresentasjon av innvandrarar på sosialhjelp etter åtte år med Erna Solberg som statsminister, må det vera lov å spørja: Korleis synest Høgre sjølv det har gått?

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [16:10:17]: Jeg hørte ikke statsråden si noe spesielt om den pågående koronapandemien i sitt innlegg, som rammer norsk økonomi veldig hardt. Som statsråden også kjenner til, er det dessverre lav vaksinedekning hos en rekke nasjonaliteter.

Jeg synes det er veldig positivt at regjeringen har sagt at de vil gi støtte til frivillige organisasjoner for å komme med mer kunnskap. Vi ser også at problemet er størst blant personer som er født i Polen, Romania, Latvia og Litauen; det er altså i stor grad EØS-arbeidsinnvandring det antakelig er snakk om.

Tiltak som er rettet mot frivilligheten, er bra, men jeg håper også regjeringen er aktiv og vurderer andre verktøy for å få opp vaksinedekningen i den situasjonen vi nå er i. Hva er det regjeringen planlegger å gjøre framover for å sikre at flere vaksinerer seg, også utover støtten til disse organisasjonene?

Statsråd Hadia Tajik [16:11:16]: Det er heilt riktig at eg har sørgt for at det no er 20 mill. kr tilgjengeleg for frivillige organisasjonar for å styrkja arbeidet knytt til å få opp vaksinasjonsgraden og i innvandrarbefolkninga. Desse midlane er utlyste med ein relativ kort frist, men vår erfaring er at frivillige organisasjonar gjer ein veldig viktig jobb med å få ut denne typen informasjon og bidra til at fleire med innvandrarbakgrunn òg tek vaksinen.

Seinast i dag inviterte eg òg partane i arbeidslivet til eit møte med Arbeids- og inkluderingsdepartementet for å finna fleire måtar me saman med arbeidstakar- og arbeidsgjevarorganisasjonane kan samarbeida for å gjera både informasjon og vaksinar meir tilgjengelege. Det er spesielt viktig med tanke på arbeidsinnvandrarar i Noreg, ikkje minst frå austuropeiske land, der me har sett at vaksinasjonsgraden har vore låg. Dette er viktig for helsa deira, familiane deira og tryggleiken deira, men det er òg viktig for norsk økonomi at dei raskt lèt seg vaksinera, sånn at dei opplever meir tryggleik.

Mari Holm Lønseth (H) [16:12:20]: Takk for svaret.

Høyre kommer også framover til å følge situasjonen for disse, og jeg håper selvfølgelig at tiltakene vil bidra til at vi får en økt vaksinegrad i Norge.

Da vil jeg benytte muligheten til å stille et annet spørsmål. Som også statsråden var inne på i sitt innlegg, er det å kunne norsk utrolig viktig for å kunne komme seg i jobb og gjennom videre utdanning. Vi vet jo at det har vært, og er, veldig store variasjoner i kvaliteten på norskopplæringen i ulike deler av landet. Noen av tiltakene i integreringsstrategien fra regjeringen Solberg var nettopp å øke kvaliteten, f.eks. gjennom kvalifikasjonskrav for lærere som også har norskopplæring.

Et annet tiltak som Høyre er positiv til, er f.eks. å innføre nasjonale prøver i norskopplæringen. Skal vi klare å ha innsikt om kvaliteten i opplæringen, må vi også vite hvordan opplæringen blir gitt. Vil statsråden vurdere å innføre nasjonale prøver også i norskopplæring for innvandrerbefolkningen?

Statsråd Hadia Tajik [16:13:24]: Ja, det kan eg godt vurdere. Det som er viktig for meg og for denne regjeringa, er å bidra til at fleire kjem i arbeid. Difor kjem me til å gjennomgå alle dei kvalifiseringsløpa som er tilgjengelege for folk som har innvandra til Noreg, for å bidra til å løfta kvaliteten og bidra til at fleire opplever at ein kjem over i arbeid, og ikkje over i sosialhjelp, slik me ser har skjedd i altfor stor grad i løpet av dei siste åtte åra med Erna Solberg i regjering.

Eg må innrømme at eg synest det har vore ganske fortvilande å sjå at over halvparten av dei som går på sosialhjelp, er fødte i eit anna land. Då må det vera trygt å seia at dei tiltaka ein har sett så langt, ikkje har hatt den ønskede effekten.

Mari Holm Lønseth (H) [16:14:10]: Når det gjelder dem som har en annen landbakgrunn, og som også er overrepresentert i å motta sosialhjelp, er jeg enig i at vi fortsatt er nødt til å gjøre noe med det. Jeg er også enig i at et av de viktigste tiltakene vi da kan gjøre, er å sørge for at flere kommer i jobb.

Jeg synes det er fristende i denne replikkvekslingen, og også i den debatten som har vært, hvor flere har trukket fram andelen med en annen landbakgrunn som får sosialhjelp, å minne om at vi også i 2015 hadde en relativt stor andel nyankomne til Norge, som nå har vært gjennom et kvalifiseringsløp, og at vi for så vidt ser at antallet innvandrere med fluktbakgrunn som kommer seg ut i jobb, går opp. Vi så også at andelen sysselsatte innvandrere var høyere før pandemien enn da vi tok over i 2013. Så jeg mener at noen av tiltakene som er satt i verk, har fungert godt.

Jeg er enig med statsråden i at det er viktig at vi fortsetter å ta tak i disse utfordringene. Da er mitt spørsmål: Hvordan vil statsråden nå, når hun styrer, sørge for at man får andelen som mottar sosialhjelp, ned?

Statsråd Hadia Tajik [16:15:13]: Noko av det viktigaste er kvalifisering, og eg er glad for at me har sett av pengar til fleire tiltaksplassar og eit sterkare driftsbudsjett i Nav. Det er klart at det òg betyr noko for kva slags oppfølging ein får, og om den oppfølginga er tett nok til at det bidreg til å byggja bru over til arbeidslivet.

Eg er glad for at me òg har kunna setja av meir pengar til Jobbsjansen. Det betyr noko for heimeverande innvandrarkvinner, som kan ha ganske lang avstand til arbeidslivet og kan trenga særskilt tilrettelegging og oppfølging for å ha moglegheit til å kunna stå i arbeid. I tillegg vil eg gå gjennom dei kvalifiseringsløpa som i dag finst, for å sikra at me klarer å løfta kvaliteten på dei, sånn at fleire kjem i arbeid.

Erlend Wiborg (FrP) [16:16:05]: For Fremskrittspartiet er det viktig at alle mennesker i Norge skal be-

handles likt, uavhengig av hudfarge, etnisitet, bakgrunn, legning, økonomi osv. Det er et viktig prinsipp, og ikke minst er det viktig å være tydelig på det også i integreringsdebatten og integreringspolitikken.

Nå har vi hatt en tid der veldig mange mennesker har stått i kø hos Nav for å få flere ytelser i den vanskelige tiden vi har stått og står oppe i, og jeg tror flere reagerer når statsråden uttaler: «Innvandrarar er ei prioritert gruppe hos Nav.» For noen år siden fikk Fremskrittspartiet avskaffet særfordelene flyktninger hadde innen folketrygden, da man hadde bedre opptjeningsrettigheter når det gjaldt pensjon og trygd. Arbeiderpartiet og statsråden stemte imot det. Er det aktuelt for dagens statsråd å gjeninnføre særfordeler for flyktninger innenfor pensjon og trygd?

Statsråd Hadia Tajik [16:17:12]: Det er tre grupper som er særleg prioriterte hos Nav. Det er langtidsledige, det er ungdommar, og det er innvandrarak. Det har det vore dei siste åtte åra òg, mens Framstegspartiet anten har sete i Arbeidsdepartementet eller støtta budsjetta frå Erna Solberg si regjering. Eg håper at dette ikkje har kome overraskande på representanten Wiborg – han har jo sjølv sete i arbeids- og sosialkomiteen i delar av den perioden. Dette har altså vore nokre av dei føringane som har lege i tildelingsbrevane til Nav i ganske lang tid. Det bør ikkje koma overraskande på representanten Wiborg, og når eg trekkjer fram – i denne debatten, som altså handlar om integrering – at innvandrarak er ei prioritert gruppe hos Nav, er det fordi det er det som er det relevante for denne debatten.

Grete Wold (SV) [16:18:09]: Statsråden understreket i innlegget sitt utfordringen med å gi alle med flerkulturell bakgrunn en mulighet i arbeidslivet. Det trenger de, og det trenger vi. Så er dette et sammensatt område, men det er jo, som statsråden understreker, et godt dokumentert faktum at diskriminering dessverre også spiller en rolle her, og navnet kan faktisk være det største hinderet for å få en god jobb. Derfor er det veldig gledelig at regjeringen jobber med en handlingsplan og sier noe om at man skal skissere opp flere gode tiltak. Det er fristende – og jeg håper det er lov – å spørre om statsråden kan rope noen av de tiltakene og noe av det arbeidet man jobber med for å få det på plass i en handlingsplan.

Statsråd Hadia Tajik [16:18:50]: Eg takkar veldig for spørsmålet. Det er eit sterkt behov for at ein snakkar meir om dei barrierane som kan vera ganske usynlege, men som likevel er med på å halda folk med innvandrarakgrunn unna arbeid, eller unna oppdrift i arbeidslivet, og rasisme og etnisk diskriminering kan vera ein av dei barrierane. Inn i det neste året kjem eg til å jobba

med ein handlingsplan på dette feltet, og eg ser fram til å jobba i lag med både frivillige organisasjonar og andre kompetansemiljø for å utvikla mest mogleg målretta tiltak. Mykje av det kjem til å handla om å auka bevisstheita omkring dei strukturelle barrierane som dette utgjør, slik at me kan bidra til at færre opplever denne typen barrierar.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Tore Vamraak (H) [16:20:00]: De som kommer til Norge fra andre land, har mye å bidra med, og de fleste er interessert i både å bidra og å bli godt integrert i det norske samfunnet. De største barrierene for integrering er språk og kulturforståelse. Vår oppgave som storsamfunn er derfor å bygge ned disse barrierene så raskt og effektivt som mulig. Derfor har alle nyankomne flyktninger en rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet, hvor de skal få grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv og en forberedelse til arbeid eller utdanning. Kommunene har en plikt til å sørge for et introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere i målgruppen som er bosatt i kommunen. Den enkelte innvandrers skal få et individuelt tilpasset program med klare individuelle sluttmaal for programmet.

Det er tre hovedspor for den reelle integreringen i samfunnet etter at introduksjonsprogrammet har løftet de nyankomne opp på et minimumsnivå når det gjelder språk og kulturforståelse. De tre hovedsporene er utdanning, arbeid og frivillig sektor.

En god utdanning får fram potensialet i mennesker. Vi skal være stolte av og glade for at vi i Norge har et godt utdanningssystem som er tilgjengelig for alle. Det utjevner forskjeller og gir muligheter til sosial mobilitet. Det ser vi kanskje aller best blant nye landsmenn, hvor alfabetens barn tar høyere utdanning og får godt betalt jobber.

Den største forskjellen mellom mennesker er mellom dem som er i arbeidslivet, og dem som står utenfor. Arbeid er nøkkelen til integrering, slik også arbeids- og inkluderingsministeren var inne på i sitt foregående innlegg. På arbeidsplassen lærer de nyankomne språk, kultur og en profesjon som de kan mestre med stolthet. Derfor er det viktig å bruke arbeidsplassen som en arena for norskopplæring; det er ikke nødvendigvis en god idé å separere opplæringen fra det arbeidslivet som den nyankomne skal fungere i. Muligheten til å ta fagbrev på jobben gir stolte og kompetente medarbeidere. Det har jeg hatt gleden av å se på Feiring Bruk i Lørenskog, hvor det produseres pukk, grus og stein i alle dimensjoner. I arbeidsfellesskapet oppfordres de ansatte til å ta fagbrev. De ansatte får dokumentert og forbedret sin kom-

petanse, de får litt høyere lønn, og de får en stolthet som er til å ta og føle på.

Det tredje hovedsporet går gjennom frivillig sektor. Den er heldigvis stor og mangfoldig i Norge. Frivillig sektor er ikke først og fremst en arena for å hjelpe innvandrere, men en arena hvor de kan få utfolde seg på lik linje med andre nordmenn og bidra med sitt. Idrett og kultur er en uformell arena som gir noe helt annet enn det som kan læres på et introduksjonsprogram, i skole eller på jobb. Det er kulturforståelse i praksis. Dette er viktig for både voksne og barn med minoritetsbakgrunn. Dessverre har ikke alle råd til å delta på de fritidsaktivitetene som de ønsker. Regjeringen Solberg startet derfor opp et program med fritidskort for barn og unge. Det har gitt barn og unge muligheten til å delta på aktiviteter som de ellers ikke ville hatt råd til. For Høyre er det viktig at familiens økonomi ikke skal hindre barn i å delta i kultur og idrett. Det er derfor med tungt hjerte jeg ser at regjeringen Støre – som noe av det første den gjorde – avvirket ordningen med aktivitetskort for barn og unge.

Jeg har registrert at regjeringens partienes representanter har argumentert med at en liten del av pengene som er tatt fra barna, brukes til å styrke idrettslagenes generelle økonomi. Av regjeringens kutt på om lag 400 mill. kr på årsbasis – målrettet mot de fattigste barna – går under halvparten, altså 150 mill. kr, til momskompensasjon til frivillig sektor. Det hjelper veldig lite for de barna som ikke kommer med i idrettslaget.

Når jeg nå har omtalt de tre hovedsporene for inkludering, må jeg til slutt presisere at mye av integreringen skjer helt utenfor det organiserte livet. På Stortinget er vi ofte mest fokusert på det som påvirkes direkte gjennom statsbudsjettet og stortingsvedtak, men den viktigste integreringen er hverdagsintegreringen gjennom gode lokalsamfunn og naboer som har omtanke for hverandre. Denne hverdagsintegreringen finnes ikke som en post på budsjettet eller i form av stortingsvedtak – og bør heller ikke finne sin vei inn på statsbudsjettet.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Rune Støstad (A) [16:24:51]: Det finnes mange gode oppskrifter på god integrering. En av de oppskriftene finner vi på Globus kafé på Gjøvik. Det er en internasjonal kafé som drives av innvandrerkvinner fra mange ulike nasjonaliteter, et meget vellykket og imponerende prosjekt for å få innvandrerkvinner i arbeid.

En trygg jobb og en lønn å leve av er avgjørende for den enkeltes frihet og for et inkluderende og sterkt fellesskap. Trygt arbeid til alle er den viktigste oppgaven for denne regjeringen. Derfor er hovedmålet for vårt integreringsarbeid å få flere i jobb.

Globus kafé på Gjøvik har siden 2016 vært en del av den nasjonale ordningen Jobbsjansen. Kvinner fra 25 ulike nasjonaliteter har deltatt i prosjektet. Gjennom matlaging, arbeidstrening og sosial kontakt blir deltakerne både motivert og forberedt på å kunne gå ut i arbeidslivet.

Resultatene fra prosjektet på Gjøvik er rett og slett imponerende. Hvert år klarer de å få mellom 70 og 80 pst. av dem som deltar, ut i arbeid. Hele 60 kvinner har fått jobb etter å ha vært gjennom tilbudet på Globus kafé. Gjøvik kommune bidrar med lønnsmidler til prosjektet. Til årets kommunebudsjett hadde kommunedirektøren foreslått å ta bort midler. Men under kommunestyret i Gjøvik i dag håper jeg midlene opprettholdes. I så fall kan en styrket overføring fra dagens regjering ha vært med på å bidra til å holde liv i prosjektet.

I utgangspunktet er eksempelet fra Gjøvik en enkel oppskrift, men den krever stor innsats fra ildsjeler som Monica Vilnes, som driver denne plassen. Dette tilbudet betyr enormt mye – ikke bare for innvandrerkvinnene, men for hele lokalsamfunnet, som har fått en unik møteplass, og der frivilligheten også er koblet på gjennom Frivilligsentralen.

Det å komme til et ukjent land uten å kunne språket og uten mulighet til å få seg arbeid må være en svært vanskelig situasjon som ingen bør utsettes for. Derfor er det viktig å satse videre på tilbudet på Gjøvik og andre tiltak innenfor Jobbsjansen, og derfor er jeg glad for at vi i dag styrker Jobbsjansen med 10 mill. kr.

Dersom kommunestyret opprettholder tilbudet, skal jeg love kommunalkomiteens medlemmer at vi skal ta en tur til Globus kafé på vår komitéreise. Da skal de få servert det samme som jeg fikk, palestinsk sambo-sa, og det var godt.

Kathrine Kleveland (Sp) [16:28:11]: Innvandringen har gjort Norge til et mer mangfoldig og åpent samfunn.

Med sang og dans har stiftelsen Fargespill laget festfylte forestillinger med barn og unge i snart 20 år. De har laget møteplasser der ulik kulturell bakgrunn og kulturarv blir kunst. I Vestfold har Fargespill Larvik bl.a. framført forestillinger sammen med Kongelige norske marines musikkorps. Fargespill er også et eksempel på hvordan frivillig innsats bidrar i integreringsarbeidet.

Neste år er det frivillighetens år. Mange frivillige landet rundt gjør en kjempeinnsats i integreringsarbeidet. I budsjettforliket styrker vi de frivillige organisasjonenes rolle i integreringsarbeidet. Full momskompensasjon til de frivillige organisasjonene er også et viktig bidrag.

Den norske modellen med spredt bosetting og måten vi har organisert det norske samfunnet på, er blant

hovedgrunnene til at vi har lyktes såpass bra med integrering. Flere kommuner, som Vinje i Vestfold og Telemark, er gode eksempler på dette. I Vinje gjør de noe så praktisk som at når nye landsmenn blir hentet på flyplassen, har de med noen som allerede er integrert fra samme land. På hjemveien fra flyplassen kan de da være en døråpner og fortelle om praktiske ting.

Jo raskere de som innvilges opphold i Norge, integreres, jo bedre. Bosetting, språk, arbeid eller utdanning er avgjørende for å komme inn i det norske samfunnet. Det skal innføres bedre og mer langsiktige økonomiske støtteordninger for kommuner som bosetter flyktninger med særlige behov, for å sikre at alle som har fått oppholdstillatelse, blir bosatt så fort som mulig.

Hurdalsplattformen beskriver hvordan vi vil satse på barnehage i områder med integrerings-, språk- og levekårsutfordringer. SFO er en viktig arena for felleskap, der alle barn kan delta, oppleve å høre til og lære språk. Særlig for barn med innvandrerbakgrunn kan SFO bidra til mer inkludering og bedre språkferdigheter. I budsjettforliket med SV er vi blitt enige om at alle kommuner skal ha tilbud om gratis halvdagsplass på SFO for førstesteklassinger allerede fra neste høst.

Å stille krav og stille opp er regjeringens hovedmål for integreringsarbeidet. Ja, det handler om å få flere i arbeid. Ja, det handler om å bygge sterke fellesskap og gode fellesarenaer. Ja, det handler om å fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll. Disse målene vil budsjettforliket bidra til å oppfylle.

Lene Vågslid (A) [16:31:21]: Dette synes eg er ein konstruktiv og god debatt som er prega av løysingar og kva me kan gjere for å lykkast betre med integrering, for det er klart at når me ser statistikken når det gjeld særleg deltaking i arbeidslivet, er det for mykje som ikkje fungerer. Det er òg klart at då er eg heilt einig med statsråd Tajik i at me må gjere mykje meir enn berre lovarbeid. Det me gjer i budsjettforliket, som min gode kollega frå Vestfold var inne på no – når det gjeld både frivillige organisasjonar, velferdssatsingar, fordelingspolitikk og det me gjer på arbeidsliv – vil ha enormt mykje å seie både for integrering og for folk over heile landet.

Fleire har vore innom temaet negativ sosial kontroll og æresvald i dag. Her er det behov for å gjere langt meir. Me veit f.eks. at det er behov for å byggje opp sterkare kompetansemiljø i politidistrikta. Det var Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV opptekne av i heile førre periode og fremja forslag om opptil fleire gonger, utan noka støtte frå Høgre, Venstre, Kristeleg Folkeparti, som ikkje deltek i debatten i dag, eller Framstegspartiet. Me må styrkje dei ordinære hjelpetenestene, og me må skjerpe straffereaksjonane òg ved æresvald og den forma for kriminalitet. Difor er det så viktig at me i kommunalkomi-

teen, som har ansvar for integrering, og har denne debatten her i dag i lag med både justisministeren og arbeidsministeren.

Levekårutfordringane, som fleire har vore inne på i dag, er det utruleg viktig å ta tak i. Der har me eit utval, Jenssen-utvalet, der regjeringa – og Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV – no forpliktar seg til at ein skal kome til Stortinget i løpet av neste år med ei eiga sak for å følgje opp det.

Elles tenkjer eg at Framstegspartiet kanskje snart må bestemme seg litt for kva dei meiner om bistand. I går sa partileiar i Framstegspartiet, Sylvi Listhaug, at bistanden ikkje fungerte, mens i dag høyrer me Erlend Wiborg, som meiner at det er det som kan fungere i nær-områda. Regjeringspartia og SV er opptekne av å byggje opp ein solidaritetspott, der me prioriterer 2 mrd. kr allereie no. Eg berre minner om at det er meir enn det Framstegspartiet legg på bordet når det gjeld satsinga deira i nærområda. Så det er vel litt avstand mellom kva ein seier, og kva ein gjer i praksis.

Marian Hussein (SV) [16:34:24]: Det er rart å sitte og høre på denne debatten. Tilfeldigvis skal jeg og helsekomiteen straks i en annen debatt, og jeg må si at det er noe kvalmt med enkelte av innleggene jeg hører. Det er noe med at mennesker på flukt, mennesker som må forlate det de elsker og de menneskene de elsker, de gjør det ikke frivillig, og de gjør det ikke på grunn av noen smutthull.

Personlig valgte jeg å delta i denne debatten fordi jeg og min familie har en flukthistorie. Vi har brukt mange år på å snakke om alt det vi ikke fikk oppleve, og på alle historiene om hjemlandet som falt i grus. Jeg, som et tidligere barn som har vært i flyktningmottak, er veldig takknemlig for å stå her i Norge i dag, på den nasjonale talerstolen, og snakke om hvorfor det er viktig at vi fortsatt stiller opp og er solidariske – og ikke sender penger til overfylte flyktningleirer og tror at det å gi litt grøt til barn kommer til å hjelpe dem til å ha en god framtid.

Jeg kjenner altfor mange som fortsatt sitter i flyktningleir i land i nærområdene, hvor det å ha utdanning eller få arbeid eller kanskje til og med bidra i det politiske arbeidet er utenkelig. Så jeg er glad for at SVs innvandringspolitikk er en politikk som fungerer.

Det er påfallende mange som har en falsk omsorg for kvinner med minoritetsbakgrunn og deres kamp mot sosial kontroll. Med det velger jeg å lese opp noen av parolene norske kvinner gikk under på 1970-tallet. De kjempet for lik rett til arbeid, utdanning og lønn, for retten til daginstitusjoner og fritidshjem for barn, og for like og trygge pensjonsrettigheter og sosiale rettigheter for kvinner. Kampen for kvinnefrigjøring har alltid gått gjennom arbeid, gjennom lønn og gjennom økonomisk

frihet. Jeg er veldig glad for at denne regjeringen har valgt å satse på det, og har tatt inkluderingsarbeidet inn sammen med øvrig arbeid, for disse kampene henger sammen.

Samtidig vil jeg også rette en takk til Erna Solberg, som da hun var kommunalminister, satte i gang arbeidet med introduksjonsprogrammet. Så feilet hun litt senere, da hun trodde at dugnad og midlertidige stillinger var det som skulle få flere i arbeid. Vi trenger en inkluderingspolitikk som fungerer. Det handler om å ta folk på alvor og vite at de har de samme drømmene og ambisjonene som andre mennesker, og at innvandrere og flyktninger er ganske like deg og meg – de har også håp og framtidssønsker.

Presidenten: Presidenten vil presisere at å bruke ordet «kvalmt» om innlegga frå andre ikkje er eit parlamentarisk uttrykk.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [16:37:41]: Regjeringen, med Senterpartiet og Arbeiderpartiet, er tydelig på at norsk migrasjonspolitik skal være forutsigbar. Vi legger stor vekt på stabilitet, og vi legger opp til brede forlik. For at vi skal sikre god integrering, må vi ha kontroll på egne grenser og hvem som kommer til landet. Hvis vi skal klare å ta vare på velferdsstaten, er vi avhengige av å lykkes med integreringen. Det betyr at vi må få flere i jobb. Dette er en svært tydelig prioritering for regjeringen. Det er også en viktig grunn til at vi nå har en arbeids- og inkluderingsminister. Arbeid og inkludering henger tett sammen, noe den nye statsrådens ansvarsområder viser. Regjeringens hovedmål for integreringsarbeidet er nettopp å få flere i arbeid, og samtidig vil vi fremme likestilling og bekjempe negativ sosial kontroll. Kort fortalt vil vi kjempe for at flest mulig kan leve et selvstendig og fritt liv.

Utviklingen de åtte årene Senterpartiet og Arbeiderpartiet sist satt i regjering sammen, var positiv. Da steg sysselsettingen blant innvandrere betydelig. Sysselsettingsandelen steg med 5,7 pst., og hva innebar det? Jo, at nesten 200 000 flere innvandrere kom i jobb.

Regjeringen er tydelig på at de som får innvilget opphold i Norge, skal integreres raskt. Bosetting, arbeid eller utdanning er avgjørende for å komme inn i det norske samfunnet så fort som mulig, lære seg språket og delta på lik linje med alle andre. Dette er nødvendig for å bevare tillit til hverandre og unngå utvikling av parallellsamfunn og utenforskap.

Det er avgjørende for regjeringen å gi barn med innvandrerbakgrunn mulighet til å delta på viktige fellesskapsarenaer. En av de aller viktigste fellesskapsarenaene er barnehagen. I dag går nesten ett av fem barn med innvandrerbakgrunn ikke i barnehage. Vi ønsker å legge til rette for at flere kan begynne i barnehage. Denne re-

gjeringen sørger for at vi både får billigere barnehageplass og flere barnehagelærere. Med en reduksjon i makspris vil en familie med to barn i barnehage spare nesten 5 000 kr i året. Med rimeligere og lettere tilgang til barnehageplass gjør vi det enklere for foreldre å sende barn i barnehagen og ikke minst at de selv kan delta i arbeidslivet. Begge deler er veldig viktig.

Representanten Skjelstad anklaget meg for å være tunghørt. Jeg spurte om hvilke vesentlige forbedringer Venstre og Fremskrittspartiet fikk til – sammen i regjering – på innvandrings- og integreringsfeltet. I og med at jeg ble anklaget for å være tunghørt, må jeg bare spørre en gang til: Hvilke lover ble endret, hvilke forskrifter ble endret – og hva var de konkrete tiltakene som var vesentlige forbedringer?

Mari Holm Lønseth (H) [16:40:45]: Jeg er riktignok ikke representanten Skjelstad, men jeg kan likevel – som representant for et parti i den tidligere regjeringen – si at det er mange konkrete forbedringer. Hvis Per Martin Sandtrøen etterlyser lover, har man den nye introduksjonsloven, som bl.a. handler om å gi bedre språkopplæring, som handler om å ha mer standardiserte moduler i introduksjonsprogrammet, for å nevne noe. Den har fått virke i ett års tid, og jeg håper å få se gode effekter av den framover.

Jeg ville også ta ordet for å kommentere noen av påstandene som kom fra nettopp representanten Per Martin Sandtrøen når det gjelder sysselsetting. Antallet innvandrere som er i jobb, har gått opp med over 100 000 mennesker mellom 2013 og 2020. Hvis man ser på andelen sysselsatte innvandrere var den altså høyere i 2019, før pandemien traff oss, enn den var da Høyre tok over i 2013. Men pandemien har også rammet ganske mange av dem som kanskje har lavest utdanning, ganske hardt. Det viser at vi har et stort behov for også å jobbe mye med dette framover.

Jeg synes det er et viktig poeng at vi også ser på resultatene for andregenerasjon for å se hvor godt integreringen går. Der ser vi at det er mange som lykkes, men samtidig er det også store utfordringer knyttet til andregenerasjons innvandrere.

Jeg vil avslutningsvis også slutte meg til det representanten Vågslid sa. Jeg synes det har vært en god og konstruktiv debatt, som jeg mener vitner om at det er mange i salen her og i komiteen som er oppriktig opptatt av å forbedre integreringen i Norge. Jeg må bare beklage på forhånd hvis jeg ikke forstod representanten Hussein riktig, men jeg hørte henne si at det var noen i salen som hadde falsk omsorg for kvinner som er utsatt for negativ sosial kontroll. Jeg kan bare si for min del at det er mange mennesker og mange politiske meninger i denne sal jeg er uenig med, men jeg tror nok alle i denne

sal har en oppriktig omsorg og vil gjøre noe med det problemet.

Erlend Wiborg (FrP) [16:43:00]: Jeg skal også kort oppsummere litt av det som har vært sagt i debatten. Men først til representanten Hussein, som var inne og kom med ganske sterke ord, og så fort innlegget var verdig, forlot hun salen i stedet for å være her og faktisk høre debatten. Jeg synes det er underlig.

Denne debatten handler i utgangspunktet om to ting. Det ene handler om innvandringsbiten, og så er det integreringsbiten. De henger selvfølgelig sammen, men jeg registrerer at Fremskrittspartiet er det eneste partiet som i dag har adressert den store utfordringen med at tusenvis av mennesker drukner i Middelhavet på grunn av at Norge og Europa har en feilslått innvandringspolitikk, spesielt et feilslått asylsystem, som ikke hjelper dem som har mest behov for hjelp. Tvert imot sørger systemet man har, for at det ofte er de mest ressurssterke som får mulighet til å komme seg til Europa, og det fyller lommebøkene til menneskesmuglere. Det er et stort behov for å endre innvandringspolitikken til Europa og til Norge. Jeg registrerer at den danske regjeringen er helt enig med Fremskrittspartiet her. De tar gode grep, som er i tråd med det Fremskrittspartiet ønsker for å få en mer human og bedre innvandringspolitikk.

Jeg registrerer også at Sosialistisk Venstreparti varslar at de forventer større gjennomslag i innvandrings- og integreringspolitikken fremover. Jeg håper virkelig at Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen ikke gir dem det, men helt beroliget er jeg ikke.

Det jeg i likhet med flere synes er positivt etter debatten, er at det har vært fokusert så mye på negativ sosial kontroll, for det er en av de største utfordringene vi har. Som jeg har sagt flere ganger i debatten, kan vi ikke akseptere at vi har jenter og kvinner som vokser opp her i Norge, men som ikke har de samme rettighetene som vi alle tar for gitt.

Det er stor forskjell på å stå på denne talerstol og være rørende enige om at kampen mot negativ sosial kontroll er viktig, for det handler også om hvilke konkrete tiltak man iverksetter. Og beklager – at noen skryter av antall fritidsklubber, er ikke det som sørger for å få bukt med negativ sosial kontroll. Det handler om konkrete tiltak. Det er ennå tidlig i denne stortingsperioden, men jeg registrerer at Fremskrittspartiets initiativ på flere områder har blitt slått ned av de øvrige partiene uten at det har blitt lansert ett eneste forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og de øvrige partiene om hvordan vi kan få bukt med negativ sosial kontroll. Men jeg er helt trygg på at vi skal få god tid til å diskutere dette fremover, for Fremskrittspartiet gir seg ikke i kampen før alle som bor i Norge, får like rettigheter.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [16:46:07]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2021 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 70 S (2021–2022), jf. Prop. 21 S (2021–2022), kap. 490, 491 og 3490)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 7 [16:46:28]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2021 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 71 S (2021–2022), jf. Prop. 22 S (2021–2022), kap. 290, 291, 292, 3291 og 3292)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 8 [16:46:54]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2022, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) og Representantforslag fra stortingsrepresentant Seher Aydar om å redde fødeavdelingen i Kristiansund (Innst. 11 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022), Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Dokument 8:12 S (2021–2022))

Presidenten: Etter ynske frå helse- og omsorgskomiteen vil den fordelte taletida i debatten verta avgrensa til 1 time og 20 minutt, og presidenten vil ordna debatten slik: Arbeidarpartiet 20 minutt, Høgre 15 minutt, Senterpartiet 10 minutt, Framstegspartiet 5 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Raudt 5 minutt, Venstre 5 minutt, Miljøpartiet Dei Grøne 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Pasientfokus 5 minutt og medlemmer av regjeringa 5 minutt.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane til partia og åtte replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa.

Vidare vil dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, få ei taletid på inntil 3 minutt.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [16:48:12] (komiteens leder): Først en honnør til komiteen og til komitésekretær Kirsten Gjendal. Budsjettarbeidet har gått knirkefritt på første forsøk.

Helsebudsjettet for 2022 er et godt budsjett. Den nye regjeringen og SV har gjort noen endringer i forhold til Solberg-regjeringens forslag. Ikke alle er like impone-

rende for oss, f.eks. når det kuttet til fontenehusene, eller når Senterpartiet og flertallet her på Stortinget skrinlegger det viktige prosjektet med trygghetsboliger for eldre i distriktene. Men det er totalt sett for landet et godt helsebudsjett også neste år.

I helsepolitikken bør vi spørre oss: Hva om det var meg – meg som var pleietrengende, meg som var pårørende, meg som jobbet i tjenesten? I pasientens helse-tjeneste mener Høyre det er viktig å spørre pasienten: Hva er viktigst for deg? Fordi vi har spurt og lyttet, har vi innført pakkeforløp for svært mange sykdommer og diagnoser. Pakkeforløp definerer hele gangen i behandlingsforløpet og gjør at de faglige ressursene finner hverandre, skaper trygghet og forutsigbarhet for pasienten. Vi lyttet også til Eva og mannen Amund da hun var kreftsyk. De etterlyser bedre oppfølging i tiden etter den akutte fasen. Alt ligger forhåpentligvis klart for at «pakkeforløp hjem» rulles ut i hele Norge på nyåret. Vi er helt på linje med Kreftforeningen, som i høringen pekte på viktigheten av dette. Vi forventer at det følges opp av regjeringen.

Covid-19-pandemien har krevd mye av helsetjenesten vår og av samfunnet vårt. Nå er vi i en ny og krevende fase med stor smittespredning og flere mer alvorlig syke enn hittil i pandemien. På kort sikt gjorde vår regjering viktige grep med å bevilge milliardbeløp ekstra til sykehusene og kommunene, skaffe til veie betydelig mer utstyr og gi opplæring til 3 100 helsepersonell for å kunne bistå med intensivbehandling av covid-pasienter. Men situasjonen er og har vært krevende, og det er derfor også startet opp et langsiktig arbeid for å styrke den permanente intensivkapasiteten på norske sykehus.

Heltene i helsetjenesten er også bare mennesker. Helter blir slitne, og det er grenser for hva helter tåler. Derfor mener vi at det må vurderes tiltak for å avlaste helsepersonell gjennom mer bruk av støttepersonell, f.eks. for sykepleiere. Fastlegene må fortsatt få være den viktige brikken i pasientens helsetjeneste, hver og en av oss sin nærmeste, men også selve portvokteren i systemet. Vi må stille opp gjennom opptrappingsplanen for fastlegeordningen og sikre at vi beholder og rekrutterer fastleger fremover.

Pandemien vil prege året vi går inn i, men vi må også ha et 360-gradersblikk på helsetjenesten. For å unngå at ventetidene igjen øker, er vår innstendige oppfordring til regjeringen å la private aktører med ledig kapasitet fortsatt få være en del av løsningen – ikke la ideologiske skylapper bidra til at vi får en mer todelt helsetjeneste, hvor bare de med mye penger får benytte den ledige private kapasiteten.

Det er i kommunene vi mottar de fleste helsetjenestene, fra jordmoren som følger opp den gravide, fast-

legen som ivaretar oss, helsesykepleieren på skolen, psykologen på helsestasjonen og de som følger opp unge som er i faresonen for å utvikle rusavhengighet, til sykepleieren i hjemmetjenesten eller helsefagarbeideren på sykehjemmet. Rett kompetanse i den kommunale helse- og omsorgstjenesten er så grunnleggende for den hjelpen vi får. Vår lovfesting av kompetansekrav gjør at kommunene må ha knyttet til seg lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, helsesøster, ergoterapeut og psykolog. Gjennom Kompetanseløft 2020 har 146 000 ansatte fullført en grunn-, videre- eller etterutdanning. Dette arbeidet må fortsette og må prioriteres videre.

Så forventer vi at regjeringen, som samlet sett også har flest ordførere i landet, sikrer et krafttak for hele, fulle stillinger. Det gir kvalitet i helsehjelpen, og det sikrer en bærekraftig helsetjeneste i årene fremover.

Hvis jeg var hun som vandret i gangene på sykehjemmet og var engstelig fordi ingen passet på de små barna hjemme, selv om de barna er voksne og har barn selv, da ville det vært viktig for meg og mine pårørende at jeg var i trygge hender, med ansatte som har kunnskap om demensomsorg, og som vet at ved å spille en låt av Dire Straits får jeg et godt øyeblikk. Derfor har det for Høyre vært viktig, og vil være viktig videre, å prioritere demensomsorg og eldreomsorg ved fortsatt å bidra til satsinger på flere omsorgsplasser og dagaktivitetsplasser. Og vi må se pårørende – se dem og høre dem og forstå at de trenger avlastning.

Til slutt: Takk til alle dere som jobber i pasientens helsetjeneste – takk for jobben dere gjør, og for at dere er der.

Presidenten: Vil representanten ta opp forslaget til Høyre?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [16:53:20]: Ja, det vil jeg – takk for påminnelsen.

Presidenten: Då har representanten Tone Wilhelmsen Trøen teke opp det forslaget ho refererte til. Det vert replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [16:53:39]: Mye av det representanten Trøen sier, er jo helt riktig, ikke minst utfordringene hun beskriver i kommunehelsetjenesten, i spesialisthelsetjenesten, med fastlegekrise, og ikke minst, som vi nå ser under pandemien, er det krise på intensiv. Bakgrunnen for dette handler jo om at man mangler folk. Det har vært gjort for lite over for lang tid. Det er en varslet krise over lang tid. De siste åtte årene er det blitt stilt spørsmål og fremmet forslag i denne salen som er blitt stemt ned og ikke tatt med videre.

Det er viktig å ha en god grunnforståelse av situasjonen, men det aller viktigste er hva man faktisk gjør med

den. Det jeg lurer på, er: Hvorfor i alle dager har man ikke tatt tak i disse varslede krisene tidligere?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [16:54:36]: Det er viktig å skille mellom intensivkapasitet i en normalsituasjon og under en pandemitopp. Da pandemien kom, styrket Solberg-regjeringen kapasiteten på kort sikt. Som jeg nevnte i mitt innlegg, er det blitt bevilget milliardbeløp til sykehusene. Det er gitt internopplæring til 3 100 ansatte, og man har økt respiratorkapasiteten med 400 respiratorer.

Så er det behov for å styrke kapasiteten på lengre sikt og gjøre den permanent bedre. Nettopp derfor har vår regjering startet viktige utdanningsløp for intensivsykepleiere. Jeg tok et kort søk gjennom budsjettinnstillingene i helsebudsjettet de siste årene, fra 2013. Ikke én gang i innstillingene i helsebudsjettene har heller Arbeiderpartiet nevnt intensivkapasitet før pandemien var en realitet.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [16:55:55]: Som nemnt har altså flere medium, helseforetak, fagorganisasjoner og fagfolk meldt fra om at intensivkapasiteten ved sjukehusa i landet er for dårlig. Ved vedvarande smitte i befolkninga har politikarane plikt til å ruste sjukehusa sånn at dei kan vareta både pandemipasientar og alle andre.

Gjennom pandemien har Stortinget gjennom ei rekkje oppmodingsvedtak bedt den førre regjeringa sikre at sjukehusa har tilstrekkelege midlar i møte med koronapandemien. Det er 21 månader sidan mars 2020. I dei 19 fyrste av desse har me hatt ei regjering med Høyre, Venstre og Kristeleg Folkeparti. Ein opplever at sjukehusa i liten grad har vore bemanna for beredskap og krisesituasjonar. Me står no i en situasjon der folk jobbar opp mot 16 timar om dagen og 70 timar per veke. Meiner representanten at helsevesenet er blitt godt rusta til å tole krisesituasjonar som inneber auka pasienttilstrøyming?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [16:56:48]: Situasjonen er utrolig krevende nå, og som jeg også nevnte i mitt innlegg, er veldig mange som jobber i helsetjenesten, nå utrolig slitne. Det gjelder dessverre ikke bare i sykehusene, det gjelder overalt – på legevakt, hos fastlege, i alt arbeidet som skjer med smittesporing og vaksiner i kommunene. Vi ber våre ansatte om mye i norsk helsetjeneste akkurat nå.

Når det gjelder bevilgningene til sykehus, har de vært store under vår regjering. I tillegg er det altså bevilget 5,5 mrd. kr relatert til korona til sykehusene. Sykehusene har selvfølgelig mulighet til å prioritere dette. Samtidig har vi vært opptatt av at de skulle ha flere respiratorer, at de skal starte utdanningen av nye intensivsy-

kepleiere, og at de på kort sikt skal være så godt beredt de kan til å håndtere den krevende situasjonen de har stått i og står i.

Marian Hussein (SV) [16:58:03]: I innlegget til komitéleder Trøen hadde hun et ønske om at man setter inn mer støttepersonell til å avlaste sykepleiere i helsevesenet. Hvis det er én ting vi vet om «new public management» og hvordan helseforetakene og kommune-helseforetakene er blitt – ja, hva skal man si – administrert de siste årene, er det at det har vært kutt i merkan-tilt ansatte og kutt i pauser for helsepersonell.

Hvorfor tenker Trøen at dette er viktig nå, og hvorfor var det ikke viktig for Høyre for noen måneder siden, da de hadde helseministeren, og hvorfor var det ikke med i budsjettforslaget fra Solberg-regjeringen?

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [16:58:57]: Det å sikre sykehusene god økonomi har vært viktig for Høyre gjennom hele vår regjeringsperiode, og resultatene har jo talt for seg. Nå vet jeg at representanten ikke er fra Arbeiderpartiet, men Arbeiderpartiet lovet før valget i 2013 at man skulle nå én million flere pasientbehandlinger innen 2017. Vel, våre bevilgninger og vår organisering av sykehusene bidro til at én million flere pasientbehandlinger ble nådd allerede i 2015.

Så har pandemien vist oss at det er utrolig krevende å ha kapasitet som balanserer helt på grensen, særlig når det gjelder intensivkapasitet. Det sykepleierforbundet er tydelige på, er at et av de kortsiktige tiltakene som kan avlaste, men som sikkert også kan være et langsiktig tiltak, er at sykepleiere får mer støttepersonell.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Cecilie Myrseth (A) [17:00:12]: Jeg vil også begynne med å takke komiteen for samarbeidet i en hektisk tid. Jeg ser fram til en mer ordinær budsjettprosess til neste år.

Det er få ting som betyr så mye som å ha god helse. Og det er få ting vi er så opptatt av som at de rundt oss har det bra og er friske. Det handler om liv og død – alvor – og det er veldig viktig, det vi holder på med. I situasjoner hvor man trenger helsehjelp, skal fellesskapet være der. Om krisen rammer når man bor langt unna, skal også fellesskapet være der. Fagfolkene er vår aller viktigste ressurs – på legekantoret, på legevakten, på sykehuset.

Forskjellene i samfunnet har økt. De har økt ut fra pengeboken vår og hvor man bor. Helseforskjellene øker, de sosiale forskjellene øker, og de økonomiske forskjellene øker. Vi trenger en ny kurs, og heldigvis har landet fått det. Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen vil med kraftige initiativ styrke våre offentlige, felles hel-

setjenester. De skal være tilgjengelige for alle, uansett hvor man bor, og hvem man er. Tiden for underfinansiering av helsetjenestene våre – med en stor iver etter privatisering – er forbi. Åtte år med borgerlig styre er forbi, og det merkes allerede. En kursendring er kommet. Til tross for et begrenset handlingsrom har vi justert dette budsjettet: Helsetjenestene i kommunene og på sykehus, psykisk helse, fastlegeordningen og styrking av utdanningsstillinger er prioriteringer. Det er også styrking av tannhelsetjenesten; det har vi fått til sammen med SV.

Vi er fremdeles i en veldig krevende situasjon. Pandemien er som et forstørrelsesglass på de problemene som var der fra før av: helsepersonellmangelen i kommuner og sykehus. Det tar tid å snu dette etter åtte år med underfinansiering av sykehus og kommuner, og dette er ting som må tas tak i. Det er en varslet krise. Kapasiteten har vært presset lenge, og det er ikke sånn at det bare er på grunn av pandemien at man har behov for å gjøre noe. Vi får en stadig eldre befolkning med mer sammensatte helseutfordringer som kommer til å trenge mer av denne kapasiteten også i tiden som kommer.

Vi er nødt til å fortsette å jobbe for å ta tak i det som står foran oss, men samtidig må vi tenke større og lenger – for ting henger sammen; det som skjer i kommunene, og det som skjer på sykehuset. En styrket spesialisthelsetjeneste er en sentral del av en ny kurs. Det er viktig å styrke grunnfinansieringen av sykehusene. Det er sånn man kan styrke tilbudet innenfor rus og psykiatri. Det er sånn man kan styrke intensivkapasiteten og akutten – de tingene som man ikke får inntjening på, men som er livsnødvendige.

I tillegg har vi i vår tilleggsmelding styrket satsingen på psykisk helse. Det å ha oppsøkende team viser seg å være utrolig nyttig for både voksne og barn. Derfor har vi lagt inn mer penger til FACT-team, også FACT Ung.

Fastlegekrisen er reell, og den merkes mer og mer. Altfor mange står uten en fastlege. Det er fastlegen du møter først; det er porten inn til resten av helsevesenet. Det er viktig å gjøre noe med det, og det skal vi sikre over tid. Men det er på vår vakt at krisen er, og vi skal også ta tak i den. Når det gjelder helsepersonellmangel i mange profesjoner, skal vi gjøre mye. Vi er nødt til å gjøre mye skal vi kunne gi innbyggerne det tilbudet og den hjelpen som de trenger.

Over til psykisk helse: Vi går nå inn i en tid som skal være fylt med mye glede, jubel, juletrær, julegaver og alt det der. Men for mange er denne tiden alltid vanskelig. I den tiden som vi er i nå, med pandemi på toppen, blir den ekstra vanskelig. Derfor er jeg glad for at regjeringen har varslet at det også kommer krisetiltak innenfor helse under pandemien som vi er i, og at vi har startet arbeidet med en opptrappingsplan etter åtte år hvor den så-

kalte gylne regelen ikke kunne bli oppfylt. Vi trenger et krafttak for psykisk helse.

Og til slutt: Når vi går inn i julen, vil jeg takke de mange som nå står på vakt. De skal vite at vi skal gjøre alt det vi kan – på kort og lang sikt – for å sikre både nye kollegaer og en bedre arbeidshverdag og for å gi folk det tilbudet de har krav på.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:05:26]: Det er litt vanskelig å forstå hva Arbeiderpartiet egentlig mener om private aktører i helsetjenesten. For Høyre er det helt avgjørende at det offentlige benytter den ledige kapasiteten som private har, fordi det avlaster det offentlige, det reduserer ventetiden for pasientene, og det motvirker en todelt helsetjeneste – for hvis de private aktørene bare skal være der for dem som kan betale for behandlingen, får vi en todelt helsetjeneste.

Jeg merket meg at i budsjettinnstillingen sier Arbeiderpartiet at de fortsatt vil benytte private aktører «når det er reelt behov for det og når aktørene holder høy kvalitet». Har representanten Myrseth eksempler på at det de siste årene, når vi ser at ventetidene har gått ned, har blitt kjøpt behandlinger det ikke har vært reelt behov for, eller at aktørene ikke har gitt høy kvalitet?

Cecilie Myrseth (A) [17:06:24]: Det er en forskjell på når Arbeiderpartiet styrer og når Høyre styrer. Ideologiske skylapper er flere ganger blitt nevnt, og jeg vet hvem jeg mener har det.

Arbeiderpartiet og Senterpartiet er opptatt av at man skal kunne gi alle gode tjenester. De offentlige pengene skal brukes til gode tilbud til alle. Vi ønsker bl.a. nå å gå bort fra fritt behandlingsvalg. Det handler bl.a. om at det viser seg at det skaper større forskjeller. Jeg tenker at når man kommer med den typen uttalelser, om at man øker forskjellene og todelingen ved at man ikke får bruke private i like stor grad som Høyre ønsker, er jeg helt uenig i det. Jeg tenker at de private er et godt supplement dersom det er behov for det, men vi må først sette det offentlige helsevesenet i stand til å utføre de oppgavene man trenger. Ikke minst når det gjelder utdanning av helsepersonell, er det det offentlige som gjør den jobben.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:07:26]: Nå er det jo ikke vi som støtter et verbalforslag her i dag, slik Arbeiderpartiet legger det fram, om at man skal vurdere å utfase alle private aktører i velferdstjenestene. Men apropos det med valgfrihet – også når man blir eldre, kan det være fint å kunne få lov til å velge selv. Jeg møtte Lillian på 84 år hjemme hos henne i Drammen for noen måneder siden. Hun var så glad for at Drammen kommune lot henne få lov til å velge hvem som skulle

komme hjem til henne. Hun hadde hatt kommunal hjelp. Så hadde hun fått lov til å velge og hadde prøvd et annet firma som leverte den samme tjenesten. Hun var veldig fornøyd. Det var Eva, hjemmehjelpen, som kom hver gang, og hun hadde nesten blitt en venn.

Nå vil regjeringen og Arbeiderpartiet avvikle ordningen som gjør det enklere og raskere for kommunene å innføre fritt brukervalg. Har ikke Arbeiderpartiet tillit til at Lillian kan velge selv, eller at kommunene kan få lov til å innføre fritt brukervalg hvis de ønsker det?

Cecilie Myrseth (A) [17:08:29]: Jeg tror at for alle, enten man er ung eller gammel, er det aller viktigste hva slags tilbud man får, og at det tilbudet man får, er kvalitetsrikt. Jeg er ganske sikker på at jeg kunne ha nevnt mange ved navn som også jobber i den offentlige tjenesten, som gir det samme gode tilbudet som representanten nå viser til. Men det viktigste for oss, for Arbeiderpartiet og Senterpartiet i vår regjering, handler om hvordan vi skal bruke de offentlige midlene best. Skal vi bruke alle pengene til faktisk å gi et godt tilbud til alle, eller skal noen i større grad kunne berike seg på det, i stedet for å gi det tilbudet som er? Og når det er mange som gir slike tilbud: Hvordan skal man klare å få til innsparing da? Hvordan skal man klare å gi et billigere tilbud? Ja, da går det bl.a. ofte ut over pensjonen til dem som jobber der.

Bård Hoksrud (FrP) [17:09:34]: Solberg-regjeringen prøvde i fjor å øke egenandelen for helsehjelp. Det forslaget fikk heldigvis Fremskrittspartiet snudd i budsjettforhandlingene. For oss var det uaktuelt å støtte et budsjett som i praksis øker skatten man betaler for å være syk. På Arbeiderpartiets nettside skriver de at de vil si «nei til høyre-regjeringens forslag som gjør det dyrere å være syk». Men Støre-regjeringen følger nå opp og sørger for at det blir dyrere å være syk også til neste år. Er det som står på Arbeiderpartiets nettside feil, eller har man lurt velgerne når man sier at man ikke skal gjøre det dyrere å være syk? Eller er det sann at det kanskje nå – som Arbeiderpartiet sier – er vanlige folks tur til å betale ekstra for sykdom?

Cecilie Myrseth (A) [17:10:16]: Heldigvis har denne regjeringen en helhetlig politikk som vil gjøre noe med de økte forskjellene. Det handler om alt fra skatt til andre typer ordninger. Så er det slik at vi har overtatt et budsjett etter den regjeringen som representanten Hoksrud tidligere har støttet i ganske mange år, og som har brukt sin regjeringstid på å øke forskjellene i dette landet. Det er ikke alt man får gjort noe med på noen få uker. Dette er en slik sak. Man må gjøre ganske strenge prioriteringer i de få ukene man har på å lage en tilleggsproposisjon – det vet representanten veldig godt.

Men vi har store ambisjoner for de neste årene, og det håper jeg også kan glede representanten Hoksrud.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hans Inge Myrvold (Sp) [17:11:20]: Adventstida som me no er inne i, er den heilage ventetida. For dei som kjenner Bibelen, var dette ventetida på frelsaren. Men adventstida for oss politikarar handlar i stor grad om budsjettarbeid – på mange måtar ei ventetid, i omvendt forstand. Det er ei tid der ein aktivt skal søkja og arbeida fram økonomiske rammer og grunnlag for politisk styring. Og ingen skal skulda stortingsrepresentantane for at dei ikkje ber på ei sterk tru om å endra samfunnet til det betre, og fleire drar nok kjensel på ein og annan frelsar frå denne talarstolen.

Koronapandemien har på ny gjeve oss utfordringar. Den muterte varianten omikron, som fyrst vart kjend for berre nokre veker sidan, pregar no verkelegheitsforståinga og realiteten rundt pandemihandteringa. Realiteten er ein virusvariant som gjev auka smittepress, ein auke i talet på innleggingar i sjukehusa og behov for meir vaksinerings i befolkninga. Alle desse faktorane set eit allereie pressa helsevesen i ein ekstremt sårbar og uholdbar situasjon.

Gjennom mine to månader som stortingsrepresentant har eg fått gjennomført ei rekkje møte og dialogar med helsepersonell som kjem med skildringar om den jobben og situasjonen dei står i. Det gjev sterke inntrykk å sjå gråtande legar og sjukepleiarar som no kjenner på ei avmakt som me i denne salen er ansvarlege for. Difor hastar det med tiltak og ei styring som kan byggja opp og ikkje ned. Det hastar med å styrkja grunnbemanninga i både primærhelsetenesta og spesialisthelsetenesta. Det hastar med å leggja til rette for auka og forbetra samhandling i helsevesenet. Det hastar med å sikra gode arbeidsvilkår og ta vare på dei tilsette. Det hastar med å sikra kompetanse og rekruttering.

Den nye regjeringa har gjeve oss ei tydeleg kursendring. Arbeidet med å rigga dei offentlege helsetenestene startar no. Heilskaplege fellesskapsløysingar, som tek vare på alle enkeltmenneska, er den nye formelen. For Senterpartiet vil eg særleg trekkja fram viktigeita av likeverdige tilbod til alle, uavhengig av kvar ein bur i landet. Eit liv og ei helse har like stor verdi uansett kva postnummer og stad ein har i folkeregisteret. Difor styrkjer me no fødetilbodet og gjenopninga av dette ved Kristiansund sjukehus. 25 mill. kr vil gå til helseføretaket i øyremerkte midlar for å sikra eit heilskapleg og godt fødetilbod i Nordmøre og Romsdal. Ytterlegare 25 mill. kr går til dei regionale helseføretaka for å leggja til rette for fleire utdanningsstillingar av spesialistsjukepleiarar og jordmødrer. Denne kompetansen er livsviktig for å sikra gode og trygge helsetenester i heile landet.

Helseføretaka får òg ei betydeleg styrking av driftsløyvingane, i alt 700 mill. kr ut over det som låg i grunnlagsdokumentet, der 350 av desse går til ein auke i grunnfinansieringa, som vil leggja til rette for auka kapasitet og behandling innan psykisk helsevern og rusbehandling. Samtidig er det eit vesentleg grunnlag for auka vedlikehald og investeringar.

På toppen av dette styrkjer me kommuneøkonomien med i alt 4,5 mrd. kr i frie inntekter. Dette vil gje rammer for kommunestyra til å arbeida målretta og auka innsatsen innan lavterskeltilbod og friskliv, helsesjukepleiarar for barn og unge, og ikkje minst eldreomsorga.

Eg kjem ikkje utanom å koma inn på fastlegeordninga i dag. Denne ordninga er ein av berebjelkane i helsetenestene og byggjer opp under god samhandling mellom pasientane og spesialisthelsetenesta. Det er avgjerande å forbetra og styrkja ordninga, der ein gjenom dei siste åra har lege bakpå og problema berre har auka og vakse seg større og større. Difor er kursendringa som no kjem – der ein startar med å løyva 100 mill. kr til tilskotet for ALIS-avtalar og ikkje minst til legevaksordningar i mindre kommunar – heilt avgjerande og starten på at ein får fleire legar rekrutterte inn, og at fleire legar vil stå i ordninga. Her vil regjeringa fylgja opp med fleire tiltak i tida som kjem.

Ein sær klok mann og lege sa:

«Velferdsstaten er en skjør bygning. Den kan gå i stykker. Vi må forsvare den mot jeg-partiet som vil ødelegge vi-samfunnet.»

Det er ved denne korsvegen vi no står, og sanneleg skal me byggja ein velferdsstat som byggjer rom til alle som treng støtte og hjelp i sin kvardag.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Erlend Svardal Bøe (H) [17:16:40]: En av de viktigste satsingene Solberg-regjeringen la fram for eldreomsorgen i sitt forslag til statsbudsjett i oktober, var investeringstilskudd til flere tilrettelagte boliger for eldre mennesker i distriktskommunene, såkalte trygghetsboliger.

Representanten var i sitt innlegg inne på at ting hastet, og er det én ting som haster, er det å legge til rette for nettopp trygghetsboliger òg i distriktene. Trygghetsboliger bidrar til at eldre mennesker blir mer selvhjulpne og kan utsette behovet for omsorgstjenester. Trygghetsboliger bidrar også til å redusere ensomhet og holde aktiviteten oppe ved å skape felles sosiale møteplasser. I tilleggsproposisjonen til Arbeiderpartiet og Senterpartiet er altså investeringstilskuddet til trygghetsboliger i distriktskommunene kuttet fullstendig ut.

Mitt spørsmål er om representanten mener at det er god eldrepolitikk og god distriktpolitikk for Senterpar-

tiet å kutte midler til å bygge flere tilrettelagte boliger for eldre mennesker i distriktene.

Hans Inge Myrvold (Sp) [17:17:42]: Fyrst av alt opplever eg som tidlegare ordførar i ein distriktskommune at kommunane jobbar særst godt med dette utfordringsbildet. Når me no ser andelen eldre som har auka vesentleg og vil auka monaleg framover, er det klart at dette har vore og vil vera ei prioritert oppgåve i mange kommunestyre framover og for mange ordførarar rundt forbi i det ganske land. Det er ikkje tvil om at me samla sett må sjå på ordningar som løfter investeringstilskota i sum til kommunane og byggjer opp under dei finansieringsordningane som allereie er etablerte. Det vil vera viktig for heilskapen i tenestene i Kommune-Noreg.

Bård Hoksrud (FrP) [17:18:41]: I 2017 besøkte jeg Sønsterud bofellesskap på Åsnes. Sønsterud er et koselig og trivelig aldershjem, og det kommer tydelig fram når man får høre hvor fornøyde beboerne der er. Dessverre har Senterparti-styrte Åsnes kommune nå vedtatt at de skal legge ned bofellesskapet. Fremskrittspartiet stemte selvfølgelig imot forslaget om å legge det ned. For oss er det viktig at man har et bredt tilbud til eldre over hele landet. Mener Senterpartiet at det er god helse- og distriktpolitikk å legge ned et bofellesskap i distriktene – som beboerne er strålende fornøyd med å bo på – spesielt med bakgrunn i debatten i foregående sak, om alle pengene som kom til kommunene rundt omkring i dette landet, hvor Senterpartiets representanter sto og skrøt av alle pengene til kommunene? Dette er altså en kommune som er styrt av Senterpartiet, og som sier de ikke har penger til å videreføre dette viktige tilbudet for dem som bor der. Dette er julepakken fra Senterpartiet til beboerne på bofellesskapet.

Hvordan kan Senterpartiet da legge ned, når det er økonomi det har dreid seg om, mens det altså er fullt mulig?

Hans Inge Myrvold (Sp) [17:19:45]: Eg er her i salen i dag for å debattera det statsbudsjettet som me no har lagt rammene for og skal meisla ut politisk styringsdyktigheit rundt. Det er klart at det som er viktig for nettopp kommunane, er å ha tilstrekkelege rammer som både kan finansiera opp velferd gjennom f.eks. nybygg, rehabilitering og så bortetter, og like fullt sikra ei tilfredsstillande grunnbemanning.

Så må eg ærleg berre innrømme at eg ikkje kjenner til forholda lokalt knytt til dette bofellesskapet, men eg er overtydd om at dei dialogane og rundane ein har lokalt i dei respektive kommunestyra, står med verdigheit, og at ein finn dei gode løysingane i fellesskap i kommunestyra. Det er ein god distriktpolitikk.

Seher Aydar (R) [17:20:55]: I dag behandler vi også representantforslag om å redde fødeavdelingen i Kristiansund. Rødt og Senterpartiet, sammen med bunadsgeriljaen m.fl., har stått sammen mot sentralisering, mot nedleggelse av lokalsykehus og for fødeavdelingen i Kristiansund. Det er også nevnt i Hurdalsplattformen, og det skapte mye glede. Jeg var blant dem som delte den gleden. I dag, når vi fremmer forslaget om at fødeavdelingen skal bevares også etter nytt fellessykehus på Hjelset i Molde, er ikke regjeringspartiene, herunder Senterpartiet, med på det forslaget. Om forslaget ikke var godt nok, fremmer heller ikke regjeringspartiene egne forslag.

Kan Senterpartiet forsikre alle om at fødeavdelingen i Kristiansund skal bevares, uten noen frist for når den skal legges ned?

Hans Inge Myrvold (Sp) [17:21:53]: No behandlar me som sagt rammene for 2022. Det som er grunnlaget både for regjeringa og for Senterpartiet her i denne sal, er at me no får på plass og gjenopnar fødetilbodet i Kristiansund. Utover det er det òg viktig i tida som kjem – når det gjeld både kompetanse og at ein har forsvareleg kapasitet totalt sett – å kartleggja det mogleighetsrommet som er for Nordmøre og Romsdal. Me tar gjerne dialogen vidare med Raudt på dette punktet. Det er viktig for oss å sikra både kompetanse og kvalitet i fødetilbodet. Det vil regjeringa starte arbeidet med og sjå den heilskapelege delen av etter 2025.

Presidenten: Replikorkordskiftet er avslutta.

Bård Hoksrud (FrP) [17:23:03]: I dag skal vi behandle helsebudsjettet. De vedtakene vi skal gjøre i kveld, kommer til å få stor betydning for helse- og omsorgstjenestene vi leverer det neste året. Det vil få stor betydning for dem som er syke og trenger pleie og omsorg i hele landet vårt.

Jeg har først lyst til å rette en stor takk til alle de fantastiske flotte personene som står på og har stått på i de snart to årene som har gått siden pandemien kom, og som fortsatt vil være midt oppi det enda en stund til. Det betinger at vi må sørge for å legge til rette slik at de fortsatt kan gjøre det også framover. Fremskrittspartiet foreslår derfor at vi må gi et ekstra lønnsloft til helsepersonell, og at disse skal få et ekstraordinært lønnsloft på 3 pst. ut over det normale lønnsoppgjøret. Det er ingen revolusjon, men det gir i hvert fall et signal om at vi setter pris på den jobben de gjør hver eneste dag.

Fremskrittspartiet har lagt fram et alternativt statsbudsjett som betyr at vi i 2022 foreslår å øke budsjettet med litt i underkant av 8,5 mrd. kr. Ja, det er mye penger, men det handler om å prioritere hva vi skal bruke pengene våre på. Og er det et område det skal satses på, er

det her, for det handler om livskvalitet og om å gjøre folk friske.

Jeg har lyst til å bruke storparten av resten av innlegget mitt på de personene som ikke får den hjelpen og behandlingen de trenger for å få et bedre liv, fordi flertallet i denne salen ikke vil prioritere å gi dem skikkelig behandling og hjelp. Det handler faktisk om mennesker, deres hverdag og deres liv. Det handler f.eks. om Cathrine, Ivar, Christian, Ellen og Lasse. Jeg kunne nevnt flere.

Ivar og Cathrine har sykdommen ALS. Det er en forferdelig sykdom som gjør at musklene svinner hen, og det går bare feil vei. Ja, jeg vil kalle det en av de verste sykdommene man kan få. Mange av dem med ALS som jeg snakker med, forteller om en fortvilt kamp mot en grusom sykdom på den ene siden og et svært rigid helsevesen på den andre siden. Man kan lure på om det ikke var nok at disse var rammet av ALS. Helse-Norge burde ikke bidra til å gjøre situasjonen for disse verre. For noen går det veldig fort, og de lever bare noen få måneder, mens for andre kan det gå år. Men alle vet at tiden er kort. De har derfor et ønske om å få på plass et tilbud til ALS-syke. De har fått etablert et ALS-hus som ligger idyllisk til på Løten. Mange ALS-syke ønsker å ta det i bruk, men når man søker om det, er svaret fra alle kommuner: Nei, kommunen gir et tilstrekkelig tilbud. Ja, hva er det tilbudet – en sykehjemsplass for en ung person?

Det er ikke bra nok, og derfor håper jeg at flertallet vil stemme for det forslaget vi fremmer i dag. Man kan jo selv tenke seg, om det var noen man var glad i, eller om man selv fikk ALS: Hadde man vært fornøyd med tilbudet fra det offentlige – en sykehjemsplass? Dette er forslaget:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2022 legge inn midler slik at ALS-pasienter i Norge kan få opphold på ALS-huset Rosenlund Park i Løten.»

For ca. to uker siden var jeg med Christian til Danmark for å høre hvordan danske myndigheter godkjenner nye medisiner som kommer. Christian har sykdommen cystisk fibrose, en sykdom som gjør at lungekapasiteten hans er svært redusert, men det har kommet en medisin som heter Kafrio, som vil gjøre at Christian og svært mange andre personer som har den samme sykdommen, ville fått et helt annet liv om de hadde fått den medisinen. I Danmark får alle den medisinen, men i Norge har Beslutningsforum sagt nei til at norske pasienter skal få det, fordi den er for dyr.

Ellen er en annen pasient som også har denne sykdommen. Hun har fått avslag på avslag fordi Beslutningsforum mener medisinen er for dyr og effekten for liten til at det veier opp for kostnadene.

Dette skjønner jeg oppleves voldsomt provoserende og fortvilende, for Christian og familien hans har

klart, ved å sette i gang en spleis, å få tak i medisiner for fire måneder. Resultatet er helt rått. Han har fått et helt nytt liv, men om noen få måneder kan det være slutt – eller han må bli medisinsk flyktning til nabolandet vårt Danmark fordi norske myndigheter ikke vil gi innbyggerne våre den helt nødvendige medisinen som virker, og gi dem et bedre liv.

Det handler ikke bare om disse. Det er mange flere. Sent i går kveld fikk jeg høre om Lasse, en pappa på 40 år, med en sønn på 3 år, som også trenger Kafrio for å kunne få et bedre liv og være aktivt med i sønnens aktiviteter.

Til slutt vil jeg peke på viktigheten av at vi nå umiddelbart må øke intensivkapasiteten ved sykehusene våre for å klare å håndtere de utfordringene vi står midt oppe i. Fremskrittspartiet har foreslått at vi skal øke kapasiteten i 2022 med 50 plasser, og jeg hadde håpet at statsråden, som bare for et halvt år siden sa hun ønsket det, hadde fulgt opp det hun sa da, men dessverre er det helt tyst om det nå.

I tillegg til det må vi sørge for å bruke den ledige kapasiteten som de private sykehusene har, slik at man kan avlaste sykehus og det trøkket som er der. Vi ser at operasjon på operasjon blir avlyst, og da er det avgjørende å se om det kan gjøres noe hos private for å hindre at sykehuskøene fortsetter å øke i tiden framover.

Jeg vil også løfte fram eldreomsorgen. Jeg registrerer at både høyreregjeringen og Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen har valgt å ikke bry seg om at staten skulle være en avtalepartner man kunne stole på, og nå fjerner forsøket med statlig finansiert eldreomsorg. Fremskrittspartiet foreslår 1 mrd. kr ekstra til eldreomsorgen det neste året fordi vi mener det må mer penger inn i tjenesten for å gi en enda bedre tjeneste, samtidig som vi vet at pandemien har gjort at mange eldre føler seg ensomme og trenger mer penger.

Jeg vil derfor ta opp de forslag Fremskrittspartiet har alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Even A. Røed (A) [17:28:18]: I Fremskrittspartiets alternative budsjett vil en kutte i forebygging av rusavhengighet og kutte i heroinassistert behandling. Disse tilbudene er rettet mot dem som ikke når igjennom til andre behandlingstilbud. Dette handler om verdighet. I november kunne vi lese på NRK om Roy Viggo, som sa at han bare ville ha fred og ro, når han snakket om hvor viktig dette tilbudet er.

For meg er det veldig rart at Fremskrittspartiet ikke ønsker forebyggende tiltak og ikke ønsker å gjennomføre prosjekter som vil gi oss mer kunnskap og et mer verdig tilbud for folk som Roy Viggo. Er det sånn at Frem-

skrittspartiet vil droppe alle prøveprosjekter som kan sikre verdighet og et bedre liv for folk, eller gjelder det kun for prosjekter som retter seg mot folk som sliter med rus?

Bård Hoksrud (FrP) [17:29:03]: Jeg tror representanten fra Arbeiderpartiet bør lese grundigere hva som faktisk står der. Vi har foreslått 1 mrd. kr når det gjelder rus og psykiatri. Vi har foreslått en tilskuddsordning på mange titalls millioner kroner nettopp fordi vi er opptatt av å sørge for at folk som sliter med rus og psykiatriske lidelser, skal få hjelp. Jeg regner med at kollegaen min kommer til å prate mer om psykiatri og rusutfordringer etterpå i sitt innlegg, for dette er noe Framskrittspartiet er opptatt av.

Men det er interessant å høre på Arbeiderpartiet. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet knapt har gjort endringer på helsebudsjettet i forhold til det den forrige regjeringen la fram. Det var knapper og glansbilder, men da vi diskuterte egenandeler, som Arbeiderpartiet synes at vanlige folk skal få lov til å betale, ser jeg at det hadde man ikke råd til, men man hadde råd til et fagforeningsfradrag på 400 mill. kr. Så det er mulig hvis man vil, men tydeligvis er det helt greit at folk skal betale mer for å være syk.

Sandra Bruflot (H) [17:30:12]: Rett etter rusreformutvalgets utredning kom det en ny tvillingstudie, som viser at kontakt med justisvesenet øker sjansen for framtidig kriminell adferd. Det kommer også fram at flere av dagens politibaserte tiltak mangler dokumentert effekt eller til og med virker mot sin hensikt. Vi vet at straff øker sosiale forskjeller og forhindrer at ungdom ber om hjelp til rusproblemer. Likevel vil Framskrittspartiet fortsette å straffe ungdom for rusbruk. Kan representanten Hoksrud forklare hvorfor, og er en villig til å revurdere standpunktet sitt?

Bård Hoksrud (FrP) [17:30:51]: Framskrittspartiet står veldig støtt på Framskrittspartiets standpunkt i denne saken. Det handler ikke om at man er ute etter å straffe folk. Hvis man har vært rusmisbruker og rusavhengig i mange år, er selvfølgelig ikke straff noe som hjelper, men jeg mener faktisk at det er bra for unge mennesker for å hindre at de kommer inn i rus og begynner med rusmidler. Det mener jeg er fornuftig.

Så er det svært få nå som sitter i fengsel bare på grunn av rusutfordringer. Det er ofte på grunn av helt andre ting man sitter i fengsel. Vi er opptatt av at vi skal sørge for å gi behandling, og en kan dømmes til behandling også, noe som er viktig. Men det hjelper ikke bare å vedta at man ikke skal straffe, og så skal man komme på et møte og sitte og prate med noen. Da må man faktisk

få hjelp og behandling, og der ligger det lite penger inne fra Høyre i forslaget til statsbudsjett.

Hans Inge Myrvold (Sp) [17:31:57]: Framstegspartiet legg særleg vekt på forsøksordninga med statleg finansiert eldreomsorg. Det kjem tydeleg fram at denne ordninga var partiet aleine om i sitt mangeårige regjeringssamarbeid, sidan dette no er føreslått avvikla av Solberg-regjeringa.

I sitt alternative budsjett legg Framstegspartiet også særleg vekt på å vidareføra denne ordninga og samstundes utvida forsøksprosjektet. Ser representanten at dette vil medføra auka skilje i helsetenestene i landet og ikkje minst ein enorm kostnadsauke? Evalueringsrapportane frå forsøksordninga gjev oss klare tilbakemeldingar om at den store effekten ligg i erfaringsutveksling mellom kommunar og dialog med helsemyndigheitene. Kvifor vil representanten og Framstegspartiet vidareføra og utvida ordninga på kostnad av eldreomsorga til den store majoriteten av eldre i dette landet?

Bård Hoksrud (FrP) [17:32:57]: Det er det som er forskjellen mellom Senterpartiet og Framskrittspartiet. Det er nemlig sånn at hvis man oppfyller kriteriene for å få en sykehjemsplass eller for å få pleie- og omsorgstjenester, skal man få det uavhengig av kommunens økonomi. Jeg tror representanten bør ta en tur til noen av de kommunene som nå mister forsøket, som må legge ned forsøket, og lytte til hva man sier både i administrasjonen, hos pårørende, brukere, beboere og ikke minst ansatte som jobber der. Nå kan de gi de tjenestene som brukeren har behov for, uavhengig av kommunens økonomi. De får faktisk betalt av staten hvis man oppfyller kriteriene. Jeg synes det er fantastisk bra. Jeg har vært rundt og truffet på flere i disse kommunene. Senterpartiets ordfører i Stjørdal er stor tilhenger og har fått til vanvittig mye bra på eldreomsorgen. Men det vil koste mer. Jeg tror det er det som er Senterpartiet og en del av de partiers begrunnelse. De vet at hvis vi skal gi en verdig, varm og trygg alderdom for alle, vil det koste mer penger, men en er ikke villig til å sørge for at de pengene kommer på plass. Det er Framskrittspartiet. Derfor vil vi ha statlig finansiert eldreomsorg.

Masud Ghara khani gjeninntok her presidentplassen.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Marian Hussein (SV) [17:34:15]: I dag behandler vi et budsjett framlagt av Solberg-regjeringen, med modifikasjoner av Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen i tilleggsproposisjonen og med noen historiske forbedringer i avtalen med SV. Dette skjer samtidig som pandemien krever mye av folk og av ansatte i helsevesenet.

Forskjellene fortsetter å øke, og det gir seg også utslag i økt helseulikhet. Dessverre er det stadige presset på helsevesenet og behovet for brukerkompetanse et systemproblem. Inntoget til New Public Management og helseforetaksmodellen gjør det vanskelig for vanlige folk i hele landet og for mange pasientgrupper å få riktig behandling til riktig tid. En forutsetning for likeverdige helsetjenester er at vi bygger et godt offentlig helsevesen i hele landet, hvor man ikke har press og hele tiden må balansere, og der det er lik tilgang og nok personell.

Dette budsjettet tar et skritt i riktig retning etter åtte år med Solberg-regjeringen, som tok landet i feil retning. Vi i SV er kritiske til hvordan helsevesenet vårt har vært sulteføret de siste årene. Ansatte har blitt pålagt å løse flere oppgaver uten å ha fått flere kollegaer, og de har vært nødt til å løpe mer. Flere helsepersonell slutter og klarer ikke å forbli i jobben. Det er behov for å ruste opp helsevesenet vårt, og det er på tide at vi lytter til ansatte i helsevesenet.

I vårt alternative budsjett setter vi av penger til økt grunnbemanning. Det er på tide å løse bemannings- og belastningskrisen. Det er behov for å opprette flere utdanningsstillinger og endre finansieringskategorien for sykepleierstudenter, og det er behov for å se på praksisen med dobbelturnus for leger utdannet i Danmark.

Nylig møtte jeg en voksen kvinne. Hun jobbet i mange år i dagligvare og fortalte at hun brukte noen av sine første lønninger på å fikse tennene sine. Da hun var barn, hadde hun ikke samvittighet til å si at hun ønsket tannregulering, for det hadde veltet familiens økonomi. Denne kvinnen valgte da å vente til hun ble voksen og kunne betale for det selv.

Tannhelse har lenge vært et skammelig hull i velferdsstaten, hvor barn fra familier med dårlig råd har vært nødt til å være de som sier at nei, jeg vil ikke ha tannregulering – istedenfor at dette er noe det offentlige dekker. Det har lenge vært altfor stor aksept for at tennene ikke skal behandles på lik linje med resten av kroppen. Jeg er glad for at regjeringen og SV i avtalen har blitt enige om å sette i gang det arbeidet, både for å utbedre kunnskapen om tannhelsesektoren og for å få i gang arbeidet med å få på plass nødvendige lovendringer og oppnå full tannhelsereform.

Det er strengt nødvendig å starte arbeidet med å gå gjennom tannhelsetjenesteloven. I den eldre befolkningen er det store utfordringer med tannhelse. Selv der den offentlige tannhelsetjenesten har ansvar for å gjennomføre tannpleie, blir ikke dette alltid gjort. En utvidelse av tannhelsetilbudet for å gi gratis tannhelsesjekk for eldre over 75 år var blant forslagene i SVs alternative statsbudsjett. Det er nødvendig å sikre at eldre og andre i hjemmebasert omsorg og på institusjon får oppfylt de

rettighetene de faktisk har, slik at de får innkalling, tilrettelagt transport og oppsøkende virksomhet.

Med budsjettenigheten med regjeringspartiene får 21- og 22-åringer rett til offentlig tannhelsetjeneste med rabatt. Vi setter av penger til å styrke den offentlige tannhelsetjenesten i fylkene. Vi setter av penger til å styrke tilrettelagte tannhelsetjenester, og vi styrker refusjonsordningen for barn og unge slik at de får kjeveortopedi. Det er på tide at barn slutter å betale den høye prisen for foreldrenes økonomi.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Even A. Røed (A) [17:39:27]: Vi ser at det er store sosiale forskjeller i tannhelsetilbudet i Norge. Dette er en beskrivelse vi i Arbeiderpartiet og SV er enige om. Samtidig ser vi at det er geografiske forskjeller. Områder i distriktene i Norge har dårligere tannlegedekning enn andre. Mitt spørsmål er derfor: Er representanten enig i at de to forholdene henger sammen – at vi må redusere både sosiale og geografiske forskjeller for å oppnå målet om tannhelsetjenester for alle?

Marian Hussein (SV) [17:39:58]: Dette er en sak som vi i SV også er opptatt av. I byer og byområder kan overbehandling være en del av problemene i tannhelsesektoren, der tannleger jobber for å overby hverandre, mens i distriktene må man reise langt for å kunne komme til tannlege. Derfor ønsker SV å få kontroll på etableringen av tannlegekontorer og også styrke den offentlige tannhelsetjenesten, slik at det ikke er det private markedet som bestemmer hvorvidt man får tilgang til tannhelsetjenester.

Sandra Bruflot (H) [17:40:51]: SV skriver på sine nettsider at lommeboka ikke skal bestemme tilgangen til velferdstjenester. Samtidig vil SV fase ut private av velferd, stoppe fritt behandlingsvalg og slutte å ta regningen for helt vanlige folk som ikke selv har råd til å betale for behandling hos private.

Hvordan mener representanten Hussein at et slikt system, hvor kun de som har råd til det, kan bruke private og kjøpe seg ut av en offentlig helsekø, ikke gjør at det er lommeboka som bestemmer tilgangen til velferdstjenester?

Marian Hussein (SV) [17:41:26]: Under Solberg-regjeringen har offentlige sykehus og helseinstitusjoner vært nødt til å kutte i sine driftsmidler samtidig som staten har gitt enda større andel til private, som kan velge hvilke pasienter og hvilke typer operasjoner som lønner seg, mens det offentlige alltid må stille opp.

Vi i SV ønsker å bruke offentlige penger på de offentlige tjenestene, slik at det ikke er lommeboka di som bestemmer hvilken type behandling du får. Allerede under

Solberg-regjeringen skjøt behandling hos private i været. Det er en trend vi ønsker å snu. Vi ønsker ikke amerikaniserte tilstander i helsevesenet vårt. Derfor tar vi kampen for offentlig velferd og mot profitt i velferden.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [17:42:26]: I Hurdalsplattformen er regjeringen tydelig på at fagfolkene spiller en nøkkelrolle i helsevesenet. Samtidig ser vi at allerede ved første utfordring, som handler om å bevare Ullevål sykehus i Oslo og ikke bruke alle pengene på et gigantprosjekt på Gaustad, stikk i strid med nettopp anbefalingene fra de ansattes organisasjoner, nøler regjeringen, og holder seg foreløpig til de fastsatte planene for sykehusområdet i Oslo, som ble nedlagt av regjeringen Solberg.

Synes representanten fra SV at regjeringen er flinke nok til å holde seg til intensjonene i Hurdalsplattformen, og hvordan mener SV dette eventuelt burde vært løst på en bedre måte?

Marian Hussein (SV) [17:43:13]: Jeg er litt usikker på hva som var intensjonene i Hurdalsplattformen, men vi synes ikke de var gode nok på å ivareta behovet for helsetilbud for pasienter og ansatte i Osloregionen. Vi skulle ønske at regjeringen lyttet mer til befolkningen i Oslo, hvor man ønsker å bevare mange av disse institusjonene og bevare Ullevål sykehus.

Det er mange grunner til at SV ikke gikk videre i Hurdal sammen med denne regjeringen, og behovet for å lytte mer til lokaldemokratiet og ansatte i Oslo er en av dem.

Presidenten: Da er replikkordskiftet avsluttet.

Seher Aydar (R) [17:44:11]: Etter mange år med borgerlig regjering, som har gitt økt privatisering, økt markedstenkning i helsetjenestene og økte forskjeller, var det på høy tid med en ny regjering. Det må også gi en ny retning. Det er flere gode signaler i regjeringsplattformen, om tannhelse, en sterk offentlig helsetjeneste over hele landet, om økt grunnfinansiering til sykehusene, til psykisk helse, til eldreomsorgen. Dette er viktige grep for å sikre at Norge ikke er et land der det er lommeboka som avgjør om man kan føle seg trygg på at man får den hjelpen man trenger.

Vi forstår at regjeringen ikke kan male hele Helse-Norge rødt i sitt første statsbudsjett. Likevel må vi påpeke at ambisjonene i Hurdalsplattformen skuffende ofte ikke har funnet veien til tallkolonnene i statsbudsjettet. Rødt er skuffet over at Senterpartiet har snudd ryggen til alle velgerne som trodde at Ullevål sykehus ville være trygt i deres hender, og at forslaget vårt om fødeavdeling i Kristiansund ikke får støtte i dag. Og de som trodde vi nå endelig kunne få i gang en ambisiøs tannhelsereform

som behandler tennene som en del av kroppen, en reform som vil sikre at alle endelig kan få tilgang til tannhelsetjenester man i dag ikke tør å oppsøke av redsel for regningen, de har blitt avspist med smuler. Med dette tempoet får vi ikke en fullverdig tannhelsereform.

Vi står midt i en pandemi som har vist oss at å drive helsetjenester etter markedsprinsipper over lang tid er en risikabel øvelse. Med helseforetaksmodellen blir sykehusene driftet etter bedriftsøkonomiske modeller. Lærdommen etter 20 år med helseforetaksmodellen er svekket helseberedskap. Vi har sett at når presset på tjenestene våre øker, finnes det ingen marginer å ta av. Vi har måttet stenge ned, flytte på folk og slite ut dem vi har. Vi har sett konsekvensene av helsepersonellmangel og av å lene seg på innleide vikarer fra utlandet for å fylle hullene i bemanningsplanene. Rødt har foreslått flere grep for å sikre stabiliteten og kapasiteten i helsevesenet vårt. Den milliarden sykehusene i dag øser ut til bemanningsbyråer, vil vi heller bruke på økt grunnbemanning og på at helseforetakene bygger opp sine egne vikarpooler, slik at vi sikrer at det er noen på reservebenken. Akkurat det var regjeringspartiene for i fjor, men i dag vil de stemme mot det. Men problemene er der fortsatt. Det er like viktig i år som det var i fjor.

Finansieringen av sykehusene var for dårlig fra høyre regjeringen. Derfor er det godt at regjeringen øker grunnfinansieringen av sykehusene, men de er nødt til å ta i hardere enn de 700 millionene. Det høres kanskje mye ut, men det er ikke det. Mange av sykehusene våre ligger etter i innkjøp av medisinsk teknisk utstyr, og mange steder holder ikke byggene standarden. Vi ser at Nordlandssykehuset vurderer å si opp folk midt i en helsekrise på grunn av røde tall i budsjettet. Med de millionene ønsker regjeringen å legge til rette for økte investeringer, økt behandling innen psykisk helse, rusbehandling, økt rom for vedlikehold, osv., men la oss være ærlige: Så langt når ikke disse pengene. Om sykehusene skal løftes opp etter mange år med bedriftsøkonomisk tenkning, helsepersonellmangel, privatisering, ABE-kutt og nå også en pandemi, må det mer penger på bordet.

Etter åtte år med høyresiden – ja, jeg er klar over at det er mye å rydde opp i etter det – skulle vi helst behandlet et budsjett som viste en annen vei, mye tydeligere enn det det gjør. For det trengs. Det trengs for alle som trenger helsetjenestene i kommunen sin, hos fastlegen og på sykehuset. Derfor håper jeg at dette blir det siste statsbudsjettet vi behandler der helse blir dyrere for folk gjennom økt egenandelstak, for slik kan vi ikke ha det. Jeg håper at det blir siste gang vi går inn i en helsedebatt med sterke varsler fra sykepleiere og helsefagarbeidere om alt det vi mangler i helsevesenet vårt. Jeg håper at dette blir det siste året der folk må kjempe for lokalsykehuset sitt og fødeavdelingen sin.

Vi har fått en ny regjering. Det er snart et nytt år. Men nå er det også på tide at det kommer en ny retning i helsepolitikken. For det er ikke gode intensjoner – som vi ser i Hurdalsplattformen – som endrer verden eller helsevesenet, det er praktisk politikk som gjør det. Og jeg håper at regjeringen fra nå av vil vise den praktiske politikken.

Med det tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten: Representanten Seher Aydar har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tove Elise Madland (A) [17:49:22]: Smular – nei, det er det ikkje. Me har i løpet av tre veker klart å snu eit budsjett kor me satsar sterkt på fellesskapet, og kor me løyver meir pengar til dei som treng det aller mest. Det gjeld brillestøtte, det gjeld tannlegereform, det gjeld kommunane, det gjeld sjukehusa. Om eit par månader, til våren, skal me starte arbeidet med eit nytt budsjett, budsjettet for 2023, og eg ønskjer så vel at Raudt kan vere med, så kan me få til mykje godt. Me er godt på veg, og det skal me glede oss over.

Seher Aydar (R) [17:50:15]: Rødt kommer til å stå i første rekke for både å samarbeide for mer velferd og juble hvis regjeringen leverer mer velferd. Det er helt riktig at de som ønsker en tannhelsereform, og de som trenger at tannlegen er gratis, får bare smuler. Folk som er over 21 år, hva får de av regjeringen i budsjettforliket på tannhelse? Det er smuler. Folk som er 30 år, 40 år, 50 år, 60 år, 70 år, folk som går rundt med smerter og en tannlegeregning de ikke kan betale, hva får de av regjeringen? Det er faktisk tilnærmet ingenting.

Tove Elise Madland (A) [17:50:52]: Det skal ikkje vere slik i dette landet at det skal synast på smilet kva familie ein kjem frå. Me er i god gang. Igjen: Det er ikkje snakk om smular, ein stad må me begynne. I den verkelege verda er det ikkje alltid me kan ta alt på ein gong. Difor vil eg igjen fri til Raudt om å sjå løysingar og kome fram til dei gode kompromissa, så skal me få dette til. Dette er ei byrjing.

Presidenten: Det er vanligvis slik under replikk at man må stille et spørsmål.

Seher Aydar (R) [17:51:42]: La meg si det veldig tydelig: Det er selvfølgelig bedre med en regjering som vil gjøre noe med tannhelse og tannhelsereform enn en regjering som ikke ville gjøre noe med det. Det er gledelig at vi har en regjering som slår fast at tennene skal behandles som en del av kroppen. Det vi kritiserer, er at det gjøres så lite på det.

Jeg sier ikke at alt skal skje på én dag, det er faktisk ingen som tror at det er mulig heller, men det er mulig å gjøre mye mer enn det regjeringen gjør. Regjeringen kunne f.eks. tatt noe av de skattelettene som går til de aller rikeste i samfunnet vårt, og brukt de pengene på mer velferd, på en tannhelsereform. Det ville faktisk vært en endring som monnet. Det er det jeg ønsker at regjeringen gjør.

Rødt er veldig gjerne med på å diskutere både tannhelsereform og andre velferdsreformer med regjeringen. Vi ønsker å være med på å skape den endringen, og det tar jeg veldig til meg, så jeg kommer til å snakke videre med regjeringen for å skape den nødvendige endringen for en tannhelsereform.

Bård Hoksrud (FrP) [17:52:55]: Representanten prøver seg med ideologiske tanker om høyreregjering, privatisering osv. Jeg lurer på om representanten har fått med seg det som faktisk skjer der ute nå. Utfordringen er at vi står i en pandemi hvor det offentlige helsevesenet sliter skikkelig og må redusere behandlingene sine. Det er realiteten der ute. Da er spørsmålet tilbake til representanten: Er det bedre at folk står i kø og ikke får behandling, enn at man kan få lov til å få den behandlingen hos de private, når det er det offentlige som tar hele regningen? Det er det det handler om. Jeg trodde at det for Rødt var viktig at folk faktisk fikk behandling, at man ikke skulle stå i kø og ikke få behandling. Det er det som skaper forskjeller, og da er det lommeboka som avgjør om man får behandling eller ikke.

For Fremskrittspartiet er det viktige at folk faktisk får behandling og hjelp, ikke at man skal la noen stå i kø og ikke få det. Da bør staten stille opp og betale regningen. Derfor ønsker vi også å øke bevilgningene til kjøp hos private for å hjelpe med å få ned køene.

Seher Aydar (R) [17:53:58]: For Rødt er det viktig at alle penger som er bevilget til velferdstjenester innen helse, går til helse og ikke i privates lommer. Det er et viktig prinsipp. Markedstenkningen, som den foretaksmodellen jeg kritiserer, bidrar til, har gjort at vi har svekket helseberedskap. Det er det som er konsekvensen av åtte år med høyreregjering, der Fremskrittspartiet har hatt både finansministeren og andre sentrale roller, vi har sett at helseberedskapen har blitt svekket. Vi har ikke nok kapasitet på sykehusene. Det har skjedd på deres vakt. Det har ikke fungert med privatisering, det har ikke fungert med helseforetaksmodellen, og da er det på tide faktisk å endre det, snu det og sørge for at alle penger bevilget til velferd, til sykehjemmene, til sykehusene, til den kommunale helsetjenesten, faktisk går til det, istedenfor at noen utenlandske oppkjøpsfond skal berike seg på våre skattepenger.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

André N. Skjelstad (V) [17:55:11]: Nok en gang er vi inne i en krevende tid der vi må leve med koronatiltak som påvirker hverdagen og vår personlige frihet. For mange av oss har det vært vanskelig å akseptere at vi etter en gang må holde oss hjemme og være mindre sosiale. Særlig helsearbeidere går dessverre en tøff tid i møte. Alle dem som har skoene på, vil jeg takke for innsatsen.

Begrunnelsen for de nye tiltakene er at vi har et helsevesen som har fått eller – dersom smitteutviklingen fortsetter – vil få sprenget kapasiteten sin. Mer enn noensinne ser vi betydningen av at vi har en helseberedskap som er rigget for å håndtere pandemien vi nå står i, og framtidige helsekriser.

I regjering var Venstre med og reduserte ventetiden i helsetjenestene og tok tak i fastlegekrisen. Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre sørget for en historisk sterk satsing på allmennlegetjenester. Det var helt nødvendige forbedringer fra nivået under de rød-grønne. Til tross for tydelig tale fra opposisjonen i forrige periode registrerer jeg at det har kommet lite nytt fra regjeringen på det området. Fastlegeyrket har vært en trygg og attraktiv karrierevei, og det må vi sørge for at det også oppleves som for unge leger i årene som kommer.

I løpet av pandemien har sykehusene og intensivkapasiteten møtt store utfordringer. Vi har klart å oppgradere den midlertidige intensivkapasiteten på sykehuse- ne. Personalbehovet har blitt løst ved overtid, ekstravakter og omdisponering av personell. Det har blitt lagt merke til at den innsatsen helsearbeidere har lagt ned og fortsatt legger ned på vegne av oss alle, rett og slett er imponerende. Til tross for at vi har hatt rekordstore sykehusbudsjett, må vi likevel gjøre mer for helseberedskapen. Det er helt nødvendig at vi ruster opp intensivkapasiteten, og at vi sikrer at vi har en helseberedskap som er bærekraftig – også under framtidige helsekriser.

Det er sykehusene i Oslo og Viken som har hatt de største belastningene med innlagte covid-19-pasienter og pasienter med behov for intensiv- og respiratorbehandling. Når jeg først er inne på helseberedskapen i Oslo, må jeg få lov til å si: Regjeringens planer om å rive Ullevål og bygge et gigantsykehus på Gaustad – og dermed overkjøre byrådet i Oslo – svarer ikke på behovene og befolkningsveksten vi forventer i årene framover. Jeg håper regjeringen lytter til lokale myndigheter og faginstanser i det spørsmålet.

Måten kommuner har kastet seg rundt på og opprettet vaksinestasjoner og satt flere tusen doser i uken, er forbilledlig. Vi må likevel være ærlige om at vi har enkelte utfordringer i kommunene når det gjelder rekruttering og bevaring av nødvendig helsepersonell. Perspektivmeldingen er soleklar på at eldrebølgen kommer, og

at endret alderssammensetning styrker behovet for å utdanne flere helsearbeidere. Vi må ta de nødvendige grepene i etter- og videreutdanning og sikre at helsefagene blir yrker man kan stå i hele livet. Arbeidstidsbelastningen må ned, og den økonomiske risikoen forbundet med helseyrkene må reduseres. I tillegg må det skapes trygge og spennende fagmiljøer. Dette er områder vi har levert på i regjeringen, og som jeg håper den nye regjeringen følger opp, sånn at det blir som det er lovet. Venstre kommer til å følge grundig med på situasjonen i Helse-Norge, og vi forventer solide resultater raskt.

Ellers kommer vi – ettersom vi ikke er i komiteen – også til å støtte løst forslag nr. 15, fra Fremskrittspartiet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tove Elise Madland (A) [17:58:53]: Eg har stor respekt for at Venstre fokuserer på det som for tida gjeld pandemien og alle dei krevjande utfordringane dei tilsette står i. Men når eg les Venstres program med omsyn til eldreomsorg, er ikkje dei tilsette nemnde med så veldig mange ord. Eigentleg er dei ikkje omtala i det heile, men Venstre er veldig oppteke av velferdsteknologi. Det er veldig viktig – det veit eg frå eige yrke – men velferdsteknologi kan aldri erstatte den menneskelege varmen, den menneskelege empatien og den omsorgen ein får i møte med menneske. Mitt spørsmål til representanten og til Venstre er: Kor viktig er dei tilsette i eldreomsorga for Venstre?

André N. Skjelstad (V) [17:59:54]: De ansatte er selve motoren i helse og omsorg og andre typer arbeidsoppgaver. Jeg kan kort si hvorfor det ikke er nevnt så mye i Venstres program denne gangen. Tidligere hadde vi kanskje det lengste programmet av alle, opp til 200 sider, så vi tok grep og kortet det ned til 50 sider. Det gjør selvfølgelig at man ikke er så veldig detaljert, men man er på et overordnet nivå. Helsearbeidere, sykepleiere, omsorgsarbeidere eller leger for den del er utrolig viktige for å få dette til å gå sammen. Det er ingen tvil om at det er en del utfordringer vi står oppe i nå. Vi har en demografisk utfordring i veldig mange kommuner. Uansett hvor mye velferdsteknologi vi har, vil vi ha behov for menneskelige og varme hender også i omsorgen.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [18:00:54]: Partiet til representanten har levert inn representantforslag om å gjennomføre rusreforma. Eg er svært glad for at Venstre er villig til å kjempe for dei som har utfordringer med rus. Senterpartiet og Arbeidarpartiet har gjennom regjeringserklæringa forplakta oss til ei førebyggings- og behandlingsreform. Her vil me bl.a. fokusere på både førebygging, lågterskeltilbod, tverrfagleg spesi-

alisert rusbehandling, ettervern, legemiddelassistert rehabilitering, utgreiing av endringar i lovverket for bruk og innehaving, og gjennomgang av praksis ved tap av førarrett – og mykje anna. Dette vil me gjere tett saman med brukarorganisasjonane og andre interesseorganisasjonar. Vil partia bak forslagsstillarane gå i dialog med regjeringspartia, sånn at personar som har utfordringar med rus, skal møtast med hjelp og behandling uavhengig av kvar ein bur?

André N. Skjelstad (V) [18:01:54]: Det er ingen tvil om at når det gjelder rus, er det ikke noen geografiske skillelinjer – om man bor i en avkrok av landet, slik underteignede gjør, eller om man bor i sentrale deler av landet, som her i Oslo. Det er ingen tvil om vårt initiativ og at vi håper regjeringspartiene blir med og får til en ruspolitikk som er i tråd med det som Venstre og medforslagsstillerne i Dokument 8-forslaget gjerne vil, for det hadde vært veldig bra. Rus må forebygges. Samtidig må en komme videre fra det å hele tiden bruke straff som metode. Vi må forebygge, for dette er noe vi er nødt til å avhjelpe. Da er det ikke noe grunnlag for å straffe, slik Arbeiderpartiet og Senterpartiet tidligere har ment.

Bård Hoksrud (FrP) [18:03:05]: Representanten kommer fra Trøndelag, der en av kommunene som er med i statlig finansiert eldreomsorg, nemlig Stjørdal, ligger. Det er fantastisk hvordan kommunene har klart å utvikle og få bygd ut sitt tilbud til eldreomsorg og til pleie- og omsorg. Jeg har lyst til å utfordre representanten – for jeg tror han kan skrive under på at det er veldig bra i den kommunen – på hvordan han da kan støtte at man skal legge det ned og sette kommunen i en knipe ett år før tiden, for forsøket skulle gjeldt i et år til. Det ville være interessant å høre hvordan Venstre kunne være med på dette. Jeg skjønner at de egentlig kanskje ikke ønsket det, men dette handler om å være en seriøs avtalepartner overfor kommunene fra statens side.

André N. Skjelstad (V) [18:03:53]: Ja, jeg kommer fra det området, og ministeren, som sitter ved siden av meg, kommer faktisk fra den kommunen. Men jeg er nok ikke den største tilhenger av statlig eldreomsorg – jeg må få lov til å si det. Jeg har tro på lokaldemokratiet. Jeg har tro på at kommunene kan avgjøre dette selv. Jeg blir i godt humør når jeg ser representanten Hoksrud, for han har bestandig et så godt smil, men uavhengig av det tror jeg at vi er nødt til å gå noen runder på hvordan vi rigger primæromsorgen vår. Er det sikkert at dette skal være salderinger i hvert et kommunebudsjett selv om det er det største budsjettet i kommunene? Kanskje vi burde sett litt på hvordan vi skal gjøre det med grunnbemanning i primæromsorgen.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [18:05:05]: Den viktigste skillelinjen i dagens politikk går ikke lenger mellom rødt og blått, mellom dem som ønsker å øke skattene noe og senke privatiseringen noe, og dem som ønsker å senke skattene noe og øke privatiseringen noe. Den går, etter Miljøpartiet De Grønnes mening, mellom grønt og grått, og få steder er dette tydeligere enn i helsepolitikken. Dagens grå helsepolitikk ble som kjent innført av den røde regjeringen Stoltenberg og har blitt videreført og utviklet under den blå regjeringen vi nettopp har hatt.

Hva kjennetegner den grå helsepolitikken? Det er begreper som New Public Management, det er helseforetaksmodell, det er bedriftsøkonomiske prinsipper, det er måltallstyring. Det er ideen om at man skulle kunne drive et sykehus på samme måte som man driver profitbasert næringsliv, selv om det er helt andre forutsetninger som ligger til grunn, og tanken om at intern konkurranse og andre grep skal gjøre at alle kan løpe raskere inn i evigheten, at vi kan styre det som en fabrikk som kan optimaliseres ovenfra og ned, at hver enkelt ansatt er et tannhjul som bare må smøres mer, og at pasientene er et stykke medisterdeig som skal raskest mulig ut i en Rema 1000-disk.

Hva er det grønne alternativet til denne grå helsepolitikken? Jo, det handler om å innse at helsevesenet er basert på at det er mennesker som skal hjelpe mennesker. Det handler om å lytte til fagfolkene, som er tettest på pasienten, ikke dem som sitter langt unna og styrer med regnearkene.

En grønn helsepolitikk handler også om å ta inn det store perspektivet. Vi må innse at vi er én menneskehet, vi må innse at vi er én planet. Hvis ikke den pandemien vi er i nå, har lært oss at vår helse avhenger av helsen til mennesker i helt andre deler av verden, avhenger av helsen til økosystemene vi er avhengig av, og avhenger av helsen til de andre dyrene vi lever sammen med, har vi virkelig ikke lært noe.

Hvordan ser grønn helsepolitikk ut i praksis? Jo, det viser vi i vårt alternative statsbudsjett, der vi reverserer ABE-reformen, vi søker alternativer til helseforetaksmodellen. Vi vil, etter råd fra fagfolkene, bevare Ullevål sykehus, ikke bruke alle pengene i hele østlandsområdet på et gigantprosjekt på Gaustad med stor finansiell usikkerhet, som gjør at kapasitetsøkningen som er strengt nødvendig å få til på Kalnes, på Ahus og på det nye sykehuset i Drammen, som allerede fra dag én vil ha for liten kapasitet, vil få store kostnadsutfordringer hvis vi søler bort alle pengene i et stort hull på Gaustad.

I De Grønnes alternative statsbudsjett sørger vi også for kapasitetsutvidelse i helsevesenet, spesielt intensiv-

kapasiteten. Vi tar grep med sykepleierkrisen, vi bruker 500 mill. kr på å øke bemanningen på sykehusene, utdanningsstillinger for sykepleiere, vi styrker barsel- og fødetilbudet og gir bedre lønn og arbeidsvilkår, som er noe av det viktigste for å få rekruttert sykepleiere tilbake til sine stillinger. Vi tar tak i fastlegekrisen. Vi ønsker en opptrapping til 2 mrd. kr i økning i basistilskuddet til fastleger, 500 mill. kr til nasjonal ALIS-ordning, nettopp for å stanse den krisen som vi er inne i.

Vi trenger en storsatsing på psykisk helse, særlig tidlig innsats og lavterskeltilbud. Vi i De Grønne mener at nettopp den grå tankegangen om at det som kan måles, er det vi skal forbedre, er noe av det som gjør at psykisk helse og kroniske lidelser har blitt systematisk underprioritert i helsevesenet vårt over mange år. Vi har på mange måter et av verdens beste helsevesen, men år for år blir det uthullet av en gammel ideologisk tankegang. Vi har et stort forbedringspotensial. Et eksempel er at vi har et behandlingstilbud på DPS Østfold i dag som er en av de mest lovende behandlingene for å kurere selv behandlingsresistent depresjon. Det har blitt prøvd ut i USA i mange år. Det er kun sendrektighet som gjør at dette tilbudet ikke er tilgjengelig på alle relevante sykehus og behandlingsinstitusjoner i landet, fordi det er vanskeligere å se at noen sliter med psyken enn at noen har brukket et ben. Det er lettere å måle progresjon i benbrudd enn i psykisk helse. Vi i De Grønne ønsker også å sette av 20 mill. kr til å forske i et eget senter på nettopp innovative behandlingsmetoder når det gjelder psykisk helse.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [18:10:16]: Målet for helsepolitikken må være best mulig helse for flest mulig, og at hjelpen er tilgjengelig for dem som trenger den.

Vi nærmer oss snart to år med pandemi. Vi trodde det skulle bli en normal jul, men det viser seg at det ikke blir det. Derfor vil jeg benytte anledningen til å oppfordre alle som kan, om å vaksinere seg. Det er den beste beskyttelsen vi har mot alvorlig sykdom, det er den enkleste og viktigste måten vi som enkeltpersoner kan hjelpe norsk helsevesen på, og det er den beste måten vi som enkeltpersoner kan hjelpe på så folk ikke får utsatt operasjonene sine.

Den viktigste ressursen i helsevesenet er de ansatte, og det er det flere som har sagt – kvalifisert og kompetent personell som står på og jobber døgnet rundt for å sikre gode tjenester og god behandling for dem som til enhver tid trenger det. Jeg er glad for at det er gjort et kompetanseløft for 2020, og som ble etterfulgt av et kompetanseløft for 2025. Her ligger det mange gode tiltak for både grunn-, etter- og videreutdanning. Jeg håper at statsråden følger opp initiativet som ble startet i dia-

log med Norsk Sykepleierforbund, om å redusere ufrivillig deltid og redusere sykefraværet.

Det er også mange som har sagt at fastlegen er viktig, og det er helt sant. Fastlegen er ikke bare porten i norsk helsevesen, den er navet for veldig mange familier og enkeltpersoner. Anestesilegen, intensivlegen, som kirurgen er, indremedisinen, kardiologen og fastlegen – de er nav på intensivavdelingen eller når det gjelder fastlegen, der man bor. De har hver enkelt til sammen hatt en utdanning på 12,5–13 år – disse folkene vokser ikke på trær.

Intensivsykepleierne er bærebjelken på intensivavdelingen. De må ha tre års utdanning, to års praksis og så ta to års utdanning før de kan bli intensivsykepleiere. Jordmoren må ha tre års utdanning, ett års praksis og to år videreutdanning før man er jordmor. Derfor tror jeg det i denne salen er lov å si at den situasjonen vi er i, er et delt ansvar – 12,5–13 år, eller 6 år for å bli spesialutdannet sykepleier. Da må vi i fellesskap nå tenke på hva som må gjøres for å sikre videreutdanning, eller øke medisinerutdanningen, f.eks. ved å ta i bruk en utdanningskapasitet som ligger rett foran oss, på Universitetet i Stavanger. Skal vi nå målene våre, må vi ta grep, og vi må gjøre det nå og utdanne alle typer personale hvis vi skal hindre den krisen som vi nå er inne i. Alle har et ansvar.

Det er også viktig å tenke på at flere blir eldre. Det å få lov til å leve hele livet helt ut, være en del av fellesskapet, er noe vi alle trenger, også når vi slutter å jobbe eller kanskje blir langvarig syke. Her gjør frivilligheten et ufattelig viktig arbeid. De drifter, utvikler og skaper aktivitetstilbud, møteplasser, menneskemøter og tilhørighet som har en uvurderlig betydning for hverdagen til de eldre. Den betydningen er viktig for de eldres psykiske helse, men også for fellesskapet og sosial helse og ikke minst for den fysiske helsen. Dette fellesskapet, som vi ikke skal kimse av, håper jeg at den nye regjeringen fortsetter å legge til rette for – sterke og betydningsfulle tilbud i regi av frivilligheten og ideelle aktører. Mange flere av oss får demens, mange har et behov for å være en del av fellesskapet. Noe av det viktigste for å bevare funksjon og evner når man har fått diagnosen, er faktisk å få lov til å delta i en aktivitet og høre til et sted. Dagaktivitetstilbud for demente er viktig, men aller viktigst er det å få lov til å møte andre og være en del av fellesskapet.

Til slutt vil jeg si hvordan Kristelig Folkeparti vil stemme, for det har kommet noen forslag fra Fremskrittspartiet. Vi ønsker ikke å støtte noen av dem.

Når det gjelder forslag nr. 15, er det satt ned et utvalg som jeg mener allerede jobber med det. Når det gjelder forslag nr. 16, er vi opptatt av formell kompetanse og realkompetanse hos de ansatte som skal jobbe som vikarer. Når det gjelder forslag nr. 17, kan statsråden gjøre dette hvis statsråden vil, og bruke private aktører akkurat så mye hun vil. Og når det gjelder forslag nr. 18, er det

sånn at vi ikke vil forskuttere noe til revidert budsjett neste år, men det er et godt tiltak. Vi tar det til neste år når vi skal behandle revidert.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Truls Vasvik (A) [18:16:10]: I Kristelig Folkeparti og Høyres merknader til helsebudsjettet står det bl.a.:

«Gjennom ordninger som fritt behandlingsvalg sikrer vi alle mulighet til å velge det tilbudet som passer best for den enkelte (...)»

I Evalueringen av fritt behandlingsvalg står det under konklusjoner:

«Valgfriheten er (...) mer tilgjengelig for pasienter med kapasitet til å manøvrere seg gjennom systemet.»

Hvordan kan representanten Bollestad fra Kristelig Folkeparti forsvare et system som forfordeler de mest ressurssterke i samfunnet, samtidig som offentlige sykehus tappes for hundrevis av millioner?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [18:16:48]: Når en får lov til å velge behandlingsplass selv, er det noen som har kapasitet til å finne det frie behandlingsvalget, men det er jo også slik at for dem som ikke klarer det, åpnes det et tilbud der de kommer fra, for da blir det kortere venteliste der de kommer fra. Det betyr at fritt behandlingsvalg faktisk handler om å bruke den kapasiteten som finnes, og de som er friskest, må kanskje kunne reise litt lenger for at vi skal åpne kapasiteten for dem som er nærmest. Dette handler om å utnytte de ressursene vi har, for å få ned ventelistene, og det handler om at pasientene får et eierskap til det valget de tar, til den behandlingen de har takket ja til. Men de skal ha fått godkjent den behandlingen de skal få, og så velger de behandlingssted.

Hans Inge Myrvold (Sp) [18:17:59]: Med bakgrunn i både innlegget til representanten og ikkje minst omsynet til at ho òg er partileiar for Kristeleg Folkeparti, er min replikk og spørsmålsstilling til representanten basert på utsegnene og det som vert formidla til veljarane. For Kristeleg Folkeparti antydgar at dei skal sørgja for ei kursendring i eldreomsorga, og når eg les denne innstillinga, som alle er ein del av, finn eg ikkje nokon merknader som underbyggjer ei tydeleg ny kursendring frå Kristeleg Folkeparti. Heller tvert om, ein vidarefører dei prioriteringane og satsingane som er gjorde dei siste åra. Så mitt spørsmål er: Kvar finn ein denne kursendringa til Kristeleg Folkeparti, og er ikkje representanten fornøgd med den kursen som regjeringa har ført dei siste åra, som ho òg var ein del av?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [18:18:58]: Takk for spørsmålet. Jeg skal stille et spørsmål tilbake igjen til re-

presentanten om noen år om hvordan det er å sitte i et samarbeid og ikke få alt slik som en vil. Det handler også om det fellesskapet jeg har sittet i, og jeg går nå til votering på bakgrunn av det budsjettet vi har lagt fram i fellesskap.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at det om noen få år blir dobbelt så mange over 80 år og tredobbelte så mange over 90 år. Det vil skape en utfordring ikke bare for Kommune-Norge, men for Helse-Norge. De aller fleste er friske, og friskere enn før, men de som er syke, er veldig syke. Det betyr at hvis vi ikke skal komme i den situasjonen vi nå står i, med at vi har brukt veldig lang tid, for det tar 12–13 år å utdanne en legespesialist og mange år å utdanne sykepleiere, må Kristelig Folkeparti være opptatt av å legge til rette for dette framover. Og vær du sikker, president, jeg skal komme tilbake igjen med gode tiltak, som regjeringen skal få ta stilling til.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [18:20:06]: De røde ønsker at det offentlige skal løse de fleste av oppgavene i samfunnet. De blå ønsker at profittbasert næringsliv skal løse de fleste av oppgavene i samfunnet. Vi i De Grønne ønsker at ideell og frivillig virksomhet bør ha større plass i å løse de store oppgavene i samfunnet. Der har man friheten, men også friheten fra profittjag og utbyttekrav. Hvordan ser representanten Bollestad for seg at ideell sektor kan bidra mer i helsesektoren?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [18:20:40]: Jeg er helt enig med Miljøpartiet De Grønne i at ideelle aktører burde ha en enda større plass i norsk helsevesen. Det var faktisk ideelle aktører som startet sykehus, som startet sykehus med tanke på psykisk helse, som startet rusomsorg, og som startet helsestasjoner. Det var faktisk ideelle aktører, og så kom den offentlige sektoren etterpå, og samspillet der mener Kristelig Folkeparti skulle vært større.

Når det gjelder ideelle sykehus, har vi to i denne byen, og vi har en utfordring med at vi har kapasitetsproblemer. Hadde en utnyttet Lovisenberg og Diakonhjemmet på en helt annen måte, med langsiktige avtaler og sikret refusjon, hadde en kunnet bruke den kapasiteten som er der, og en ville til og med hatt tomter å kunne utvikle og bygge ut. Men da må de ha langsiktige avtaler med det offentlige som gjør at de sikrer inntektene, for å drifte dette på vegne av den norske stat.

Presidenten: Da er replikkordskiftet avsluttet.

Irene Ojala (PF) [18:21:57]: Vi er heldige i Norge som har gode sykehus og fagfolk, og de fleste som blir syke, får riktig behandling til riktig tid og på riktig sted. Men så er det også slik at av 5,4 millioner innbyggere i Norge er det kun 80 000 – og det er et tall som er gitt til

oss tidligere fra tidligere helseminister – som har lengre vei til lokalsykehus enn anbefalt responstid. Cirka 45 000 av disse 80 000 bor i Finnmark, og i underkant av 30 000 bor i Alta-regionen. Med Kristiansund, Helgeland, Aure, Halså og Smøla vil nok tallet også øke. Er det ikke på tide at disse 80 000–100 000 vanlige menneskene blir løftet opp til samme nivå som de øvrige 5 320 000 andre som bor i Norge?

På vegne av Pasientfokus er det litt fint å si at en helt vanlig kvinne fra Finnmark, valgt av vanlige folk fra Finnmark, nå er med på å levere innstillingen til statsbudsjettet for 2022. Jeg vil takke alle sammen som sitter i komiteen med meg, og som har gitt meg mange gode råd underveis – det har jeg trengt, for jeg er ikke politiker av profesjon. Pasientfokus sitt mandat har vært å ta på alvor den hverdagen vanlige folk står i, og mitt mandat fra vanlige folk er å minne alle partiene her på Stortinget om at vi faktisk må lytte til hva folk står i, og ikke bare si at vi gjør det.

Helse- og omsorgskomiteen viser til at Pasient- og brukerombudet er et lavterskeltilbud i samtlige av landets fylker som skal gi alle i Norge et likeverdig tilbud. Pasientombudet ivaretar en viktig samfunnsoppgave, og vi er tilfreds med at ombudet har et høyt kvalitetsfokus og har tilgjengelighet for pasienter og pårørende som høyeste prioritet.

På vegne av pasienter og pårørende har vi i Pasientfokus reflektert over hvorfor vi har en sjø- og flyhavarikommisjon i Norge, mens vi ikke har en tilsvarende kommisjon når avvik fører til prognosetap eller død i helse- og sykehustjenestene. Det skal jeg komme tilbake til, men først skal jeg si noe om det samiske språket og pasientombudet. Selv om samisk er et offisielt språk i Norge, mangler Pasient- og brukerombudet samisktalende saksbehandlere. I høstens budsjettforhandlinger har vi ikke kunnet avsette midler til Pasient- og brukerombudet, men i revidert nasjonalbudsjett til våren, og i statsbudsjettet for 2023, vil vi utfordre alle partiene og invitere dem med til å bevilge midler til dette viktige formålet.

Pasient- og brukerombudet er svært viktig i saker vedrørende erstatning for feilbehandling av pasienter ved norske sykehus og helseinstitusjoner, men det som etterspørres av pårørende, er et juridisk sikkerhetsnett som følger opp avvik og feil som gjøres ved helseforetak. Pasientene er slitne av å stå i disse utfordringene selv – og ofte alene.

Jeg skal nå ta et eksempel, og det eksemplet kunne gjerne vært fra andre deler av Norge, men jeg velger å vise til et eksempel fra Finnmark i en sak vi i Pasientfokus kjenner godt. Det handler altså om systemkritikk, ikke om kritikk av helsepersonell, som springer beina av seg. Kirsten Jonas fra Alta døde av feilmedisinering ved Finnmarkssykehuset i Hammerfest i mai 2019. Legen

som henviste Jonas til Hammerfest, sendte med Kirsten et skriv som sa at hun er allergisk mot antibiotika av typen Selexid. Allikevel fikk Kirsten Selexid intravenøst. At feilmedisinering er årsaken til at Kirsten døde, ble bekreftet av behandlende lege ved Finnmarkssykehuset. Nå er det sånn at familien har fått pasientskadeerstatning med begrunnelsen svikt i behandlingen og at pasientbehandlingen ikke har vært i tråd med god medisinsk praksis, etter sakkyndiges vurdering. Ordlyden i erstatningen er svært alvorlig. På tross av dette valgte statsadvokaten i Troms og Finnmark å henlegge saken, fordi han ikke fant det bevist at Hammerfest sykehus hadde opptrådt grovt uaktsomt i forbindelse med Kirstens død etter feilbehandlingen. Saken ble anket av familien, og det ble besluttet at den skulle gjenopptas, og denne gangen ble saken liggende i en skuff hos politiet og henlagt grunnet foreldelse. Mitt spørsmål blir: Ville saken blitt henlagt hvis vi hadde hatt på plass en helsehavarikommisjon?

Den nevnte Jonas-saken er ikke unik. VG har i flere artikler denne høsten vist til flere alvorlige feil og mangler ved norske sykehus, og derfor mener vi at vi må få på plass en helsehavarikommisjon på lik linje med sjø- og flyhavarikommisjonen. På den måten kan vi avdekke feil. Vi ønsker ikke å ta noen mennesker for dette, men vi ønsker at det skal bli riktig behandling både for den som er syk, for den som dør, og for familiene deres.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [18:27:11]: Klima- og miljøkrisen gjør at alle sektorer i samfunnet er nødt til å ta sin del av jobben. Jeg vil derfor gjerne utfordre representanten Ojala på hvilke tiltak og prinsipper man kan innføre i helsesektoren for å sikre at også helsesektoren er med og hjelper til med å avlaste i klima- og miljøkrisen.

Irene Ojala (PF) [18:27:36]: Takk for spørsmålet, som er veldig godt. Vi lever i en tid med store klimatiske endringer. Det hørte vi gjennom hele valgkampen. Vi hørte også at det er vanlige folks tur. Vi jobber for at det sykehussystemet vi har, skal bli mest mulig klimavennlig, og at pasientene ikke skal sendes rundt omkring i fylkene, men alltid sendes til riktig behandlingssted til riktig tid. På den måten sparer vi både enormt med kilometer med transport på vei og den rundreisen som er fra f.eks. UNN, Universitetssykehuset Nord-Norge, til Hammerfest og så til Alta, eller fra Alta til Kirkenes, Hammerfest og så til Alta. Det må vi få bort. På den måten vil vi få en positiv klimaeffekt.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:28:33]: Regjeringens endringer i budsjettet viser en tydelig retning i helsepo-

litikken. Regjeringen prioriterer helsetjenestene i kommunene og i sykehus, psykisk helse, fastlegeordningen og styrking av utdanningsstillinger for spesialsykepleiere og jordmødre. Budsjettforliket betyr også en styrking av tannhelsetjenesten. Det er starten på en ny kurs etter åtte år med borgerlig styre, hvor vi investerer i fagfolkene i vår felles helsetjeneste.

Norge, som resten av verden, står fremdeles i en situasjon der helsetjenesten, folkehelse og psykisk helse må ivaretas på en særlig god måte, og vi må gjøre det vi kan for å avlaste fagfolkene våre som har stått på vakt lenge nå.

Pandemien har vært ekstra krevende for barn og unge. Vi har i budsjettet funnet rom for å styrke arbeidet rettet mot barn og unge med ytterligere 50 mill. kr.

Vi styrker fastlegeordningen med totalt 100 mill. kr. Halvparten går til en økning av tilskuddet til ALIS-avtaler som nasjonal ordning. Den andre halvparten skal gå til å redusere bemanningsutfordringer i legevakt. Det skal særlig gå til rekrutteringssvake kommuner.

Rekruttering og utdanning av helsepersonell er helt avgjørende for kvalitet og kapasitet i framtidens helse-tjeneste. Vi foreslår derfor 25 mill. kr til minst 30 nye utdanningsstillinger innen anestesi-, barne-, operasjons-, intensiv og kreftsykepleie og til jordmorutdanningen.

Regjeringen foreslår å øke driftsbevilgningene til sykehusene med til sammen 700 mill. kr i 2022 utover forslaget fra Solberg-regjeringen. 350 av disse millionene skal legges til rette for økte investeringer og økt behandling innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Vi har også foreslått å øke den generelle aktivitetsveksten med 350 mill. kr. Det vil bidra til å få ned ventetidene og ta igjen utsatt behandling på grunn av koronapandemien.

Helse Møre og Romsdal har over lang tid hatt store utfordringer med å sikre tilstrekkelig bemanning ved fødeavdelingen i Kristiansund. Vi har foreslått å bevilge 25 mill. kr til en tiltakspakke som skal bidra til mer stabil bemanning og gjenåpning av et lokalt fødetilbud i Kristiansund.

Vi står fortsatt i en krevende situasjon med håndtering av koronapandemien inn i 2022. Fordi lokale og nasjonale helsemyndigheter raskt må kunne trappe opp og ned tiltak, vil kommunesektoren, statsforvaltere, sykehusene og en rekke statlige virksomheter få økte kostnader også i 2022.

Som statsministeren sa i sin redegjørelse om koronasituasjonen 30. november, følger vi den økonomiske utviklingen i sykehusene, og vi vil foreslå økte bevilgninger ved behov. Vi har også slått fast at kommunesektoren vil bli kompensert for nødvendige merutgifter og mindreinntekter som følge av koronapandemien også i

2022. Øvrige virksomheter vil også få kompensasjon for kostnadene som følge av pandemihåndteringen.

Regjeringen staker ut kursen for helse- og omsorgstjenesten gjennom omprioriteringer. Vi kutter i øremerkede tilskudd som ikke har vært del av søknadsbaserte tilskuddsordninger, vi avvikler forsøk som ikke gir forskningsgrunnlag, og vi kutter eller reverserer ordninger som ikke lenger er nødvendige.

Vi har begrenset tid og handlingsrom til å justere budsjettet for 2022. Derfor er det viktig å signalisere kursendring gjennom å gjøre tydelige prioriteringer. Vår regjeringssatsing på helse- og omsorgstjenesten viser vei mot et enda bedre helsetilbud og bedre velferd for alle, for at fagfolkene skal få bedre tid og rom til å ta vare på pasientene, og for at pasientene skal få hjelp når de trenger det, over hele landet.

Ingrid Fiskaa hadde her teke over president-plassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [18:33:22]: Represen-tanter fra Arbeiderpartiet – også fra Senterpartiet, tror jeg – har definert sykehusøkonomien de siste årene som underfinansiert. Noen har til og med brukt ordet «sulteforet». I Arbeiderpartiets alternative budsjett i fjor la de opp til en drøy milliard mer enn regjeringens forslag. Da var totalbudsjettet på 177 mrd. kr. Jeg har selvfølgelig forståelse for at regjeringen i år har hatt dårlig tid når det gjelder tilleggsproposisjonen, men det er altså 700 mill. kr, og 332 mill. kr av dem er til grunnfinansiering i sykehusene.

Mener statsråden at en så liten andel av et budsjett på 182 mrd. kr er en tydelig ny retning i sykehusøkonomien?

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:34:20]: Jeg skulle gjerne ha greid å styrke sykehusøkonomien ytterligere. Det vil nok dessverre ikke bli likviditetsutfordringer, for å bruke et fagøkonomisk uttrykk, som er sykehusenes utfordring til neste år. Utfordringen vil være at de er presset og må utsette planlagt behandling, med de utfordringene det gir for sykehusøkonomien. Det er vi innstilt på å kompensere, som den foregående regjeringen også gjorde i en ekstraordinær situasjon.

Så mener denne regjeringen at sykehusøkonomien bør styrkes utover det som er framskrivingen av behov. Solberg-regjeringen la seg akkurat på den listen ved hvert eneste budsjett, og vi mener det er for snaut for å håndtere de store oppgavene sykehusene har med både å utdanne spesialistene våre, investere i utstyr og teknologi, ivareta pasientene og få ventetidene ned.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [18:35:25]: Det er jo ikke riktig, for regjeringen Solberg la opp til en høyere aktivitetsvekst enn demografien skulle tilsi, i alle sine budsjetter.

Statsråden uttalte til VG, i et veldig godt intervju, at hun ikke ville være koronaminister. Jeg forstår at statsråden ikke bestemmer hva som skal være overskriften i VG-intervjuer, men hun må jo være koronaminister likevel, for vi står i en veldig vanskelig situasjon. Det som haster nå, er å få satt tredje dose. Jeg er glad for at regjeringen har gitt apoteker og Forsvaret anledning til å bistå, men hva med alle de andre – private bedriftshelsetjenester i store bedrifter og private legeklinikker? I Danmark har jeg sett at 1 100 private legeklinikker får bidra. Jeg har forståelse for at man kan tenke at da vil noen komme foran noen andre, men er ikke det aller viktigste nå at flest mulig får tredje dose så fort som mulig, slik at vi ikke får en høyere sykdomsbyrde?

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:36:29]: Jeg er glad for å høre at representanten Wilhelmsen Trøen leste intervjuet i VG, ikke bare overskriften, for i intervjuet sto det at jeg ville være helseminister. En helseminister er i den situasjonen – som også min forgjenger var – at verden står i en pandemi. Det tror jeg vi løser best i fellesskap.

Det som er viktig nå, er vaksiner. Å få kjørt ut tredje boosterdose har hatt høy prioritet fra denne regjeringen helt siden vi tok beslutningen om å tilby det til alle over 65 år først. Etter hvert skal alle over 18 år få det tilbudet, i en rekkefølge som er knyttet til når de fikk andre dose. Her er det faglige vurderinger som gjøres om det intervallet som det er fornuftig å holde. Det reduserte vi fra fem måneder til fire og en halv måned for bare noen dager siden.

Så er det viktig å si – og nå holder tiden på å renne ut for meg – at Forsvaret og andre skal bidra i logistikken og distribusjonen av vaksiner. Bedriftshelsetjenesten er velkommen så lenge det går gjennom kommunene.

Bård Hoksrud (FrP) [18:37:55]: Det var litt fornøye-
lig å høre statsråden late som at det er kommet mye penger til eldreomsorgen rundt omkring i kommunene. Jeg vil gjerne vite hvor det ble av de pengene. I år er det bl.a. satt av over 300 mill. kr til å gjøre noe med ensomhet blant eldre, penger som ikke er der i budsjettet for neste år. I tillegg vet vi at det er åtte kommuner som sier at det er en kritisk tilstand når det gjelder å levere lovpålagte tjenester innenfor pleie og omsorg. Vi har også sett at det har vært en kraftig økning i antallet nye kommuner som er bekymret for om de klarer å levere de tjenestene de trenger. Og kommunene sier at de ikke får kompensert fra statsråden, selv om statsråden sa fra talerstolen at dette skal man kompensere. Når kommer den kompensasjonen? Kommunene er usikre på om de

får penger til å kunne sørge for å gi trygge og gode eldreomsorgstjenester til innbyggerne sine.

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:38:47]: Denne regjeringen har styrket kommunerammen med 2,5 mrd. kr mer enn det som var i den kommuneproposisjonen. Fremskrittspartiet sørget for at det ble flertall for i juni i år. Det er penger som er sårt tiltrengt.

Jeg er også bekymret for kommunenes evne til å håndtere den endringen i demografi vi får i årene som kommer. Vi skulle vært bedre rustet til det. Vi skulle hatt større kommunebudsjetter og utdannet flere spesialister til å håndtere flere multisyke eldre i kommunene. Det kommer til å ha høy prioritet i denne regjeringen.

Når det gjelder kompensasjon for kommunenes pandemiutgifter, er det gitt som en ordning hvor vi viderefører en gruppe, hvor KS er representert, for å se på de utgiftene. Her har kommunene allerede fått kompensert utgifter fra tidligere i år, og det vil de også få i 2022. Det kan kommunedirektørene planlegge for.

Bård Hoksrud (FrP) [18:39:51]: 2,5 mrd. kr til kommunesektoren er penger de i stor grad kan bruke til det de vil. Det er noe som er øremerket, men det er definitivt ikke eldreomsorg. Samtidig har statsråden fulgt den forrige regjeringen, som kuttet over 300 mill. kr til de kommunene som har hatt statlig finansiert eldreomsorg, noe som ikke har blitt puttet inn igjen. Dette er penger som har blitt borte.

Statsråden sier nå at kommunene skal få kompensert, men bare i mitt hjemdistrikt, Vestfold og Telemark, hører jeg rykter om at kommunene mangler over 100 mill. kr til å håndtere pandemiutfordringene. Jeg opplever ikke at det er kompensert, og da vil jeg utfordre statsråden:

Vil de få kompensert disse pengene? Det holder ikke å si at man bare skal prate med KS. Man må prate med dem som har skoene på, nemlig kommunene. Får kommunene kompensert alle disse utgiftene, eller risikerer man at man ikke kan gi de tjenestene til innbyggerne sine som de har lovmessig krav på, og de tjenestene som kommunene vil gi ut fra de behovene som den enkelte har?

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:40:55]: Kommunene får både økte frie rammer på 2,5 mrd. kr og de får kompensert alle kostnader knyttet til pandemien. Gruppen som vurderer det, er en mer teknisk gruppe. Det er rett og slett for å få god representasjon fra kommunene, slik at staten ikke sitter og vurderer hvilke kostnader kommunene har hatt, men at de er med på å avklare hvordan den virkeligheten ser ut.

Når det gjelder forsøket med statlig finansiert eldreomsorg, ble det avvirket. Jeg har hørt representanten

Hoksrud i flere innlegg her omtale min hjemkommune, men jeg vil korrigere det inntrykket av at Stjørdal kommune ikke er i stand til å gi god eldreomsorg til sine innbyggere. Det er de. Statsråden er også blitt invitert til å legge ned grunnsteinen til et nytt omsorgssenter, så der har jeg stor tro på lokale myndigheter og deres evne til å prioritere sine eldre.

Marian Hussein (SV) [18:42:14]: Helsedirektoratet har opprettet et nasjonalt register hvor ledig helsepersonell kan registrere seg. Dette er et register for helsepersonell som ikke er i helsevesenet og jobber der. I podkasten Helseaktuelt kunne jeg nylig høre Nakstad og avdelingsdirektør Forfang fortelle at registeret har mellom 6 000 og 10 000 helsearbeidere registrert. Dette er bl.a sykepleiere, vernepleiere, intensivsykepleiere og fysioterapeuter.

Nylig kunne vi også lese om Karoline Røvig, som er sykepleier og straks ferdigutdannet intensivsykepleier. Hun har takket for seg og kommer ikke til å jobbe mer som intensivsykepleier fordi belastningen ble for stor.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvorfor har ikke regjeringen anvendt disse titusenvise av helsearbeiderne, slik at de kan rykke ut og bidra til at kommuner og sykehus får avlastet helsepersonell som har jobbet doble og triple vakter under denne pandemien? 20 år med pandemi setter også preg på ansatte i helsevesenet.

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:43:23]: Jeg håper vi ikke får 20 år med pandemi, det tror jeg ikke representanten mente. Men 20 måneder med pandemi tar på for fagfolkene våre, og det er en hovedprioritet for denne regjeringen å utdanne, rekruttere og beholde helsepersonell. Det siste er veldig viktig. Vi kommer ofte høyt på statistikker i OECD osv. fordi vi utdanner særlig sykepleiere i et stort omfang.

Noe av utfordringen vi ser, er at jobben blir for tøff, eller at de er for attraktive i andre bransjer til at de blir i tjenesten. Her snakker vi med Sykepleierforbundet, Fagforbundet og de som står med skoene på, for best mulig å kunne hente dem tilbake. En prioritet for denne regjeringen er å gi fagfolkene tid og rom til å gjøre jobben sin og få tid med pasienten. Akkurat nå er det veldig vanskelig fordi vi står i en unntakssituasjon.

Marian Hussein (SV) [18:44:28]: Akkurat nå står vi i en unntakssituasjon, og derfor er det så innmari viktig at vi får hentet tilbake disse som har registrert seg, og som ønsker å bidra. For meg – slik jeg leser bildet nå – virker det som at det er organiseringen det skorter på.

Det skulle sies at det var 20 måneder med pandemi. Det tærer på; vi ser det på sykefraværet, og vi ser det på antallet som forteller at de slutter. Vi har sett det ved St. Olavs hospital, der man forteller om at det daglig er tu-

sen vakter som står ledige, og som man må dekke. Akkurat nå har vi en pandemi, og akkurat nå trenger vi mer helsepersonell.

Hva vil statsråden gjøre for å få dette helsepersonellet inn der det er behov for dem i helsevesenet?

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:45:22]: Det å løse utfordringene fra dag til dag gjør helsetjenestene våre hver eneste dag. De siste 20 månedene har det vært særdeles krevende. Det foregår et utstrakt samarbeid mellom lokale tillitsvalgte og lokal ledelse for å finne løsningene.

Men jeg vil advare litt mot den framstillingen representanten Hussein her legger for dagen. Det er ikke sånn at personene i det registeret sitter klare på en reservebank for å kunne tas inn i tjenesten. De står i andre yrker i andre bransjer.

Det vi må sørge for i framtiden, er at helsetjenesten vår ikke har et arbeidspress som gjør at man ser seg om etter annet arbeid og forsvinner ut av tjenesten. Der har vi en rekke ting vi skal jobbe med. Det er reflektert allerede i budsjettet, og det handler om å beholde de fagfolkene vi faktisk utdanner. Det handler også om å utdanne flere av dem.

Seher Aydar (R) [18:46:38]: Statsråden nevnte rekruttering både i sitt innlegg og nå i replikkvekslingen og viste videre til mer midler til utdanningsstillinger, som er viktig og helt nødvendig. Mitt spørsmål går egentlig på alle dem som er utdannet sykepleiere, f.eks., som ikke jobber i helsevesenet nå. Her handler det om både lønn og arbeidsbelastning. Dette er noe som helseministeren var opptatt av også da hun var stortingsrepresentant selv, og hun kjenner godt til utfordringen. Det er ganske utfordrende å be noen komme tilbake til en arbeidsplass der de er overarbeidet og underbetalt. Mitt spørsmål er: Jeg registrerer ønsket, men hva slags konkrete tiltak er det regjeringen vil sette i gang for at de som allerede er utdannet sykepleiere, skal ha lyst til å komme tilbake til yrket sitt? Og kan statsråden konkretisere om det er noe som er realistisk å få til på kort sikt?

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:47:43]: På kort sikt styrker vi antall rekrutteringsstillinger, som representanten nevnte. Vi jobber også kontinuerlig med bedre oppgavedeling, støttefunksjoner. På lengre sikt har vi tenkt å sette ned en helsepersonellkommisjon som nettopp skal se på hvilke profesjoner vi trenger i framtiden, og hvordan de skal samhandle best i tjenesten, sånn at det faget man har gått og lært seg, vil komme til anvendelse til beste for pasienten og tjenesten. Det har vi forventninger til, men det er et mer langsiktig arbeid. Jeg har lyst til å understreke at hver eneste dag, i alle de-

ler av vår felles helsetjeneste, jobber lokale tillitsvalgte og ledere med å løse dag-til-dag-utfordringer. Vi ønsker gjennom noe romsligere budsjetter å gi dem mer pusterom til den jobben.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [18:48:55]: Først har jeg lyst til å gratulere statsråden med det første budsjettet. Det synes jeg er bra. Jeg synes også det er bra, det som statsråden legger fram om at hun ønsker å gjøre økninger i utdanningsstillinger på flere områder. Men som jeg sa i mitt innlegg: Når vi vet at bare for å bli fastlege/allmennlege er det snakk om 12–13 år, for å bli en av grunnlegene på en intensivavdeling er det også 12–13 år, og for å bli spesialsykepleier er det sju år, tre pluss to, er det et langt lerret å bleke.

Så får jeg også med meg at statsråden sier det er viktig å bevare dem som er, og det er jeg helt enig med statsråden i – både vinne og bevare. Men det jeg er opptatt av – og det har vært sagt mange ganger også av statsråden – er at vi skal redde fastlegeordningen. Det er jeg enig i. Men på hvilken måte tenker hun å få skapt tid og rom? For skal en skape tid og rom, handler det ikke bare om penger, det handler også om mer folk, og det tar tid.

Statsråd Ingvild Kjerkol [18:50:02]: Fastlegeordningen er vi nødt til å sikre. Alternativkostnaden der tror jeg er mye høyere. Hvis fastlegeordningen kneler, vil nok utfordringene veldig raskt forplante seg inn i sykehusene, med både høyere kostnad og større omkostninger for den enkelte pasient. Det vi må gjøre, er nok flere ting, men det det i bunn og grunn handler om, er flere fastleger med færre pasienter, sånn at man får bedre tid til oppgavene. Der tror vi på at fastlegene også må avlastes når det gjelder de oppgavene som følger med en fastlegepraksis. Vi ser at en del yngre leger også ønsker faste ansettelse. Gjennom ALIS-ordningen får man i hvert fall tilbud om det mens man går og spesialiserer seg, og man kan utsette beslutningen om hvorvidt man ønsker å være egen bedriftsleder, eller om man ønsker å ha en fast ansettelse i kommunen. En rekke tiltak må til for en framtidig fastlegeordning som er bærekraftig.

Presidenten: Replikorkordskiftet er over.

Even A. Røed (A) [18:51:21]: Denne regjeringen har store ambisjoner for helsetjenestene i Norge. Vi skal ha en sterk offentlig helsetjeneste styrt av fellesskapet og finansiert over skatteseddelen. En god offentlig helsetjeneste er en viktig bidragsyter for å redusere sosiale og geografiske forskjeller.

Vi er i gang. I Hurdalsplattformen har vi gjort det klart at denne regjeringen ønsker en gradvis utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten. Målet vårt er at vi skal likestille tannhelsetjenesten med de andre helsetje-

nestene. Dette følges opp i budsjettforslaget i dag med helt målrettede styrkinger av den offentlige tannhelsetjenesten. Vi styrker ordninger for personer med store utfordringer, som traumer og tannlegeskrekke, med 60 mill. kr. Vi styrker refusjonsordningen for barn og unge som får tannregulering, med 50 mill. kr. Vi styrker den offentlige tannhelsetjenesten i fylkene med 100 mill. kr. Og vi sikrer 50 pst. rabatt for 21- og 22-åringene.

Dette budsjettet er en prioritering av dem som trenger det aller mest. Vi vet at det i løpet av de siste årene har bygget seg opp lange køer i TOO-ordningen. Mange av dem med de største utfordringene må vente enda lenger fordi det ikke er nok midler. Denne styrkingen bidrar til at flere kan få hjelp, færre skal vente, og flere får sunn tannhelse.

Dette budsjettet sikrer at vi forebygger, med en målrettet satsing på 21- og 22-åringene. Med 50 pst. rabatt på tannlegeregningen vil det gjøre at flere unge fortsetter å oppsøke tannlege etter at de har fylt 21 år. Dette er personer som er blant dem som besøker tannlegen minst, og det er rimelig å anta at bl.a. stram studentøkonomi påvirker dette. Dette er fornuftig prioritering fordi det forebygger dårlig tannhelse, og med mål om å utvide tannhelsetjenesten er det sentralt i dette at vi driver en forebygging som er så god at de totale kostnadene blir lavere. Det er ikke nødvendigvis sånn at folk blir flinkere til å forebygge selv fordi tannlegeregningen blir dyr i framtiden. De må ha et tilbud som er godt nok til at de i faser av livet har mulighet til nettopp å forebygge. Dette er fornuftig for både folk og samfunn.

Dette budsjettet sikrer en styrking av den offentlige tannhelsetjenesten drevet av fylkeskommunene. De ivaretar rettighetene til dem som har gratis eller rabatterte tannhelsetjenester. Det er viktig at fylkeskommunene har ressurser til å gi dem som har rett til gratis offentlig tannhelsetjeneste, et riktig og godt tilbud, og det er viktig at de har ressurser til å drive forebyggende arbeid for god tannhelse.

Vi ser framover. Dette budsjettet er en start, og vi gjør noen helt grunnleggende tiltak for å snu trenden. Vi skal gjøre en jobb for å danne grunnlag for å nå målet om å likestille tannhelsetjenestene. Derfor skal vi utrede status for tannhelsetjenesten i Norge. Vi skal se på sosiale og geografiske forskjeller i bruk og tilgang, og vi skal se på årsakene til forskjellene og på forholdet mellom tilbud i privat og offentlig regi. Denne utredningen vil gi oss verdifull kunnskap, som skal danne grunnlaget for den planen som må ligge til grunn, for vi vet at å rigge et godt tilbud innebærer mange faktorer – fra bemanning til pris og alt derimellom.

Vi gjør klare og tydelige prioriteringer på psykisk helse og rus. Vi setter av 700 mill. kr mer til finansiering

av sykehusene, og vi gjør det klart at psykisk helse og rus skal prioriteres, for vi vet at det er behov for å styrke tilbudet til disse gruppene. Skal vi lykkes med det, må vi sikre at sykehusene har god nok finansiering. Dette er i tråd med planene våre i Hurdalsplattformen. Vi skal sette i gang en opptrappingsplan for psykisk helse og rus. Vi må jobbe bedre, vi må forebygge mer, og vi må behandle på best mulig måte. De som har utfordringer med psykisk helse, skal få hjelp når de trenger det. Og sliter man med rus, skal man få helsehjelp og ikke straff.

Jeg er stolt av at vi er i gang med dette, og vi har mer i vente. Dette budsjettforslaget viser vei, og det viser de første stegene i planen som ligger i Hurdalsplattformen. Vi skal styrke den offentlige helsetjenesten. Vi skal styrke tannhelsen. Og vi skal forbedre tilbudet innen psykisk helse og rus. Vi skal bygge videre på et sterkt, offentlig helsevesen, for vi vet at det bidrar til å utjevne sosiale og geografiske forskjeller – og er det noe vi trenger nå, er det akkurat det. Det er når vi står sammen og gir hverandre hjelp, vi lykkes. Og det er fellesskapet som løser oppgavene best.

Sandra Bruflot (H) [18:55:54]: Når samfunnet stenges, det innføres skjenkestopp og folk permitteres, er det noen utsatte grupper som går en annerledes og vanskelig jul i møte. Barn og unge som lever i familier som er preget av økonomisk uro, rus og psykiske lidelser, får den vanskeligste tiden framover – de som har minst mulighet til å ta vare på seg selv, og som heller ikke har et godt, beskyttende nettverk.

Når man snakker om psykisk helse, snakkes det av og til om motstandskraft eller resiliens. Det kan høres litt avansert ut, men det det egentlig vil si, er å beholde en god psykisk helse og å tilpasse seg når livet byr på utfordringer og motgang. Men for barn må den motstandskraften og hjelpen til å ha det fint når verden buter litt imot, være hos foreldre, familie og nettverk.

Under denne pandemien, der mange har fått testet sin evne til å tilpasse seg, er det noen barn som har blitt skadet av de samme menneskene som skulle passe på dem, fordi konsekvensene av pandemien har gjort ting verre for omsorgspersonene deres. Det er noe å tenke på når mange foreldre nå vil ha stengte skoler og barnehager før jul. Noen barn er mer avhengige av skolen, barnehagen og tilgang på andre voksne mennesker enn dem som er hjemme i juleferien, og det er bra at denne regjeringen har videreført Solberg-regjeringens mål om å skjerme barn og unge så langt det lar seg gjøre.

Det er ikke særlig vits i å sette grupper opp mot hverandre, for alle forstår at næringslivet må kompenseres, og at det haster å få på plass tiltak når man på kort varsel får beskjed om skjenkestopp og antallsbegrensninger – at vi må gjøre det vi kan for å redde bedrifter og leve-

brød. Det er heller ikke sann at det ikke har betydning for folks psykiske helse og livskvalitet. Men i tillegg må vi passe på de utsatte gruppene som sliter mer når ting stenges ned, og det kan ikke vente til januar.

Budsjettene til Solberg-regjeringen har tatt nettopp de hensynene, men når vi igjen må stenge ned, er det viktig å se på hva som funket sist, og hva som ikke har funket. Lavterskeltilbud i kommunene for dem som sliter med psykiske plager og rus, må være lett tilgjengelig gjennom økt bemanning, utvidede åpningstider, forebyggende tiltak og rett og slett å oppsøke dem som sliter mest – akkurat det Solberg-regjeringen har gitt penger til. Hjelpetelefoner fikk muligheten til å ta unna da det var flere som tok kontakt og trengte hjelp. Fontenehusene fikk ekstra penger til å ha et tilbud til unge med psykiske plager da alt annet stengte ned. Det er blitt gjort mye bra i år, ikke minst av frivilligheten, som representerer en svær ressurs som snudde seg kjapt, og som har hjulpet mange.

I fjor var tallet på overdoser det høyeste på 20 år. Vi har ikke årets tall ennå, men i et land med en god, offentlig helsetjeneste, med små forskjeller og med høy levestandard mistet 324 mennesker livet av overdose i 2020. Noe av grunnen er at folk ble skrevet ut av behandling til stengte tilbud i kommunene.

En dag skal jo dette gå over, så framover må vi passe på at folk får tilpasset, rask og god hjelp dersom de sliter psykisk. Virker ikke den behandlingen man får, bør man få bytte behandling ganske kjapt. Det må være lett å få hjelp, og det må være enkelt å vite hvor man skal gå for å få den hjelpen. Frivilligheten og kommunene må jobbe sammen, og vi må hjelpe folk til å bli litt mer motstandsdyktige og å tilpasse seg når livet blir tøft.

Så vil jeg si at det er veldig bra at det settes i gang flere forsøk for å gi rusavhengige bedre livskvalitet. Det settes i gang forsøk med heroinassistert behandling i tillegg til at det prøves andre medisiner i LAR. Planen fra Solberg-regjeringen var at 2022 skulle være det første hele året da ansvaret for mennesker som ble tatt for rusbruk, skulle flyttes fra justis til helse. Det er bra at Støre-regjeringen ikke har fjernet midler for å forberede kommunene på å trappe opp helsehjelp til rusavhengige i 2022, men lovnadene om å trappe opp hjelpen innenfor rus og psykisk helse hjelper ikke på langt nær så mye som det kunne gjort dersom Arbeiderpartiet og Senterpartiet hadde blitt med på en rusreform som går bort fra å straffe folk for rusbruk. Det opprettholder stigmaet mot mennesker som i utgangspunktet ikke har det så enkelt, det gjør at vi fortsatt har en straffepolitikk som slår sosialt skjevt ut, og det gjør at vi fortsatt er i en situasjon der folk ikke tør å be om hjelp når de trenger det.

Til jul ønsker jeg meg flertall for rusreformen i 2022. Det er ikke for sent å snu.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [19:00:56]: Riksrevisjonen kom før sommaren ut med ein rapport om psykiske helsetenester. Han er for tida til behandling i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Rapporten er ei omfattande totalvurdering som viser at tilbodet ikkje er godt nok. Oppsummeringa er at psykisk helsevern ikkje er prioritert i tråd med politiske målsetjingar, og det er manglande kunnskap om kva behandling som faktisk gjev effekt. Der kunnskap om effekt finst, blir han ikkje tatt i bruk. Måten ein har styrt på for å følge opp kvalitet, har ikkje fanga opp desse svakheitene.

Riksrevisjonen konkluderte med åtte punkt:

- Det fyrste punktet er at befolkninga får meir behandling for psykiske plager og lidningar i nokre helseregionar enn i andre.
- Det andre er at mange med psykiske plager og lidningar ikkje får hjelp når dei treng det.
- Nummer tre er at ungdomar med samtidige psykiske lidningar og rusmiddelproblem ikkje får god nok behandling. Nesten 20 pst. av kommunane manglar eit tilbod til ungdom med rusmiddelproblem, og rundt 30 pst. av poliklinikkane innanfor psykisk helsevern for barn og unge behandlar ikkje unge under 18 år med samtidige psykiske lidningar og rusmiddelproblem. Og dersom dei gjer det, får mange behandling som er berekna på vaksne, eller ikkje behandling retta mot avhengigheit i det heile.
- Det fjerde punktet er at den gylne regelen, som inneber at psykisk helse og rusbehandling skal prioriterast over somatiske – altså fysiske – helsetenester, ikkje er innfridd. Dette kan fyrst og fremst forklarast med at psykisk helsevern blir nedprioritert i løpet av budsjettåret til fordel for somatikken.
- Det femte punktet er at arbeidet med å auke og ta i bruk kunnskapen om behandling av psykiske plager og lidningar ikkje er godt nok. Forskinga er mangelfull, og det manglar kunnskap om kva behandling som har effekt.
- Det sjette punktet er at mange kommunar og poliklinikkar i psykisk helsevern ikkje sikrar tilstrekkeleg brukarmedverknad og pårørandeinvolvering.
- Det sjuande punktet er at mange leiarar ikkje sørgjer for at det blir arbeidd systematisk med kvalitetsforbetring. Fleirtalet av leiarane ved poliklinikkane meiner at helseføretaka legg stor vekt på ventetider og innteningskrav i styringa heller enn på effekt av behandlinga som blir gjeven.
- Det siste punktet er at dei statlege verkemidla som skal bidra til god kvalitet i tenestene, kan brukast på ein betre måte. Dei nasjonale kvalitetsindikatorane, altså korleis ein måler kvalitet, gjev ikkje kunnskap om i kva grad behandlinga faktisk verkar.

Kritikken frå Riksrevisjonen er alvorleg. For å trekke fram noko viser rapporten at det er store forskjellar i samfunnet vårt. Kor lang tid det tek før personar som potensielt har ei alvorleg psykisk lidning, får hjelp, er avhengig av kvar i landet ein bur. I mange kommunar får ikkje ungdom med samtidige psykiske lidningar og rusmiddelproblem eit godt nok behandlingstilbod, eller dei står heilt utan. Mange poliklinikkar i psykisk helsevern har ikkje dei rammene som er nødvendige for at behandlarane skal kunne gje god behandling til ungdom som har samtidige psykiske lidningar og rusmiddelproblem.

Den offentlege debatten om psykisk helse har vore stor dei siste åra, og for mange var det den viktigaste saka i årets val. Ein av grunnane til dette er at mange opplever at nedbygging av spesialiserte tenester og forflytting av ansvar over til kommunane har gått for langt. Talet på innleggingar har gått opp, mens liggjetida har gått ned. Mange endar som svingdørspasientar og møter fleire forskjellige behandlarar i eit fragmentert system. Det rammar dei sjukaste hardast, og det gjer at personar med lette lidningar kan bli sjukare. Å bli avvist av dei som skal hjelpe oss, kan òg gjere oss sjukare. Utfordringane er komplekse og samansette.

Dette er bl.a. bakteppet for fjorårets rusreform, som var utan tiltak for opptrapping av behandlingstilbod eller friske midlar, og grunnlaget var før pandemien kom. Som ein følge av pandemien treng me ein særleg innsats for den psykiske helsa til barn og unge. Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa vil rette opp i uverdige forhold, og me styrkjer difor arbeidet retta mot barn og unge med ytterlegare 50 mill. kr. Samanlikna med 2021 er det føreslått 55,5 mill. kr til etablering og evaluering av FACT ung-team, tverrfaglege og oppsøkjande team retta mot barn og unge med langvarige, samansette behov. Totalt føreslår me ei styrking på 250 mill. kr til arbeidet med den psykiske helsa til barn og unge i 2022. I tillegg føreslår regjeringa ei styrking på 40 mill. kr til ACT- og FACT-team for vaksne. Regjeringa ønskjer å auke løyvinga til kommunane og fylkeskommunane og å auke grunnfinansieringa av sjukehusa for å leggje til rette for meir behandling innan psykisk helsevern og tverrfagleg spesialisert rusbehandling.

Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa vil rette opp i uverdige forhold, og dette er berre starten. Me har forplikta oss til ein opptrappingsplan for psykisk helse og rusomsorg. Eg ser fram til dette arbeidet, sånn at me kan rette opp i kritikken Riksrevisjonen hadde mot den førre regjeringa. Det vil gje verdig og fagleg forsvarleg helsehjelp.

Tove Elise Madland (A) [19:06:18]: Arbeidarpartiet og Senterpartiet har saman med SV lagt fram eit stats-

budsjett som legg ramma for at innbyggjarane skal oppleve at livet og interessene deira står høgt på dagsordenen.

Sterke fellesskap, høg tillit og små forskjellar er viktig, også knytt til helse til den enkelte. Å få bidra til fellesskapet gjennom arbeid er viktig for både den fysiske og den psykiske helse. Dette budsjettet bidrar difor til at innbyggjarane bidrar til fellesskapet. Dei utfordringane folk opplever, gjev dette budsjettet svar på. Store forskjellar skal bli bygde ned. Det er berre å nemne: meir til sjukehus, meir til fastlege og meir til kompetanse og rekruttering til bl.a. spesialsjukepleiarar og ikkje minst til tannhelse.

Den økonomiske politikken til regjeringa fører til meir rettferdig fordeling og ei rettferdig retning, ein sterk velferdsstat og gode tenester heilt uavhengig av lommeboka til folk og kvar dei bur. Å sikre ei sterk ofentleg helseteneste som gjev alle innbyggjarane – uansett kvar dei bur, og uansett sosial og økonomisk bakgrunn – gode tenester, valfridom og medraderett, er svært viktig. Privatiseringsreformer som fritt behandlingsval vil kome berre nokre til gode.

Eldre lever stadig lenger. Me blir friskare, og me held oss i betre form. For regjeringa er det viktig at dei eldre har gode, trygge og tilpassa bustader. Difor styrkjer regjeringa kommuneøkonomien og gjer det mogleg å satse på tilrettelagde bustader med ulik velferdsteknologi som gjev tryggleik for den einskilde.

Det er viktig for regjeringa at alle skal kjenne på tryggleik i bustaden sin, ikkje berre om ein bur i ein enkelt eller utvald kommune. Velferdsteknologien skal sjølvstendig ikkje erstatte kvalifisert personale, men vere eit supplement og gje tryggleik i kvardagen. Difor vil regjeringa sikre at eldre får bu i sin eigen bustad så lenge dei kan, med hjelp frå heimeteneste som er organisert i faste team, og som er styrt av kvalitetsmål og ikkje stoppeklokke. Dette gjev god omsorg, hjelp og tilrettelegging til den eldre, og det gjev tillit til den tilsette.

For å sikre nok kvalifisert helsepersonell i bl.a. eldreomsorga vil regjeringa setje ned ein helsepersonellkommisjon. Å utdanne, rekruttere og behalde helsepersonell er for mange små kommunar, som bl.a. Vindafjord, ei utfordring. I ei tid med knappleik på helsepersonell må òg statusen til og interessa for fagområdet geriatrici bli auka. Spesialkunnskap om helseutfordringane til dei eldre er svært viktig, og regjeringa vil auke tverrfaglegheita i eldreomsorga og styrkje innhaldet i tenesta. Regjeringa tek desse utfordringane på alvor, og sjølvstendig er det heile og faste stillingar som skal vere standarden.

Det at me blir eldre, gjer òg at fleire eldre får diagnosen demens, så eit meir demensvenleg samfunn er avgjerande. Alle har rett til å kjenne seg inkluderte og likeverdige og bli møtte med forståing. Reforma Leve heile livet

har fem innsatsområde: eit aldersvenleg Noreg, aktivitet og fellesskap, mat og måltid, helsehjelp og samanhengande tenester. Alt dette bidrar til ein tryggare og betre kvardag for våre eldre.

For regjeringa skal førebyggjande helsefremjande arbeid skje på alle samfunnsområde. Me må hugse på at helse blir skapt utanfor sjukehuskorridorane, der folk lever, bur og arbeider. Difor er betre folkehelseiltak så viktig, og igjen: God kommuneøkonomi gjer òg dette mogleg.

Det går ein raud tråd gjennom Hurdalsplattforma og til budsjettet. Å utjamne økonomiske og sosiale forskjellar er viktig for å fremje den norske folkehelse. Dei sosiale helseforskjellane i Noreg har auka. Det er dramatisk at kva utdanning ein har, kva inntekt ein har, og kva jobb ein har, skal kunne vere avgjerande for kor lenge ein skal leve, og med kva sjukdom og lidning.

Å lage ein strategi for å jamne ut sosiale helseforskjellar og kjempe mot einsemd vil bety mykje for mange. Frivillig sektor og idretten er viktige bidragsytarar her. Familie og frivillige gjer ein uunnverleg innsats i helse- og omsorgssektoren.

Dette budsjettet er eit sikkerheitsnett. Dette budsjettet er for alle, same kven ein er, kvar ein bur, og kva lommeboka inneheld. Dette budsjettet sikrar like tenester i heile landet, nemleg tenester nær folk.

Erlend Svardal Bøe (H) [19:11:21]: Høyre har i regjering gjennom åtte år levert statsbudsjett som har satset på en bedre eldreomsorg. Vi har lagt til rette for tilskudd til bygging og modernisering av om lag 20 000 heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger, nesten dobbelt så mange som forrige gang vi hadde en rød-grønn regjering. Vi har gitt eldre mennesker mer makt til å bestemme over egen hverdag ved å innføre fritt behandlingsvalg, fritt brukervalg og samboergaranti, slik at eldre mennesker kan bli gamle sammen.

Vi har gjennomført et ordentlig kompetanseløft, sånn at over 146 000 ansatte i helsetjenesten har fått grunn-, videre- og etterutdanning de siste fire årene, og vi har lagt fram kvalitetsreformen Leve hele livet, som tar tak i de mest grunnleggende tingene som gjerne svikter når vi snakker om eldreomsorg, som mat, aktivitet, fellesskap, kvalitet i helsetilbudet og sammenheng i tjenestene.

Selv om Høyre har fått til mye i eldreomsorgen de siste åtte årene, og vi har levert et statsbudsjett som setter handling bak ord, er det fortsatt en vei å gå i Norge for å skape en enda bedre eldreomsorg, for vi ser tall og hører historier om eldre mennesker på sykehjem som er underernært eller står i fare for å bli det. Vi ser at kommuner sliter med å rekruttere nok helsepersonell, vi ser at ensomhet blant eldre mennesker er økende, og vi ser

at mange eldre sliter med å henge med i et samfunn som utvikler seg raskt, særlig når det gjelder digitalisering.

For noen uker siden var jeg på besøk til Kinn kommune, som i fjor vant Leve hele livet-prisen for sitt arbeid med å skape en bedre eldreomsorg og følge opp Leve hele livet-reformen. Det var et fint besøk. Jeg fikk bl.a. være med på sangstund på sykehjemmet, og jeg tror nok ikke de som hørte meg synge, ble så veldig imponert, men jeg ble i alle fall veldig imponert over jobben de har gjort med å følge opp Leve hele livet-reformen. På grunn av tilskuddsordningene som Høyre har etablert i statsbudsjettet for å følge opp Leve hele livet-reformen, har de kunnet ansette en egen samfunnskoordinator som skal legge til rette for mer forebygging, mer aktivitet og mer frivillighet i eldreomsorgen. Det har gitt eldre mennesker mer og bedre livskvalitet.

Høyre vil lære av dem som lykkes med å gi eldre mennesker en trygg, aktiv og verdig alderdom. Vi vet at vi blir flere eldre i Norge i årene framover. Da må vi sikre en eldreomsorg med høy kvalitet og forberede helsetjenesten på å klare nettopp det. Vi må utdanne mer kompetent helsepersonell og gjøre det mer attraktivt å jobbe i eldreomsorgen. Derfor er kompetanseløftet som Høyre har gjennomført, viktig. Vi må legge bedre til rette for at eldre mennesker kan bo hjemme så lenge som mulig, ved å bygge flere tilrettelagte boliger. Derfor er investeringstilskuddet for trygghetsboliger i statsbudsjettet viktig. Vi må gi eldre mennesker tillit og makt til å bestemme over egen hverdag, og vi må følge opp kvalitetsreformen Leve hele livet sånn at vi lærer av hverandre.

Vi må skape et mer aldersvennlig samfunn, der eldre mennesker anerkjennes som verdifulle bidragsytere i samfunnet. Derfor er jeg stolt over at det er Høyre i regjering som har fått på plass Norges første eldreombud og senteret for et aldersvennlig Norge.

Jeg kjenner jeg blir bekymret over hvor lite vi har hørt om hva den nye regjeringen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil med eldreomsorgen i Norge. Det eneste jeg har sett så langt, er at de skal reversere eldrepolitikk satt i gang av Høyre, og at de ikke skal følge opp viktige satsinger. I tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet kuttet de investeringstilskuddet til flere tilrettelagte boliger for eldre mennesker i distriktene. Det er trist. Flere tilrettelagte boliger gjør at flere kan bo hjemme lenger, noe som utsetter behovet for omsorgstjenester og reduserer ensomhet ved etablering av felles møteplasser. De kuttet også godkjenningssmodellen og belønningsordningen for fritt brukervalg i kommunene, sånn at eldre mennesker får mindre makt til å bestemme i egen hverdag. Nå har de også inngått et budsjettforlik med SV om å kaste ut private aktører fra helse- og omsorgstjenesten. Kvalitetsreformen Leve hele livet er heller ikke nevnt med et eneste ord i regjeringserklæringen

til Arbeiderpartiet og Senterpartiet, til tross for at kommunene er godt i gang med gjennomføring av reformen, slik vi ser i Kinn kommune, som jeg snakket om tidligere.

Høyre har i regjering satset på eldreomsorg, og vi skal fortsette arbeidet med å skape en bedre eldreomsorg – fordi det skal være godt å bli gammel i Norge, og fordi vi vil gi eldre mennesker en trygg, aktiv og verdig alderdom som er tilpasset den enkeltes behov. Det har vi gjort gjennom åtte år, og det arbeidet skal vi fortsette med i opposisjon.

Truls Vasvik (A) [19:16:40]: Vår felles offentlige helsetjeneste skal være tilgjengelig for alle, uansett hvor en bor, og uansett hvor tjukk lommebok en har. Skal vi lykkes med det, trengs det tydelig politikk – en tydelig politikk med vilje til å bruke skattebetalernes penger til samfunnets beste. Det betyr økte budsjetter til sykehusene, til kommunene og til fastlegene. Det betyr satsing på psykisk helse, tannhelse og fødetilbud, og det betyr et helsevesen der private aktører ikke kan hente ut penger fra systemet uten at det offentlige har full kontroll.

Grunnfjellet i norsk helsevesen er fastlegene, en lege som følger deg og familien over tid – kanskje generasjoner – som vet hva du trenger, og hva som skjer med folka rundt deg; en legetjeneste som sparer sykehusene for mange besøk og ser når du sliter psykisk, og som tar unna størstedelen av pasientbehandlingene her til lands for en brøkdel av helsebudsjettet. Fastlegene er like viktige enten du bor i Larvik eller i Lakselv.

Men nå rister det i grunnfjellet. Stadig flere har mistet fastlegen sin på grunn av at legen har gått av med pensjon eller rett og slett kastet inn håndkleet på grunn av en for slitsom arbeidshverdag. Det må vi politikere ta på alvor, og det trengs en etterlenget satsing på fastlegeordningen. Den satsingen gjør den nye regjeringen, både på kort og på lang sikt.

Mer penger til fastlegene og en tilskuddsordning for legevakt er en start, og vi er fullstendig klar over at det ikke er nok. Derfor må vi få på plass både økonomi og arbeidsvilkår som gjør at flere velger å bli fastleger og å stå i jobben over tid. Der skal vi gjøre en forskjell. Det er viktig for pasientene, men ikke minst er det viktig for å sikre at belastningen i normaltider ikke blir for stor på resten av helsetjenesten.

Men når fastlegene ikke kan bistå fordi sykdomsbildet er for komplekst, trengs det en spesialisthelsetjeneste som tar godt imot en. Også her trengs det politisk vilje til å prioritere de viktigste tingene. Regjeringen legger 700 mill. kr på toppen av forrige regjeringens forslag, både som økt basisfinansiering og økt aktivitetsvekst. Det er viktig for å øke beredskapen, for å øke behandlingen innen psykisk helsevern og rus og for å øke mulighe-

tene for vedlikehold og investeringer, men ikke minst for å gjøre sykehusene i bedre stand til å ta igjen det etterslepet som blir når korona endelig slipper taket.

Selv om vi nå øker rammene til vår felles helsetjeneste, har vi de siste årene sett at det er bemannings- og kapasitetsutfordringer i sykehusene, særlig innenfor intensiv. Jeg tror, som jeg har sagt før, at vi politikere gjør klokt i å dele på noe av ansvaret. Men ingen er heller tjent med at vi ikke tar inn over oss at meldingene og rapportene har blitt tydeligere og tydeligere i årene etter at Nasjonal beredskapsplan for pandemisk influensa ble presentert i 2014. For dem som står i dette til daglig i helsevesenet vårt, er det ikke politisk spill. Det er realiteter, og det må vi ta på alvor.

Det fokuseres mye på sykepleierne her i dag, men personellutfordringen gjelder flere fagfelt. Derfor må vi se helse- og omsorgstjenesten i stort. Vi lever stadig lenger, og vi får mer komplekse sykdomsforløp. Mangelen på personell er høyst reell også utenom pandemitider. Derfor vil regjeringen ytterligere øke antallet utdanningsstillinger og i stor grad fokusere på dette i årene framover, også når det gjelder oppgavedeling innenfor sektorene.

Intensivkapasiteten har stått på stedet hvil de siste årene på tross av at etterspørselen og behovet har økt. Kommunehelsetjenesten mangler folk, særlig i distriktene. Det er ingen kvikkløp på dette, men nå er vi i gang.

700 mill. kr her, 100 mill. kr der og 50 mill. kr der – det blir penger av sånt. Jeg er stolt av at regjeringen, innenfor begrensede tidsrammer og handlingsrom, har klart å sette noen tydelige spor og peker ut en retning for årene som kommer – en retning om en felles offentlig helsetjeneste som skal være der når en trenger den. Vi skal stoppe privatiseringen og fragmenteringen. Vi skal styrke tjenestene i kommunene, på sykehusene og hos fastlegene. Noe av det aller vakreste med Norge er velferdsstaten, og der er helse- og omsorgstjenesten vår en av de aller viktigste bærebjelkene.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Morten Wold (FrP) [19:21:21]: Sjelden har satsingen på helsevesenet vært viktigere enn akkurat nå. Sjelden har en regjering vært så handlingslammet. Sjelden har vi sett så få tiltak for å løse så store utfordringer.

Samtidig som intensivkapasiteten på sykehusene er sprengt, leverer ikke regjeringen når det gjelder antall intensivplasser. Samtidig som sykepleierne roper etter flere medarbeidere, leverer ikke regjeringen nok studieplasser. Samtidig som ansatte i helsesektoren er overarbeidet og underbetalt, vil ikke regjeringen gi dem lønnsloft. Samtidig som Arbeiderparti-politikerne sier vi ikke trenger statlig finansiert eldreomsorg, dukker de opp:

enkelthistoriene om glemte, pleietrengende og endatil døende eldre, syke og svake i kommuner styrt av motstandere av statlig finansiert eldreomsorg.

Jeg må si jeg er skuffet når jeg ser budsjettet regjeringen har lagt frem – ikke bare fordi jeg er uenig i retningen regjeringen ønsker for landet, men fordi det nedprioriterer dem som trenger hjelpen vår aller mest.

For Fremskrittspartiet er det viktig å prioritere god helsehjelp til folk som trenger det. Det betyr f.eks. å bygge ut flere døgnplasser i psykiatrien og styrke institusjonene for psykisk helse. Døgnplasser i psykiatrien har vært nedprioritert i altfor lang tid. Derfor setter Fremskrittspartiet av 900 mill. kr til dette i vårt alternative budsjett. Døgnplassene må bygges opp, ikke rives ned.

Dessuten må vi ta i bruk alle tilbydere vi har. Det gjelder både offentlige, private og ideelle. Det skaper mangfold og utvikling i en sektor som sårt trenger det. Se f.eks. til høyt anerkjente og respekterte Modum Bad i Vikersund i Modum kommune. Det er en privat psykisk helseinstitusjon. De ansatte er strålende fornøyd, brukerne er strålende fornøyd, og lokalmiljøet er strålende fornøyd. Dette er typen innslag vi trenger i velferdsmiksen for å skape et bredt og godt tilbud for dem som trenger det.

Helt til slutt: Noe av det mest hjerteskjærende jeg ser, er syke mennesker der det finnes en medisin som kan hjelpe dem, men hvor staten ikke vil tilby medisinen de trenger. Medisiner redder liv, og da er det vår jobb å sørge for å tilby medisiner til folk som har behov for dem. I verdens rikeste land kan man ikke si at vi ikke har råd til å tilby medisiner. Det er etter Fremskrittspartiets mening uverdig å sette en pris på et menneskeliv.

Hege Bae Nyholt (R) [19:24:40]: Jeg bor i en forholdsvis stor by, Trondheim, med et stort sykehus fullt av ekspertise i kort avstand til mitt hjem. Kort vei og et godt tilbud er viktig når og om behovet for det oppstår. Men slett ikke alle i Norge bor i store byer med kort reisevei til et universitetssykehus. I Norge ønsker vi at folk skal kunne bo ute på øyer, oppe på fjell og langt inne i fjorder. Vi er for distriktene og for en desentralisert bo-setting. For at det skal kunne være mulig, trengs det både jobber, barnehager, skoler, offentlig transport og ikke minst det vi debatterer nå: et godt og trygt helsevesen.

Over hele fjøla i Helse-Norge kuttet det i tilbudet gjennom ABE-kuttene. Rødt vil reversere disse kuttene, og vi vil styrke sykehusene med mer penger i vårt alternative budsjett. Dette er midler som kunne gått til bl.a. bedre bemanning, ambulansetjenester og lokalsykehus. Det er nødvendig at det skjer, og det må skje kjapt.

I disse dager sitter Helse Midt-Norge – som jeg hører til under – i budsjettbehandlinger. Det er sånn at Helse

Midt-Norge må spare penger, og da må de kutte 90–100 årsverk midt i en pandemi, midt i en bemanningskrise. Jeg har her lyst til å nevne LOs regionkonferanse i Trøndelag, som vedtok en uttalelse om at de så med stor bekymring på Helse Nord-Trøndelags økonomiske situasjon.

Mandag 13. september ble det kjent via mediene at det igjen skal kuttes 115 mill. kr, uten at tillitsvalgte i helseforetaket var orientert om situasjonen. Det økonomiske kuttet tilsvarer 90–100 årsverk, som skal kuttes ved lokalsykehusene i Levanger og Namsos.

LO er bekymret – med rette. Beboerne i Nord-Trøndelag er bekymret – med rette. Folk i distriktene i hele landet er bekymret for kutt og innstramming – og det med rette. Rødt er også bekymret. Vi er bekymret, men vi er slettes ikke handlingslammet. Derfor har Rødt, i vårt alternative statsbudsjett, foreslått å reversere kuttene som ABE-reformen gir. Og vi foreslår å styrke sykehuse. Det skulle vi ønske at vi hadde hatt flertall for, for det ville gjort det tryggere å bo i distriktene i Norge.

Marian Hussein (SV) [19:27:38]: De nye koronarestriksjonene gir i dag bekymringer hos mange gravide kvinner. De har hørt historiene og fortellingene fra gravide og fødende kvinner i barselomsorgen fra våren 2020 – kvinner som måtte være alene i livets viktigste øyeblikk, kvinner som ikke fikk hjelp eller støtte av partneren sin, og som var isolert og alene i mange dager.

Det er behov for å trygge disse kvinnene, for det vi vet, er at det var ganske store forskjeller mellom sykehuse og hvordan de fulgte smittevern rådene. Det er behov for at helsemyndighetene er tydeligere. Jeg er veldig klar over at helseministeren og øvrige helsetopper har mye å gjøre i disse dager, men disse kvinnene fortjener at vi ser dem, og at vi også gjør det vi kan for å trygge dem før en viktig begivenhet.

Frivilligheten er noe av det vakreste med Norge. Den organiserte kvinnebevegelsen har jobbet i hundrevis av år for å sikre kvinners rettigheter og stilt opp for fellesskapet. Norske Kvinners Sanitetsforening har alltid sett behovet i samfunnet for fellesskapet og etablert nye og gode tilbud. Under andre verdenskrig så de behovet for feltsykehus. I vår samtid har de sett behovet for innvandrerkvinnens rett til og behov for støtte i fødetilbudet. Kvinner som f.eks. de som nylig kom fra Afghanistan, og som ikke har hatt muligheten til å lære seg språket, fikk støttepersonell og støttedoula i fødsel kort tid etter ankomst. Forskning viser at disse kvinnene har ganske høy risiko for komplikasjoner under fødsel. Dette er kvinner som ikke får fortalt noe til sin jordmor om hvordan de har det i fødsel. Jordmoren får heller ikke gitt de gode rådene til disse.

Elleve fødeavdelinger har hatt samarbeid med Sanitetskvinnene, og SV bevilget i vårt alternative statsbudsjett penger for å kunne opprettholde dette tilbudet. Dessverre fikk vi ikke gjennomslag for det, men jeg håper at regjeringen går i dialog med Sanitetskvinnene og finner en løsning, for det er viktig at vi sikrer likeverdige helsetilbud, også for kvinner med kort botid i Norge.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Seher Aydar (R) [19:30:46]: Tenk at en av verdens sterkeste økonomier ikke klarer å håndtere presset pandemien gir på helsetjenestene våre. Det er ikke tussensvis av koronapasienter på norske sykehus – det er under 400. Til tross for at Norge bruker mer penger på helse enn mange andre land det er naturlig å sammenligne oss med, knekker vi nesten av den belastningen. Det må bety at det er noe med måten vi driver helsevesenet vårt på.

Før pandemien ble det slått fast at det minste forsvarlige antall intensivplasser er 500. Da lå Norges intensivkapasitet under det. Det er faktisk blant de laveste i Europa. Til sammenligning har Tyskland 30 intensivsenger per 100 000 innbyggere. Tidligere helseminister Bent Høie svarte da han ble spurt om hvorfor kapasiteten vår er så lav:

«Vi kan ikke ha veldig mange intensivplasser stående tomme i Norge. Tomme plasser har ingen verdi.»

Dette er bedriftsøkonomisk tenkning. Nå vet vi jo at tomme plasser er verdifull beredskap. Tenk om kapasiteten må bygges ned fordi tomme plasser ikke har noen verdi. Det svekker pasientsikkerheten og øker presset på hele helsetjenesten. Det gjør at sengepostene må behandle kritisk syke pasienter, som hadde vært bedre ivaretatt på intensiven, at sykehusene er fulle av korridorpasienter, at kommunene må ta imot eldre og pleietrengende pasienter nesten rett fra operasjonsbordet, at barselkvinner blir sendt hjem altfor tidlig, og at psykisk syke blir sendt hjem så fort at behandlerne knapt har fått begynt behandlingen. Å spare inn ved å drifte helsevesenet på et kronisk minimumsnivå er lønnsomt på kort sikt – det er riktig. Men konsekvensene av å drive sånn over lang tid er at vi ikke har noen beredskapskapasitet, at vi mister de menneskene som jobber der, og at vi sliter ut dem som tross alt blir i jobben.

Om vi skal ha et helsevesen som kan gi befolkningen trygge helsetjenester også i uforutsigbare tider, må vi ha beredskap. Tomme senger, også kjent som bedre sykehuskapasitet, er det som gjør at ansatte kan føle seg trygge på at de kan møte det som kommer. Det er det som gir befolkningen trygghet for at vi kan håndtere kriser. Det er kanskje ikke økonomisk lønnsomt på kort

sikt, men vi trenger det allikevel. Derfor kan vi ikke ha et helsevesen som leker butikk, som prioriterer etter kort-siktig økonomisk lønnsomhet. Vi må ha et helsevesen som styrer etter faglige og politiske mål. Vi må ha et helsevesen som ser på behovet i befolkningen og på dem som jobber i tjenestene.

Nå har vi en ny helseminister, og jeg håper at den nye helseministeren ser verdien i sykehuskapasitet og hvor viktig det er å bygge ut helseberedskapen både på hvert eneste sykehus og over hele landet.

Tuva Moflag (A) [19:33:59]: Nå er barna mine tilbake på hjemmeskole. Mange ansatte har igjen blitt permittert, og en rekke næringer går usikre tider i møte, ikke minst reiseliv, kultur, restauranter og utelivsbransjen.

Verden har stått i en pandemi i to år. Veien ut av den går gjennom vaksinasjon. Det har både helseministeren og statsministeren vært tydelige på. Vaksinasjon hindrer alvorlig sykdom og død.

Likevel er det for mange som fortsatt vegrer seg mot å ta vaksine. Det er ulike grunner til at folk ikke kan eller ikke vil ta vaksine. Jeg vil på det sterkeste oppfordre alle som kan ta vaksinen, til å gjøre det.

Noen har vært usikre fordi det er en ny vaksine. Til dem vil jeg si: Selv om vaksinen er ny, er teknologien kjent, og nå er det satt over 8,5 milliarder enkeltdoser i verden. Vi vet at det virker, vi vet at det beskytter, vi vet at det redder liv, og vi vet at det er vaksiner som kan gi oss livet tilbake.

Mange er frustrert over dem som ikke lar seg vaksinere nå. Det er ikke så rart, for det rammer hele samfunnet når vaksinasjonsgraden ikke er høy nok. Forleden dag kunne vi lese om hvem som legges inn på sykehus med covid-19. Det er ti ganger så høy risiko for å bli lagt inn hvis man ikke er vaksinert. De innlagte som ikke er vaksinert, er yngre, og de blir sykere.

Det er fristende å oppfordre folk til å vaksinere seg fordi det betyr noe for ungene, som kan få en mer normal hverdag, fordi det kan redusere belastningen på helsetjenesten og intensivavdelingene, og fordi det kan hindre at arbeidsplassene må stenge ned. Men til dem som har vært i tvil til nå, vil jeg egentlig bare si: Ta vaksinen for deg selv, for du kan unngå alvorlig sykdom og død med et lite stikk i armen.

Erlend Svardal Bøe (H) [19:36:28]: Det har blitt sagt i denne debatten at fritt behandlingsvalg handler om ideologiske skylapper fra Høyre, at det er en ordning som kun er for noen få. Det er ikke ideologiske skylapper å ta i bruk eksisterende aktører for å gi folk hjelp raskere, og det er ikke sånn at fritt behandlingsvalg bare er for noen få. Før 2013, da vi hadde en rød-grønn regjering, var det sånn at vanlige folk kun kunne benytte seg

av den offentlige helsetjenesten, mens de som hadde stor lommebok, kunne kjøpe seg ut av køen ved å kjøpe kapasitet hos private. Da vi innførte fritt behandlingsvalg i 2015, fjernet vi det skillet. Vanlige folk fikk nå muligheten til å benytte seg av private aktører – på lik linje med dem som har stor lommebok, som Arbeiderpartiet kaller det. Det er litt merkelig at Arbeiderpartiet ikke ser at det gjør en forskjell for folk, at det betyr noe for folk når 60 000 mennesker har valgt å benytte seg av den ordningen.

Det er noe med det faktum at nettopp vanlige folk benytter seg av fritt behandlingsvalg – å se de menneskene som står bak systemet, de som benytter seg av fritt behandlingsvalg, f.eks. innenfor rusbehandling, der ventetiden for å få behandling i 2013 var på 66 dager, mens den i dag er på 33 dager. Ikke fortell meg at det ikke betyr noe for den som er rusavhengig, og som sliter. Ikke fortell meg at det ikke betyr noe for de menneskene som får benyttet seg av fritt behandlingsvalg, og som slipper å stå i ventekø og kommer seg raskere tilbake til hverdagen og til arbeidslivet. Fritt behandlingsvalg betyr noe for folk, enten man er vanlige folk eller man har stor lommebok, for det betyr at man kan benytte seg av både de private aktørene som er i dag, og av den offentlige helsetjenesten.

Forskningsrådet kom i september med en rapport som viser at fritt behandlingsvalg har gitt mer valgfrihet, at det har økt mangfoldet i samfunnet vårt, og at det er svært viktig for veldig mange pasienter.

Så det er ikke ideologiske skylapper, det er ikke en ordning som kun er for noen få, det er en ordning som er for vanlige folk – og for folk med stor lommebok – og jeg håper at vi snart kan begynne å innse at denne ordningen faktisk betyr noe for folk, så folk kommer raskere tilbake til arbeidsliv og til hverdag.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [19:39:33]: Jeg tegner meg nå bare for å gi en stemmeforklaring til hvorfor Høyre ikke stemmer for noen av Fremskrittspartiets løse forslag i salen i dag. Det kommer kanskje sent, men forhåpentligvis godt.

Forslag nr. 15: Der forventer vi at regjeringen følger opp. Det ble også nedsatt et utvalg av den forrige regjeringen. Dette er jo viktig, men det har vi en klar forventning om at regjeringen følger opp.

Forslag nr. 16: Det er gjort et viktig arbeid gjennom hele pandemien av pensjonert personell, altså pensjonert helsepersonell, men også av pensjonister generelt. Den nye regjeringen har heldigvis, etter litt påtrykk fra oss, videreført denne ordningen slik at man ikke får avkorting i pensjonen når man jobber fram til sommeren. Ellers er det selvfølgelig viktig å sikre at flest mulig som

har mulighet og kapasitet, kan bidra, men vi støtter ikke dette forslaget.

Forslag nr. 17: Vi mener at regjeringen bare kan gjøre det, altså inngå avtaler med private. Jeg ble litt bekymret da jeg hørte statsråden svare på spørsmålet mitt i sted, da hun nevnte at apoteker og Forsvaret kunne bidra med logistikk og distribusjon. Jeg håper da inderlig at regjeringen nå lar alle krefter få lov til å delta. Er det noe som er viktig nå, er det å få satt den tredje dosen, som gjør at folk ikke blir alvorlig syke, ikke blir innlagt på sykehus, ikke opplever å få en slik tung sykdomsbyrde. Så jeg ber regjeringen inderlig om å vurdere å ta i bruk flere til å være med å teste og vaksinere.

Forslag nr. 18: Det handler om revidert nasjonalbudsjett. Det behandler vi ikke i budsjettet nå.

Bård Hoksrud (FrP) [19:41:41]: Til foregående taler: Det er jo litt synd at man stemmer imot noe man er enig i, for jeg tror det hadde vært bra om en faktisk hadde vært tydelig og sendt dette signalet videre til regjeringen.

Så er det jo ganske morsomt, for når jeg har hørt på debatten her – og vi har brukt noen timer – har det nesten hørt ut som om det har vært en forskjell på himmel og «h», altså noen ordentlige forskjeller, her. Men det handler altså om ca. 550 mill. kr i forskjell netto mellom de to forslagene som kom fra den forrige regjeringen, og det denne regjeringen har lagt fram.

Så registrerer jeg at man er opptatt av helsepersonellkommisjonen, og at det er kjempebra. Det høres ut som det er handlekraft, men i realiteten er det jo noe alle vet, så man behøver vel ikke å sette ned en kommisjon, det er bare å gjennomføre.

Det er interessant å høre debatten om fritt behandlingsvalg eller det å ta i bruk den private kapasiteten. Jeg registrerer, fra denne talerstolen, at det viktige her handler om ideologi og ideologiske skylapper – og ikke at folk faktisk skal få behandling så raskt som mulig og bli friske. Det er altså slik at sykehusene våre nå er i en kjempevanskelig situasjon og må redusere aktiviteten, må redusere antallet som får behandling og blir friske, og som raskere kunne blitt det. Det er det altså noen i denne salen som mener er helt greit, for man vil ikke bruke den ledige kapasiteten som er der.

Jeg synes det viktigste er å hjelpe folk, og derfor har Fremskrittspartiet også foreslått 3 mrd. kr mer til sykehusene, både for at vi skal styrke sykehusene og for at vi skal få på plass mer intensivkapasitet, men også for at man skal kunne bruke den ledige kapasiteten som er der, for å hjelpe folk og få folk friske. Men det er altså partier her som synes det er helt greit at folk bare skal stå i kø. Jeg synes ikke det er greit, jeg synes det er bra hvis vi kan hjelpe flere. Og det kan vel hende at man må bruke

noe av den ledige private kapasiteten også for å hjelpe sykehusene og primærhelsetjenesten, som nå er knekjørt mange steder og sender veldig klare signaler om at det er store utfordringer.

Når det gjelder private helseaktører og dette med vaksiner, så jeg at Veterinærforeningen var ute nå og sa at de også er villige til å stille opp, og det viser at det er mange der ute som er villige til å stille opp. Dette er en privat aktør, og for enkelte representanter fra denne talerstolen er dette sånne man ikke skal bruke. Jeg synes man skal bruke alt for å sørge for at de som ønsker å vaksinere seg, vaksineres med den tredje dosen så raskt som mulig. Det er i hvert fall det som har vært mantraet som jeg opplever både fra regjeringen og andre, og da må man jo bruke den kapasiteten som er der.

Så håper jeg det ikke er slik at man bare stemmer imot fordi man skal stemme imot, men at man faktisk leser forslagene og stemmer for forslagene hvis man mener det er gode forslag, og dette er gode forslag som alle burde stemt for.

Statsråd Ingvild Kjerkol [19:44:47]: Veien ut av denne pandemien går gjennom vaksiner. Og det som er viktig nå, er at kommunene blir avlastet, sånn at man får satt den tredje booster-dosen raskest mulig. For å få til det har regjeringen engasjert Forsvaret til å bistå med distribusjon. I dag er det sånn at alle koronavaksinene går gjennom kommunene. Det er de som har fått ansvaret for logistikken knyttet til det å distribuere disse glassene med de edle dråper. Dette er en vaksine som trenger en særskilt logistikk, og for at vi ikke skal pålese kommunene nye oppgaver i vår iver etter å hjelpe, har vi mobilisert Forsvaret.

Når apotekene nå etter hvert får lov til å stikke i overarmen, er det gjennom en avtale sentralt, ikke et pålegg om at hver enkelt kommune må inngå sin separate avtale. Det er ikke blitt gjort før, men vi får det til nå. Poenget er igjen å avlaste kommunene, ikke å gi dem nye oppgaver. Flere kommuner ønsker og har forberedt seg på å kunne bruke bedriftshelsetjenesten lokalt, både deres egen og den hos større bedrifter i kommunen som har den typen ressurser tilgjengelig.

Der er også poenget at vi ikke skal pålegge kommunene nye organisatoriske oppgaver, men bruke Forsvaret til å distribuere dette på en enkel måte. Her er det mange krefter som ønsker å bidra, og det får de også lov til. Denne uken og neste sender vi ut dobbelt så mange vaksinedoser som det kommunene selv har bestilt. 720 000 doser blir sendt ut. De kan lagres gjennom mellomjulen. Formålet er at man skal ha drop-in- og lavterskel vaksinetilbud gjennom romjulen, sånn at man kan gå for å få satt den tredje booster-dosen.

Så er vi på tampen av debatten. Det ser ut som vi får et helsebudsjett også neste år. Helsetjenesten vår har vært gjennom en kjempekrevenne tid: 20 måneder med pandemi. Pandemien er ikke over. Dessverre har vi ingen reservebenk klar til å avlaste de fantastiske fagfolkene våre i tjenesten, men fra regjeringens side jobber vi for å gjøre det vi kan for å gi dem et pusterom. Hver og en av oss bidrar i disse dagene og ukene ved å holde avstand, bruke munnbind og ikke treffe like mange som vi kanskje ønsker oss i julehøytiden.

Truls Vasvik (A) [19:47:56]: Som statsråden sa, nærmer vi oss kveld, og debatten var vel egentlig på vei ut. Så klarte jeg ikke helt å dy meg, for det var interessant å se den hyllingen som nå var av fritt behandlingsvalg, og ordbruk som var ganske svulstig. Det som er artig med fritt behandlingsvalg, FBV, er at det er evaluert av folk på utsiden av denne salen. Det er ofte en lur øvelse når vi skal se om ting fungerer. I rapporten – og jeg har hovedkonklusjonene her – står det:

«FBV har i liten grad bidratt til å realisere målene om reduserte ventetider og mer effektive sykehus.»

Det står videre:

«HELFOs forvaltningsoppgaver har blitt mer omfattende og kompliserte (...).»

Det står videre:

«Personer med lavere sosioøkonomisk status er overrepresentert blant dem som opplever fristrudd.»

Og det står til slutt:

«Dette bekrefter bildet av FBV som en ordning som er tilgjengelig for noen og ikke andre.»

Det er ikke regjeringspartiene eller SV eller Rødt som nå har brukt ordene «ideologiske skylapper». Det har avgående regjering, med sitt støtteparti Fremskrittspartiet, gjort. Vi har ikke ideologiske skylapper når det gjelder dette. Vi viser derimot til evaluering, vi viser til hva som faktisk har skjedd, og vi viser til hva som fungerer. Derfor fungerer fritt behandlingsvalg ganske dårlig.

Presidenten: Representanten Tone Wilhelmsen Trøen har tatt ordet to ganger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [19:49:22]: Med den tilbagemeldingen fra statsråden nå stemmer Høyre likevel for forslag nr. 17, fra Fremskrittspartiet, for vårt inntrykk har vært at man skulle ta i bruk enda flere til å kunne bistå i vaksineringsen. Da anbefaler jeg Høyres representanter å stemme for forslag nr. 17.

Så benytter jeg anledningen til å takke for en god debatt, til komiteen og de andre som har bidratt utenfor komiteen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 8.

Sak nr. 9 [19:49:52]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i midlertidig lov om billettering på ferje som følge av utbrudd av covid-19 (Innst. 82 L (2021–2022), jf. Prop. 37 L (2021–2022))

Presidenten: Etter ynske frå transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Kirsti Leirtrø (A) [19:50:32] (ordfører for saken): Denne saken handler om å forlenge midlertidig lov av 26. mai 2020 om elektronisk billettering på ferjer som følge av utbruddet av covid-19.

I dag gjelder ordningen fram til 1. januar, og forslaget vi nå behandler, dreier seg om å forlenge denne midlertidige loven. Ordningen omhandler både riksvei- og fylkesveiferjer. Samtidig med innføringen av elektronisk billettering ble riksregulativet for ferjetakster endret med AutoPASS-regulativ for ferjetakster, sånn at det nå kun betales for kjøretøy. Det er også anskaffet leseutstyr, så en forlengelse nå vil ikke få store økonomiske konsekvenser.

Man har ikke rukket å ha høring i denne runden, men det ble gjennomført høringer i to runder ved forrige behandling i Stortinget.

Statens vegvesen ba i september departementet og Solberg-regjeringen om å forlenge ordningen ytterligere og redegjorde for de gode erfaringene og behovet for fortsatt å hindre spredning av smitte hos ferjemannskapet. Erfaringene en hadde med elektronisk billettering, var også så gode at en ba om at lovverket ble endret, sånn at dette kunne bli en varig ordning.

Dessverre ble både en forlengelse av den midlertidige ordningen og spørsmålet om en varig ordning avslått med argumentet om at Solberg-regjeringen hadde bestemt at samfunnet skulle gjenåpnes til en normal hverdag. Dermed ble de fleste nasjonale koronatiltakene avsluttet. Det trengs litt lengre tid for å forberede permanente endringer i yrkestransportloven, sånn at behandlingen av personopplysninger blir en del av det eksisterende lovverket. Vi må bl.a. gjennomføre en offentlig høring.

Dette arbeidet har dagens regjering allerede igangsatt. Med det vedtaket vi gjør i dag, får vi en nødvendig midlertidig ordning, sånn at det ikke blir en periode med manuell innkreving før vi har den faste ordningen på plass. Tilrådingen gjøres av en samlet komité.

Liv Kari Eskeland (H) [19:53:20]: «Nød lærer naken kvinne å spinne» er eit ordtak som kanskje kan nyttast for fleire tiltak som er vortne gjennomførte i lys av koronapandemien for å beskytta befolkninga og tenesteutøvarar frå uforholdsmessig stort smittetrykk. Eit slikt tiltak er løfta opp på bordet vårt i dag, og problemstillinga er relativt kjend. Her er det snakk om å forlengja ei ordning med kontaktlaus billettering på ferjer, slik at ein unngår kontakt mellom ferjemannskap og dei reisande.

Det hender at brå endringar i samfunnet fører til innovasjon og behov for å tenkja nytt. Det har covid-19 vist oss på fleire område. Nye forretningsmodellar har oppstått, og nye og meir effektive digitale løysingar ser dagens lys. Det har definitivt skjedd gjennom tiltak med elektronisk billetteringssystem. Me har fått eit effektivt innkrevjingssystem, det har vorte frigjeve meir tid for mannskapet på ferja til å utføra andre oppgåver, og for passasjerane er det ein føremon at betalinga skjer automatisk. Betala må me jo gjera uansett.

Inntil me har bruløysingar på plass til erstatning for ferjer, der òg passering med tida vil skje med AutoPASS, er dette ei løysing me er tente med skal halda fram på ferjene. Ordninga var det regjeringa Solberg som fyrst fekk på plass, og ho har to gonger vorte forlenga. Etter det me forstår, er det no eit tiltak som både ferjeselskap, fylkeskommunar og dei reisande ønskjer skal verta permanent.

I Høgre ser me ingen grunn til å venta med å innføra tiltaket som ei permanent ordning, men har sjølv sagt respekt for at dette skal skje gjennom dei vanlege demokratiske prosessane, som høyringar og tilsvar. Vår oppmoding er at sak om ei permanent ordning kjem attende til Stortinget i god tid innan neste mellombelse periode er over. Eg vil derfor fremja forslaget Framstegspartiet og Høgre står bak.

Presidenten: Representanten Liv Kari Eskeland har teke opp det forslaget ho refererte til.

Mona Fagerås (SV) [19:55:45]: 15. november leverte jeg følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Når den midlertidige ordningen har vært så vellykket, og blir sett på som foretrukket og at ønsket om å reversere og gå tilbake til gammel ordning, 1. januar neste år, er en dårligere løsning ville det ikke da være mulig å forlenge en ordning alle mener er bedre og mer fremtidsrettet?»

Fredag forrige uke ble det lagt fram en proposisjon om dette, og i dag, nøyaktig en måned etter at spørsmålet ble stilt, blir dette vedtatt i Stortinget.

Vi som forventer effektivitet, er mer enn fornøyd, og her har ministeren vist handlekraft. Jeg håper selvsagt at ministeren også i framtiden har tenkt å levere like godt og like raskt på alle SVs forespørsler. Vi får komme tilbake til hvordan ordningen skal innlemmes på permanent basis.

Statsråd Jon-Ivar Nygård [19:57:07]: Saken gjelder regjeringens forslag til forlengelse av midlertidig billettering på ferje som følge av utbrudd av covid-19, hvor man da foreslår at det skal vare til og med 1. juli 2022. Jeg setter pris på at Stortinget har lagt til rette for en svært rask behandling av denne saken, og at det er en enstemmig komité som har innstilt i samsvar med lovforslaget.

Den midlertidige loven gjør det mulig for mannskapene på de offentlige ferjesambandene å billettere gjennom registrering av kjøretøyenes kjennemerker eller AutoPASS-brikke og etterskuddsvis fakturering. Ordningen sørger for en smittefri billettering, slik at ferjesambandene kan holdes åpne for trafikk og statens og fylkeskommunenes inntekter fra ferjebilletter sikres. Det har vært et svært viktig tiltak under situasjonen med koronaviruset og har hatt stor betydning både for mannskapet og for at ferjetilbudet i hele landet kan opprettholdes. Ordningen er tatt i bruk i samtlige fylkeskommuner med ferjesamband, bortsett fra Troms og Finnmark, som ikke er med i billetteringssamarbeidet, og ikke har meldt om dette behovet.

Statens vegvesen har gitt tilbakemeldinger på at tiltaket har fungert godt i hele perioden denne ordningen har vært i bruk. Det er god dialog mellom alle berørte aktører – rederiene, fylkeskommunene, trafikantenes organisasjoner mv. – på dette området.

Departementet har ikke gjennomført høring av forslaget om forlengelse av tidshensyn, men har blitt kjent med at både næringen og fylkeskommunene har ønsket at ordningen videreføres, bl.a. på grunn av den nåværende smittesituasjonen. Gjennom høringsinnspillene vi mottok forrige gang loven ble forlenget, fra 1. januar 2021 til 1. januar 2022, er jeg godt kjent med at mange ønsker seg ordningen med elektronisk billettering permanent. Departementet arbeider med å forberede et høringsnotat med forslag til nødvendige permanente endringer i yrkestransportloven. Dette er høyt prioritert arbeid i departementet.

Inntil et slikt lovforslag er klart til å bli fremmet, har situasjonen med koronaviruset høsten/vinteren 2021 vist at det fortsatt er behov for å ha en midlertidig lov en periode framover. Det er håp om at vaksineringsgraden vil føre til at vi snart kommer til et tidspunkt der det ikke

lenger er behov for å bruke de midlertidige tiltakene mot koronaviruset. Vi vet fortsatt ikke med sikkerhet når det vil skje, særlig i lys av nye virusvarianter. Her vil Statens vegvesen og fylkeskommunene følge de generelle vurderingene fra helsemyndighetene. En varighet på loven til juli 2022 vil gi den sikkerhetsmarginen vi trenger på dette området, slik det ser ut nå.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Liv Kari Eskeland (H) [20:00:08]: Etter det som både statsråden og me forstår, er dei aller fleste aktørar veldig godt fornøgde med den midlertidige ordninga, og fleire tek – som statsråden var inne på – til orde for at dette bør gjerast permanent. Ser statsråden prinsipielle grunnar til at dette ikkje skal kunna løysast på ein rask og hensiktsmessig måte?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [20:00:35]: Nei, på det nåværende tidspunkt gjør jeg ikke det, men vi skal jo gjøre et stykke arbeid i departementet på det. Jeg tror at vi skal få dette til, og jeg ønsker at vi skal få dette til.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta. Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 9.

Votering

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten: Statsråd Jon-Ivar Nygård vil leggja fram 2 kgl. proposisjonar.

Statsråd Jon-Ivar Nygård la fram 2 kgl. proposisjonar (sjå under Referat).

Presidenten: Stortinget er då klar til å gå til votering.

Votering i sakene nr. 1-4

Presidenten: Sakene nr. 1–4 er andre gongs behandling av lover og gjeld lovvedtaka 7 til og med 10.

Det ligg ikkje føre nokon forslag til merknad. Stortingets lovvedtak er dermed vedtekne ved andre gongs behandling og vert å senda Kongen i samsvar med Grunnlova.

Votering i sak nr. 5, debattert 16. desember 2021

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2022, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18) (Innst. 16 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022))

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt åtte forslag. Det er

- forslaga nr. 1–3, frå Helge André Njåstad på vegner av Framstegspartiet og Raudt
- forslaga nr. 4 og 5, frå Helge André Njåstad på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 6, frå Tobias Drevland Lund på vegner av Raudt og Venstre
- forslaga nr. 7 og 8, frå Tobias Drevland Lund på vegner av Raudt

Det vert votert over forslaga nr. 7 og 8, frå Raudt.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2022 fremme et forslag til en rettslig plikt slik at alle landets kommuner og fylkeskommuner må bli tilknyttet eInnsyn, og foreslå hvordan finansiering av dette skal gjennomføres.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en støtteordning for dem som har høye oppvarmingskostnader, men som ikke kvalifiserer til bostøtte.»

Votering:

Forslaga frå Raudt vart med 94 mot 7 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 20.14.15)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 6, frå Raudt og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen se på muligheten for å gi fylkeskommunene flere oppgaver.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Raudt og Venstre vart med 90 mot 11 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.15.04)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 4 og 5, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for fullfinansiering av brukerutstyret ved Maskinlaboratoriet og Konstruksjonslaboratoriet ved Ocean Space Centre i budsjettene for 2023 og 2024.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilføre kommunene i prøveprosjektet for statlig finansiert eldreomsorg de midlene de skulle hatt om prosjektet hadde fortsatt som forutsatt, mot tilsvarende reduksjon i innbyggertilskuddet.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet vart med 88 mot 13 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 20.15.21)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 1 og 2, frå Framstegspartiet og Raudt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Husbanken også inkluderer kommunale krisesentre i sine ordninger.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et ekspertutvalg for vann og avløp for å møte det store ettersepet og investeringsbehovet i kommunene på en kostnadseffektiv og bærekraftig måte.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaga.

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet vart med 81 mot 20 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 20.15.41)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 3, frå Framstegspartiet og Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ved et fremtidig ferjeavløsningsprosjekt for Atløy fremdeles legge til grunn 27 mill. kroner i årlig tilskudd innenfor kap. 572 post 60.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet og Raudt vart med 79 mot 22 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 20.16.02)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2022 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje.....	13 434 000	
	50	Det kongelige hoff.....	228 443 000	
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.....	57 000 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje.....	11 181 000	
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter	95 181 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, Koronakommisjonen, kan overføres	5 000 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	173 969 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	110 715 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	15 100 000	
502		Tariffavtalte avsetninger mv.		
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	208 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Pensjonskostnader		
		tjenestemannsorganisasjonene.....	31 000 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	682 908 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69 843 000	
	22	Fellesutgifter	139 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	22 193 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	11 742 000	
525		Statsforvalterne		
	1	Driftsutgifter	1 905 347 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	179 946 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	336 000 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	450 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 356 600 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	33 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	228 600 000	
531		Eiendommer til kongelige formål.....		
	1	Driftsutgifter	29 593 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 533 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	22 662 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	213 500 000	
540		Digitaliseringsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	132 155 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	42 170 000	
	22	Bruk av nasjonale fellesløsninger.....	212 100 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale fellesløsninger, <i>kan overføres</i>	326 449 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	151 166 000	
	26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	21 032 000	
	27	Tilsyn for universell utforming av ikt, <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	29	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn, <i>kan overføres</i>	126 000 000	
	71	IT-standardisering.....	859 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	69 830 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	2 634 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	8 856 000	
	70	Sentrale organisasjoner	311 821 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Kommunale organisasjoner	34 667 000	
	73	Fylkesorganisasjoner	75 751 000	
	75	Fylkesungdomsorganisasjoner	22 501 000	
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 698 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-5 638 335 000	
	2	Driftsutgifter	2 185 122 000	
	3	Avskrivninger	1 533 000 000	
	4	Renter av statens kapital	1 599 450 000	
	6	Til reguleringsfondet	-894 500 000	-1 215 263 000
	30	Prosjektering av bygg, kan overføres		130 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres		302 300 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, kan overføres		252 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, kan overføres		4 170 350 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, kan overføres		825 000 000
	39	Byggelånsrenter, kan overføres		370 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres		319 869 000
	49	Kjøp av eiendommer, kan overføres		30 173 000
		Totale utgifter		13 426 808 000
Inntekter				
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	20 700 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter	41 191 000	
	3	Brukerbetaling	68 301 000	
3525		Statsforvalterne		
	1	Inntekter ved oppdrag	179 946 000	
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Diverse inntekter	2 563 000	
3540		Digitaliseringsdirektoratet		
	3	Diverse inntekter	2 285 000	
	5	Bruk av nasjonale fellesløsninger	212 100 000	
	7	Tjenesteeierfinansiert drift av Altinn	126 000 000	
	86	Tvangsmulkt	100 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter	16 400 000	
5447		Salg av eiendom utenfor statens forretningsdrift		
	40	Salgsinntekter	500 000 000	
		Totale inntekter		1 169 586 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 1	kap. 3525 post 2
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 27	kap. 3540 post 4
kap. 540 post 29	kap. 3540 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	25	Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter	163 mill. kroner

IV

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2022 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1 post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 623,8 mill. kroner i prisnivå per juli 2022.

V

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2021–2022) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

VIII

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettår.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.

2. selge statens eiendommer på Adamstuen i Oslo. Det kan foretas direktesalg til Oslo kommune av eiendom som skal benyttes til kommunale formål. Prisen fastsettes da til markedstakst.
3. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
4. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

X

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. foreta posteringer til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres kunde og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger knyttet til delfinansiering av investeringsprosjekter fra oppdragsgiver mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene nettoføres på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

XI

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2022 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

B.

Rammeområde 6

(Innvandring, regional utvikling og bolig)

I

På statsbudsjettet for 2022 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter.....	1 130 192 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	515 307 000	
	22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	18 735 000	
	23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
	45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	119 821 000	
	60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	144 639 000	
	70 Stønader til beboere i asylmottak	49 832 000	
	71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	8 700 000	
	72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet.....	29 336 000	
	73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291 post 60</i>	28 078 000	
	74 Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	49 565 000	
	75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	39 558 000	
	76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overføres</i>	22 000 000	
491	Utlendingsnemnda		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	269 637 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	13 154 000	
500	Kommunal- og distriktsdepartementet		
	1 Driftsutgifter	431 676 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	94 056 000	
	23 Husleie for fellesarealer m.m.....	120 801 000	
	25 Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	4 184 000	
	27 Sak- og arkivløsning, <i>kan overføres</i>	39 933 000	
	50 Forskningsprogrammer	60 103 000	
	70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 120 000	
553	Regional- og distriktsutvikling		
	61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.....	817 170 000	
	62 Kompetansepiloter, <i>kan overføres</i>	17 360 000	
	63 Interreg og Arktis 2030	91 266 000	
	65 Omstilling.....	88 214 000	
	66 Utprøving av bygdevestavtaler, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.....	57 000 000	
	74 Klynger og innovasjon	71 665 000	
	76 Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	10 858 000	
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1 Driftsutgifter	33 452 000	
	73 Merkur, <i>kan overføres</i>	61 310 000	
560	Samiske formål		
	50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv	559 645 000	
	51 Divvun.....	7 780 000	
	55 Samisk høyskole	5 616 000	
563	Internasjonalt reindriftssenter		
	1 Driftsutgifter	6 351 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 921 000	
567	Nasjonale minoriteter		
	60 Romer, <i>kan overføres</i>	6 526 000	
	70 Nasjonale minoriteter.....	8 197 000	
	72 Det Mosaiske Trossamfund	10 726 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	73	Kvensk språk og kultur	11 118 000	
	74	Kultur- og ressurscenter for norske romer.....	17 086 000	
	75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres</i>	5 323 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	3 228 588 000	
	76	Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller, <i>kan overføres</i>	171 101 000	
	78	Boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 778 000	
	79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	40 582 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	36 985 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	105 277 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, <i>kan overføres</i>	44 943 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	86 890 000	
	71	DOGA	49 001 000	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 502 000	
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	7 090 000	
595		Statens kartverk		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	894 263 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	255 793 000	
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	27 201 000	
670		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	302 303 000	
671		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 865 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	44 350 000	
	50	Norges forskningsråd	10 151 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	4 953 065 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	656 771 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	237 256 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 418 000	
	71	Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunn og frivillige organisasjoner	195 195 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker mv.....	19 664 000	
	73	Tilskudd.....	30 258 000	
672		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 731 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	36 219 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 008 013 000	
	61	Kompetansekartlegging i mottak før bosetting.....	602 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	353 701 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 506 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	62 282 000	
	71 Tap på lån	24 000 000	
	72 Rentestøtte	1 400 000	
	Totale utgifter		18 159 255 000

Inntekter

3490	Utlendingsdirektoratet		
	1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	3 566 000	
	3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	63 322 000	
	4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	254 042 000	
	5 Refusjonsinntekter	2 600 000	
	6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	30 410 000	
	7 Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	17 986 000	
	8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	26 600 000	
3563	Internasjonalt reindriftssenter		
	2 Diverse inntekter	2 921 000	
3585	Husleietvistutvalget		
	1 Gebyrer	2 693 000	
3587	Direktoratet for byggkvalitet		
	1 Diverse inntekter	112 000	
	4 Gebyrer	38 764 000	
3595	Statens kartverk		
	1 Gebyrinntekter tinglysing	509 429 000	
	2 Salg og abonnement m.m.	116 346 000	
	3 Samfinansiering	207 765 000	
3671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	4 Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	11 883 000	
3672	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	24 543 000	
5312	Husbanken		
	1 Gebyrer m.m.	9 549 000	
	11 Diverse inntekter	82 080 000	
5615	Husbanken		
	80 Renter	2 874 000 000	
	Totale inntekter		4 278 611 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2022 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 670 post 1	kap. 3670 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2022 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2022 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Assistert retur og reintegrering i hjemlandet, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2022 kan inngå avtaler med varighet ut over 2022 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Dersom behovet for innkvartering av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i statsbudsjettet for 2022 eller det oppstår behov for å gjennomføre tiltak for forsvarlig innkvartering ut over det som der er lagt til grunn, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten eller iverksette nødvendige tiltak, selv om dette medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 900 mill. kroner i 2022, og forpliktelsene ut over 2022 skal ikke overstige en samlet ramme på 1 mrd. kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige for-

valtningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

VII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap.

VIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske romer	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger og forsøk med nye boligmodeller	129,4 mill. kroner
	78	Boligsosiale tiltak	8,8 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	60,4 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	23,1 mill. kroner

X

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 62 Kompetansepiloter, post 63 Interreg og Arktis 2030, post 65 Omstilling og post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon.
2. tildele midler til Innovasjon Norge og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 74 Klynger og innovasjon.

XI

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2022 til 2023.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2022 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

På statsbudsjettet for 2022 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 450 000	
	60	Innbyggertilskudd	143 680 149 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	808 128 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 253 346 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	990 000 000	
	65	Regionsentertilskudd	203 375 000	
	66	Veksttilskudd	145 756 000	
	67	Storbytilskudd	608 665 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	40 129 892 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	710 577 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i>	412 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	12 102 348 000	
	61	Tilleggskompensasjon	55 000 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	57 894 000	
Totale utgifter				202 182 580 000

Presidenten: Høgre, Framstegspartiet, Raudt, Venstre, Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 54 mot 47 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 20.16.36)

Vidare var tilrådd:

D.

Rammeuavhengig vedtak

Stortinget ber regjeringen vurdere å forlenge mandatet til arbeidsgruppen som kartlegger kommunesektorens merutgifter og inntektsbortfall som følge av koronapandemien til hele 2022.

V o t e r i n g:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 6, debattert 16. desember 2021

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2021 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 70 S (2021–2022), jf. Prop. 21 S (2021–2022), kap. 490, 491 og 3490)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 1 081 633 000 til kr 1 100 299 000	18 666 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak, for høyes med fra kr 538 848 000 til kr 578 989 000	40 141 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse, nedsettes med fra kr 11 691 000 til kr 9 328 000	2 363 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, for høyes med fra kr 151 315 000 til kr 152 516 000	1 201 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak, for høyes med fra kr 49 017 000 til kr 54 897 000	5 880 000
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, kan overføres, nedsettes med fra kr 49 355 000 til kr 44 638 000	4 717 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, kan nyttes under kap. 291 post 60, nedsettes med fra kr 18 448 000 til kr 14 549 000	3 899 000
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., kan overføres, nedsettes med fra kr 55 400 000 til kr 43 024 000	12 376 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres, nedsettes med fra kr 32 627 000 til kr 14 162 000	18 465 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 21, nedsettes med fra kr 253 318 000 til kr 242 318 000	11 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, kan nyttes under post 1, nedsettes med fra kr 12 381 000 til kr 7 881 000	4 500 000
Inntekter			
3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter, for høyes med fra kr 1 170 000 til kr 2 187 000	1 017 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter, for høyes med fra kr 47 769 000 til kr 51 848 000	4 079 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, for høyes med fra kr 188 648 000 til kr 239 166 000	50 518 000
	5	Refusjonsinntekter, for høyes med fra kr 4 616 000 til kr 5 589 000	973 000
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter, nedsettes med	1 444 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 21 292 000 til kr 19 848 000	
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 11 224 000 til kr 8 955 000	2 269 000
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 25 942 000 til kr 24 530 000	1 412 000

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 80 mot
20 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 20.17.18)

Votering i sak nr. 7, debattert 16. desember 2021

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 71 S (2021–2022), jf. Prop. 22 S (2021–2022), kap. 290, 291, 292, 3291 og 3292)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
290		Integrerings- og mangfaldsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 319 655 000 til kr 298 655 000	21 000 000
291		Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarar	
	60	Integreringstilskot, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 5 504 799 000 til kr 5 962 691 000	457 892 000
	61	Særskilt tilskot ved busetjing av einslege mindreårige flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 1 050 343 000 til kr 1 024 198 000	26 145 000
	62	Kommunale innvandrartiltak, blir redusert med frå kr 272 577 000 til kr 254 277 000	18 300 000
	72	Statsautorisasjonsordninga for tolkar m.a., blir auka med frå kr 16 992 000 til kr 18 392 000	1 400 000
	73	Tilskot, blir redusert med frå kr 31 258 000 til kr 25 258 000	6 000 000
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar	
	22	Prøvar i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar, blir redusert med frå kr 42 463 000 til kr 40 463 000	2 000 000
	60	Tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar, blir redusert med frå kr 1 124 482 000 til kr 1 004 800 000	119 682 000
	61	Kompetansekartlegging i mottak før busetting, blir redusert med frå kr 412 000 til kr 267 000	145 000
Inntekter			
3291		Busetjing av flyktningar og tiltak for innvandrarar	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	4	Tilskot til integreringsprosjekt i asylmottak i regi av frivillige organisasjonar, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med frå kr 11 582 000 til kr 2 500 000	9 082 000
3292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarakar	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjende utgifter, blir redusert med frå kr 15 314 000 til kr 12 509 000	2 805 000

Presidenten: Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 87 mot 13 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 20.17.49)

Votering i sak nr. 8, debattert 16. desember 2021

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2022, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) og Representantforslag fra stortingsrepresentant Seher Aydar om å redde fødeavdelingen i Kristiansund (Innst. 11 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022), Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) og Dokument 8:12 S (2021–2022))

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt 18 forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus
- forslag nr. 2, frå Tone Wilhelmsen Trøen på vegner av Høgre
- forslaga nr. 3–7, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet og Raudt
- forslag nr. 8, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet og Pasientfokus
- forslaga nr. 9 og 10 og nr. 15–18, frå Bård Hoksrud på vegner av Framstegspartiet
- forslaga nr. 11–14, frå Seher Aydar på vegner av Raudt

Det vert votert over forslaga nr. 11, 12 og 14, frå Raudt.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2023 skjerme de regionale helseforetakene for ABE-reformen.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle helseforetak har ordninger med egen vikarpool/bemanningsenhet med fast ansatte vikarer.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at fødeavdelingen i Kristiansund bevares, også etter at det nye sykehuset på Hjelset er i drift.»
Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaga.

Votering:

Forslaga frå Raudt vart med 91 mot 9 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 20.18.54)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 13, frå Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med nøytral merverdiavgift i helseforetakene og fremme dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.»

Votering:

Forslaget frå Raudt vart med 94 mot 5 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 20.19.12)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 17, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen inngå nasjonale avtaler om koronavaksiner og koronatesting med private helseaktører.»
Høgre har varsla støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet vart med 65 mot 35 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 20.19.33)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 9, 10 og 18, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen arbeide for at barn som henvises fra helsesykepleier eller lege til lokal optiker, får dekket hele eller deler av synsundersøkelsen gjennom offentlig finansiering.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at medisinen Kaftrio tas i bruk til behandling av personer med cystisk fibrose snarest mulig.»

Forslag 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2022 legge inn midler slik at ALS-pasienter i Norge kan få opphold på ALS-huset Rosenlund Park i Løten.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet vart med 84 mot 16 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 20.19.53)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 8, frå Framstegspartiet og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette prosjekteringen av en fullverdig fødeavdeling i Alta kommune i løpet av 2022.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Pasientfokus vart med 84 mot 16 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.20.12)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 3–7, frå Framstegspartiet og Raudt.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at IT-systemene til mammografiprogrammet blir oppdatert, slik at kvinner ikke risikerer forsinket brystkreftdiagnose.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at den offentlige helsetjenesten er i stand til å tilby tidlig ultralyd, og at NIPT blir tilgjengelig for alle gravide.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å sørge for at byggingen av nye Stavanger universitetssjukehus ikke stopper opp.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede et fond for store sykehusinvesteringer.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene for pasienter av å innføre anbud på folketrygdfinansierte legemidler og de helseøkonomiske gevinstene av legemidlene, og legge frem vurderingen for Stortinget på egnet måte. Anbud på folke-

trygdfinansierte legemidler iverksettes ikke før Stortinget har behandlet saken.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet og Raudt vart med 80 mot 20 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 20.20.32)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 16, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak som legger til rette for at permitterte arbeidstakere, studenter, uførepensjonister og alderspensjonister kan jobbe i kommunene og helseforetakene med oppgaver som gjør at man raskt kan avlaste de ansatte i helse- og omsorgstjenestene. Det må sikres at inntektsgrensen for studenter og avkortningen for trygd og pensjon ikke gjelder for de som jobber i helsevesenet under pandemien, så lenge det er behov for ekstra arbeidskraft grunnet koronapandemien.»

Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet vart med 80 mot 20 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.20.51)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 15, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen og KS gjennomføre en ny vurdering av hvordan koronakrisen har påvirket kommuneøkonomien, og at kommunene kompenseres for økte utgifter og reduserte inntekter.»

Venstre, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet vart med 76 mot 24 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.21.10)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 2, frå Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at anbud på folketrygdfinansierte legemidler organiseres slik at ingen pasienter skal måtte bytte behandling uten at de selv ønsker det. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at anbud for folketrygdfinansierte legemidler begrenses til oppstart av ny behandling,

og når pasienten av medisinske årsaker må endre behandling.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla subsidær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre vart med 77 mot 23 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.21.28)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at helseforretakene tilbyr flere utdanningsstillinger for sykepleiere og jordmødre.»

Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Raudt og Pasientfokus vart med 80 mot 20 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.21.48)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

A.

Rammeområde 15

(Helse)

I

På statsbudsjettet for 2022 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
700		Helse- og omsorgsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	250 803 000	
701		E-helse, helseregistre mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	593 274 000	
	70	Norsk Helsenett SF.....	90 896 000	
	71	Medisinske kvalitetsregistre	39 493 000	
	73	Tilskudd til e-helse i kommunal sektor, <i>kan overføres</i>	111 400 000	
702		Beredskap		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	28 257 000	
	22	Beredskapslagring legemidler og smittevernutstyr, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	150 000 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 237 000	
	71	Tilskudd til beredskapslagring legemidler og smittevernutstyr, <i>kan nyttes under post 22</i>	300 000 000	
703		Internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 998 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	259 917 000	
	72	Tilskudd til Verdens helseorganisasjon (WHO)	20 520 000	
704		Norsk helsearkiv		
	1	Driftsutgifter	65 884 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 945 000	
708		Eldreombudet		
	1	Driftsutgifter	10 722 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
709	Pasient- og brukerombud		
	1 Driftsutgifter	75 321 000	
710	Vaksiner mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	267 509 000	
	22 Salgs- og beredskapsprodukter m.m.	148 077 000	
	23 Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19, <i>kan overføres</i>	3 200 000 000	
712	Bioteknologirådet		
	1 Driftsutgifter	12 073 000	
714	Folkehelse		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i>	127 273 000	
	60 Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	96 948 000	
	70 Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	179 747 000	
	74 Skolefrukt mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	21 050 000	
	79 Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	107 603 000	
717	Legemiddeltiltak		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 920 000	
	70 Tilskudd	63 551 000	
732	Regionale helseforetak		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19 116 000	
	70 Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	1 343 200 000	
	71 Resultatbasert finansiering, <i>kan overføres</i>	590 302 000	
	72 Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	61 442 935 000	
	73 Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	21 764 800 000	
	74 Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	16 299 450 000	
	75 Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	14 454 732 000	
	76 Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	42 950 166 000	
	77 Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbe- vilgning</i>	3 437 675 000	
	78 Forskning og nasjonale kompetansetjenester, <i>kan overføres</i>	1 347 102 000	
	80 Kompensasjon for merverdiavgift, <i>overslagsbevilgning</i>	8 217 634 000	
	81 Protonsenter, <i>kan overføres</i>	181 000 000	
	82 Investeringslån, <i>kan overføres</i>	7 260 350 000	
	83 Byggelånsrenter, <i>overslagsbevilgning</i>	218 000 000	
	86 Driftskreditter	2 859 000 000	
733	Habilitering og rehabilitering		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	12 911 000	
	70 Behandlingsreiser til utlandet	107 596 000	
	79 Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 419 000	
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
	1 Driftsutgifter	82 763 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	21 Spesielle driftsutgifter	56 587 000	
	70 Hjemhenting ved alvorlig psykisk lidelse mv.	3 042 000	
	71 Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	160 272 000	
	72 Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus.....	13 448 000	
737	Historiske pensjonskostnader		
	70 Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	83 112 000	
740	Helsedirektoratet		
	1 Driftsutgifter	1 233 356 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 014 000	
	60 Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger	89 415 000	
	70 Helsetjenester i annet EØS-land.....	70 851 000	
741	Norsk pasientskadeerstatning		
	1 Driftsutgifter	227 121 000	
	70 Advokatutgifter.....	50 067 000	
	71 Særskilte tilskudd.....	21 848 000	
742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		
	1 Driftsutgifter	165 262 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 658 000	
744	Direktoratet for e-helse		
	1 Driftsutgifter	183 985 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	135 463 000	
745	Folkehelseinstituttet		
	1 Driftsutgifter	1 287 850 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	154 032 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 463 000	
746	Statens legemiddelverk		
	1 Driftsutgifter	355 802 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 261 000	
747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	1 Driftsutgifter	121 863 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 642 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 849 000	
748	Statens helsetilsyn		
	1 Driftsutgifter	168 619 000	
749	Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten		
	1 Driftsutgifter	41 381 000	
761	Omsorgstjeneste		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	213 249 000	
	60 Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	9 514 000	
	61 Vertskommuner	903 016 000	
	63 Investeringsstilskudd – rehabilitering, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 69</i>	2 268 732 000	
	64 Kompensasjon for renter og avdrag.....	805 400 000	
	65 Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, <i>overslagsbevilgning</i>	120 365 000	
	67 Utviklingstiltak.....	86 542 000	
	68 Kompetanse og innovasjon	386 900 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	69 Investeringsstilskudd – netto tilvekst, <i>kan overføres</i>	1 015 685 000	
	71 Frivillig arbeid mv.....	20 026 000	
	72 Landsbystiftelsen.....	88 075 000	
	73 Særlige omsorgsbehov	105 284 000	
	75 Andre kompetansetiltak	11 707 000	
	79 Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	136 019 000	
762	Primærhelsetjeneste		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	187 653 000	
	60 Forebyggende helsetjenester.....	413 078 000	
	61 Fengselshelsetjeneste.....	193 876 000	
	63 Allmennlegetjenester	416 455 000	
	70 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	70 062 000	
	73 Seksuell helse, <i>kan overføres</i>	61 538 000	
	74 Stiftelsen Amatheia	26 712 000	
765	Psykisk helse, rus og vold		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	215 357 000	
	60 Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i>	341 904 000	
	62 Rusarbeid, <i>kan overføres</i>	412 874 000	
	71 Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i>	184 258 000	
	72 Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	499 705 000	
	73 Utviklingstiltak mv.....	165 773 000	
	74 Kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	318 135 000	
	75 Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	257 083 000	
769	Utredningsvirksomhet mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	13 078 000	
	70 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 695 000	
770	Tannhelsetjenester		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	41 075 000	
	70 Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	414 579 000	
780	Forskning		
	50 Norges forskningsråd mv.....	370 562 000	
781	Forsøk og utvikling mv.		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	44 211 000	
	79 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	80 621 000	
783	Personell		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	64 977 000	
	61 Tilskudd til kommuner	193 338 000	
	79 Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	28 337 000	
2711	Spesialisthelsetjeneste mv.		
	70 Spesialisthjelp	2 530 000 000	
	71 Psykologhjelp	375 000 000	
	72 Tannbehandling.....	2 500 020 000	
	76 Private laboratorier og røntgeninstituttt	1 043 210 000	
2751	Legemidler mv.		
	70 Legemidler	12 119 500 000	
	71 Legeerklæringer	14 286 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	72 Medisinsk forbruksmateriell	2 160 060 000	
2752	Refusjon av egenbetaling		
	72 Egenandelstak.....	7 229 000 000	
2755	Helsetjenester i kommunene mv.		
	62 Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	502 000 000	
	70 Allmennlegehjelp	6 245 000 000	
	71 Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 380 000 000	
	72 Jordmorhjelp	86 224 000	
	73 Kiropraktorbehandling	204 012 000	
	75 Logopedisk og ortoptisk behandling	215 460 000	
2756	Andre helsetjenester		
	70 Helsetjenester i annet EØS-land.....	9 234 000	
	71 Helsetjenester i utlandet mv.	325 190 000	
	72 Helsetjenester til utenlandsboende mv.	234 980 000	
2790	Andre helsetiltak		
	70 Bidrag	199 920 000	
	Totale utgifter		242 150 378 000

Inntekter

3701	E-helse, helseregistre mv.	
	2 Diverse inntekter	120 051 000
3704	Norsk helsearkiv	
	2 Diverse inntekter	3 143 000
3710	Vaksiner mv.	
	3 Vaksinesalg	144 286 000
3714	Folkehelse	
	4 Gebyrinntekter	11 595 000
3732	Regionale helseforetak	
	80 Renter på investeringslån	229 000 000
	85 Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008.....	742 000 000
3740	Helsedirektoratet	
	2 Diverse inntekter	21 057 000
	3 Helsetjenester i annet EØS-land.....	68 368 000
	4 Gebyrinntekter	39 855 000
	5 Helsetjenester til utenlandsboende mv.	51 300 000
	6 Gjesteinnyggeroppgjør for fastleger	89 502 000
3741	Norsk pasientskadeerstatning	
	2 Diverse inntekter	7 099 000
	50 Premie fra private	17 518 000
3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten	
	50 Premie fra private	2 380 000
3745	Folkehelseinstituttet	
	2 Diverse inntekter	198 713 000
3746	Statens legemiddelverk	
	2 Diverse inntekter	35 761 000
	4 Registreringsgebyr.....	80 550 000
3747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	2 Diverse inntekter	18 288 000	
	4 Gebyrinntekter	24 533 000	
3748	Statens helsetilsyn		
	2 Diverse inntekter	1 675 000	
	Totale inntekter		1 906 674 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2022 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 701 post 21	kap. 3701 post 2
kap. 703 post 21	kap. 3703 post 2
kap. 704 post 21	kap. 3704 post 2
kap. 710 post 22	kap. 3710 post 3
kap. 714 post 21	kap. 3714 post 4
kap. 714 post 21	kap. 5572 post 75
kap. 740 postene 1 og 21	kap. 3740 postene 2 og 4
kap. 740 post 70	kap. 3740 post 3
kap. 740 post 60	kap. 3740 post 6
kap. 741 post 1	kap. 3741 postene 2 og 50
kap. 742 post 1	kap. 3742 post 50
kap. 745 post 1	kap. 3710 post 3
kap. 745 post 1	kap. 3714 post 4
kap. 745 postene 1 og 21	kap. 3745 post 2
kap. 746 postene 1 og 21	kap. 3746 post 2 og 4
kap. 746 post 1	kap. 5572 post 74
kap. 747 postene 1 og 21	kap. 3747 postene 2 og 4
kap. 748 post 1	kap. 3748 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2022 kan foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
710	Vaksiner mv.	
	21 Spesielle driftsutgifter	580 mill. kroner
	22 Salgs- og beredskapsprodukter m.m.	80 mill. kroner
	23 Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19	2 000 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2022 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
761	Omsorgstjeneste	
	63 Investeringsstilskudd – rehabilitering	3 646,2 mill. kroner
	69 Investeringsstilskudd – netto tilvekst	2 061,1 mill. kroner
	79 Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2022:

1. aktiverer investeringslån og driftskredittrammen til regionale helseforetak i statens kapitalregnskap.
2. i tilknytning til oppgjørsordningene for h-reseptlegemidler og fritt behandlingsvalg kan føre utgifter og inntekter uten bevilgning over kap. 740 Helsedirektoratet, hhv. post 71 Oppgjørsordning h-reseptlegemidler og post 72 Oppgjørsordning fritt behandlingsvalg. Netto mellomregning med helseforetakene føres ved årets slutt i kapitalregnskapet for hver av ordningene.

VI

Fullmakt til å donere overskuddslager av koronavaksiner

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2022 får fullmakt til at vaksinedoser som ikke er planlagt brukt i Norge og som det ikke vurderes som hensiktsmessig å beholde i et beredskapslager, doneres gjennom COVAX-samarbeidet eller bilaterale donasjoner.

Presidenten: Høgre, Framstegspartiet, Raudt, Venstre, Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varslet at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 53 mot 46 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.22.11)

Vidare var tilrådd:

B.

Dokument 8:12 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Seher Aydar om å redde fødeavdelingen i Kristiansund – vedtas ikke.

Presidenten: Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne har varslet at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 92 mot 7 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.22.29)

Votering i sak nr. 9, debattert 16. desember 2021

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i midlertidig lov om billettering på ferje som følge av utbrudd av covid-19 (Innst. 82 L (2021–2022), jf. Prop. 37 L (2021–2022))

Presidenten: Under debatten har Liv Kari Eskeland sett fram eitt forslag på vegner av Høgre og Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med å gjøre elektronisk billettering på ferje permanent og legge frem en sak for Stortinget om dette».

Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Høgre og Framstegspartiet vart med 59 mot 40 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 20.23.06)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande vedtak til

I o v

om endringer i midlertidig lov om billettering på ferje som følge av utbrudd av covid-19

I

I midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 55 om billettering på ferje som følge av utbrudd av covid-19 skal § 8 andre punktum lyde:

Loven oppheves 1. juli 2022.

II

Loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Det vert votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile vart samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil verta sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Sak nr. 10 [20:23:15]

Referat

1. (175) Midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstønadsløven) (Prop. 44 L (2021–2022))
2. (176) Endringer i statsbudsjettet under Olje- og energidepartementet (midlertidig stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter) (Prop. 45 S (2021–2022))
Samr.: Nr. 1 og 2 vert sende energi- og miljøkomiteen.
3. (177) Representantforslag frå stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Bård Hoksrud, Morten Wold, Silje Hjemdal, Himanshu Gulati og Marius Arion Nilsen om å styrke norsk intensivkapasitet (Dokument 8:52 S (2021–2022))
Samr.: Vert sendt helse- og omsorgskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 20.24.

